

Національний університет «Львівська політехніка»

Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ДУМ'ЯК ЮРІЙ ЛЮБОМИРОВИЧ

УДК 351. 811.123.1:502.131.1 (477)

ДИСЕРТАЦІЯ

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ

281 – Публічне управління та адміністрування

28 – Публічне управління та адміністрування

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Ю.Л. Дум'як

Науковий керівник Борщук Євген Михайлович, доктор економічних наук, професор

Львів – 2023

АНОТАЦІЯ

Дум'як Ю.Л. Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі публічного управління та адміністрування за спеціальністю 281 публічне управління та адміністрування. Навчально-науковий інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка», Львів, 2023.

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і вирішення наукового завдання, що полягає у теоретико-методологічному та функціональному обґрунтуванні основ здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору.

За своєю структурою дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновку, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної теми, сформульовано мету та завдання, описано новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертаційного дослідження.

Перший розділ «Правові основи митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору» розкриває роль митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору через аналіз конвенційних норм здійснення митного контролю в умовах інтеграції України

до світового простору, організаційно-правових основи митного контролю в системі публічного управління ЄС в контексті забезпечення сталого розвитку.

Досліджено та уточнено поняття митного контролю у контексті сталого розвитку. Вперше розроблено концептуальні основи митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком, розкрито сутність поняття «зелена митниця». Виведено співвідношення «функція митного контролю - метод впливу митного контролю – вплив на сталий розвиток», яке дозволяє показати зв'язок та особливості основних змістових елементів митного контролю у сфері управління сталого розвитку. Узагальнено три основні групи процедур здійснення митного контролю посадовими особами митних органів шляхом: документальних перевірок та усних комунікацій; оглядів; перевірок обліку товарів. Через аналіз основних функцій митного контролю виявлено логічно-последовні зв'язки у їх формуванні та реалізації. Тому запропоновано такі критерії для їх поділу: захист інтересів держави, громадян суб'єктів в частині здійснення їх економічних, правових, екологічних прав та свобод; забезпечення здійснення економічної політики держави у світовому економічному просторі; забезпечення виконання законодавчих норм митної справи, у тому числі митного контролю.

Розглянуто та проаналізовано міжнародні ратифіковані нормативно-правові акти у сфері забезпечення сталого розвитку, які застосовані у практиці митної справи України. Визначено основні перспективи застосування міжнародних нормативно-правових актів у вітчизняній практиці публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору. Встановлено, що раціоналізація природокористування, екологічні стандарти, охорона навколишнього середовища тощо здійснюється через такі інструменти як заборони, обмеження на переміщення товарів через митний кордон України у відповідному напрямку та інші засоби регулювання, які відбуваються через здійснення митного контролю для забезпечення сталого розвитку. Проаналізовано конвенційні норми

здійснення митного контролю за ратифікованими Україною міжнародними Конвенціями.

Здійснено аналіз правових основ ЄС з питань управління митними ризиками та забезпечення гармонізованої системи, а також практику впровадження організаційних інструментів у сфері митного контролю. Виявлено, що ефективність здійснення митного контролю безпосередньо залежить від ефективності управління ризиками. Встановлено взаємозв'язок понять «ризик-контроль», визначено його роль у системі митного управління з метою економії ресурсів, у тому числі часових, для виявлення та знешкодження ризиків.

У другому розділі «Аналіз організації та здійснення митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком в умовах інтеграції України до світового простору» здійснено аналіз функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні; розкрито європейські методології здійснення екологізації митного контролю у системі публічного управління; виявлено керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю та вітчизняної системи митного контролю.

Сформовано функціонально-управлінську структуру публічного управління митного контролю в Україні. Визначено, що функціонально-управлінська структура публічного управління митного контролю в Україні побудована у відповідності до функцій, які здійснюють відповідні публічні інституції, а саме: Верховна Рада України, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Державна служба експортного контролю, Територіальні органи Держмитслужби, а саме митниці та спеціалізовані органи, митні пости. Здійснено аналіз функцій зазначених публічних інституцій, які вказують на системний та структурований підхід до формування політики митного контролю та її реалізації. У роботі акцентовано увагу на процесах реформування системи органів,

що реалізують державну податкову та митну політику та зазначено їх основні напрями.

Узагальнено європейські методології щодо екологізації митного контролю у системі публічного управління. Виокремлено низку методологічних способів, узагальнення яких дало можливість зробити висновок, що серед них є методології декларативного (конференції, симпозіуми тощо), договірної (партнерство з приватним сектором, міжнародне співробітництво), виконавчо-розпорядчого (виконання Конвенцій, прийнятих ВМО) характеру.

Для аналізу керівних принципів міжнародних режимів експортного контролю вибрано такі домовленості, які регулюють міжнародні режими експортного контролю, а саме: Вассенаарська домовленість, Група ядерних постачальників, Комітет Цангера, Режим контролю за ракетними технологіями та Австралійська група. Сформована схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю. У системі управління митним контролем визначені вимоги керівних принципів та контрольних списків товарів міжнародних режимів експортного контролю, які імплементовані у національне законодавство.

Сформована схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю. У системі управління митним контролем визначені вимоги керівних принципів та контрольних списків товарів міжнародних режимів експортного контролю, які імплементовані у національне законодавство. Узагальнено керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю. Проаналізовано основоположні документи у сфері нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї: Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів (Женевський протокол); Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення; Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення. На

основі здійсненого аналізу міжнародних режимів експортного контролю виокремлено ознаки керівних принципів.

Третій розділ «Шляхи удосконалення митного контролю в інтеграційних умовах забезпечення сталого розвитку України» розкриває шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку; інноваційні способи підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору; перспективи розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю у систем і публічного управління сталим розвитком.

Виявлено низку проблемних питань управління ризиками на європейському просторі, які вимагають удосконалення процесів митного контролю. Визначено пряму залежність у виникненні ситуацій, коли митні органи держав-членів ЄС не надають пріоритет контролю за імпортом, який становить високий ризик для фінансових інтересів ЄС. Доведено, що правильне та однакове застосування Гармонізованої системи ефективно полегшує міжнародну торгівлю, залучає інвестиції, сприяє дотриманню фіскальних та торговельних правил або законів. Одним з найбільш практичних засобів досягнення цієї мети визначено Рекомендації ВМО. Визначено шляхи удосконалення у напрямках: уніфікації практики управління ризиками, а саме критеріїв для вибору декларацій для контролю; процедурних питань ідентифікації та обробки сигналів про ризики; обміну інформацією про ризикових імпортерів з іншими державами-членами; використання стандартних та спрощених декларацій. Рекомендовано та деталізовано такі шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку: необхідність посилення уніфікованого застосування митного контролю; пропозиція розробки та впровадження повноцінного аналітичного та координаційного потенціалу на рівні ЄС; необхідність

розробки та впровадження вимог до уніфікації митного контролю; необхідність створення регіональних митних лабораторій.

Визначено напрями інноваційних шляхів підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору, а саме: інформаційний напрям, методологічний напрям, нормативно-правовий напрям, екологічний напрям. Запропоновано врахувати європейський досвід інноваційності митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності. Запропоновано шляхи удосконалення митного контролю у контексті операційної діяльності: ввести інститут підрозділів оперативної координації для консолідації зусиль органів публічної влади у сфері митного контролю для виконання однієї мети; створення багатопрофільних оперативних групи щодо контролю аеропортів, вокзалів, митних постів, до складу яких пропонується включити працівників Держмитслужби, Держприкордонслужби, Держмитконтролю, Національної поліції України та інших правоохоронних органів.

Обґрунтовано необхідність розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю через використання інформаційно-комунікаційних технологій та неінтрузивних технологій митного контролю. Актуалізовано місце Кіотських керівних принципів в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та перспективи їх імплементації у вітчизняну митну справу. Виявлено та обґрунтовано корисність технологій неінтрузивного контролю для спрощення процедур торгівлі та для підвищення якості контрольних заходів. Узагальнено оцінку проекту наказу Мінфіну «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем», метою якого є досягнення цілей державного регулювання у сфері застосування скануючих систем, яка здійснена за критеріями впливу на сферу інтересів держави та сферу інтересів суб'єктів господарювання та здійснено висновки щодо його впровадження. Здійснено аналіз Інструменту для фінансової підтримки обладнання для митного контролю ЄС та запропоновано

розробити механізм фінансової підтримки технічного забезпечення митного контролю з зазначенням його мети, основних характеристик, сутнісних ознак.

Ключові слова: митний контроль, митна справа, сталий розвиток, європейська інтеграція, митне оформлення, безпека, публічне управління, реформування системи державного управління.

SUMMARY

Dumyak Yu.L. Customs control in the system of public management of sustainable development of Ukraine in the context of Ukraine's integration into the world space. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy in the field of public management and administration on a specialty 281 public management and administration. Educational and Scientific Institute of Public Administration of Lviv Polytechnic National University, Lviv, 2023.

The thesis work presents a theoretical generalization and solution of a scientific problem, which consists in the theoretical, methodological and functional substantiation of the foundations for the implementation of customs control in the system of public management of sustainable development of Ukraine in the context of Ukraine's integration into the world space.

According to its structure, the dissertation work consists of an introduction, three chapters, divided into subsections, a conclusion, a list of references and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic under study, formulates the purpose and objectives of the study, describes the novelty and practical significance of the results of the dissertation research.

The first chapter *Legal foundations of customs control in the system of public management of sustainable development of Ukraine in the context of Ukraine's integration into the world space* reveals the role of customs control in the system of public management of sustainable development of Ukraine in the context of Ukraine's integration into the world space through an analysis of the convention norms for customs control in the context of integration Ukraine in the world space, organizational and legal basis of customs control in the EU public administration system in the context of sustainable development.

The concept of customs control in the context of sustainable development has been researched and clarified. For the first time, the conceptual foundations of customs control in the system of public management of sustainable development have been developed, the essence of the concept of "green customs" has been disclosed. The relationship “the function of customs control – the method of influence of customs control – the impact on sustainable development” is derived, which makes it possible to show the connection and features of the main content elements of customs control in the field of sustainable development management. Three main groups of procedures for the implementation of customs control by officials of customs authorities are summarized by: documentary checks and oral communications; reviews; goods accounting checks. Through the analysis of the main functions of customs control, logically consistent links in their formation and implementation are revealed. Therefore, the following criteria for separation are proposed: protection of the interests of the state, citizens of subjects in terms of exercising their economic, legal, environmental rights and freedoms; ensuring the implementation of the country's economic policy in the global economic space; ensuring the implementation of the legislative norms of the customs business, including customs control.

The international ratified normative-legal acts in the field of ensuring sustainable development, applied in the practice of the customs business of Ukraine, are considered and analyzed. The main prospects for the application of international normative legal acts in the domestic practice of public management of the sustainable development of Ukraine in the context of Ukraine's integration into the world space are clarified. It has been established that the rationalization of nature management, environmental standards, environmental protection, etc. is carried out through such instruments as bans, restrictions on the movement of goods across the customs border of Ukraine in the appropriate direction and other means of regulation that occur through the implementation of customs control to ensure sustainable development. The convention norms for the implementation of customs control over international conventions ratified by Ukraine are analyzed.

The analysis of the legal framework of the EU on the issues of managing customs risks and ensuring a harmonized system, as well as the practice of introducing organizational tools in the field of customs control, was carried out. It was revealed that the effectiveness of customs control directly depends on the effectiveness of risk management. The relationship between the concepts of "risk-control" has been established, its role in the system of customs administration has been determined in order to save resources, including temporary ones, to identify the neutralization of risks.

In the second chapter *Analysis of the organization and conduct of customs control in the system of public management of sustainable development in the context of Ukraine's integration into the world space* an analysis of the functional and managerial structure of public administration in the field of customs control in Ukraine was carried out; disclosed European methodologies for the implementation of the greening of customs control in the public administration system; guidelines for international export control regimes and customs control systems have been identified.

The functional and managerial structure of the public administration of customs control in Ukraine has been formed. The administration of customs control in Ukraine is built in accordance with the functions performed by the relevant public institutions, namely: the Verkhovna Rada of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine Committee on Finance, Tax and Customs Policy, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Ministry of Finance of Ukraine, the State Customs Service of Ukraine, State Expert Control Service, Territorial authorities of the State Customs Service, namely customs and specialized authorities, customs posts. An analysis of the functions of these public institutions, indicating a systematic and structured approach to the formation of customs control policy and its implementation, was carried out. The paper focuses on the processes of reforming the system of bodies implementing the state tax and customs policy and marks their main directions.

The European methodologies for the greening of customs control in the public administration system are summarized. A number of methodological methods have been

identified, the generalization of which made it possible to conclude that among them there are methodologies of a declarative (conferences, symposia, etc.), contractual (partnership with the private sector, international cooperation), executive and administrative (implementation of the Conventions adopted by the WCO) nature .

For the analysis of the guiding principles of international export control regimes, the arrangements governing international export control regimes are selected, namely: the Wassenaar Arrangement, the Nuclear Suppliers Group, the Zangger Committee, the Missile Technology Control Regime and the Australia Group. A diagram of the relationship between international export control regimes has been formed. The customs control management system defines the requirements of the guidelines and control lists of goods of international export control regimes, which are implemented in the legislation.

A diagram of the relationship between international export control regimes has been formed. The customs control management system defines the requirements of the guidelines and control lists of goods of international export control regimes, which are implemented in the legislation. The guidelines for international export control regimes are summarized. The fundamental documents in the field of non-proliferation of chemical and biological weapons were analyzed: the Protocol on the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Similar Gases and Bacteriological Agents (Geneva Protocol); the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxic Weapons and on Their Destruction; Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction. Based on the analysis of international export control regimes, signs of guidelines are highlighted.

The third chapter *Ways to improve customs control in the integration conditions to ensure sustainable development of Ukraine* reveals ways to improve customs control for risk management in the European space in the context of sustainable development; innovative ways to improve the environmental friendliness and efficiency of customs control in the context of Ukraine's integration into the world space; prospects for the

development of technical support for the implementation of customs control in the system of public management of sustainable development.

A number of problematic issues of risk management in the European space have been identified, requiring the improvement of customs control processes. A direct dependence is determined in the occurrence of situations when the customs authorities of the EU Member States do not provide priority control over imports, which poses a high risk to the financial interests of the EU. The correct and uniform application of the Harmonized System has been proven to be effective in facilitating international trade, attracting investment, and facilitating compliance with fiscal and trade rules or laws. One of the most practical means to achieve this goal is identified by the WCO Recommendations. The ways of improvement are determined in the following directions: unification of risk management practices, namely, criteria for selecting declarations for control; procedural issues of identification and processing of risk signals; exchanging information on risky importers with other Member States; use of standard and simplified declarations. The following ways to improve customs control for risk management in the European space in the context of sustainable development are recommended and detailed: the need to strengthen the unified application of customs control; proposal for the development and implementation of a full-fledged analytical and coordinating capacity at the EU level; the need to develop and implement requirements for the unification of customs control; the need to create regional customs laboratories

The directions of innovative ways to improve the environmental friendliness and efficiency of customs control in the conditions of integration are determined Ukraine into the world space, namely: information direction, methodological direction, legal direction, environmental direction. It is proposed to take into account the European experience of innovation in customs control to eliminate the problems of environmental crime. It is proposed in the context of operational activities: to introduce the institution of operational coordination units to consolidate the efforts of public authorities in the field of customs control to achieve one goal; creation of multidisciplinary operational groups for the control

of airports, railway stations, customs posts, which are proposed to include employees of the State Customs Service, the State Border Service, the State Customs Control, the National Police of Ukraine and other law enforcement agencies.

The necessity of development of technical support for the implementation of customs control through the use of information and communication technologies and non-intrusive technologies of customs control is substantiated. The place of the Kyoto Guidelines in the field of information and communication technologies and the prospects for their implementation in the domestic customs business have been updated. The usefulness of non-intrusive control technologies for simplifying trade procedures and improving the quality of control measures has been identified and substantiated. The assessment of the draft order of the Ministry of Finance "On approval of the procedure for performing customs formalities with the use of scanning systems", the purpose of which is to achieve the goals of state regulation in the field of application of scanning systems, which was carried out according to the criteria for influencing the sphere of interests of the state and the sphere of interests of economic entities, was summarized and conclusions were drawn on its implementation. The analysis of the tool for financial support of equipment for customs control of the EU was carried out and it was proposed to develop a mechanism for financial support of the technical support of customs control, indicating its purpose, main characteristics, essential features.

Key words: customs control, customs business, sustainability, european integration, customs clearance, security, public administration, reforming the state administration system.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

А. В яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Борщук Є.М., Дум'як Ю.Л. (2022). Фундаментальні основи формування менеджменту сталого розвитку. *Публічне управління і адміністрування в Україні. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»*. Вип. 28. С.40-45. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.28.8>.
2. Borshchuk, Y., & Dumiak, Y. (2020). Reformation of customs service of Ukraine to achieve the goals of sustainable development. *Three Seas Economic Journal*, 1(2), 1-6. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-2-1>.
3. Дум'як Ю.Л. (2022). Роль митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України. *Інвестиція: практика та досвід*. Вип. №23 (2022). С.107-113. DOI: [10.32702/2306-6814.2022.23.107](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.23.107).
4. Дум'як Ю.Л. (2023). Функціонально-управлінська структура публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні. *Інвестиція: практика та досвід*. Вип.№ 3(2023). С.100-106. DOI: [10.32702/2306-6814.2023.3.100](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.3.100).
5. Dumiak, Y. (2022). Integration of customs control in the system of public administration of Ukraine to the world space: experience of the world customs organization. *Public Administration and Law Review*, (4), 42–48. <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2022-4-42>.

Б. Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Dumiak Yurii. Problems of modernization of the system of public governance of the customs sphere of Ukraine in the context of achieving Sustainable Development Goals by 2030. *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі : III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді» (Київ, 25 листоп.*

2020 р.) / за заг. ред. А. Савкова, М. Білинської, О. Петрос, І. Дегтярьової. Київ : НАДУ, 2020. 312 с. С.80-82.

2. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи співпраці ЄС та України у сфері здійснення митного контролю: публічно-управлінський аспект. *Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 16 березня 2023 р.* / за заг. ред. С. М. Домбровської. – Харків : НУЦЗУ, 2023. С.158-161. <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2023/ZBNMKS2023.pdf>.

3. Дум'як Ю.Л. (2023). Вплив Всесвітньої митної організації на здійснення митного контролю в Україні: інтеграційна та функціональна складова. *Публічне управління в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуаціях: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 року)* / за заг. ред. О.І. Пархоменко-Куцевіл. Переяслав, 2023. 372 с.- С. 119-123.

4. Dumiak, Y. (2023). Customs control in the system of public administration of sustainable development of Ukraine. *Science and innovation of modern world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 648-653.* URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-23-25-02-2023-london-velikobritaniya-arh/>.

5. Дум'як Ю.Л. (2023). Екологічний напрям митного контролю України в умовах інтеграції України до світового простору: публічно-управлінський аспект // *Scientific research in the modern world. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 400-404.* URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-9-11.03.23.pdf>.

6. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи розвитку екологізації здійснення митного контролю у світовому просторі // *The X International Scientific and Practical*

Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. 281 p. Pp. 49-52. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/innovative-ways-of-learning-development/>.

7. Дум'як Ю.Л. (2023). Інноваційні напрями розвитку митного контролю в умовах сталого розвитку України // *The XI International Scientific and Practical Conference «Implementation of modern scientific opinions in practice», March 20 – 21, Bilbao, Spain. 267p. Pp. 52-53. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/implementation-of-modern-scientific-opinions-in-practice/>.*

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	20
ВСТУП.....	23
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВІ ОСНОВИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ.....	33
1.1. Роль митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору.....	33
1.2. Конвенційні норми здійснення митного контролю в умова інтеграції України до світового простору.....	55
1.3. Організаційно-правові основи митного контролю в системі публічного управління ЄС в контексті забезпечення сталого розвитку.....	73
Висновки до Розділу 1.....	94
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ.....	97
2.1. Аналіз функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні.....	97
2.2. Європейські методології здійснення екологізації митного контролю у системі публічного управління.....	115
2.3. Керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю та вітчизняної системи митного контролю: екологічна та безпекова складова управління.....	129
Висновки до Розділу 2.....	154
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В ІНТЕГРАЦІЙНИХ УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	159

3.1. Шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку.....	159
3.2. Інноваційні шляхи підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору.....	173
3.3. Перспективи розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком.....	191
Висновки до Розділу 3.....	204
ВИСНОВКИ.....	208
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	216
ДОДАТКИ.....	242

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- АГ - Австралійська група
- АМСУ – Академія митної служби України
- ВВП – валовий внутрішній продукт
- ВД - Вассенаарська домовленість
- ВМО – (англ. World Customs Organization, WCO; фр. Organisation mondiale des douanes, OMD) Всесвітня Митна Організація
- ГАТТ – Генеральна угода з тарифів і торгівлі
- ГС – Гарномізована система опису та кодування товарів
- ГЯП - Група ядерних постачальників
- ДНЯЗ - Договір про нерозповсюдження ядерної зброї
- ЄЕЗ - Європейська економічна зона
- ЄС – Європейський Союз
- ІКТ - інформаційно-комунікаційні технології
- КАРІКОМ - (англ. Caribbean Community CARICOM) Карибська співдружність
- КБТЗ - Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення
- КХЗ - Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення
- КЦ - (англ. Zangger Committee) Комітет Цангера
- МАГАТЕ - Міжнародне агентство з ядерної енергії
- МЕРКОСУР - (англ. Mercosur) економічний союз держав у Південній Америці
- Міндовкілля - Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
- МКУ – Митний кодекс України
- ООН – Організація Об'єднаних Націй
- СОТ - (англ. World Trade Organization, WTO) Світова організація торгівлі

ТВП - товари військового призначення

ТН ЗЕД – товарна номенклатура зовнішньо-економічної діяльності

ТПВ - товари подвійного використання

УКТЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

ПЗРК - переносні зенітно-ракетні комплексами

АССU – блоки управління повітряними вантажами

AFIS - Інформаційна система ЄС боротьби з шахрайством

АТА – (фр. Admission Temporaire, англ. Temporary Admission) система, що дозволяє вільне переміщення товарів через кордон

САСМ - Центральноамериканський спільний ринок - торгово-економічний союз країн Центральної Америки

ССС - (англ. Community Customs Code) Митний кодекс Співтовариства

ССР – Програма контролю контейнерів

ССТР – Конвенція про процедуру спільного транзиту

СЕНcomm - (англ. Customs Enforcement Network Communication Platform) Комунікаційна платформа мережі митного правозастосування

CITES - (англ. The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення

CRMS - система управління митними ризиками ЄС

CO₂ - діоксид вуглецю, карбон(IV) оксид, вуглекислий газ

CUP – Митний Союз

DG BUDS - Генеральний директорат з питань бюджету Комісії ЄС

DG DEVCO - Генеральний директоратом ЄС з міжнародного співробітництва та розвитку

DG TAXUD – Генеральний директорат ЄС з питань оподаткування та митного союзу

ЕСА – Європейський суд аудиторів

EFTA – Європейська асоціація вільної торгівлі

FAO - (англ. The Food and Agriculture Organization) продовольча і сільськогосподарська організація, спеціалізована установа ООН

FLEGT – ліцензія лісових провоохоронних органів, управління та торгівлі ЄС

FRC – Рішення ЄС про виконання критеріїв та стандартів фінансових ризиків

GCI - (англ. Green Customs Initiative) Ініціатива зеленої митниці

JAC – проект ЄС «Спільна аналітична спроможність»

JAITFs - об'єднані оперативні групи з блокування аеропортів

ICC - Міжнародна торгова палата

ICCWC - Міжнародний консорціум з боротьби зі злочинністю дикої природи

MEAs – (англ. Multilateral Environmental Agreements) міжнародні екологічні угоди

NCTS - (англ. New Computerized Transit System) нова комп'ютеризована транзитна система

OLAF - (англ. European Anti-Fraud Office) Європейське бюро по боротьбі з шахрайством

PCU – міжвідомчі підрозділи портового контролю

RIF – (англ. Risk Information Form) форми інформації про митні ризики в ЄС з 2019 року

SEED + - (англ. Systematic Exchange of Electronic Data) система систематичного обміну електронними даними

TFA - Угоди COT про спрощення процедур торгівлі

UCC - (англ. Union Customs Code) Митний кодекс ЄС

UNODC – Управління ООН з наркотиків і злочинності

VPA – система забезпечення законності торгівлею деревиною ЄС

WCO CLiК! - Платформа електронного навчання Всесвітньої Митної Організації

ВСТУП

Актуальність наукового дослідження. Важливою передумовою виокремлення ролі митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції до світового простору постала потреба міждержавного рівня – оскільки в організаційному та нормативному контексті задіяно спільні зусилля багатьох держав; потреба національного рівня – оскільки лише на національному рівні можуть прийматися управлінські рішення щодо митного контролю; регіонального рівня – оскільки регіональні митниці безпосередньо реалізують митну політику, у тому числі щодо здійснення митного контролю. Україна приєдналася до глобальних процесів формування та забезпечення сталого розвитку у світовому просторі. Формування спільного простору на європейському континенті істотно наблизило Україну до глобалізаційних змін, тому спільна світова митна політика потребує вивчення, впровадження, розвитку, інноваційності.

Дослідження зумовлено відсутністю наукових робіт, що стосуються теоретико-методологічного та функціонального обґрунтування основ здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору. Проблематику питань організації та здійснення митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору досліджують різні галузі наук, зокрема: проблеми управлінського характеру, організаційно-правових основ, функціонально-управлінських структур, взаємозв'язків – знаходяться у площині публічного управління та адміністрування; інтеграційні процеси, глобалізація економіки, суспільства – у площині міжнародного права, політології, економіки; сталий розвиток – у площині екології, міжнародного права, соціології. Для вирішення комплексного наукового завдання за основу взято такі основні принципи: забезпечення прав та свобод людини та громадянина; вдосконалення системи публічного управління та адміністрування через вдосконалення митного контролю в

умовах інтеграції України до світового простору; розвиток співпраці вітчизняних та європейських публічних інституцій щодо питань здійснення митного контролю; розвиток екологізації митного контролю у системі публічного управління; підвищення якості митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі.

Сутність наукового завдання полягає у розумінні митного контролю та його ролі у системі публічного управління сталим розвитком України; виявленні його функціонально-управлінських складових, систематизації основних характеристик в умовах інтеграції України до світового простору; удосконаленні через управління ризиками та інноваційних способів екологічності та ефективності.

Дослідженням питань щодо сталого розвитку соціальних і економічних сфер на різних рівнях управління присвячені роботи Г. Брундланда, Г. Дейлі, Б. Хьюс, О. Ареф'єв, Н. Алексеєнко, Т. Антошко, Г. Астапова, О. Амоша, І. Бланка, Г. Васильченко, Н. Васюткіна, А. Воронкова, Л. Головкова, В. Герасимчука, Г. Гутмана, Д. Задихайло, Н. Єременко, О. Захарченко, І. Ігнат'єва, Г. Кларка, Н. Краснокутської, Б. Карпінського, О. Кузнецова, Л. Лігоненко, О. Мниха, Л. Мельника, Д. Медоуса, А. Оніші, Ю. Погорелова, В. Пономаренко, А. Піковського, І. Парасюка, О. Раєвнєвої, Н. Касьянова, В. Кондратьєва, М. Калинчикова, Р. Марушкова, Т. Мостенської, О. Михайленко, О. Сущенко, О. Сохацької, А. Степанова, В. Євтушевського, З. Шершньова, А. Шакірова та ін. Українські вчені в своїх працях також досліджують, серед іншого, і питання публічного управління сталим розвитком, зокрема митного контролю: В. Базилевич, Є. Борщук, В. Будкін, В. Геєць, Б. Данилишин, М. Долішній, С. Доргунцов, В. Гусєв, Я. Жаліло, І. Запатріна, М. Згуровський, Л. Івашова, М. Карпа, Т. Кіцак, В. Кравцов, О. Красівський, Е. Лібанова, С. Лісовський, А. Максюта, О. Маслюківська, О. Марушевський, А. Мельник, О. Нижник, Н. Подольчак, С. Романюк, Л. Руденко, Т. Тимочко, Л. Шостак, В. Шевчук, М. Хвесик, Н. Чала та ін.

Оснoву нoрмативнo-пoрoвoгo зaбeзпeчeння митнoгo кoнтрoлю як eлeмeнтa дeржaвнoгo кoнтрoлю у систeмi публiчнoгo упрaвлiння стaлим рoзвиткoм Укрaїни стaнoвлять зaкoнoдaвчi тa пiдзакoннi aкти Укрaїни, iншix дeржaв, мiжнaрoднi дoгoвoри тa iншi aкти. Вивчeння пeрeдмeту дoслiджeння у вiтчизнянiй прaктицi публiчнoгo упрaвлiння, врaхувaння мiжнaрoднoгo дoсвiду зумoвили викoристaння мiжнaрoдних eкoлoгiчних угoд, кoнвeнцiй, aнaлiтичних мaтeрiалiв з oфiцiйних вeб-пoртaлiв публiчних iнститyцiй у сфeрi публiчнoгo упрaвлiння, митнoї спрaви, eкoлoгiї тa iн.

Зв'язок рoбoти з нaуковими прoгрaмaми, плaнaми, тeмaми. Дoслiджeння прoвeдeнo в мeжaх нaуковo-дoслiдних рoбiт Львiвськoгo рeгioнaльнoгo iнститyту дeржaвнoгo упрaвлiння Нaцioнaльнoї aкaдeмiї дeржaвнoгo упрaвлiння при Прeзидeнтoвi Укрaїни, зoкрeмa зa тeмoю: «Дeржaвнe стимyлювaння рoзвиткy oб'єднaних тeритoрiальних грoмaд i пiдвищeння рiвня iх спрoмoжнoстi» (ДР № 0119U100783, ДO № 0222U001134) кoмплeкснoгo нaуковoгo прoєктy Нaцioнaльнoї aкaдeмiї дeржaвнoгo упрaвлiння при Прeзидeнтoвi Укрaїни «Дeржaвнe упрaвлiння тa мiсцeвe сaмoврaдyвaння», у якiй aвтoр як викoнaвeць дoслiджувaв ключoвi aспeкти упрaвлiння тeритoрiальними грoмaдaми в умoвaх стaлoгo рoзвиткy, викoристoвyючи дaнi Дeржaвнoї слyжби стaтистички Укрaїни тa Цeнтрaльнoгo стaтистичнoгo oфiсу Пoльщi (Główny Urząd Statystyczny).

Мeтa i зaвдaння дoслiджeння. Мeтa дисeртaцiйнoї рoбoти пoлягae в тeoрeтичo-мeтoдoлoгiчнoмy тa фyнкцioнaльнoмy oбгрyнтyвaннi oснoв здiйснeння митнoгo кoнтрoлю у систeмi публiчнoгo упрaвлiння стaлим рoзвиткoм Укрaїни в умoвaх iнтeгрaцiї Укрaїни дo свiтoвoгo прoстoрy.

Длa дoсягнeння пoстaвлeнoї мeти пeрeдбaчeнo вiрiшити тaкi **зaвдaння**:

- визнaчити рoль митнoгo кoнтрoлю, рoзкрити йoгo змiст у систeмi публiчнoгo упрaвлiння стaлим рoзвиткoм Укрaїни чeрeз систeмaтизaцiю йoгo влaстивoстeй, oснoвних тeoрeтичних тa прaктичних зaсaд, нoрмaтивнo-пoрoвoвих oснoв здiйснeння;

- узагальнити правові основи ЄС з питань управління митним контролем в контексті забезпечення сталого розвитку та проаналізувати зазначені в них європейські методології митного контролю для перспектив сталого розвитку;
- систематизувати міжнародні режими експортного контролю у системі публічного управління у контексті їх безпекових та екологічних складових та виявити керівні принципи їх здійснення;
- здійснити аналіз організаційно-інституційної структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні;
- розробити рекомендації удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку;
- запропонувати інноваційні способи здійснення публічного управління щодо підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору.

Об'єктом дослідження є публічне управління у сфері митної справи.

Предметом дослідження є митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору.

Методи дослідження. У дисертаційній роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що дозволило забезпечити всебічне вивчення проблеми та отримання достовірних висновків і результатів. Науково-теоретичну і методологічну основу дослідження становлять принципи, прийоми та сукупність загальнонаукових та спеціальних методів, які зумовлюють досягнення визначеної мети та поставлених завдань дисертації. Зокрема, використано такі методи: *історичний та логічний* – для аналізу історичних передумов, тенденцій формування нормативно-правових та організаційно-функціональних засад здійснення митного контролю у вітчизняній та міжнародній практиці публічного управління; *аналітичний і теоретико-концептуальний методи* – для формування теоретико-методологічних, організаційно-правових та

функціональних основ здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України; *порівняльно-політичний* – для виявлення та узагальнення підходів та перспектив України до розвитку митної сфери, зокрема і митного контролю, у контексті глобального економічного простору; *системний* – для виявлення закономірностей у митній сфері та систематизації принципів, методів, особливостей реалізації митного контролю; *структурно-функціональний* – для аналізу організаційного та процесуального забезпечення процесів виконання функцій Державної митної служби щодо здійснення митного контролю; *метод аналогії* – для розробки категорійного апарату дослідження на основі міждисциплінарності категорійних ознак предмету дослідження; *абстрактно-логічний метод* – для здійснення теоретичних узагальнень і формування висновків досліджень; *функціонально-структурний аналіз* – для аналізу організаційно-інституційної структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю; *прогностичний метод* – для визначення перспектив застосування митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком; *процесний аналіз* - для дослідження процесів, пов'язаних з реалізацією митного контролю, процедурних питань здійснення митного контролю, особливостей застосування інструментів митного контролю.

Інформаційною базою дисертаційного дослідження є законодавчі та нормативно правові акти України та міжнародної спільноти, наукові праці вітчизняних та закордонних авторів, офіційні інтернет-ресурси, результати власних емпіричних досліджень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо комплексного розроблення теоретико-методологічних, організаційно-правових та функціональних основ здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору та розробка практичних рекомендацій щодо їх ефективного використання в сучасних умовах.

Вперше:

- розроблено концептуальні основи митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком, які полягають у сукупності заходів, що здійснюються з метою додержання норм екологічного та митного права національного, міжнаціонального та міжнародного рівня, під час здійснення перевірки законності переміщення (перетину кордону, в'їзду, виїзду, транзиту, переміщення) через митний кордон України, зберігання і кінцевого використання товарів, що переміщуються між митними територіями держав, а також наявність і переміщення в межах митної території держави товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання продуктів, товарів, послуг, які здійснюють вплив на стан сталого розвитку;

- розкрито сутність поняття «зелена митниця», який базується на меті запобігання незаконній торгівлі екологічно ризиковими товарами та речовинами; підвищення спроможності працівників митного та прикордонного контролю контролювати та сприяти легальній торгівлі; виявлення та запобігання незаконній торгівлі екологічно ризиковими товарами, на які поширюються відповідні заборони та обмеження у системі публічного управління.

Удосконалено:

- понятійно-категорійний апарат теорії публічного управління та адміністрування шляхом уточнення змісту дефініції «митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком», під яким запропоновано розуміти систему державно-управлінського впливу для забезпечення виконання заходів митного контролю; нормативно-правового-забезпечення через прийняття вітчизняних нормативно-правових актів та приєднання до міжнародних актів спільного економічного простору; інституційно-функціонального забезпечення через підвищення ефективності діючих органів публічної влади та створення публічних інституцій на виконання функцій митного контролю у сфері забезпечення сталого розвитку;

- керівні принципи експортного контролю через аналіз та узагальнення практики міжнародних режимів експортного контролю (Вассенаарська домовленість, Група ядерних постачальників, Комітет Цангера, Режим контролю за ракетними технологіями та Австралійська група) у контексті виявлення екологічних та безпекових складових, а саме виокремлено такі ознаки керівних принципів як екологічність, безпека, оперативність, уніфікація та здійснено їх узагальнення через: відповідність міжнародним безпековим, екологічним та іншим нормам, які регулюють питання експорту щодо ризикових товарів на території держав-учасників митного режиму; належний рівень забезпечення програм режимів експортного контролю, зокрема фінансового, ресурсного забезпечення, технологічного, комунікаційного тощо; побудову міжнародної мережі, структур, інституцій тощо для впровадження та реалізації прийнятих програм; кадрову політику та способи відбору, навчання кадрового ресурсу для виконання поставлених завдань у програмах; контроль за реалізацією програм.

Отримали подальший розвиток:

- система критеріїв, від яких залежить ефективність здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком за рахунок доповнення їх міжнародними досягнення у сучасній системі митної справи, екологічної безпеки, прикордонного забезпечення, зокрема через застосування методологічних способів, узагальнення яких дало можливість зробити висновок, що серед них є методології декларативного (конференції, симпозіуми тощо), договірної (партнерство з приватним сектором, міжнародне співробітництво), виконавчо-розпорядчого (виконання Конвенцій, прийнятих ВМО) характеру;

- шляхи удосконалення організаційно-функціонального забезпечення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку через: необхідність посилення уніфікованого застосування митного контролю; пропозицію розробки та впровадження повноцінного аналітичного та координаційного потенціалу на рівні

ЄС; необхідність розробки та впровадження вимог до уніфікації митного контролю; необхідність створення регіональних митних лабораторій;

- шляхи удосконалення митного контролю в інтеграційних умовах забезпечення сталого розвитку через удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі, зокрема через інноваційні способи підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору та перспективи розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що окремі положення, висновки, результати дисертаційного дослідження можуть бути спрямовані на підвищення рівня уніфікації та стандартизації здійснення митного контролю з врахуванням інтеграційного поступу України до світового простору; розробку нормативно-правових норм у напрямку міжнародного екологічного та митного права та способів публічного управління; на удосконалення управління сталим розвитком через ефективне здійснення митного контролю.

Наукові положення дисертації можуть бути використані у розробці практичних рекомендацій щодо механізмів здійснення митного контролю відповідно актуальних світових стандартів, інноваційних способів підвищення екологічності, сучасного рівня технічного забезпечення.

Крім того, наукові положення дисертації можуть бути використані у науково-дослідницьких роботах, що виконуються у сфері митної та екологічної політики, митної справи, управління сталим розвитком, діяльності органів публічної влади, предметом відання яких виступає митний контроль в системі публічного управління сталим розвитком.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у роботі Львівської митниці Державної митної служби України (довідка про впровадження №7.4-2/10/8732 від 11.04.2023р.); в навчальному процесі Львівського регіонального

інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (довідка про впровадження №19/09-04 від 16.02.2021).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є одноосібно виконаною науковою працею. Наукові положення, результати, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації щодо комплексного виявлення теоретико-методологічних, організаційно-правових та функціональних засад процесів формування та реалізації повноважень органів публічної влади України як сторін публічно-правових спорів та розробці практичних рекомендацій щодо шляхів їх удосконалення у сфері публічного управління одержані автором особисто та викладені в опублікованих працях.

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї, положення та результати дисертаційного дослідження доповідалися автором та обговорювалися на конференціях, семінарах та інших науково-комунікативних заходах: III Всеукраїнській науково-практичній конференції за міжнародною участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі» (Київ, 25 листопада 2020 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Публічне управління в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуаціях: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку» (Переяслав, 30 листопада 2022 року); VI міжнародній науково-практичній конференції «Science and innovation of modern world» (London, United Kingdom, 2023); V міжнародній науково-практичній конференції «Scientific research in the modern world» (Toronto, Canada, 2023); X міжнародній науково-практичній конференції «Innovative ways of learning development» (Varna, Bulgaria, March 13 – 15, 2023р.); XI міжнародній науково-практичній конференції «Implementation of modern scientific opinions in practice» (March 20 – 21, Bilbao, Spain), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика» (Харків, 16 березня 2023 року).

Публікації. Основні наукові результати дисертаційної роботи опубліковані у 12 наукових працях: 3 наукових статей у фахових наукових виданнях, 2 статті в

іноземних періодичних наукових виданнях та 7 тез доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, об'єднаних у вісім підрозділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації налічує 316 сторінок, з них основного тексту 193 сторінки (8 авторських аркушів). Список використаних джерел містить 208 найменувань. Дисертація містить 13 додатків.

РОЗДІЛ 1

ПРАВОВІ ОСНОВИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ

1.1. Роль митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору

Інтеграційні процеси проходять у багатьох частинах світу, все більше наукову спільноту та глобалістів цікавлять проблеми та перспективи подальшого розвитку Центральноамериканського спільного ринку, Андської групи, КАРІКОМ (спільний ринок країн Карибського басейну) [62], МЕРКОСУР (економічний союз держав у Південній Америці) [68] та інших економічних об'єднань, економічна інтеграція в країнах Азії та Африки, різноманітні інші міжнаціональні утворення.

Західноєвропейська інтеграція за останнє століття знаходиться у динамічному розвитку та постійних глобалізаційних процесах, на що вказують її трансформації від зони вільної торгівлі, що датується терміном 1958–1969рр. до економічного союзу, починаючи з 1993р. Сучасні тенденції розвитку європейської інтеграції безпосередньо впливають і на вітчизняну сферу митних відносин, зокрема в частині здійснення митного контролю. Трансформаційні зміни відбуваються не лише в організаційному чи процедурному контекстах, в епоху інформаційних суспільств великі зміни приносять саме застосування інноваційних форм та способів здійснення митного контролю. Так, до 1992 р. митна система України нараховувала 25 митниць та 49 митних постів (на яких працювало близько 2,5 тис. осіб), які безпосередньо підпорядковувались союзним органам. Необхідність створення дієвої митної системи диктувала прискорені темпи створення митниць. Тому з 1 січня 1992 р. до 1 січня 1993 р. кількість митних органів зросла вдвічі: митниць - з 26 до 52,

митних постів - зі 111 до 225, а чисельність працюючих у митних органах за цей період зросла з 3997 до 6131 чоловіка, тобто на 65 %.

Дане динамічне кількісне зростання диктувалося ситуацією, що склалася після проголошення незалежності України. У спадок від Радянського Союзу Україна отримала досить забезпечену митною інфраструктурою південно-західну частину кордону (близько 1 402 км., без кордону з Молдовою), та практично повністю відкриту північно-східну (4 650 км. кордону з Росією та Білорусією) [15]. Разом з тим, слід зауважити, що пропускна спроможність існуючих пунктів митного контролю та оформлення була орієнтована на монополію держави у сфері зовнішньоекономічної діяльності, тобто мінімальна можливість перетину митного кордону господарюючими суб'єктами.

Стрімке зростання кількості митниць, митних постів і чисельності працівників митних органів поставило під сумнів ефективність прямої управлінської вертикалі типу "центральный апарат - митниця", що привело в 1994 р. до суттєвих змін у системі управління митною справою: постановою Кабінету Міністрів України створено 8 територіальних митних управлінь, кожному з яких підпорядковувалися від 5 до 15 митниць. При цьому окремі митниці залишились митницями прямого підпорядкування, які підпорядковувались не територіальним митним управлінням, а безпосередньо Державному митному комітету України. Така система управління митними органами в Україні проіснувала трохи більше 2 років. За цей час кількість митниць зросла до 71, митних постів - до 269, збільшилася чисельність працюючих у митній системі і на початок 1996 р. становила 17 256 чоловік [5].

У європейському просторі відбулися суттєві реформи, пов'язані з потребою спрощення процедурних питань та, одночасно, збільшення темпів пропускних потужностей митниць та скорочення часу на оформлення вантажів. Митний союз став одним з перших стовпів на якому базувався ЄС. З його появою було відмінено мита на внутрішніх кордонах та встановлено загальну систему оподаткування імпорту. Митний контроль на внутрішніх кордонах одночасно зник. Зараз митний

контроль та митні служби зустрічаються лише на зовнішніх кордонах ЄС. На них покладено не лише функція контролювання товарного потоку, але й функції захисту навколишнього середовища, захист культурних цінностей та багато іншого. Загалом митний союз представляє собою єдину торгову зону, в якій всі товари переміщуються вільно не залежно від того, чи були вони вироблені безпосередньо на території ЄС, чи були імпортовані. Упродовж 2016–2017 рр. в Україні було закладено передумови до здійснення масштабного поступу до процесів адаптації вітчизняного законодавства, діяльності інституцій публічного управління та їх посадових осіб основним принципам та засадам сталого світового розвитку.

Термін «сталий розвиток» був введений в широке вживання Міжнародною комісією з навколишнього середовища і розвитку. У доповіді «Наше спільне майбутнє» («Our common future») [182], опублікованій в 1987 р., була представлена нова концепція. Багатьма вченими та організаціями здійснюються дослідження у сфері сталого розвитку. Основні національні завдання, індикатори для моніторингу виконання завдань та цільові орієнтири для досягнення до 2030 року відображено в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». З метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина визначено, що підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року №70/1 [76] глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» [126], мають забезпечувати дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року. Для цього потрібно адаптувати Цілі сталого розвитку з урахуванням української практики, тому кожна глобальна ціль була переглянута, беручи до уваги специфіку національного розвитку. Результатом цієї роботи стала національна система, яка складається із 86 завдань національного розвитку.

На сьогодні в Україні створена національна система завдань та показників Цілей сталого розвитку, яка забезпечує міцну основу для подальшого комплексного моніторингу їх виконання. Загалом, 17 цілей та 86 національних завдань інкорпоровані у 145 нормативно-правових актів Уряду, на реалізацію цілей і завдань спрямовано 1052 завдання та 3465 заходів, закріплених у цих актах. Для встановлення стратегічних рамок сталого розвитку України на період до 2030 року Мінекономрозвитку очолило інклюзивний процес національної локалізації Цілей сталого розвитку, який тривав протягом 2016 року за участі профільних міністерств та відомств, агентств ООН в Україні, міжнародних організацій, бізнес-спільноти, експертного середовища, громадських організацій (насамперед таких, які представляють інтереси найбільш вразливих груп населення) та громадянського суспільства. Науковий супровід здійснювався Національною академією наук України [80].

Конкретні цілі на період до 2030 року мають на меті:

- 1) подолання бідності;
- 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства;
- 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці;
- 4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- 5) забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат;
- 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх;

8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;

9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;

10) скорочення нерівності;

11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;

12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва;

13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;

14) збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку;

15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття;

16) сприяння побудові миролюбного и відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях;

17) зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.

Проте в науковій літературі та практичній діяльності органів влади застосовуються різні підходи та завдання для досягнення цілей і задач, які часто

перекликаються з Цілями сталого розвитку. Досі не опрацьоване єдине узгоджене бачення щодо доцільності та основних засад удосконалення та трансформації механізмів публічного управління в контексті Цілей сталого розвитку, також існують різні тлумачення як суті названих дефініцій, так і їх складових елементів [24].

Державний контроль за різними сферами та видами діяльності безумовно безпосередньо здійснюється у тому числі для досягнення зазначених цілей. Митний контроль, виступаючи одним з елементів державного контролю безпосередньо виконує ці функції під час перетину державного кордону юридичними та фізичними особами, руху товарів, транспортних засобів тощо. Потрібно зазначити, що загалом митна справа здійснюється з додержанням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації та кодування товарів та системи митної статистики, інших загальновизнаних у світі норм і стандартів.

Засади митної справи, зокрема, правовий статус митних органів, митна територія та митний кордон України, процедури митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, митні режими та умови їх застосування, заборони та/або обмеження щодо ввезення в Україну, вивезення з України та переміщення через територію України транзитом окремих видів товарів, умови та порядок справляння митних платежів, митні пільги, визначаються Митним Кодексом України [41] та іншими законами України.

Особливість митного контролю визначена основними принципами здійснення загалом митної справи. Безпосереднє керівництво здійсненням митної справи покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. Національне законодавство визначає такі принципи, які відповідно використовують для адаптації здійснення митного контролю у контексті забезпечення умов до сталого розвитку:

- 1) забезпечення виключної юрисдикції України на її митній території;

- 2) забезпечення виконання виключних повноважень митних органів України щодо здійснення митної справи;
- 3) відповідність законності та презумпції невинуватості;
- 4) забезпечення єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України;
- 5) спрощення законної торгівлі;
- 6) визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;
- 7) додержання прав та охоронюваних законом інтересів осіб;
- 8) заохочення добросовісності;
- 9) гласності та прозорості;
- 10) відповідальності всіх учасників відносин.

Як результат провадження митної справи у контексті формування подальшої державної політики, зокрема у фінансовій сфері, можна зазначити, що основними завданнями Державної митної служби є реалізація та внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення реалізації державної митної політики, зокрема забезпечення митної безпеки та захисту митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі, забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил.

Потрібно зазначити, що митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України, мета якого передбачає виконання митними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи. У статті 336 Митного Кодексу України визначено

форми митного контролю. Митний контроль як інструмент здійснення митної політики держави націлений на реалізації основних її завдань, зокрема в частині забезпечення сталого розвитку.

Митний контроль в контексті сприяння сталому розвитку здійснюється митними службами, які виконують низку важливих функцій. Саме співвідношення «функція митного контролю - метод впливу митного контролю – вплив на сталий розвиток» дозволяє показати зв'язок та особливості основних змістових елементів митного контролю у сфері управління сталого розвитку. (Табл.1.1.).

Таблиця 1.1.

**Функції Державної митної служби щодо здійснення митного контролю
у сфері управління сталим розвитком**

<i>Види функцій</i>	<i>Змістова складова митного контролю</i>	<i>Вплив на сталий розвиток через:</i>
фіскальна	справляють мито, митні збори, акциз, податок на добавлену вартість при імпорті товарів	Регулювання обсягів ризикових товарів, захист національних інтересів, територій, виробників тощо
правова	проводять самостійно слідство у справах контрабанди	Виявлення та знешкодження товарів, на які введено заборону чи обмеження
економічна	є органом економічної політики держави	Захист економічних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
статистична	облік і контроль за товарами, капіталами, послугами, що перетинають кордон	Формування аналітичної та статистичної інформації, здійснення контролю, обліку у сфері управління сталим розвитком

валютного регулювання	контроль за поверненням валютної виручки	Фінансовий вплив на сферу управління сталим розвитком, контроль валютних коштів
-----------------------	--	---

Примітка: сформовано автором.

Процедурно митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів здебільшого шляхом (Табл.1.2):

- документальних перевірок та усних комунікацій;
- оглядів;
- перевірок обліку товарів.

Таблиця 1.2.

Основні способи здійснення митного контролю в Україні

<i>Основний спосіб</i>	<i>Деталізація способу</i>
Документальні перевірки та усні комунікації:	перевірки документів та відомостей, які надаються митним органам під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;
	усного опитування громадян та посадових осіб підприємств;
	проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
	направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу;

Огляди	митного огляду (огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, огляду та переогляду ручної поклажі та багажу, особистого огляду громадян);
	огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено на митні органи
Перевірки обліку товарів	перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем;
	пост-митний контроль

Примітка: сформовано автором.

Законодавець закріплює безпосередні форми митного контролю. Форми митного контролю - це набір способів та методів діяльності, інструментарій, за допомогою якого посадові особи митних органів виконують завдання, покладені на Державну митну службу України. Митний контроль здійснюється шляхом перевірки документів та відомостей, необхідних для такого контролю. Перевірка необхідних для досягнення мети такого контролю документів на товари та транспортні засоби - документальний контроль - провадиться з метою встановлення їх відповідності встановленим у законодавстві вимогам щодо переміщення товарів і предметів через митний кордон держави, а також норм відповідних міжнародних договорів,

укладених в установленому законом порядку. Документи, які перевіряються, умовно можна поділити на митні, товарно-транспортні, зовнішньоторгові та інші.

Перелік відомостей, що оголошуються громадянами у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів, як і форма письмової митної декларації для оголошення громадянами відомостей про товари та інші предмети, що переміщуються ними через митний кордон України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. №748 [110].

Митний контроль здійснюється шляхом застосування митного огляду (огляду та переогляду товарів і транспортних засобів, особистого огляду громадян). Він проводиться з метою перевірки законності переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів. У такий спосіб реалізується право і водночас обов'язок митних органів безпосереднього здійснення митної справи. Облік товарів і транспортних засобів, переміщуваних через митний кордон України - окрема форма митного контролю як окремого виду державного контролю. Облік товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України - це реєстрація митним органом зазначених товарів і транспортних засобів на паперових і електронних носіях для ефективного здійснення митних процедур, збирання відомостей митної статистики, контролю за додержанням режиму законності учасниками митних відносин.

Відповідно до норми кодифікованого акту у галузі митної справи формою митного контролю є усне опитування громадян та посадових осіб підприємств. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств - це отримання посадовою особою митного органу інформації, що має значення для здійснення митного контролю, від осіб, які володіють такою інформацією. Згідно з вимогою МК усне опитування має супроводжуватися складанням відповідного протоколу, форма якого затверджується Державною митною службою України. Очевидна надмірна формалізація усного опитування на практиці компенсується фактичною відсутністю протокольної форми.

Перевірка системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів через митний кордон України, - наступна форма митного контролю. Вона полягає у проведенні митними органами на підприємствах дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари і транспортні засоби вимогам, встановленим цим Кодексом та іншими законами України.

Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися підконтрольні митним органам товари і транспортні засоби, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на них законом, - форма митного контролю, прямо передбачена Митним кодексом України. Такий огляд здійснюється з метою перевірки законності ввезення на митну територію України товарів і транспортних засобів, дотримання порядку їх увезення, а також правильності та повноти сплати податків і зборів; перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів і транспортних засобів відомостям, заявленим у митній декларації; перевірки дотримання встановлених цим Кодексом та іншими законами України правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на митні органи. Після огляду складається акт, в якому фіксуються результати огляду територій та приміщень посадовою особою митного органу.

Митний кодекс України припускає можливість використання інших форм, передбачених цим Кодексом та іншими законами України з питань митної справи. Використання інших форм, передбачених цим Кодексом та іншими законами України з питань митної справи, - це, зокрема, проведення ідентифікації товарів, предметів, транспортних засобів. Застосування різноманітних технічних засобів, службових собак, спостереження за реакцією фізичної особи, обстеження різноманітних об'єктів, аналіз типових порушень митних правил та ін. не являються

формами митного контролю в сенсі основного кодифікованого акта в галузі митної справи.

Порядок здійснення митного контролю визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до норм Митного Кодексу. Так, наприклад, "Порядок здійснення митного контролю, оформлення та пропуск через митний кордон України товарів, щодо переміщення яких встановлено обмеження", затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2002 р. №1986, встановлює, що митний контроль, оформлення та пропуск через митний кордон України товарів, щодо переміщення яких встановлено обмеження, здійснюється митним органом на підставі дозволу уповноваженого органу державної влади, що виконує відповідні контрольні функції, та відповідно до типових технологічних схем здійснення митного контролю автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників у пунктах пропуску через державний кордон України після завершення установлених законодавством інших видів контролю (санітарно-епідеміологічного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного, екологічного та за переміщенням культурних цінностей), необхідних для цього товару [50].

Митний пост аудит проводиться після завершення митного оформлення з метою перевірки діяльності осіб, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності. Крім того, митний постаудит виступає одним із дієвих заходів запобігання правопорушенням, впровадження якого надає можливість митним органам своєчасно виконувати економіко-регуляторну, захисну та фіскальну функції. Аналізуючи отримані документи від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, уповноважені особи митних органів можуть здійснювати перевірки підприємств на відповідність попередньо задекларованим відомостям щодо товарів і в разі їх невідповідності здійснити донарахування митних платежів до бюджету. Інформація, отримана під час митного пост-аудиту, може бути використана в подальшому адміністративному або судовому розгляді. Під час проведення митного пост-аудиту митні органи перевіряють законність, доцільність, достовірність

інформації, наданої суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, що перевіряється, а також законності та правильності дій посадових осіб (представників) суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності [135].

Для цілей пост-митного контролю митні органи мають право перевіряти точність і повноту інформації, що міститься у митній декларації, загальній декларації прибуття, та наявність, точність і правильність документів, на підставі яких здійснено випуск товарів, у тому числі достовірність інформації, викладеної в заяві декларанта або уповноваженої ним особи до митної декларації, про те, що задекларовані товари за своєю характеристикою та фізико-хімічними властивостями не належать до культурних цінностей, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до ввезення та застосування на території України, товарів військового призначення або товарів подвійного використання, небезпечних відходів, агрохімікатів та пестицидів, що підлягають державній реєстрації, об'єктів, торгівля якими підпадає під регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення [26], генетично модифікованими організмами або продукцією, виробленою із застосуванням генетично модифікованих організмів, не містять озоноруйнівних речовин.

На виконання завдань збереження та раціонального використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; захисту та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціонального лісокористування, боротьби з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття запроваджується низка заборон та обмежень (Табл.1.3.). Більш детальний перелік наведено у Додатку А та Додатку Б.

Таблиця 1.3.

Витяг з «Коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено обмеження»

Законодавчі норми	Найменування товарів
Стаття 24 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»	Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, перелік яких визначено постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770
Стаття 3 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»	Лісоматеріали та виготовлені з них пиломатеріали (крім цінних і рідкісних порід дерев)
Стаття 59 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»	Радіоактивні матеріали: джерела іонізуючого випромінювання радіонуклідні, ядерні матеріали, радіоактивні відходи. Радіоактивні матеріали, що містяться у складі приладів, апаратури, обладнання, пристроїв
Стаття 64 Закону України «Про електронні комунікації»	Радіообладнання та випромінювальних пристроїв, що мають низький рівень відповідності суттєвим вимогам технічного регламенту радіообладнання, види яких визначає регуляторний орган
Частина 5 статті 34-1 Закону України	Небезпечні відходи, що включені до

<p>«Про відходи»;</p> <p>Базельська конвенція про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням;</p> <p>постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2000 р. № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів</p>	<p>розділу А Жовтого переліку відходів;</p> <p>відходи, які потребують окремого розгляду, що включені до розділу Б Жовтого переліку відходів;</p> <p>відходи, що включені до Зеленого переліку відходів і є об'єктом транскордонного перевезення, у разі, коли вони містять матеріали в таких кількостях, що можуть виявляти небезпечні властивості, наведені у переліку небезпечних властивостей (затверджується Мінприроди), а також якщо транскордонні перевезення таких відходів підпадають під державне регулювання у заінтересованих державах</p>
<p>Стаття 32 Закону України «Про рослинний світ»;</p> <p>стаття 53 Закону України «Про тваринний світ»;</p> <p>Закон України «Про Червону книгу України»;</p> <p>постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 953 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на імпорт та експорт зразків видів дикої фауни і флори, сертифікатів на</p>	<p>Живі рослини і тварини, що є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES);</p> <p>зразки видів дикої фауни і флори, включених до додатків I, II і III Конвенції CITES;</p> <p>зразки, які є об'єктами регулювання Конвенції CITES;</p> <p>зразки, які є частиною цирку,</p>

<p>пересувні виставки, реекспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків, які є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, в частині осетрових риб і виробленої з них продукції»;</p> <p>постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2000 р. № 1822 «Про заходи щодо забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у зв'язку з її приєднанням до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення»;</p> <p>наказ Мінприроди від 29.02.2012 № 107, зареєстрований у Мін'юсті 18.06.2012 за № 990/21302</p>	<p>пересувної виставки та є об'єктом регулювання Конвенції CITES</p>
<p>Стаття 35-1 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»</p>	<p>Водні біоресурси та продукція з них (іклячі)</p>
<p>Стаття 16 Закону України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні</p>	<p>ГМО, а також продукція, вироблена із застосуванням ГМО</p>

генетично модифікованих організмів»	
Стаття 4 Закону України «Про пестициди і агрохімікати»	Пестициди і агрохімікати

Примітка: сформовано автором на основі [25].

Специфічний тип митного режиму з певними заборонами та обмеженнями сприяє виконанню державної митної політики, у тому числі щодо перетину кордонів різних типів продукції, серед яких є: живі рослини і тварини, що є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення [26] (CITES); зразки видів дикої фауни і флори, включених до додатків I, II і III Конвенції CITES; зразки, які є об'єктами регулювання Конвенції CITES; зразки, які є частиною цирку, пересувної виставки та є об'єктом регулювання Конвенції CITES; ГМО, а також продукція, вироблена із застосуванням ГМО; лісоматеріали та виготовлені з них пиломатеріали; радіоактивні матеріали тощо.

У ст.4 Митного Кодексу України зазначено, що митний режим - комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення. Тому застосування певного митного режиму безпосередньо забезпечує виконання державної митної політики з питань раціонального природозбереження, охорони навколишнього середовища, екологічної міжнародної політики та інших способів забезпечення сталого розвитку держави.

Підтримка досягнення належного та еквівалентного рівня результатів митного контролю на зовнішніх кордонах Союзу дозволяє максимізувати переваги митного союзу, тим самим надаючи додаткову підтримку митним органам, що діють як один із них для захисту інтересів Союзу. Спеціальний фонд Союзу для

обладнання митного контролю для виправлення поточних дисбалансів сприяв би загальній єдності між державами-членами. Цей окремий фонд врахував би різні потреби, які виникають на різних типах кордонів, а саме на морі та на інших водних шляхах, у повітрі та на суші, включаючи залізничні та автомобільні кордони, а також поштові вузли. З огляду на виклики, що стоять перед світом, зокрема постійну необхідність захисту фінансово-економічних інтересів Союзу та його держав-членів при одночасному полегшенні потоку законної торгівлі, наявність сучасного та надійного контрольного обладнання на зовнішніх кордонах є необхідною умовою здійснення ефективного митного контролю.

Відповідно до Митного кодексу Союзу, під митним контролем слід розуміти не тільки виконання митного законодавства, але і як виконання іншого законодавства, що регулює в'їзд, виїзд, транзит, переміщення, зберігання і кінцеве використання товарів, що переміщуються між митною територією Союзу і країнами або територіями за межами митної території Союзу, а також наявність і переміщення в межах митної території Союзу товарів і товарів, що не входять до Союзу, поміщених під процедуру кінцевого використання. Законодавство ЄС наділяє митні органи повноваженнями виконувати конкретні контрольні завдання та містить положення про оподаткування, зокрема щодо акцизів та податку на додану вартість, про зовнішні аспекти внутрішнього ринку, про спільну торговельну політику та інші спільні політики Союзу, що мають відношення до торгівлі, до загальної безпеки ланцюга поставок та до захисту фінансово-економічних інтересів Союзу та його держав-членів.

У ст.4 Митного Кодексу України зазначено, що митний контроль це сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку [41].

Аналіз основних функцій митного контролю виявив певні логічно-послідовні зв'язки у їх формуванні та реалізації. Тому пропонується застосувати такі критерії для їх поділу:

- 1) захист інтересів держави, громадян суб'єктів в частині здійснення їх економічних, правових, екологічних прав та свобод;
- 2) забезпечення здійснення економічної політики держави у світовому економічному просторі;
- 3) забезпечення виконання законодавчих норм митної справи, у тому числі митного контролю.

Більш детально функції описано у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4.

Основні функції митного контролю та їх складові елементи

<i>Основна функція</i>	<i>Складові елементи функції</i>
захист інтересів держави, громадян суб'єктів в частині здійснення їх економічних, правових, екологічних прав та свобод	захист економічних інтересів держави на внутрішньому та на зовнішньому ринках; реалізація заходів щодо захисту прав, законних інтересів громадян, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; запровадження ефективного механізму здійснення внутрішньо– та зовнішньоекономічної політики;
забезпечення здійснення економічної політики держави у світовому економічному просторі	стягнення мита, податків та інших митних платежів; сприяння прискоренню товарообігу через митний кордон держави шляхом встановлення спрощених митних формальностей;
забезпечення виконання законодавчих норм митної справи, у тому числі митного контролю	забезпечення дотримання законодавства України з питань митної справи; виявлення, припинення та попередження порушень законодавства України з питань митної справи

Примітка: сформовано автором на основі Митного кодексу України [41].

Україна приєдналася до так званої Кіотської конвенції, прийнявши Закон «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у зміненій редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур» [120]. В редакції Кіотської конвенції [45] митний контроль – це заходи, які використовують органи доходів і зборів для гарантування виконання митного законодавства. У Кіотській Конвенції зазначено шість форм митного контролю. Усі вони направлені на досягнення цілей мети митного контролю, які можемо окреслити як: перевірка та виявлення за допомогою різних форм контролю відповідності проведених митних операцій та дій митному законодавству; дотримання фізичними та юридичними особами, які беруть участь у митній діяльності, встановлених митних правил і процедур, тобто порядку переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів.

Отже, аналіз митного, екологічного, вітчизняного та міжнародного законодавства та врахування практики розвитку сталого розвитку дає змогу застосувати системний підхід до поняття митного контролю у сфері сталого розвитку. Отже, митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком – це сукупність заходів, що здійснюються з метою додержання норм екологічного та митного права національного, міжнаціонального та міжнародного рівня, під час здійснення митного оформлення, перетину кордону, в'їзду, виїзду, транзиту, переміщення, зберігання і кінцевого використання товарів, що переміщуються між митними територіями держав, а також наявність і переміщення в межах митної території держави товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання продуктів, товарів, які здійснюють вплив на стан сталого розвитку.

1.2. Конвенційні норми здійснення митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору

Світовий глобальний економічний простір напрацьовує багато інструментів для спрощення та уніфікації митного міжнародного права. Основними нормативними актами є міжнародні Конвенції, ратифікація яких країнами-учасниками робить можливим глобалізаційні зміни та розвиток національної митної справи у відповідності до світових митних норм та стандартів.

Практика міжнародного митного права володіє такими основними міжнародними документами у сфері спрощення та гармонізації митних процедур: Конвенція про оцінку товарів у митних цілях (Брюссель, 1950 р.); Конвенція про митні пільги для туристів (Нью-Йорк, 1954 р.) та Протокол до неї; Митна конвенція про тимчасове ввезення приватних дорожніх перевізних засобів (Нью-Йорк, 1954 р.); Митна конвенція, що стосується контейнерів (Женева, 1956 р.); Митна конвенція про тимчасове ввезення пакувального матеріалу й тари (Брюссель, 1960 р.); Митна конвенція про полегшення умов ввезення товарів для демонстрації чи використання на виставках, ярмарках, зустрічах чи подібних заходах (Брюссель, 1961 р.); Митна конвенція про карнет АТА для тимчасового допуску товарів (Конвенція АТА) (Брюссель, 1961 р.); Конвенція про транзитну торгівлю внутрішньоконтинентальних держав 1965 р.; Митна конвенція про тимчасове ввезення педагогічного матеріалу (Брюссель, 1970 р.); Митна конвенція про міжнародний транзит товарів (Конвенція ІТІ) (Відень, 1971 р.); Митна конвенція про контейнери (Женева, 1972 р.); Міжнародна конвенція про безпечні контейнери (Женева, 1972 р.); Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Конвенція Кіото, 1973 р.); Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП, Женева, 1975 р.); Угода про застосування ст. VII ГАТТ (Женевський кодекс, 1979 р.); Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордоні (1982 р.); Міжнародна конвенція про

Гармонізовану систему опису та кодування товарів (ГС, Брюссель, 1983 р.); Угода про застосування митних документів у прямому автомобільному сполученні при перевезенні вантажів (1983 г.); Оттавська декларація РМС “Декларація Ради про її завдання до 2000 року” (1987 р.); Конвенція ООН по боротьбі проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин (Відень, 1988 г.); Конвенція про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.); Заключний акт Уругвайського раунду ГАТТ (Маракеш, 1994 р.).

У Додатку В подано перелік Конвенцій, які спонсоруються або адмініструються Радою митного співробітництва станом на липень 2022 року.

Згідно з Постановою Верховної Ради України від 19 червня 1992 року № 2479-XXII [118] Україна приєдналася до Конвенції 1950 року про створення Ради Митного Співробітництва і з 10 листопада 1992 року є повноправним членом Всесвітньої митної організації. 15.02.2011 року прийнято Закон України №3018 – VI «Про внесення змін до Закону України «Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур» (Киотська Конвенція) [79]. Закон набрав чинності 05.03.2011. У зв’язку з цим українською стороною передано Генеральному секретарю ВМО Інструмент про приєднання України до цієї Конвенції, який набув чинності для України з 15 вересня 2011 року.

Всесвітня митна організація (далі – ВМО) встановлює, підтримує та впроваджує міжнародні інструменти для гармонізації та єдиного застосування спрощених та ефективних митних систем та процедур, які керують рухом товарів, людей та транспортних засобів через митні кордони. Україна є договірною стороною низку конвенцій ВМО (Рис.1.1.).

Рис. 1.1. Конвенції ВТО, прийняті та ратифіковані в Україні
(станом на січень 2023 року)

Примітка: сформовано автором.

Серед 16 Конвенцій, за якими працюють 184 члени ВМО, Україна ратифікувала лише 8 (див. Додаток Г та Додаток Д).

Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва, підписана урядами, націлена на забезпечення якомога вищого рівня погодженості й однаковості митних систем і активізації щодо вивчення проблем, що виникають у ході розвитку і поліпшення митної техніки та митного законодавства. Конвенція підтвердила наміри країн щодо сприяння співпраці між урядами в питаннях міжнародної торгівлі, реагування на економічні і технічні чинники, пов'язані з цим. Потрібно зазначити,

що Рада митного співробітництва (англ. Customs Co-operation Council, CCC; фр. Conseil de coopération douanière, CCD) — це міжнародна міжурядова організація, що здійснює свою діяльність в галузі митної справи. Членами Ради митного співробітництва є митні адміністрації 184-х країн-учасниць міжнародних митних відносин. Неофіційною назвою Радою митного співробітництва є Всесвітня митна організація (ВМО). Установчим актом Ради митного співробітництва є Конвенція про створення Ради митного співробітництва від 15 грудня 1950 р. [27]. Україна є повновправним членом ВМО з 10.11.1992 р. Правою підставою членства України в Раді митного співробітництва стала Постанова Верховної Ради України від 19.06.1992 № 2479--XII "Про приєднання до Конвенції про створення Ради митного співробітництва 1950 року" [118]. 14 червня 2014 р. між РМС (ВМО) та Державною митною службою України було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Всесвітньою митною організацією та Державною митною службою України та про створення Регіонального навчального центру Всесвітньої митної організації в Україні. Відповідно до положень цього Меморандуму Регіональний навчальний центр ВМО створювався на базі Університету митної справи та фінансів.

Міжнародна Конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів або по-іншому її називають Гармонізована система (ГС) (англ. Harmonized Commodity Description and Coding System, also known as the Harmonized System (HS) — це розроблена ВМО міжнародна номенклатура товарів, до якої входить понад 5000 груп товарів, які позначаються шестизначним цифровим кодом. Зазначені у ГС товари упорядковані в логічну структуру і мають добре визначені правила з метою досягнення уніфікованої класифікації. ГС використовується більше ніж 200 країнами на основі їхніх Митних тарифів, а також для збору міжнародної торгової статистики. В термінах ГС класифіковано більше 98% товарів міжнародної торгівлі [16].

На ГС базується Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) [100]. Останньою редакцією є ГС 2012 року. УКТЗЕД

відповідно Закону України від 04.06.2020 № № 674-IX "Про Митний тариф України" [113] базується на ГС 2012 року.

Якщо в УКТЗЕД по відношенню до її міжнародних частин — ГС та Комбінованої номенклатури ЄС виявлено неточності, які виникли в результаті неправильного перекладу з офіційної мови оригіналу на українську мову, назв позицій, підпозицій, а також текстів приміток до розділів, груп, позицій, підпозицій та додаткових приміток, то за основу приймаються тексти оригіналів офіційних видань Гармонізованої системи Всесвітньої митної організації та Комбінованої номенклатури Європейського Союзу.

Гармонізована система опису і кодування товарів (ГС) набула чинності з 1 січня 1988 р. Сьогодні її використовують понад 100 країн світу, а на її основі відбувається більша частина світової торгівлі. Це багатоцільовий класифікатор товарів, що обертаються в міжнародній торгівлі. Використання Гармонізованої системи дало змогу:

- спростити складання комерційних і митних документів;
- полегшити їх комп'ютерну обробку;
- зменшити витрати на діловодство, класифікацію та облік зовнішньоторговельних вантажів за майже всіма параметрами (обсяг, вартість, країна призначення);
- спростити обробку, облік і зіставлення даних щодо зовнішньої торгівлі, провести економічний аналіз, оскільки інформація, що знаходиться в різних документах на основі ГС, стала більш доступною і зрозумілішою;
- спростити облік тарифних поступлень у СОТ.

Основними елементами номенклатури Гармонізованої системи є: система класифікації і система кодування. Система класифікації має шість ступенів: розділи (21), групи (99), підгрупи (33), товарні позиції (1241), підпозиції (3553), субпозиції (5019). Уряд України у вересні 2022 року схвалив законопроект, який відповідатиме вимогам Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування

товарів. Головна мета законопроекту – перейти з класифікатора товарів 2017 року на класифікатор 2022 року, який вже використовують наші основні торговельні партнери.

Зміни стосуються:

- об'єднання по окремих позиціях декількох кодів в один задля уникнення ручного маніпулювання ними у разі відмінних ставок мита;
- деталізація одного коду у декілька, де це має суттєве значення для більш точної класифікації товару;
- виключення з Митного тарифу товарів, що вже не використовуються у міжнародній торгівлі;
- доповнення Митного тарифу новими видами товарів, що почали вироблятися після 2017 року;
- усунення розбіжностей з нашими партнерами у товарних кодах під час митного оформлення, забезпечення гармонізації митної статистики.

Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства (англ. International Convention on Mutual Administrative Assistance for the Prevention, Investigation and Repression of Customs Offences), прийнята під егідою ВМО, має на меті боротися з митними правопорушеннями шляхом встановлення міжнародного адміністративного співробітництва між державами-учасницями. Місце підпису: Найробі (Кенія), тому у міжнародному митному праві її називають Nairobi Convention, дата набрання чинності якої 21 травня 1980 р. Україна приєдналася до Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства 23 травня 2000 р. [119]; а ратифікація відбувалася 11 липня 2000 р.

Станом на липень 2021 р. учасницями Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства було 52 держави (2 підлягають ратифікації).

Положення цієї Конвенції щодо контрабанди наркотиків та психотропних речовин у разі необхідності та у відповідності до компетенції митних адміністрацій, застосовуються і у відношенні до фінансових операцій, пов'язаних з такою контрабандою. Обмін інформацією між митними адміністраціями проходить за їх власною ініціативою. Митні адміністрації Договірних Сторін, з власної ініціативи і без затримки, передають митним адміністраціям, яких це безпосередньо стосується, будь-яку наявну інформацію щодо:

- вчинених або очікуваних дій, які можуть призвести до контрабанди наркотичних засобів або психотропних речовин;
- осіб про яких відомо, що вони причетні до вчинення або які підозрюються у вчиненні дій зазначених у попередньому підпункті, якщо це дозволяється національним законодавством, та про автомобілі, судна, літаки та інші види транспорту, які використовувалися або підозрюються у використанні для вчинення таких дій;
- нових способів та методів, які використовуються для контрабанди наркотичних засобів та психотропних речовин;
- новітніх засобів, які використовуються у якості наркотиків або психотропних речовин, і є об'єктом контрабанди.

Конвенція про тимчасове ввезення (Стамбульська Конвенція) [28] підписана 26.06.1990 року, до якої Україна приєдналася 24.03.2004 року, передувала Конвенції про тимчасове ввезення Конвенція АТА, яка набула чинності в 1963 році, і вона встановлює загальні процедури для тимчасового безмитного ввезення товарів (тимчасового ввезення), щоб надати значні переваги міжнародній комерційній і культурній діяльності та забезпечити вищий ступінь гармонії та одноманітності в митні системи договірних країн і територій. АТА - це система, що дозволяє вільне переміщення товарів через кордони і тимчасове ввезення їх на митну територію зі звільненням від мит і податків. На товар поширюється єдиний документ, відомий як книжка АТА, який забезпечений міжнародною системою гарантій. Термін "АТА" -

це поєднання початкових букв французьких слів "Admission Temporaire" і англійських слів "Temporary Admission".

Завдяки цій системі міжнародна бізнес-спільнота користується значним спрощенням митних формальностей. Книжка АТА служить товарною декларацією при експорті, транзиті та імпорті. Крім того, за тимчасове ввезення товарів, на які поширюється дія системи, не стягується ввізне мито або податки, оскільки національні асоціації, що випускають книжки АТА, не стягують ввізні мита або податки. Ці національні асоціації схвалені митницею та пов'язані з міжнародним ланцюгом гарантіями, що адмініструються Федерацією світових палат ІСС (ICC/WCF). На сьогодні книжка АТА є документом, найбільш широко використовуваним бізнес-спільнотою для міжнародних операцій, пов'язаних з тимчасовим допуском товарів. Система АТА є невід'ємною частиною АТА і Стамбульської конвенції ВМО.

Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) [45] (англ. International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures (revised Kyoto Convention)) — конвенція, розроблена під егідою ВМО і підписана 18 травня 1973 року в м.Кіото (Японія). Україна приєдналася до цієї конвенції у зміненій редакції 5 жовтня 2006 року [120]. Для України ця конвенція набула чинності 15 березня 2011 року.

Кіотська конвенція набула чинності 25 вересня 1974 року. У 1999 році в Брюсселі, де ВМО було схвалено нову редакцію Конвенції, була переглянута Кіотська конвенція, яка набула чинності 3 лютого 2006 року. У Кіотській конвенції бере участь більше 70 держав, на які припадає більше 70% зовнішньоторговельного обороту нашої країни. Метою Конвенції є забезпечення сприятливих умов для розвитку міжнародної торгівлі у вигляді уніфікації митних процедур і практики. Положення Конвенції сформульовані не у вигляді норм прямої дії, а у вигляді принципів, на основі яких держави, що підписали Конвенцію, повинні виробити конкретні правила регулювання тих чи інших процедур, що дозволить знайти баланс

між прискоренням і спрощенням митних формальностей як мірою сприяння зовнішньоторговельної діяльності та забезпеченням надійності митного контролю, тобто досягти компромісу між інтересами бізнес-спільноти та держави.

Україна намагається відповідати основним засадам підписаної Конвенції та працює над тим, щоб досягати норм Гармонізованої системи опису та кодування товарів. На сьогодні прийнято Закон України № 2697-IX «Про Митний тариф України» [112], який набрав чинності 1 січня 2023 року. Митний тариф України є невід'ємною частиною цього Закону та містить перелік ставок загальнодержавного податку – ввізного мита на товари, що ввозяться на митну територію України і які систематизовані згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), складеною на основі сучасної сьомої редакції Гармонізованої системи опису та кодування товарів версії 2022 року та відповідної версії Комбінованої номенклатури ЄС [181].

Після набрання чинності Закону буде забезпечено:

- приведення товарної номенклатури України у відповідність до вимог сучасної сьомої редакції Гармонізованої системи опису та кодування товарів версії 2022 року на виконання міжнародних зобов'язань, узятих Україною у рамках Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів;
- адаптацію митної статистичної системи України до міжнародних методів, митних стандартів класифікації та гармонізації зовнішньоторговельної документації;
- усунення розбіжностей у версіях систем української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності України та країн – торговельних партнерів;
- спрощення процедури митного оформлення товарів під час здійснення зовнішньоторговельних операцій.

При цьому Законом не передбачається зміна ставок ввізного мита на товари, а лише зміна класифікації окремих товарів згідно з УКТЗЕД [112].

Генеральним додатком до Кіотської конвенції зафіксовані такі обов'язкові принципи, яких повинні дотримуватися держави, які підписали Конвенцію:

- принципи визначення митного контролю, засновані на застосуванні системи аналізу та управління ризиками та дозволяють забезпечити надійність митного контролю з мінімальними витратами державних ресурсів, не створюючи при цьому зайвих перешкод для переміщення товарів через митний кордон;

- механізми використання митного аудиту в системі заходів митного контролю, тобто дозвіл використання товарів на території країни ввезення з перенесенням здійснення основних контрольних заходів на наступний етап, що дозволяє спрощувати і прискорювати проведення митних формальностей;

- здійснення митною службою активної взаємодії з учасниками ЗЕД з метою врахування потреб торгових і транспортних організацій, пошуку та впровадження найбільш ефективних методів роботи;

- застосування спрощених митних процедур щодо певного кола осіб, які відповідають встановленим митною службою критеріям;

- принципи нарахування, справляння та сплати митних зборів, податків;

- застосування відповідних міжнародним стандартам інформаційних технологій з метою забезпечення митних операцій;

- процедура оскарження рішень і бездіяльності митної служби.

Головний принцип, що проходить через всі положення Кіотської конвенції, є принцип пов'язаний з необхідністю спрощення митних процедур з метою прискорення зовнішньоторговельного товарообігу, сприяння торгівлі та зняття необґрунтованих адміністративних бар'єрів. При цьому Конвенція містить і низку цілком конкретних приписів, що вказують на те, в яких формах держава в особі митної служби повинна будувати свої відносини з бізнес-спільнотою.

У відповідності з філософією Кіотської конвенції митний контроль як спосіб забезпечення належного застосування митного законодавства та дотримання приписів інших підзаконних і нормативних актів повинен здійснюватися при

максимальному полегшенні умов для міжнародної торгівлі і обмежуватися мінімумом, необхідним для досягнення основних цілей, здійснюватися на основі вибіркового ризиків і при максимально можливому застосуванні методів управління ризиками [22].

Україна формує митну політику таким чином, щоб забезпечити такі ключові принципи:

- прозорість і передбачуваність дій митниці;
- стандартизація та спрощення декларації на товари та підтверджуючих документів;
- спрощені процедури для уповноважених осіб;
- максимальне використання інформаційних технологій;
- мінімально необхідний митний контроль для забезпечення дотримання нормативних актів;
- використання засобів контролю на основі управління ризиками та аудиту;
- скоординовані інтервенції з іншими прикордонними відомствами;
- партнерство з торгівлею.

Переглянута Кіотська конвенція сприяє спрощенню торгівлі та ефективному контролю через свої правові положення, які деталізують застосування простих, але ефективних процедур. Переглянута Конвенція також містить нові і обов'язкові правила її застосування, які всі договірні сторони повинні прийняти без застережень.

Міжнародна конвенція про адміністративну взаємодопомогу у сфері митних відносин [43]. Відповідно до положень цієї Конвенції та для забезпечення належного застосування митного законодавства держави надаватимуть одна одній адміністративну допомогу шляхом взаємодії митних адміністрацій з метою недопущення, розслідування та припинення митних правопорушень і для того, щоб зробити міжнародну систему постачання товарів безпечною. Конвенція визначає, що

будь-яка діяльність, здійснювана в рамках цієї Конвенції країною-учасницею, повинна відповідати її законодавчим й адміністративним нормам і здійснюватися у межах компетенції митної адміністрації країни-учасниці та її наявних ресурсів. Кожна країна-учасниця повідомляє Генеральному секретарю про уповноважені органи влади для представлення своїх інтересів, визначені відповідно до національного законодавства та призначені для застосування положень цієї Конвенції. Конвенція охоплює лише взаємну адміністративну допомогу між країнами-учасницями та не впливає на застосування угод про взаємну допомогу з юридичних питань.

Міжнародна конвенція про безпечні контейнери [44] підписана урядами у Женеві в 1972 року. Конвенція передбачає тимчасове ввезення контейнерів, вільних від ввізних мит і податків, що підлягають реекспорту протягом 3 місяців і без виготовлення митних документів або цінних паперів. Конвенція також передбачає затвердження контейнерів під митною печаткою (ці положення про схвалення ідентичні положенням Конвенції про міжнародне перевезення вантажів під прикриттям книжок МДП – Конвенції МДП 1975 року). ВМО прийняла Програму контролю контейнерів UNODC-WCO [199]. Величезний обсяг міжнародних морських контейнерних перевезень, що становить 750 мільйонами контейнерів щорічно, у поєднанні з різними методами приховування та складними маршрутами, якими користуються шахраї, наркоторговці та іншими контрабандисти, ускладнює успішне здійснення митного контролю. Морські порти досить складні, а часом і небезпечні місця для роботи. Правоохоронні структури можуть неефективно спрацьовувати через брак ресурсів, міжвідомчої недовіри, складні портові процеси і системи та інші фактори, які цілеспрямовано використовуються злочинними організаціями. Така ситуація становить цілком реальну і серйозну загрозу безпеці міжнародного торгового ланцюга поставок, що становить загрозу для сталого розвитку.

У відповідь на цю загрозу Управління ООН з наркотиків і злочинності (UNODC) [202] і ВМО запустили Програму контролю контейнерів (ССР), щоб допомогти урядам у створенні ефективних відборів контейнерів і засобів контролю для запобігання наркотрафіку та іншої незаконної транскордонної діяльності. Місія Програми контролю контейнерів UNODC-WCO полягає у нарощуванні потенціалу в країнах, які прагнуть покращити управління ризиками, безпеку ланцюгів поставок та спрощення торгівлі в морських портах, аеропортах та наземних прикордонних переходах з метою запобігання транскордонному переміщенню незаконних товарів.

В основі цього інноваційного підходу лежить створення міжвідомчих підрозділів портового контролю (PCU), що складаються з аналітиків ризиків та груп фізичних інспекцій з різних правоохоронних органів (наприклад, митних, поліцейських та інших правоохоронних органів), які навчені та оснащені в рамках ССР для спільної роботи над потоком контейнерів високого ризику, професійним контролем правоохоронних органів, використанням аналізу ризиків та інших практичних методів з мінімальним порушенням вільного потоку законної торгівлі.

Спираючись на успіхи у створенні оперативних підрозділів у морських портах, ССР розширила сферу своєї діяльності на сегмент повітряних вантажів та на окремі сухопутні прикордонні переходи. Його поетапний підхід до розробки нових блоків управління повітряними вантажами (ACCU) та підрозділів на сухопутних кордонах залишається незмінним, оскільки він виявився функціональним, здійсненим та стійким. Належне розміщення та доступ до відповідної інформації про доставку, а також підтримка керівництва є лише одними з ключових мотивуючих факторів для ефективності митного контролю.

На відміну від різних інших програм та проектів ССР отримує вигоду від щедрої донорської підтримки, що дозволяє UNODC та ВТО надавати постійну/довгострокову навчальну та менторську підтримку спеціалізованим підрозділам. Поетапний підхід до підготовки відповідних офіцерів, починаючи від базових навичок профілювання ризиків і закінчуючи передовими рівнями

(зосередження, наприклад, на контролі стратегічних товарів, незаконній торгівлі деревиною та хімікатами-прекурсорами), спрямований на створення кваліфікованих та стійких структур для розробки та обробки розвідувальної інформації з метою її оперативного застосування.

Іншим важливим аспектом ефективності митного контролю є обмін інформацією та розвідданими між PCU та ACCU, створеними у всьому світі, з використанням захищеної системи зв'язку. Надійна мережа однодумців правоохоронних органів є необхідною умовою успіху в умовах глобалізованої торгівлі та глобалізованої злочинності. Численні значні вилучення наркотиків та інших заборонених матеріалів демонструють важливість та ефективність цієї багатосторонньої співпраці між PCUs.

Координуючи діяльність програм та розробок, ООН і ВМО мають на меті підтримку міжнародного правоохоронного співтовариства в боротьбі з глобальною торгівлею незаконними товарами, і, таким чином, сприяти законній торгівлі та сталому розвитку.

Митний контроль здійснюється відповідно до реформ митної справи і до європейських стандартів на норм. Спільний транзит – одне з ключових питань економічної інтеграції між Україною та ЄС. Приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту (Convention on a common transit procedure – CCTP) – зобов'язання України за економічною частиною Угоди про асоціацію з ЄС. Приєднання до Конвенції відбулось за допомогою ЄС, зокрема, через програми EU4PFM, RST. Наразі до Конвенції про процедуру спільного транзиту входять 36 країн. Серед них країни ЄС, країни Європейської асоціації вільної торгівлі (EFTA) (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія), Велика Британія, Туреччина, Північна Македонія, Сербія, а також Україна (з 01.10.2022 року). Мета Конвенції про процедуру спільного транзиту забезпечити передумови для транзитного переміщення товарів між країнами-учасницями Конвенції. Положення Конвенції допомагають значно спростити такі переміщення. Перевезення товарів здійснюється

в рамках однієї транзитної процедури, від митниці відправлення в одній країні до митниці призначення в іншій країні за однією транзитною декларацією, під забезпеченням однією фінансовою гарантією (така гарантія діє на території усіх країн-учасниць Конвенції).

Вагомим нормативним доробком світової спільноти з питань митного контролю є Угода СОТ про оцінку (WTO Valuation Agreement 1994) [133]. Угода СОТ про оцінку формально відома як Угода про імплементацію статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1994 року. Вона замінила Кодекс оцінки ГАТТ в результаті багатосторонніх торговельних переговорів Уругвайського раунду, який створив СОТ в 1994 році.

Угода передбачає систему митної оцінки, яка в першу чергу засновує митну вартість на вартості операції, що ввозиться, яка є ціною, фактично сплаченою або підлягає сплаті за товар при продажу на експорт до країни імпорту, з певними коригуваннями.

Якщо митна вартість не може бути визначена виходячи з вартості угоди, вона буде визначена за допомогою одного з наступних методів:

- трансакційна вартість ідентичних товарів;
- трансакційна вартість аналогічних товарів;
- метод дедуктивної вартості
- метод обчислення значень
- метод зворотного падіння.

Наведені вище методи оцінки використовуються в ієрархічному порядку.

Угода покликана забезпечити митний світовий простір єдиною та нейтральною для оцінки імпортованих товарів системою, що відповідає комерційним реаліям та забороняє використання довільної або фіктивної митної вартості. Угода своїм позитивним поняттям вартості визнає, що митна вартість повинна, наскільки це можливо, ґрунтуватися на фактичній ціні товарів, що підлягають оцінці.

Оскільки більша частина світової торгівлі оцінюється на основі методу вартості угод, Угода забезпечує більшу передбачуваність, стабільність і прозорість торгівлі, тим самим полегшуючи міжнародну торгівлю і в той же час забезпечуючи дотримання національних законів і правил. Інші нормативно-правові документи (а саме Декларації та Резолюції Ради митного співробітництва) щодо питань митного забезпечення кордонів ЄС наведені у Додатку Е.

Меморандум про взаєморозуміння між Всесвітньою Митною Організацією (ВМО) та Академією митної служби України (АМСУ) був підписаний з метою налагодження співробітництва з питань розвитку та забезпечення навчальної та освітньої діяльності, інституційного розвитку та досліджень з митної справи на світовому рівні [33]. Меморандум сприяє розвитку ініціативи з навчання, освітньої діяльності, інституційного розвитку, захисту інтелектуальної власності.

Основні засади Меморандуму спрямовані на такі напрямки діяльності:

- дослідження можливості співробітництва та розвитку сфери навчання, електронного навчання, інституційного розвитку та підвищення кваліфікації керівного складу;
- пошук шляхів максимізації рівня поєднання програм навчання та розвитку, що надаються ВМО та її членам, а та програм, що надаються АМСУ;
- дослідження можливості вдосконалення спільного регіонального навчання, освітньої діяльності та інституційного розвитку через РУІР та Регіональний навчальний центр;
- пошук можливостей розвивати та поступово розширювати акредитацію діяльності кожного або всіх Членів ВМО по всьому світу;
- сприяння спільним заходам через надання АМСУ статусу спостерігача Робочої Групи Високого Рівня з Інституційного Розвитку, навчання та технічної допомоги, а також мати доступ до веб-сайту членів ВМО;

- співпраця в області стратегічних досліджень, які сприятимуть ВМО та її учасникам у власному становленні з метою задоволення майбутніх вимог глобальної економіки.

- щорічні переговори щодо результатів погоджених досліджень

У контексті заходів щодо захисту інтелектуальної власності Меморандум визнає наступні положення:

- визнавати відповідне право власності на матеріали, які базуються на джерелах та особистому внеску Сторін, з метою впровадження, написання та підготовки таких матеріалів.

- досягати домовленостей щодо використання кожного об'єкту інтелектуальної власності одноразово або постійно. Домовленість, що передбачає оплату, повинна бути оформлена у письмовому вигляді та визначати всі умови щодо використання матеріалів.

- якщо АМСУ або ВМО домовляються дозволити іншій Стороні використовувати свої матеріали, то це відбувається на основі того, що призначена Сторона має право ліцензувати використання матеріалів.

У 2010 році набрав чинності Меморандум про взаєморозуміння між Державною митною службою України і Всесвітньою митною організацією про створення Регіонального навчального центру Всесвітньої митної організації в Україні [33], за яким Державна митна служба України і ВМО засновують Регіональний навчальний центр ВМО, іменованій надалі навчальний центр в Україні. ВМО буде використовувати можливості навчального центру для цілей регіональної підготовки і навчання, проведення зустрічей з питань технічної допомоги та проведення інших засідань з митних питань. Для цього Державна митна служба України буде надавати ВМО право доступу до її навчального центру.

Регіональні навчальні центри сприяють реалізації інституційного розвитку шляхом поширення та запровадження стандартів ВМО у вигляді професійних тренінгів, семінарів та навчальних поїздок.

ВМО налічує 28 регіональних навчальних центрів: 7 в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (КНР, Фіджі, Гонконг, Індія, Японія, Республіка Корея та Малайзія), 4 у Східній і Південній Африці (Маврикій, Кенія, Південна Африка та Зімбабве), 3 у Західній і Центральній Африці (Буркіна-Фасо, Республіка Конго і Нігерія), 7 в Європейському регіоні (Азербайджан, Колишня Югославська Республіка Македонія, Угорщина, Казахстан, РФ, Киргизька Республіка та Україна), 2 у Північній і Південній Америці (Бразилія та Домініканська Республіка) і 5 в регіоні Північної Африки та Близького Сходу (Єгипет, Ліван, Саудівська Аравія, Йорданія, Туніс) [33].

З 2010 року в Україні (спершу на базі Академії митної справи України в м. Дніпро, з червня 2016 року – на базі Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС України у Хмельницькому) функціонує Регіональний навчальний центр ВМО, що взаємодіє з Регіональним центром інституційного розвитку в м. Баку. На базі цього Департаменту також функціонує Регіональний кінологічний навчальний центр ВМО.

Тому Україні може надаватися допомога, як країні-учасниці ВМО, наступним чином:

- щорічні заявки на проведення тренінгів або інших навчальних заходів, які розглядаються Директоратом, та за наявності відповідного фінансування проводяться за участі експертів ВМО та інших організацій, як правило у країнах-заявниках;
- шляхом залучення донорської підтримки для проведення навчальних заходів на глобальному та регіональному рівнях;
- участь у комплексних багаторічних Програмах з розвитку потенціалу. Серед них – The Columbus Programme та Mercator Programme;
- надання доступу до навчальної он-лайн платформи ВМО Click!, яка здійснюється через визначених національних координаторів.

1.3. Організаційно-правові основи митного контролю в системі публічного управління ЄС в контексті забезпечення сталого розвитку

У квітні 2021 року ЄС заявив про недостатньо гармонізовану систему митного контролю, зокрема зазначивши що це спричиняє шкоду фінансовим інтересам ЄС [42]. Тому була запроваджена ініціатива щодо розробки добровільних партнерських угод з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі деревиною, управління ризиками, перегляд вимог до звітності, моніторингу та огляду, збільшення ролі уніфікації.

Митний союз ЄС, створений в 1968 році, має на меті спростити торгівлю компаніям ЄС, гармонізувати мита на товари, які надходять з-за меж ЄС і допомогти захистити європейських громадян та навколишнє середовище. На практиці Митний союз означає, що митні органи всіх країн ЄС працюють за принципом уніфікації, а також вони застосовують однакові тарифи до товарів, що ввозяться на їх територію з решти світу, і не застосовують ніяких тарифів всередині країни. У випадку з ЄС це означає, що не сплачуються митні збори при перевезенні товарів з однієї країни ЄС в іншу. Мито з товарів, що ввозяться до ЄС, становить близько 14% від загального бюджету ЄС як частина його «традиційних власних ресурсів».

У сфері митної справи ЄС має виключну компетенцію приймати законодавство, в той час як держави-члени несуть відповідальність за його реалізацію, включаючи митний контроль. Митні органи держав-членів відіграють ключову роль у збалансуванні необхідності полегшення торгівлі з більш швидкими та безперервними процедурами імпорту та необхідністю застосування митного контролю. Митний контроль на зовнішніх кордонах ЄС захищає споживачів від товарів і продуктів, які можуть бути небезпечними або шкідливими для їхнього здоров'я. Окремо діють заходи митного контролю, націлені на захист тварин та навколишнього середовища, на боротьбу з незаконною торгівлею видами, що зникають, на запобігання хворобам рослин і тварин.

Митні органи співпрацюють з урядами та імміграційними службами в боротьбі з організованою злочинністю і тероризмом. Вони борються з торгівлею людьми, наркотиками, зброєю та контрафактними товарами, а також здійснюють перевірки щодо осіб з великими сумами готівки, які стосуються ризиків відмивання коштів, ухилення від сплати податків, фінансування злочинних організацій. Митниця ЄС також бореться з шахрайством щодо податків та мит з боку юридичних та фізичних осіб, які позбавляють національні уряди доходів.

Українська сторона у жовтні 2022 року поінформувала щодо прогресу оновлення Додатку XV [129] до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, який стосується наближення митного законодавства України до Європейського Союзу (постатейна імплементація Митного кодексу та інших регламентів ЄС). Таким чином Україна досягла значних успіхів в імплементації Митного кодексу ЄС, та підтвердила готовність до подальшої підтримки України у цьому напрямку. Поступом є питання щодо набуття українськими підприємствами статусу Авторизованого економічного оператора (АЕО), приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами.

Обмін попередньою митною інформацією обговорюється вже тривалий час та потребує переходу до практичної площини запровадження такої процедури. Європейські колеги ефективно працюють у системі SEED+ (Systematic Exchange of Electronic Data) [194], у рамках якої відбувається обмін попередньою інформацією між країнами ЄС та балканськими країнами. Митний SEED оновився до Customs SEED+ шляхом встановлення додаткових зв'язків з обміном даними, модернізації митних модулів SEED та вдосконалення управління регіональними митними ризиками.

Платформа SEED відіграла важливу роль у реалізації ініціативи «Зелені коридори» в умовах Covid19. Він був використаний для прискорення процесу оформлення товарів першої необхідності з огляду на пандемію Covid19, заздалегідь

надіславши інформацію про партії товарів першої необхідності всім агентствам (митним, фітосанітарним, ветеринарним та харчовим інспекціям), які беруть участь у оформленні товарів, щоб агентства могли підготуватися і щоб цим партіям можна було надати пріоритетне проходження.

Позитивні результати ініціативи «Зелені коридори/смуги» ілюструються статистикою, яка показує, що приблизно 80% вантажівок у регіоні використовували внутрішньо-СЕФТА контрольно-пропускні пункти/загальні контрольно-пропускні пункти на зелених коридорах, а також виявлено, що 20% з них перевозили товари першої необхідності та отримували вигоду від пріоритетного проїзду [130].

Українській стороні необхідно напрацювати технічну модель для обміну інформацією. ЄС здійснює напрацювання концептуального документу, який би розкривав всі можливі аспекти обміну попередньою інформацією, з урахуванням законодавства ЄС щодо захисту персональних даних.

У грудні 2022 року у ході 6-го засідання Підкомітету з питань митного співробітництва Комітету асоціації Україна – ЄС обговорили стан справ у митній сфері в Україні. Крім того, під час зустрічі представники Держмитслужби відзначили результативність співробітництва з митними адміністраціями з питань взаємної адміністративної допомоги, а також з OLAF (European Anti-Fraud Office, *англ.* Європейське бюро по боротьбі з шахрайством) [171] з питань протидії митному шахрайству. Сторони відзначили початок роботи в програмі ЄС «Митниця» та обговорили можливості, які відкриваються для Держмитслужби в рамках програми. Представники ЄС зазначили, що з попереднього засідання Підкомітету відбувся значний прогрес у виконанні Українською стороною зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та подякували за конструктивний діалог. У свою чергу українська сторона відзначила плідну співпрацю та постійну підтримку в роботі [134].

Сильною стороною впровадження митної політики, у тому числі щодо здійснення митного контролю, є галузеве спрямування. Так, у сфері лісового

правозастосування, управління та торгівлі деревиною та лісопродукцією прийнято Добровільні партнерські угоди з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами [205], перелік та ратифікація яких наведена у Табл.1.5. Ці угоди спрямовані на забезпечення легального виробництва деревини та лісопродукції, імпортованої з країн, з якими ЄС має Угоду про добровільне партнерство (Додаток Ж). Системи забезпечення законності торгівлею деревиною VPA базується на таких засадах:

- країни, що вступають до VPA з ЄС, зобов'язані створити та впровадити систему забезпечення законності деревини (TLAS);
- TLAS підтверджує, що деревина та вироби з деревини були легально вироблені;
- до ЄС експортуються лише перевірені поставки, на які поширюється ліцензія лісових правоохоронних органів, управління та торгівлі (FLEGT);
- система повинна включати перевірки відповідності та процедури, щоб гарантувати, що деревина незаконного або невідомого походження не потрапляє в ланцюжок поставок;
- незалежна оцінка дозволить оцінити впровадження, ефективність та достовірність TLAS та схеми ліцензування FLEGT;
- сфера застосування продукції схеми ліцензування FLEGT охоплює основний перелік обов'язкових продуктів, перелічених у Додатку II до регламенту FLEGT, а також додаткові продукти для конкретних країн, які будуть перераховані в Додатку III (відповідно до сфери застосування продукту, узгодженого у відповідному VPA);
- угоди передбачають створення схем ліцензування FLEGT, як тільки обидві сторони угоди укладуть на основі спільної оцінки експлуатаційну готовність та виконають свої функції TLAS, що лежать в основі схеми ліцензування;
- вони також визначають процедури та вимоги для перевірки та, у випадку експорту до ЄС засвідчують за допомогою ліцензій FLEGT, що дерев'яна продукція,

що поставляється до ЄС була легально вироблена. Ліцензії FLEGT були створені Регламентом ЄС №2173/2005 [160];

- після того, як схема ліцензування FLEGT набуде чинності для деревини та лісопродукції, на яку поширюється угода, ЄС прийматиме лише поставки деревини з відповідної країни, на які поширюються дійсні ліцензії FLEGT. Деревина з дійсною ліцензією FLEGT буде вважатися законно заготовленою в розумінні Регламенту ЄС щодо деревини, Регламенту (ЄС) №995/2010 [162]. Таким чином, операторам, які імпортують ліцензовану деревину FLEGT, не доведеться проводити належну перевірку відповідно до цього регулювання.

Країна-експортер повинна призначити орган ліцензування (LA), який перевіряє, що вироби з деревини були легально вироблені, і видає ліцензії FLEGT на поставки такої продукції до ЄС. Компетентний орган FLEGT відповідної держави ЄС повинен перевірити, чи кожне відправлення охоплюється дійсною ліцензією FLEGT, перш ніж випускати його у вільний обіг на території ЄС. Цей випуск може бути призупинений, а відправлення утримуватися, якщо є сумніви щодо дійсності ліцензії.

Кожна сторона повинна повідомити іншу, якщо вона підозрює або має докази порушень у схемі ліцензування або будь-яких спроб її обійти, зокрема таких як:

- перенаправлення торгівлі з відповідної країни-експортера до ЄС через країну, що не входить до ЄС, з наміром уникнути ліцензування;
- ліцензії FLEGT, що покривають вироби з деревини, які містять деревину з країн, що не входять до ЄС, які підозрюються в незаконному виробництві;
- шахрайство при отриманні або використанні ліцензій FLEGT.

Таблиця 1.5.

Добровільні партнерські угоди з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами (станом на 01.09.2022)

Країна	Дата набрання договором чинності	Дата ратифікації угоди	Дата підписання договору	Початок ліцензування FLEGT
Гондурас	1 вересня 2022	Червень 2021	23 лютого 2021	
В'єтнам	1 червня 2019	Травень 2019	19 жовтня 2018	
Індонезія	1 травня 2014	Квітень 2014	30 вересня 2013	15 листопада 2016
Ліберія	1 грудня 2013	Грудень 2013	11 липня 2011	
Конго	1 березня 2013	Лютий 2013	17 травня 2010	
Камерун	1 грудня 2011	2 березня 2011 – ЄС 9 серпня 2011 – Камерун	6 жовтня 2010	
Центрально-африканська Республіка	1 липня 2012	1 липня 2012	28 листопада 2011	
Гана	1 грудня 2009		19 листопада 2009	
Демократична Республіка Конго	стадія перемовин			
Кот-д'Івуар	стадія перемовин			
Габон	стадія перемовин			
Гаяна	стадія перемовин			

Примітка: сформовано на основі [51].

Європейський суд аудиторів (Люксембург) [18] видав доповідь, у якій виявлена недостатня гармонізація митного контролю, яка перешкоджає фінансовим інтересам ЄС [42]. У доповіді було зазначено, що у межах Митного союзу ЄС однакове застосування митного контролю державами-членами необхідне для запобігання направленості шахрайських імпортерів на пункти пропуску на кордоні з нижчим рівнем контролю. Митний кодекс Союзу вимагає від Комісії вжити необхідних заходів для забезпечення рівномірного застосування державами-членами митного контролю. Для досягнення цієї мети Комісія нещодавно прийняла рішення про виконання критеріїв та стандартів фінансових ризиків. Це супроводжується вказівками, схваленими державами-членами, таким чином було сформовано систему митних фінансових ризиків.

Під час аудиту було оцінено рівень імплементації вищезазначеного рішення та пов'язані з ним настанови, розроблені Комісією для застосування в державах-членах, таким чином, щоб забезпечити гармонізований відбір імпортних декларацій для контролю. Впровадження нової системи митних фінансових ризиків є важливим кроком на шляху до рівномірного застосування засобів контролю. Однак структура не розроблена достатньо добре, щоб гарантувати, що держави-члени обирають засоби контролю гармонізованим способом. Крім того, держави-члени по-різному виконують вищезазначене рішення та настанови, надані рекомендації Комісії щодо посилення однакового застосування митного контролю. Досягнення прогресу у цьому питанні потребуватиме підтримки та, за необхідності, схвалення держав-членів.

Однакове застосування митного контролю державами-членами необхідне для запобігання націлюванню шахрайських імпортерів на прикордонні пункти пропуску з нижчим рівнем контролю. Основне митне законодавство ЄС, зокрема і Митний кодекс ЄС вимагає від Комісії вжити необхідних заходів, починаючи з 2016 року, для забезпечення рівномірного застосування державами-членами митного контролю. Переслідуючи цю мету, Комісія у 2018 році прийняла Рішення про виконання

критеріїв та стандартів фінансових ризиків («рішення FRC») з метою гармонізації відбору державами-членами імпорту для контролю. Ці Рішення супроводжується настановами, схваленими державами-членами у 2019 році. Ці два документи разом входять до системи управління у сфері митних фінансових ризиків.

Одним з актуальних завдань була оцінка стану впровадження вищезазначеної структури, розробленої Комісією для застосування державами-членами з метою забезпечення гармонізованого відбору імпортованих декларацій для контролю. Виконання рішення та вказівок FRC є важливим кроком на шляху до єдиного застосування митного контролю. Однак ця структура недостатньо добре розроблена для забезпечення того, щоб держави-члени обирали засоби контролю для здійснення щодо імпортованих декларацій у гармонізований спосіб. Крім того, держави-члени по-різному імплементують рамкову програму. Митний союз заснований з метою ліквідації митних зборів та інших обмежень у сфері торгівлі між країнами-учасницями, а також встановлення єдиних митних зборів при імпорті з третіх країн. Це сфера є виключною компетенцією ЄС [151], де ЄС визначає митну політику та приймає митне законодавство. Однак відповідальність за імплементацию митного законодавства лежить насамперед на державах-членах [152], і включає в себе стягнення митних платежів для ЄС і застосування митного контролю.

Згідно із статистичними даними [172], імпорт та експорт ЄС разом узяті становили приблизно 4 трильйони євро у 2019 році (що становило близько 25 % ВВП ЄС). Це свідчить про вплив міжнародної торгівлі на економічну активність ЄС, важливість Митного союзу та здійснення митного контролю над експортом та імпортом. На Рис.1.2. представлені найважливіші країни походження імпорту ЄС та основних товарів, що імпортуються.

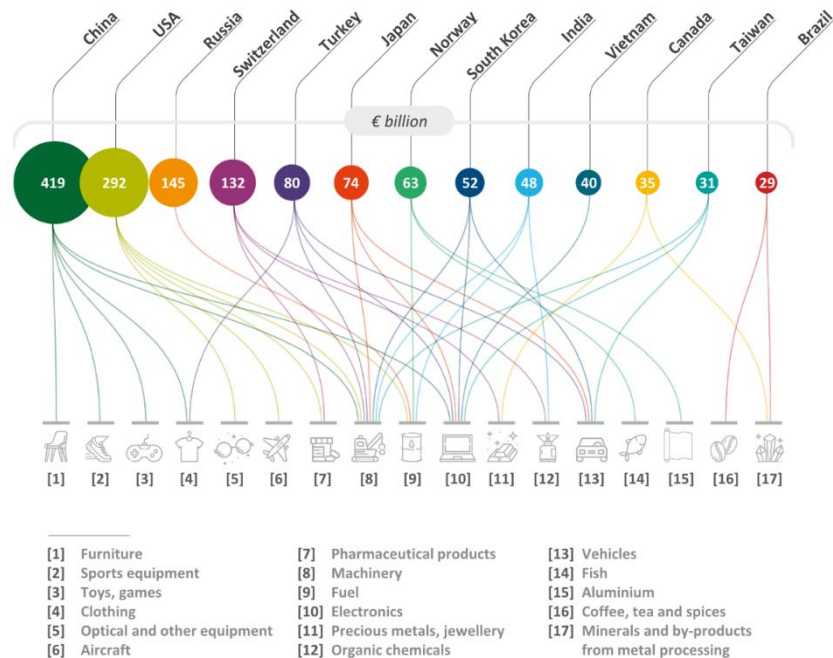

Рис. 1.2. Імпорт товарів ЄС у 2019 році: основні країни, що експортують до ЄС

Примітка. Сформовано на основі Європейський суд аудиторів (ECA), заснований на Eurostat Comext, набір даних "Торгівля ЄС з 1988 року по HS2, 4, 6 і CN8 (DS-045409)" [19].

Крім того, митні збори на імпорт є важливим джерелом доходів бюджету ЄС і становлять 21,4 млрд євро (13 % від загального обсягу) у 2019 році. На Рис.1.3. показані значення імпорту держав-членів у 2019 році, мита, які вони надали до бюджету ЄС, та 20 %, які вони зберегли для покриття своїх витрат на збір.

Рис. 1.3. Імпорт і мита ЄС, зібрані в 2019 році

Примітка. ЕСА, заснована на Eurostat Comехт, набір даних "Торгівля ЄС з 1988 року по HS2, 4, 6 і CN8 (DS-045409)"; Річні рахунки Європейського Союзу, фінансовий рік 2019 [20].

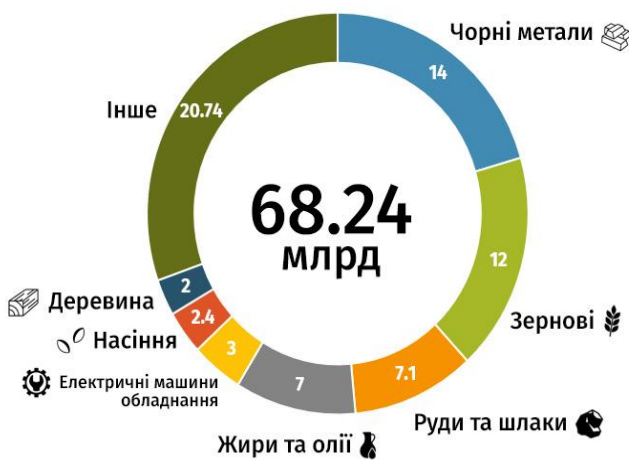
Аналіз ризиків та уніфікація застосування митного контролю мають важливе значення для ефективного стягнення ввізного мита. Митні органи держав-членів несуть відповідальність за стягнення митних платежів, акцизів та податку на додану вартість, що підлягають сплаті при імпорті. Вони також переслідують низку інших цілей, таких як покращення внутрішньої безпеки ЄС, захист ЄС від недобросовісної та незаконної торгівлі та захист навколишнього середовища. Боротьба з тероризмом стала пріоритетом для митних органів. Для митних органів є викликом знайти баланс між необхідністю полегшення торгівлі швидшими та безперервними процедурами імпорту та необхідністю застосування митного контролю з урахуванням ресурсів, наявних у їхній країні. Під час дослідження було виявлено,

що держави-члени зменшують роль митного контролю. Це пов'язано з тим, що держави-члени, які здійснюють митний контроль, часто несуть фінансові наслідки своїх дій у випадку якщо їм не вдасться здійснити стягнення з імпортерів. Держави-члени, які не здійснюють такий контроль, не можуть зазнати будь-яких негативних наслідків. Для оптимізації своєї діяльності імпортери можуть надавати перевагу пунктам в'їзду з меншою кількістю митних контролів.

В Україні разом із зростанням обсягів експортно-імпортних операцій (рис. 1.4.), імпорт в останні роки хронічно випереджає експорт, а їх різниця сягає часом до 8% ВВП країни.

Що експортує Україна?

Обсяг, млрд доларів

Дані Державної митної служби

Що імпортує Україна?

Обсяг, млрд доларів

Дані Державної митної служби

Рис. 1.4. Товарні позиції експорту та імпорту України у 2021 році

Примітка: сформовано за даними Держмитслужби України [73].

За європейськими методологічними рекомендаціями щодо митного контролю імпортні поставки перебуватимуть у формі ризику, так як і поставки в режимі експортного режиму. Митний кодекс Союзу (The Union Customs Code - UCC) визначає поняття "ризик" як "ймовірність і вплив події, що відбувається (...), яка б:

(а) перешкоджала правильному застосуванню союзних або національних заходів; (b) компрометувала фінансові інтереси Союзу та його держав-членів; або (с) становила загрозу безпеці Союзу та його резидентам, здоров'ю людей, тварин або рослин, навколишньому середовищу або споживачам» [59]. Фінансові ризики - це ті, що компрометують фінансові інтереси ЄС та його держав-членів.

ВМО вказує в своєму збірнику з управління ризиками, що для визначення рівня ризику слід провести аналіз ймовірності і потенційних наслідків і масштабів. Аналіз ризиків визначається як «систематичне використання наявної інформації для визначення того, як часто можуть виникати визначені ризики та величини їх ймовірних наслідків». Він відіграє ключову роль в оцінці того, як розподіляти обмежені ресурси митних органів з метою максимального покриття ризиків, у тому числі фінансових, митним контролем.

Митний контроль може відрізнитися за термінами та типами:

- терміни: контроль перед випуском застосовується до отримання дозволу на імпорт, тоді як контроль після випуску настає пізніше, що означає, що вони менш руйнівні щодо здійснення торгівлі;
- тип: документальний контроль охоплює правильність, повноту та обґрунтованість митних декларацій, тоді як фізичні перевірки передбачають також експертизу самих товарів, включаючи їх підрахунок та взяття зразків для перевірки відповідності їх митній декларації.

Кожна держава-член має власний процес управління ризиками у сфері митної справи, заснований на конкретних характеристиках і в залежності від декількох вхідних даних. Однак загалом процеси проходять за схемою, представленої на Рис. 1.5.

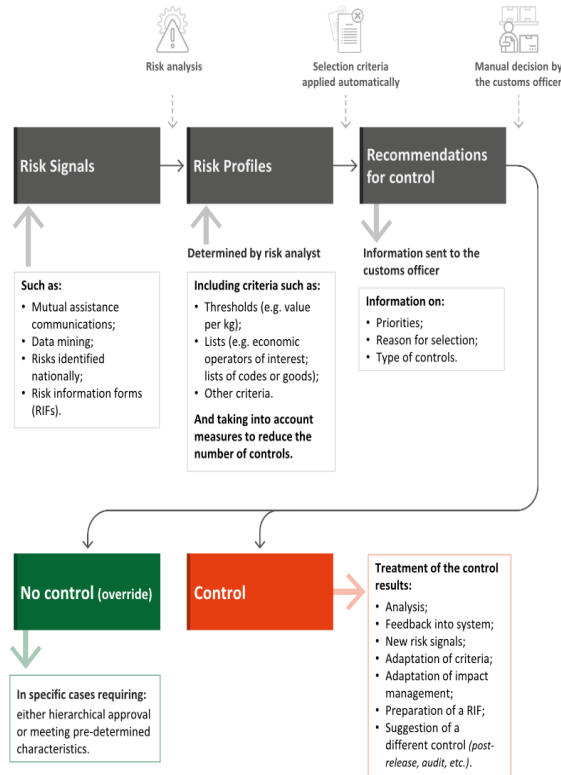

Рис. 1.5. Типовий процес управління ризиками в державах-членах митного Союзу
Примітка: сформовано за даними ЕСА.

Проблема уніфікації застосування митного контролю постійно піднімається на рівні найвищих ратифікованих угод та виступає законодавчою вимогою до сторін укладених договорів, до компетенцій урядових та міжнародних організацій. Так, УСС (Митний кодекс ЄС), який набрав чинності в травні 2016 року, зробив однакове застосування митного контролю законодавчою вимогою, вказавши, що Комісія несе відповідальність за встановлення єдиних критеріїв і стандартів ризику. Відповідно, після консультацій з державами-членами Комісія прийняла імплементаційне рішення у травні 2018 року, яке встановлює конкретні вимоги до управління такими ризиками – це рішення про критерії фінансових ризиків та стандарти імплементації (рішення FRC) [157]. Це рішення дало державам-членам додатковий час для забезпечення функціонування необхідних електронних методів обробки даних.

Вперше нормативно було закладено вимогу, за якої загальні критерії та стандарти ризику для боротьби з фінансовими ризиками були встановлені в юридично обов'язковому імплементаційному рішенні. Рішення FRC спрямоване на гармонізацію процедур держав-членів щодо аналізу ризиків та відбору імпорту для контролю. Воно не охоплює процедури застосування засобів контролю, а також якість і результати контролів (див. Рис.1.6.).

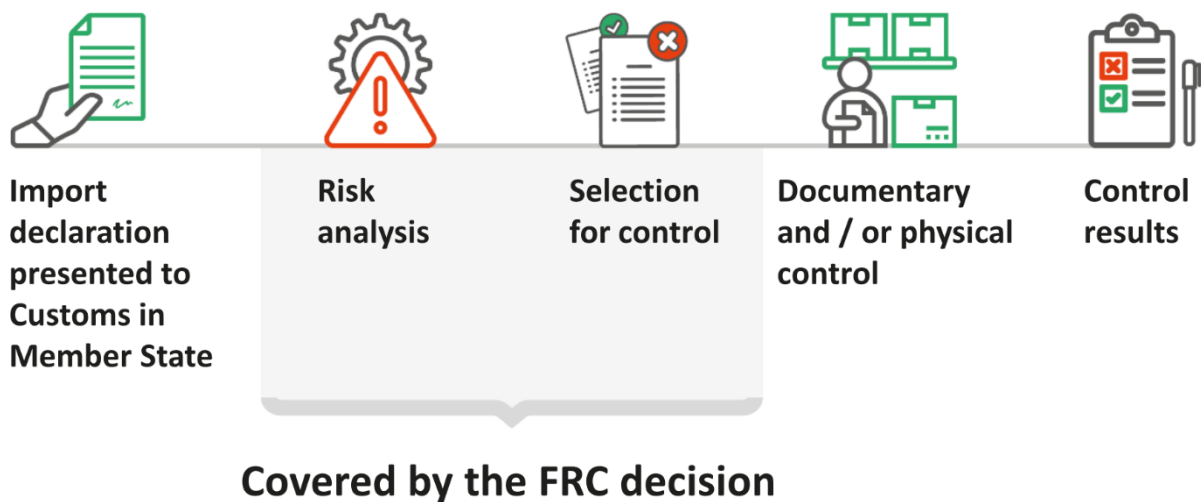

Рис.1.6. Сфери митного контролю, що розглядаються рішенням FRC
Примітка: сформовано за даними ЄСА.

Крім того, Комісія (Генеральний директорат з питань оподаткування та митного союзу (DG TAXUD) [165] і робоча група, що складається з представників національних митних органів, підготували керівний документ, який доповнить рішення FRC. Ця постанова, яка була остаточно схвалена державами-членами в грудні 2019 року, також є документом ЄС з обмеженим доступом. Він не є юридично обов'язковим і, отже, не підлягає виконанню. Зазначені два документи (рішення FRC та керівництво) разом складають правила, розроблені Комісією у співпраці з

державами-членами для встановлення загальних критеріїв та стандартів фінансового ризику, що вимагаються УСС.

У липні 2019 року було висловлено намір зміцнити Митний союз, зокрема «сміливим пакетом для комплексного європейського підходу до посилення управління митними ризиками та підтримки ефективного контролю з боку держав-членів» [183]. У вересні 2020 року Генеральний директорат представив план дій щодо посилення функціонування Митного союзу [159].

На основі наведено матеріалу у роботі було проведено аналіз організаційних інструментів впливу на систему управління митними ризиками. Виявлено, що ефективність здійснення митного контролю безпосередньо залежить від ефективності управління ризиками. Взаємозв'язок понять «ризик-контроль» щораз більше займає місце у системі митного управління з метою економії ресурсів, у тому числі часових, для виявлення та знешкодження ризиків. Такі європейські документи як УСС, збірник з управління ризиками ВМО та ISO 31000 вказують на принципи та особливості, які повинні бути присутніми в системі управління митними ризиками. Аналіз документів виявив, що структура ЄС не містить таких ключових особливостей ефективної системи управління ризиками як:

- аналіз ризиків на рівні публічних інституцій ЄС;
- інтелектуальний аналіз даних (як на рівні ЄС, так і на рівні держав-членів);
- гармонізований підхід до випадкового відбору декларацій для контролю;
- спільні майданчики для обміну інформацією про всіх ризикових імпортерів;
- належні методи боротьби з фінансовими ризиками, пов'язаними з імпортом з електронної комерції (велика кількість малоцінних імпортних декларацій).

Різні ризики можуть бути краще ідентифіковані та усунені на національному рівні або на рівні ЄС, тому ефективна структура управління ризиками повинна мати

працювати з ними на відповідному рівні. Оскільки ЄС працює як Митний союз (де імпортери вільні у виборі місця імпорту), аналіз на рівні ЄС був би більш доцільним для виявлення та боротьби з ризиками в масштабах ЄС. Як зазначає ВМО, центри оцінки/таргетування ризиків дозволяють митним органам динамічно ідентифікувати операції, які, швидше за все, не відповідають вимогам, що дозволяє їм більш ефективно реагувати на ситуації з найвищим ризиком [139].

Згідно з рішенням FRC, держави-члени несуть відповідальність за проведення аналізу ризиків та прийняття всіх рішень щодо актуальності даних ЄС та національних даних для цілей власних систем управління ризиками. Хоча центри оцінки ризиків часто створюються на національному рівні, ЄС не створив операційного центру для вирішення фінансових ризиків на рівні ЄС.

Тому вперше було запропоновано здійснити пілотний проект з можливістю аналізу великого обсягу інформацію. Для цього було використано Data mining - це процес виявлення закономірностей та зв'язків у великих обсягах даних. Обидва регулюючих джерела у цій сфері - ISO 31000 і ВМО - підкреслюють важливість інтелектуального аналізу даних у процесі управління ризиками. Інтелектуальний аналіз даних є більш ефективним, коли доступно більше даних. Однак рамкові угоди не включають вимогу проводити загальноєвропейський аналіз на основі даних з усього імпорту ЄС. Комісія систематично не проводила таких аналізів для виявлення фінансових ризиків на митниці. Вона розпочала пілотний проект, відомий як "Спільна аналітична спроможність" (JAC), для проведення аналізу даних на рівні ЄС. У вересні 2020 року Комісія опублікувала план дій на митниці, в якому запропонувала започаткувати ініціативу ЄС «Спільні аналітичні можливості». Ця ініціатива спочатку зосереджена на використанні вже наявних даних і розробці відповідних рішень для управління. Проект JAC був позитивною ініціативою, але був обмежений з точки зору обсягу, потужності та результатів. Для дотримання рекомендацій ЕКА [187] та Європейського парламенту, DG BUDG, DG TAXUD, OLAF, офіс ЄС по боротьбі з шахрайством створили пілотний проект JAC для

аналізу торгових потоків. Її сфера дії обмежувалася аналізом імпорту певних товарів, що створило вісім форм інформації про ризики ЄС (RIF) у 2019 році. Комісія очікувала, що держави-члени створять або оновлять профілі ризику на цій основі. Спостереження за результатами цих RIF триває.

Рішення FRC не вимагає від держав-членів використовувати методи інтелектуального аналізу даних при аналізі ризиків. З декларацій, не відібраних автоматично за допомогою профілів ризику, держави-члени випадковим чином вибирають певний відсоток для контролю. Такий випадковий вибір є ключовим для забезпечення ефективної системи контролю, в тому числі шляхом виявлення нових, невиявлених сигналів ризику [206]. Рішення FRC підкреслює важливість випадкових перевірок, але не включає жодних правил для гармонізації частки імпорту, яку вибирають держави-члени, або методу, який вони застосовують. На сьогодні відсутні додаткові інструкції щодо того, як держави-члени повинні застосовувати випадковий вибір.

Інший організаційний інструмент, на який здійснює вплив ГС це платформа «Система управління митними ризиками (CRMS)», недостатньо адаптована для держав-членів для систематичного обміну інформацією один з одним про ризикових імпортерів. Таким чином, кожна держава-член має інформацію лише про тих імпортерів, яких вона сама оцінила як ризиковані. Оскільки імпортери можуть легко змінювати місце розташування імпорту, імпортери, які вважаються ризикованими в одній державі-члені, можуть натомість очистити імпорт в інших державах-членах, де вони не є у базі даних, таким чином уникаючи контролю.

Інший організаційний інструмент впливу на систему управління митними ризиками - електронна комерція, створює виклик для управління митними ризиками [189]. Оскільки електронна комерція пов'язана з великим обсягом декларацій з низькою вартістю товарів, застосування засобів контролю до кожної окремої імпортової декларації (кожна окрема відправка товару вимагає митної декларації) не є економічно ефективним. Однак ризик порушень, ймовірно, є значним, а велика

кількість такого імпорту означає, що вплив на фінансові інтереси ЄС буде значним. Правила, встановлені рішенням та настановою FRC, не враховують цього явища у повному обсязі: профілі ризику застосовуються до кожної операції (імпорту), а держави-члени можуть використовувати управління впливом для зменшення кількості операцій, що підлягають контролю. Комісія визнала у своєму плані митних дій, що необхідні додаткові дії для забезпечення більш ефективного митного контролю за імпортом електронної комерції. Світові тенденції в електронній комерції свідчать про те, що кількість низьковартісних імпортних декларацій буде збільшуватися.

Наступні організаційні інструменти впливу на систему – це обмежені вимоги до звітності, моніторингу та огляду за митними ризиками. У рішенні FRC вказуються регулярні інтервали, через які держави-члени повинні звітувати перед Комісією про виконання загальних критеріїв фінансового ризику. Виявлено, що ці інтервали звітності можуть бути занадто довгими для підтримки ефективної та актуальної системи, враховуючи необхідність постійного моніторингу та перегляду структури. Держави-члени щорічно надають Комісії інформацію про свій контроль в рамках системи звітності про результати діяльності Митного союзу (CUP). Звіти CUP могли б підтримати моніторинг Комісією виконання державами-членами рішення FRC. Однак вони не дуже ефективні в основному тому, що інформація про засоби контролю не розрізняє засоби контролю з фінансових причин, а також таких, що з міркувань безпеки та захисту можуть бути неоголошеними. Крім того, зібрані показники не дають можливості оцінити ефективність дій або методів митного контролю для конкретних зон ризику. ВМО у своєму Збірнику з управління ризиками зазначає, що: «забезпечення того, щоб діяльність з управління ризиками контролювалася та переглядалася, а результати поверталися до рівня політики, допомагає забезпечити ефективне управління ризиками в довгостроковій перспективі» (див. Рис.1.7.).

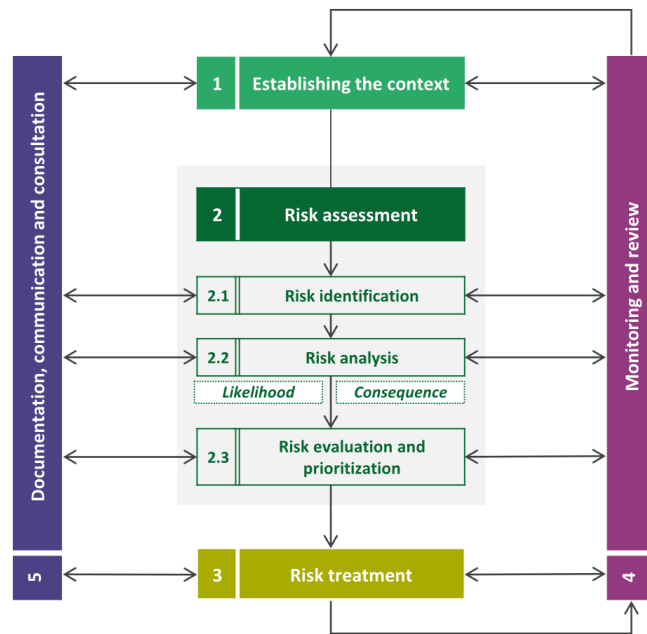

Рис.1.7. Вплив моніторингу та огляду на процес управління митними ризикам
Примітка: ЕСА, на основі Збірника з управління ризиками ВМО.

Станом на жовтень 2020 року Комісія DG TAXUD не встановила процедуру регулярного моніторингу застосування певних правил державами-членами. DG BUDG регулярно відвідує держави-члени для проведення перевірок митних зборів. Однак наразі немає планів, щоб ці перевірки також охоплювали виконання державами-членами рішення FRC.

Крім того, не існує процедур для Комісії щодо невиконання державами-членами рішення FRC. На прикладі Данії було проаналізовано низький рівень митного контролю через недотримання Комісією визначених вимог. Після здійснення інспектування в Данії DG BUDG виявила в 2010 році, що рівень контролю був дуже низьким. Вона повідомила про висновок з цього питання, за яким він проходив до 2015 року, але потім закритися, незважаючи на те, що Данія не внесла жодних суттєвих покращень, і це питання, ймовірно, вплине на виконання рішення FRC. З тих пір Комісія офіційно не зв'язувалася з митними органами Данії з

цього приводу. Більш того, в 2017 році Данський суд аудиторів (Rigsrevisionen) опублікував звіт [186] аналізу за критикою Комісії від 2010 року. Це призвело до висновку про те, що рівень митного контролю залишався дуже низьким, що система управління ризиками мала низку недоліків і що випадкових перевірок не було здійснено.

Ефективним інструментом за аналізом багатьох публічних інституцій у митній сфері є *RIF ЄС (Risk Information Form, RIF)* [164] - це онлайн-форми, за допомогою яких служби Комісії обмінюються сигналами про ризики з державами-членами. Незважаючи на те, що держави-члени юридично не зобов'язані надавати зворотний зв'язок щодо цих форм, належне спостереження за RIF ЄС є важливим для забезпечення послідовного управління ризиками.

Загальна система управління митними ризиками (CRMS) розроблена для забезпечення швидкого та простого у використанні механізму обміну інформацією, пов'язаною з ризиками, безпосередньо між операційними посадовими особами та центрами аналізу ризиків у всіх державах-членах. Вона сприяє митному втручанням в масштабах ЄС щодо найвищих ризиків на зовнішньому кордоні та всередині країни і, таким чином, є невід'ємним елементом у розробці системи управління ризиками Союзу. CRMS складається з форми RIF, яка заповнюється в режимі он-лайн і миттєво стає доступною для всіх митних органів, підключених до неї. RIF є ефективним засобом забезпечення того, щоб на зовнішньому кордоні Союзу застосовувався послідовний рівень митного контролю по відношенню до виявлених нових ризиків, тим самим пропонуючи необхідний рівень захисту громадянам і фінансовим інтересам ЄС і Митному Союзу, забезпечуючи при цьому еквівалентне ставлення до суб'єктів торгівлі по усій території ЄС.

Таким чином, система є практичним способом забезпечення того, щоб інформація про виявленні нових та важливих ризиків якомога швидше поширювалася на операційні митниці у всіх державах-членах; це гарантує, що по всьому ЄС можуть бути вжиті негайні заходи для боротьби з такими ризиками,

створює рівні умови для трейдерів і бореться з відволіканням небезпечної або шахрайської торгівлі.

Окрім роботи, проведеної в контексті пілотного проекту JAC та перевірок DG BUDG щодо митних зборів у вибраних державах-членах, Комісія не дослідила визначення того, чи належним чином держави-члени усунули ризики, виявлені в RIF ЄС. Комісія регулярно не аналізувала зворотний зв'язок, наданий державами-членами та не вживала заходів для усунення відсутності дій певних держав-членів. З метою забезпечення ефективного управління митними ризиками важливими є відповідні механізми перегляду для покращення роботи структури. У зв'язку з виникає необхідність розробки надійної структури з критеріями огляду, які повинні охоплювати всі елементи управління ризиками.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного аналізу у першому розділі дисертаційного дослідження можна зробити такі висновки:

Доведено актуальність митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору через приєднання України до глобальних процесів формування та забезпечення сталого розвитку у світовому просторі, формування спільного простору на європейському континенті, потребу вдосконалення спільної світової митної політики. Визначено поняття «митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком» як сукупність заходів, що здійснюються з метою додержання норм екологічного та митного права національного, міжнаціонального та міжнародного рівня, під час здійснення митного оформлення, перетину кордону, в'їзду, виїзду, транзиту, переміщення, зберігання і кінцевого використання товарів, що переміщуються між митними територіями держав, а також наявність і переміщення в межах митної території держави товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання продуктів, товарів, які здійснюють вплив на стан сталого розвитку. Систематизація нормативних джерел, практики застосування митного контролю вказує на те, що, будучи системою заходів, митний контроль здійснює не лише виконавчу функцію, але й організаційну, інформаційну, охоронну, регулюючу щодо забезпечення державної митної політики. Наведені нормативні визначення поняття «митний контроль» дають змогу уточнити поняття митного контролю у контексті сталого розвитку. Виведено співвідношення «функція митного контролю - метод впливу митного контролю – вплив на сталий розвиток», яке дозволяє показати зв'язок та особливості основних змістових елементів митного контролю у сфері управління сталого розвитку. Аналіз основних функцій митного контролю виявив певні логічно-послідовні зв'язки у їх формуванні та реалізації. Тому запропоновано такі критерії для їх поділу: захист інтересів держави, громадян суб'єктів в частині здійснення їх

економічних, правових, екологічних прав та свобод; забезпечення здійснення економічної політики держави у світовому економічному просторі; забезпечення виконання законодавчих норм митної справи, у тому числі митного контролю. Узагальнено три основні групи процедур здійснення митного контролю посадовими особами митних органів шляхом: документальних перевірок та усних комунікацій; оглядів; перевірок обліку товарів.

Здійснено аналіз міжнародних ратифікованих нормативно-правових актів у сфері забезпечення сталого розвитку, які застосовані у практиці митної справи України. Робота щодо застосування спільних міжнародних дій у контексті просування вітчизняного законодавства, його уніфікації з міжнародним потребує постійної кореляції до ратифікованих Україною міжнародних угод щодо забезпечення сталого розвитку. Раціоналізація природокористування, екологічні стандарти, охорона навколишнього середовища тощо здійснюється через такі інструменти як заборони, обмеження на переміщення товарів через митний кордон України у відповідному напрямку та інші засоби регулювання, які відбуваються через здійснення митного контролю для забезпечення сталого розвитку. Проаналізовано конвенційні норми здійснення митного контролю за такими ратифікованими Україною міжнародними Конвенціями: Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва; Міжнародна Конвенція про Гармонізовану систему опису; Міжнародна конвенція про адміністративну взаємодопомогу у сфері митних відносин; Конвенція про процедуру спільного транзиту; Міжнародна конвенція про безпечні контейнери; Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур; Міжнародна Конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства; Конвенція про тимчасове ввезення.

У ході вивчення практики організаційно-правових основ ЄС з питань здійснення митного контролю в контексті забезпечення сталого розвитку було виділено аналіз правових основ ЄС з питань управління митними ризиками та

забезпечення гармонізованої системи, а також практику впровадження організаційних інструментів у сфері митного контролю. Так, було проведено аналіз правових норм та їх застосування у митному законодавстві ЄС, серед яких: Митний кодекс Європейського Союзу UCC, Report 7/2017, програма Європейського Союзу «Митниця», Добровільні партнерські угоди з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами, збірник з управління ризиками ВМО та ISO 31000. У роботі також проаналізовано низку організаційних інструментів з питань управління митним контролем, які працюють у сфері митного союзу ЄС, серед них: система SEED+ , Data mining, проект "Спільна аналітична спроможність" (JAC), платформа «Система управління митними ризиками (CRMS)», електронна комерція, вимоги до звітності, моніторингу та огляду за митними ризиками, онлайн-форми RIF ЄС. Виявлено, що ефективність здійснення митного контролю безпосередньо залежить від ефективності управління ризиками. Встановлено взаємозв'язок понять «ризик-контроль», визначено його роль у системі митного управління з метою економії ресурсів, у тому числі часових, для виявлення та знешкодження ризиків.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ПРОСТОРУ

2.1. Аналіз функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні

Функціонально-управлінська структура здійснення митного контролю в Україні перебуває у постійному динамічному русі та базується на інституційній структурі, кожному рівню якої притаманні відповідні функції митного контролю в системі публічного управління. Основним виконавчим органом публічної влади у сфері здійснення митного контролю є Державна митна служба України. Розвиток Державної митної служби, її інноваційні шляхи удосконалення діяльності безпосередньо впливають на розвиток проведення митного контролю. За часів незалежності України можемо назвати декілька суттєвих поступів розвитку, якого зазнавала митна система. Так, єдина автоматизована інформаційна система Державної митної служби України була започаткована у 1992 р. У цей час органом публічної влади щодо здійснення митної служби був Державний митний комітет України (до 1996 р.). У 1992-1993 роках інформаційний обчислювальний центр Державного митного комітету України розробив програму «Інспектор», яка забезпечувала збір та обробку електронних копій вантажних митних декларацій. Це дозволило суттєво скоротити шлях та терміни проведення митного контролю вантажів. Безпосередньо організаційну та виконавчу функції митної політики, у тому числі і митного контролю, здійснює Державна митна служба України (Держмитслужба). Держмитслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через

Міністра фінансів. На сьогодні функціонально-управлінської структура публічного управління митного контролю в Україні побудована у відповідності до функцій, які здійснюють відповідні публічні інституції: Верховна Рада України, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Державна служба експертного контролю, територіальні органи Держмитслужби, а саме митниці та спеціалізовані органи, митні пости (Табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Функціонально-управлінська структура публічного управління митного контролю в Україні

<i>Функції митного контролю</i>	<i>Публічні інституції</i>
Законодавча функція	ВРУ
	Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики
Виконавчо-розпорядча функція	КМУ
	Міністерство фінансів України
	Державна митна служба України
	Державна служба експертного контролю
Операційно-процедурна функція	Територіальні органи Держмитслужби: -митниці - спеціалізовані органи
	Митний пост

На рівні законодавчої функції питання митного контролю входить загалом до митної політики держави, тому безпосередньо цим займається Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики. До предметів

відання Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики в частині питання митного контролю відноситься [86]:

- грошово-кредитна політика;
- валютне регулювання та валютний нагляд;
- митна справа та митний тариф;
- діяльність митних органів.

Відповідно до п. 3 Положення «Положення про Міністерство фінансів України» [95] Міністерство фінансів України забезпечує формування та реалізацію єдиної державної податкової і митної політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, державної фінансової політики у сфері співробітництва з іноземними державами, банками і міжнародними фінансовими організаціями, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, їх обігу та обліку.

Для реалізації заходів державної митної політики, впровадження в діяльність митних органів України кращих світових практик, удосконалення існуючих процедур, налагодження процесів інституціонального оновлення та розвитку функціональної спроможності Міністерство фінансів України керується концептуальними напрямками реформування системи органів, що реалізують державну та митну політику. У 2018 році було видано розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику» [124]. Метою розвитку системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, є побудова на базі Державної податкової служби та Державної митної служби ефективної моделі здійснення заходів державної податкової та митної політики

відповідно до плану, який передбачатиме впровадження в їх діяльність кращих світових практик з реалізації державної податкової та митної політики, удосконалення існуючих процедур, налагодження процесів інституціонального оновлення та розвитку функціональної спроможності виконання покладених завдань.

Реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, передбачається здійснювати за такими напрямками:

- спільні напрями реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику:

- оптимізація організаційної та функціональної структури;
- удосконалення процедури адміністративного оскарження;
- управління інформаційними системами та технологіями;
- розвиток персоналу, реформи для забезпечення доброчесності та антикорупційні заходи;

- прозорість та контрольованість реформи;

- напрями реформування в частині реалізації державної податкової політики:

- стимулювання добровільної сплати податків, розвиток податкових сервісів;

- управління ризиками, податковий контроль та аудит;

- удосконалення роботи, спрямованої на погашення податкового боргу;

- протидія розмиванню податкової бази та посилення функції аналізу трансфертного ціноутворення;

- напрями реформування в частині реалізації державної митної політики:

- сприяння безпеці та міжнародній торгівлі, включаючи спрощення та гармонізацію митних процедур;

- сприяння ефективному справлянню митних платежів;

- розвиток інфраструктури, електронних технологій та сервісів для міжнародної торгівлі;
- захист суспільства, громадського здоров'я і безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним переміщенням наркотичних засобів та зброї;
- підвищення ефективності міжнародного митного співробітництва.

Деталізація основних п'яти напрямів реформування органів публічної влади в частині реалізації державної митної політики представлена в Таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Напрями реформування органів публічної влади в частині реалізації державної митної політики [124]

Напрямок	Деталізація напрямку
Сприяння безпеці та міжнародній торгівлі, включаючи спрощення та гармонізацію митних процедур, передбачає:	впровадження інституту авторизованого економічного оператора (АЕО) як елемента заохочення до добровільної та добросовісної сплати податків із збалансованою, прозорою та зрозумілою системою оцінки претендентів; приєднання України до спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ та створення транзитної системи, яка підтримує ефективний митний контроль, використовує сучасні технології під час здійснення контролю за доставкою товарів; перегляд та оптимізацію застосування систематичних, комплексних, гнучких та послідовних процедур митного контролю на основі аналізу ризиків; подальшу автоматизацію митних формальностей; впровадження подання попередньої інформації та обміну інформацією щодо безпеки поставок з метою аналізу ризиків,

	<p>пов'язаних із надійністю та безпекою, на підставі кращих світових практик;</p> <p>запровадження методики вимірювання середнього часу випуску товарів на основі кращих практик;</p> <p>розвиток партнерських відносин між митницями та торговельною спільнотою для забезпечення врахування потреб законної торгівлі.</p>
<p>Сприяння ефективному справлянню митних платежів передбачає:</p>	<p>розроблення та реалізацію системи моніторингу результативності та ефективності контролю митної вартості, класифікації товарів, визначення країни походження, правомірності використання пільг та преференцій із сплати митних платежів;</p> <p>модернізацію системи контролю за визначенням митної вартості та організацію центру цінової інформації з метою створення інтегрованої довідкової цінової бази даних;</p> <p>визначення процедури надання митницею на запит підприємства обов'язкової тарифної інформації з урахуванням міжнародної практики (Binding Tariff Information (BTI));</p> <p>створення зручних для користування бізнесом та митницею онлайн-сервісів для перегляду реєстру попередніх рішень про класифікацію товару, знеособленої інформації про класифікацію товару з оформлених митних декларацій тощо;</p> <p>створення передумов для здійснення контролю за обігом товарів на митній території України на кожному етапі їх постачання та реалізації;</p> <p>запровадження постмитного контролю та підвищення ефективності здійснення митного аудиту, яке оцінюватиметься</p>

	на підставі фактично сплачених податків до державного бюджету, результатів розгляду судових справ та їх подальших перспектив.
Розвиток інфраструктури, електронних технологій та сервісів для міжнародної торгівлі передбачає	розвиток та розширення функціональних можливостей сервісу “Єдине вікно”; розроблення середньострокової та довгострокової стратегії розвитку і розбудови пунктів пропуску через державний кордон України з метою підвищення їх пропускнуої спроможності та забезпечення здійснення заходів митної безпеки на державному кордоні України; розширення використання інформаційно-телекомунікаційних технологій, автоматизованих засобів зчитування номерів, зважування, сканування, проставляння контрольних відміток, подання інформаційних повідомлень, заяв тощо; розвиток єдиної автоматизованої інформаційної системи, розгортання нової комп’ютеризованої транзитної системи (NCTS) та інтеграцію інформаційно-телекомунікаційних компонентів митниці; удосконалення автоматизованої системи митного оформлення товарів, зокрема впровадження модулів прийняття автоматизованих рішень про виконання митних формальностей; розвиток автоматизованої системи управління ризиками та розширення джерел інформації, які в ній використовуються.
Захист суспільства, громадського здоров’я і	розроблення політики, систем, процедур та правових інструментів для ефективного управління ризиками, що дасть змогу забезпечити баланс між сприянням торгівлі та функціями безпеки;

<p>безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним переміщенням наркотичних засобів та зброї передбачає:</p>	<p>впровадження декларативного принципу щодо дотримання заходів нетарифного регулювання;</p> <p>використання митницею комплексу сучасних оглядових технологій та обладнання в пунктах пропуску, на вантажних терміналах, в морських портах і в аеропортах (наприклад, зважування без зупинки транспортного засобу, сканування без відкриття вантажу, інтелектуальне відеоспостереження тощо);</p> <p>підвищення інституційної спроможності у сфері правоохоронної діяльності митниці;</p> <p>створення системи сприяння захисту прав інтелектуальної власності, що не перешкоджає законній торгівлі та забезпечує протидію потраплянню на територію України контрафактних товарів;</p> <p>забезпечення митних лабораторій обладнанням і програмним забезпеченням та удосконалення процедур і методів роботи лабораторій.</p>
<p>Підвищення ефективності міжнародного митного співробітництва передбачає:</p>	<p>підписання угод із суміжними країнами та найбільшими торговельними партнерами України щодо обміну попередньою митною інформацією про товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України;</p> <p>розвиток двосторонньої договірної бази про здійснення спільного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення;</p> <p>активізацію використання інструментів міжнародної технічної допомоги та участі у проектах, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями;</p> <p>ратифікацію необхідних міжнародних конвенцій і угод з метою</p>

	<p>забезпечення міжвідомчого співробітництва та обміну інформацією в країні та на міжнародному рівні, включаючи взаємну адміністративну підтримку;</p> <p>співпрацю на керівному та операційному рівнях між митними адміністраціями суміжних країн для сприяння транскордонному двосторонньому митному співробітництву.</p>
--	---

Примітка: сформовано автором на основі [124].

Пріоритетними напрямками у частині реалізації Міністерством фінансів України державної митної політики є:

- сприяння безпеці та міжнародній торгівлі, включаючи спрощення та гармонізацію митних процедур;
- сприяння ефективному справлянню митних платежів;
- розвиток інфраструктури, електронних технологій та сервісів для міжнародної торгівлі;
- захист суспільства, громадського здоров'я і безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним переміщенням наркотичних засобів та зброї;
- підвищення ефективності міжнародного митного співробітництва [36].

Держмитслужба реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи. Основні завданнями Держмитслужби представлено на Рис. 2.1.

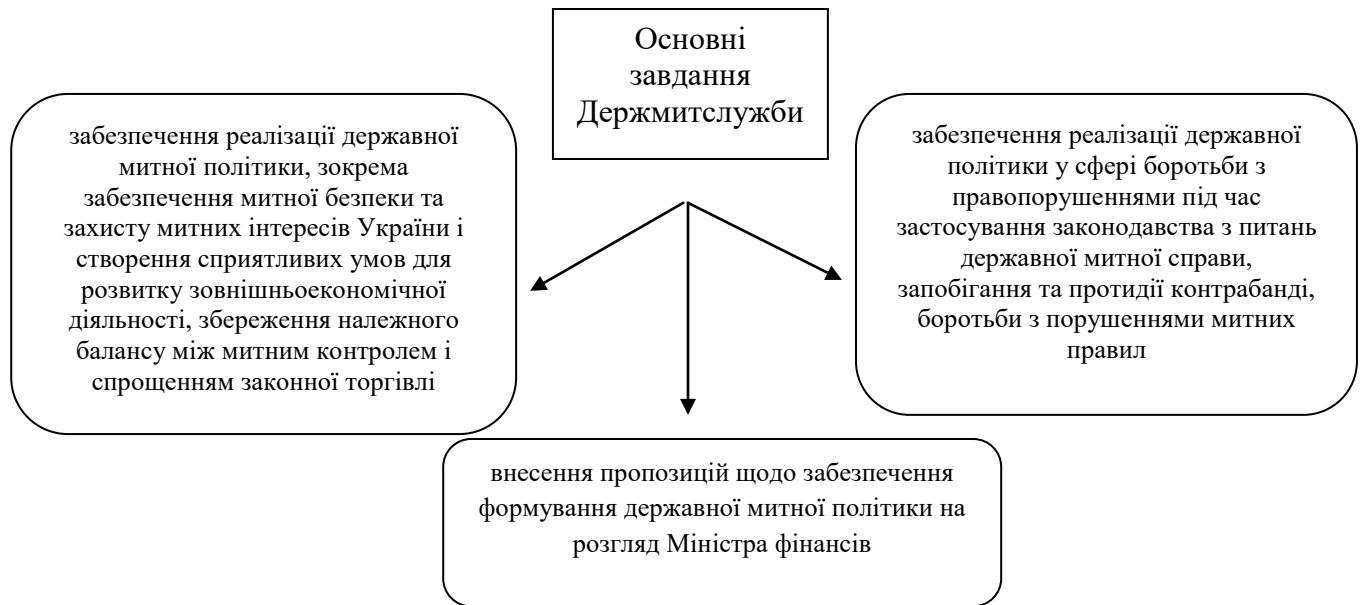

Рис. 2.1. Основні завданнями Держмитслужби

Примітка: сформовано автором.

Міжнародна діяльність Держмитслужби проявлена у активній діяльності у спільних програмах за ініціативи ВМО у сферах боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил. Спільна програма ООН та ВМО щодо контролю за контейнерними перевезеннями дала змогу у 2018 році створити підрозділ портового контролю у двох митницях Держмитслужби, а саме в Одеській та Київській.

З метою реалізації Рамкових стандартів ВМО Держмитслужба здійснює заходи щодо автоматизації інформаційних митних технологій. Так, на сьогодні проходять підготовчі роботи щодо запровадження системи інтегрованого контролю, мета якого полягатиме у міжвідомчій взаємодії у пунктах пропуску через державний кордон. Продовженням цієї роботи стане створення єдиної міжвідомчої автоматизованої системи збирання, зберігання і обробки інформації, необхідної для здійснення контролю зовнішньоторговельної діяльності.

Співпраця Держмитслужби України з ВМО з питань інституційного розвитку

і навчання є досить успішною та динамічною. Представники Держмитслужби залучаються до участі у короткострокових та довгострокових програмах стажування ВМО за фінансування Урядів Японії, Кореї, Китаю, а також держав-членів ЄС.

Відповідно до Структури головного апарату Державної митної служби (Рис.2.2.) діяльність, пов'язану з митними контролем, безпосередню діяльність щодо митного контролю здійснюють Департамент організації митного контролю, Департамент забезпечення митного оформлення, Департамент запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил.

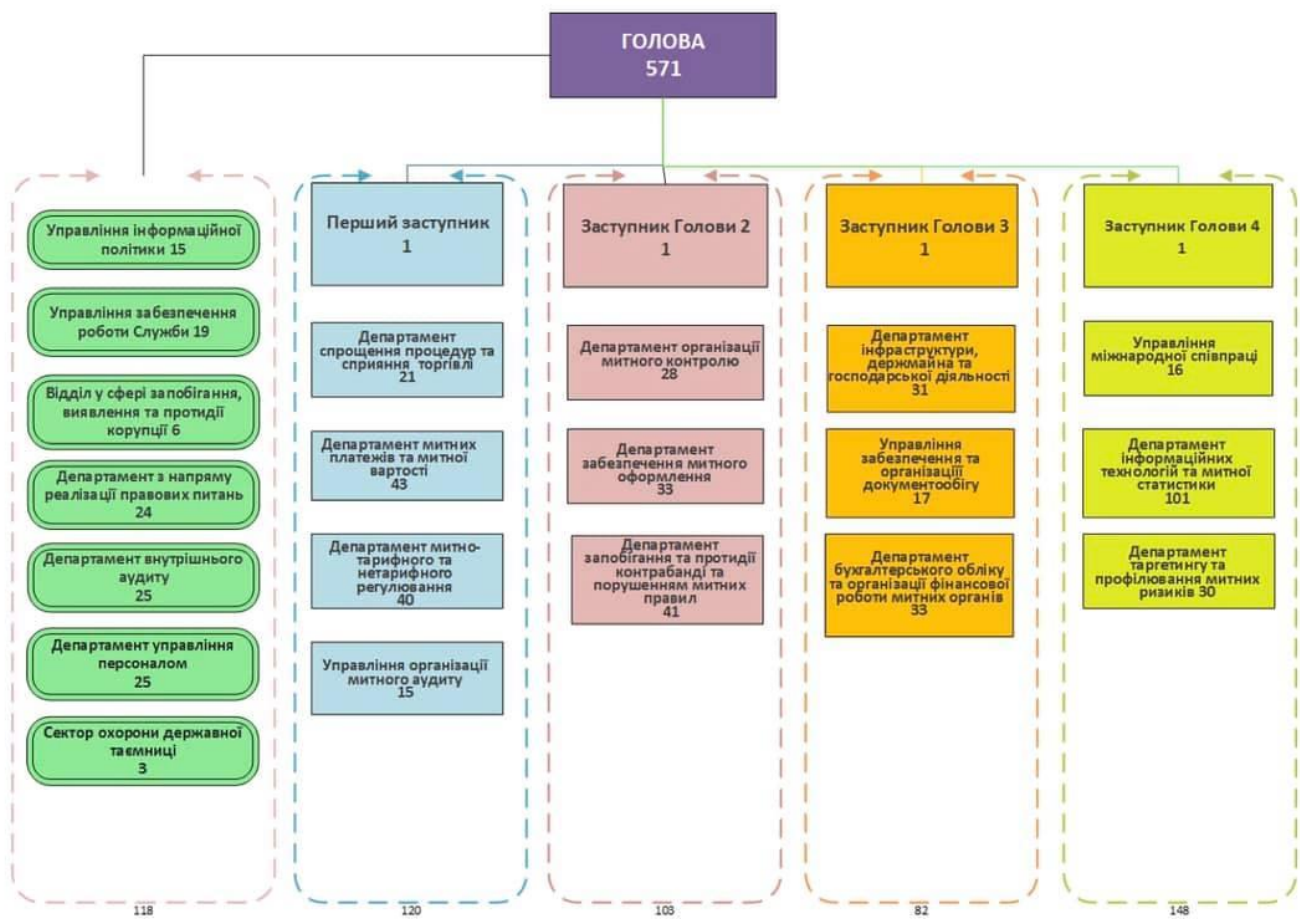

Рис.2.2. Структура головного апарату митниці (кількість працівників)

Примітка: сформовано автором на основі джерела [131].

У 2006 р. Держмитслужба України впровадила Концепцію створення системи "Електронна митниця" [30]. Мета Концепції полягає у визначенні стратегії створення

багатофункціональної комплексної системи "Електронна митниця" на базі Єдиної автоматизованої інформаційної системи ДМСУ як одного з механізмів забезпечення митної безпеки України. Концепція передбачає визначення принципів побудови Електронної митниці, основних положень з формування її інформаційно-телекомунікаційного забезпечення, етапів упровадження, а також створення передумов до інтеграції України у світову інформаційну спільноту.

Створення багатофункціональної комплексної системи "Електронна митниця" спрямовано на зміцнення митної безпеки України, адаптацію Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби та нової комп'ютеризованої транзитної системи ЄС, оперативне отримання актуальної і достовірної інформації про наміри щодо здійснення зовнішньоекономічних операцій, створення умов для прискорення процедур митного контролю та митного оформлення, поліпшення соціального та інформаційного обслуговування населення, удосконалення інформаційної інфраструктури Держмитслужби.

Багатофункціональна комплексна система "Електронна митниця" поєднує інформаційно-телекомунікаційні технології та сукупність механізмів їх застосування. Створення зазначеної системи дасть можливість підвищити якість митного регулювання та вдосконалити митне адміністрування.

Концепція визначає принципи побудови комплексної системи та етапи її створення, основні положення з формування її інформаційно-телекомунікаційного забезпечення, а також створення передумов для інтеграції України у світову інформаційну спільноту.

Державна служба експортного контролю України (Держекспортконтроль) [94] є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Першого віце-прем'єра міністра України - Міністра економіки і який реалізує державну політику у сфері державного

експортного контролю. Основні завдання Держекспортконтролю представлено на Рис.2.3.

Правові засади діяльності Державної служби експортного контролю України визначені низкою законодавчих актів, які представлені у Додатку И.

Рис. 2.3. Основні завданнями Держекспортконтролю

Примітка: сформовано автором.

Поточна діяльність щодо здійснення митного контролю здійснюється Департаментом організації митного контролю та оформлення, який є відповідальний за усі заходи щодо організації митного контролю та оформлення. Щорічно Міністр фінансів затверджує План роботи Державної митної служби України [73]. У Плані роботи на 2021 рік (Додаток К) основними завданнями Департаменту організації митного контролю та оформлення Держмитслужби є:

- організація, координація роботи територіальних органів з питань здійснення митного контролю і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- надання Мінфіну пропозицій щодо удосконалення законодавства України з питань організації митного контролю та оформлення;
- моніторинг наявності черг у пунктах пропуску через державний кордон України та контроль за повнотою дій територіальних органів, направлених на їх зменшення;
- проведення дослідження часу випуску товарів з моменту їх прибуття у пункт пропуску до моменту їх випуску з нього з використанням інструменту Всесвітньої митної організації;
- організація роботи з надання, переоформлення, зупинення дій та анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію митних складів, складів тимчасового зберігання, магазинів безмитної торгівлі, вантажних митних комплексів, провадження митної брокерської діяльності, вільних митних зон комерційного або сервісного типу;
- моніторинг застосування територіальними органами скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, а також вагових комплексів;
- удосконалення автоматизованої системи митного оформлення товарів, зокрема, впровадження модулів прийняття автоматизованих рішень про виконання митних формальностей. Подальша автоматизація митних формальностей;
- супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується порядок ведення Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів;
- проведення оцінки відповідності (повторної оцінки відповідності) підприємств критеріям авторизованого економічного оператора;

- поширення практики взаємного визнання результатів митного контролю під час проведення митних процедур.

Процедурні функції здійснення митного контролю безпосередньо виконують митниці та митні пости. У 2019 році пройшла реорганізація, в результаті якої були утворені 16 регіональних та 2 спеціалізовані органи Державної митної служби. В результаті 26 регіональних митних органів Державної фіскальної служби будуть реорганізовані у 16 регіональних органів Держмитслужби. Так, Київська митниця Держмитслужби об'єднала Житомирську, Київську, Київську міську та Черкаську митниці ДФС, Галицька митниця Держмитслужби – Івано-Франківську, Львівську та Тернопільську митниці ДФС, а замість Миколаївської та Херсонської митниць утворена Чорноморська митниця.

У Додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. №858 [125] затверджено перелік територіальних органів Державної митної служби, що утворюються :

- Азовська митниця Держмитслужби
- Буковинська митниця Держмитслужби
- Волинська митниця Держмитслужби
- Галицька митниця Держмитслужби
- Дніпровська митниця Держмитслужби
- Енергетична митниця Держмитслужби
- Закарпатська митниця Держмитслужби
- Київська митниця Держмитслужби
- Координаційно-моніторингова митниця Держмитслужби
- Одеська митниця Держмитслужби
- Північна митниця Держмитслужби
- Подільська митниця Держмитслужби
- Поліська митниця Держмитслужби
- Слобожанська митниця Держмитслужби

- Східна митниця Держмитслужби
- Чорноморська митниця Держмитслужби
- Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень Держмитслужби
- Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Держмитслужби.

Після утворення реорганізованих митниць Держмитслужба прийняла рішення щодо віднесення митних постів у підпорядкування до відповідних адміністративних центрів. Таким чином, було оптимізовано вирішення логістичних проблем, пов'язаних з відстанню між постом та відповідним до нього територіальним органом Держмитслужби.

У пунктах пропуску через державний кордон України митниці за погодженням з прикордонними військами встановлюють зони митного контролю. Зоною митного контролю вважається частина пункту пропускання на митному кордоні України або в інших місцях території, у межах якої митниця здійснює митний контроль.

Порядок доступу та перебування у таких зонах (за винятком посадових осіб, які безпосередньо забезпечують процес митного контролю, і громадян, які проходять митний контроль або уповноважені пред'явити такому контролю товари та інші предмети), а також порядок переміщення товарів за межі зони митного контролю називають режимом зони митного контролю.

Зони митного контролю створюються з метою уникнення намагань з боку юридичних та фізичних осіб перемістити через митний кордон товари та інші предмети з порушенням законодавства України. Межі зони митного контролю встановлюються відповідними положеннями для кожного пункту пропускання у місцях митного контролю пасажирів, транспортних засобів, вантажів (Табл.2.3.).

Таблиця 2.3.

Межі зон митного контролю

<i>Зона митного контролю:</i>	<i>Деталізація розміщення:</i>
в автомобільних пунктах пропускання	на смугах легкового, та вантажного автотранспорту, у залах митного огляду та інших приміщеннях митних органів
у залізничних пунктах пропускання:	
<i>пасажирських -</i>	у залах митного огляду, на перонах та в пасажирських поїздах зарубіжного прямування;
<i>вантажних -</i>	на оглядових майданчиках, контейнерних терміналах та в інших місцях, які відведено на території залізничних станцій для оформлення ванта
у авіаційних пунктах пропускання	у залах митного огляду, на стоянках і у літаках з початком митного оформлення до відправлення, та в інших місцях, передбачених в аеропортах для оформлення вантажів і багажу
у морських і річкових пунктах пропускання	у залах митного огляду, на суднах під час їх контролю, на контейнерних терміналах та в інших місцях, які визначено у портах для оформлення вантажів та пасажирів.

Примітка: сформовано автором на основі [125].

Існують спеціальні місця митного контролю, призначені для спеціальних видів товарів. Так, в Україні затверджено перелік місць митного контролю товарів,

що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі [75] (Додаток Л).

У пунктах на митному кордоні, які є кордонами спеціальних митних зон, митниця самостійно визначає території зон митного контролю. За умов здійснення контролю на об'єктах можуть встановлюватися тимчасові зони митного контролю. Такі зони встановлюються на строк, необхідний для проведення митного контролю в повному обсязі.

При організації спільного митного контролю з митними органами сусідніх країн зони митного контролю можуть бути розташовані у пунктах пропускання на території суміжних держав відповідно до укладених угод.

У 2003 році держави-учасники міжнародного режиму експортного контролю «Вассенаарська домовленість» вирішили висвітлити на своєму веб-сайті невичерпний перелік рекомендованих питань для промисловості [72]. Метою такого рішення є надання експортерам додаткової інформації відносно можливих ризиків щодо здійснення експорту. У першу чергу такий захід націлений на боротьбу з експортом ризикових, небезпечних товарів і технологій та дестабілізуючими накопиченнями звичайних озброєнь. Наданий перелік питань складений таким чином, щоб дати інформація щодо випадків, в яких може з'явитися ризик. Поданий перелік питань для промисловості сформований відповідно до практики його впровадження, в основі яких є Перелік рекомендованих питань для промисловості міжнародного режиму експортного контролю «Вассенаарська домовленість» та кращих практиках, які вже пройшли практику у різних державах-учасниках режиму.

Захист кордонів посідає одне з важливих завдань національної безпеки кожної країни, вирішення якого залежить від вже застосованих або перспектив застосування інноваційних технічних засобів, за допомогою яких можна виявити порушення законодавства при перетині кордону або при пересиланні товарів через державний кордон. Тому перспективними та дієвими завданнями як прикордонників, так і митних органів є на сьогодні використання таких сучасних технічних засобів

митного контролю, які б дозволили підвищувати оперативність контролю та знизити витрати та час на його проведення [1].

Діяльність Держмитслужби спрямована на імплементації рамоквих домовленостей ВМО у сфері задіяння технічних засобів з метою ефективної автоматизації інформаційних митних технологій. У рамках міжнародною співпраці проходить підготовка до імплементація в Україні інтегрованого контролю, базою якого буде міжвідомча взаємодія безпосередньо на митницях та пунктах пропуску через державних кордон. Результатом також має стати створення єдиної автоматизованої системи щодо збору, обробки та зберігання інформації, яка відбуватиметься між декількома відомствами у форматі он-лайн. Така спільна діяльність посилить митний контроль над зовнішньоекономічною діяльністю та одночасно зменшить ризики та час проходження митних формальностей для суб'єкта.

2.2. Європейські методології здійснення екологізації митного контролю у системі публічного управління

Митниця відіграє ключову роль у сталому розвитку, адже працюючи з іншими установами на кордоні, сприяє боротьбі зі зміною клімату та забезпеченню більшої екологічної стійкості шляхом підтримки ефективної імплементації різних багатосторонніх екологічних угод, цілі яких включають, серед іншого, вирішення проблеми незаконної торгівлі небезпечними відходами та озоноруйнівними речовинами, боротьбу з незаконною торгівлею видами, що перебувають під загрозою зникнення тощо.

Програма захисту прав інтелектуальної власності, охорони здоров'я та безпеки ВМО починається з припущення, що нічого не можна досягти ізольовано. Таким чином, ВМО бере активну участь у здійсненні широкомасштабних заходів з розбудови потенціалу, координації зусиль своїх членів та пов'язаних з ними

міжнародних організацій, співпраці з приватним сектором та розробці різних інструментів правозастосування. Вплив контрафакту і піратства на світову економіку з кожним роком стає все більш серйозним. Роль митниці у боротьбі з контрафактом є дуже важливою для запобігання недобросовісній конкуренції та гарантування рівного доступу на ринок для всіх суб'єктів господарювання. Більше того, митниця виконує важливу функцію у фіскальній сфері, адже імпорتنі мита є одним з вагомим чинником захисту суспільства та забезпечення дотримання правил торгівлі. Проблема контрафактної продукції існує та наражає громадськість на серйозні ризики для здоров'я та безпеки. Згідно зі Звітом про незаконну торгівлю [175], були зафіксовані численні випадки фармацевтичної продукції та ліків, що відпускаються за рецептом, які виготовлені з отруйних, інших небезпечних складових або містять активні небезпечні інгредієнти; автозапчастин та іграшок, які не відповідають стандартам безпеки; деталей повітряних суден, зібраних з підроблених запасних частин; продуктів харчування, шампуню та побутових засобів для чищення, що містять небезпечні інгредієнти тощо. Ці підроблені продукти можуть бути небезпечними та призвести до легких травм, отруєння, летальних наслідків.

Організаційно-інституційне забезпечення програми включає акредитацію експертів, підготовлених ВМО, організацію регіональних та національних семінарів для оперативних працівників митниці, а також проведення діагностичних місій, які включають перегляд національного законодавства, аналіз ризиків для конкретної країни, залучення правовласників та компетентних національних органів тощо.

Координація зусиль усіх зацікавлених сторін шляхом одночасного посиленого прикордонного контролю є ключовим елементом програми. За допомогою таких операцій можна досягти кількох цілей, включаючи обмін інформацією в режимі реального часу між різними країнами, надання митникам новітніх інструментів та інструментів для більш ефективного аналізу та

таргетування ризиків, посилення співпраці з правовласниками та отримання додаткової інформації про підробки, методи приховування тощо.

Важливу роль відіграє і партнерство з приватним сектором. Митниця здатна підвищити ефективність своєї діяльності, маючи в режимі реального часу доступ до комерційних даних і стратегічної інформації, необхідної для виявлення контрафактних товарів.

Окреме важливе питання стосується міжнародного співробітництва оскільки ВМО та її члени тісно співпрацюють з такими організаціями, як GS1 [144], Union des Fabricants (UNIFAB) [149], Федерація європейської індустрії спортивних товарів (FESI) [143], Asociación Nacional para la Defensa de la Marca (ANDEMA) [140], Les Entreprises du Médicament (LEEM) [145], Митний інформаційний центр інтелектуальної власності (CIPIC) [141], для того, щоб уникнути дублювання повноважень та з метою об'єднання всіх зацікавлених сторін у розробці колективної справи – боротьби з контрафактом та піратством – яка лежить в основі економічної, комерційної та соціальної місії держав.

ВМО організовує серію симпозіумів для запровадження екологізації усіх митниць, впровадження «зелених митниць», з метою захисту навколишнього середовища. Після «Глобальної конференції зеленої митниці» [193], організованої 27 та 28 червня 2022 року, симпозіуми є частиною загальної роботи ВМО для організація діяльності зеленої митниці [204]. Понад 200 учасників з митних адміністрацій, міжнародних урядових організацій, неурядових організацій, наукових кіл та приватного сектору приєдналися до цього першого симпозіуму. Зазначений захід успішно започаткував діалог між багатьма зацікавленими сторонами щодо екологічної та торговельної політики, щоб зрозуміти складність питання та дослідити роль митниці. Розпочато діалог, що сприятиме захисту навколишнього середовища та дозволить ефективно адаптувати митницю до глобальної потреби у співпраці з зацікавленими сторонами. Після Зеленої конференції ВМО, метою серії симпозіумів є пошук дієвих ідей, щоб зробити ГС до

2027 року все більш зеленою, беручи до уваги, що порядок денний ООН зі сталого розвитку до 2023 року визнає важливість міжнародної торгівлі для забезпечення більшої екологічної стійкості, сприяння розвитку та економічному зростанню.

Залучення митних адміністрацій, зацікавлених сторін та користувачів ГС до серії симпозіумів спонукає Секретаріат ВМО взяти участь у необхідних комунікаціях для розвитку цієї роботи. Важливість такої роботи є актуальною, оскільки потреба в підтримці ГС заходів зеленої політики все частіше визначається членами та іншими міжурядовими організаціями.

Екологізація ГС з використанням ретельно оформленого методу для окремої ідентифікації товарів, що мають екологічне значення, дозволить забезпечити більшу прозорість і передбачуваність комерційних операцій за участю цих видів товарів, а також підтримати заходи політики щодо зниження впливу торгівлі на навколишнє середовище.

Іншою метою моніторингу таких товарів буде боротьба із загрозами сталому розвитку, незаконною торгівлею дикою фауною та флорою, незаконною експлуатацією лісових, рибних та гірничодобувних ресурсів, відходів, які загрожують міжнародній безпеці, а також економічному зростанню та розвитку.

5 жовтня 2022 року відбувся симпозіум, який входить до серії симпозіумів ВМО «Візуалізація більш зеленої ГС для підтримки екологічно стійкої торгівлі» за підтримки ЄС. Цей симпозіум розглянув роль класифікації ГС у виявленні товарів, що мають важливе значення в екологічній політиці на кордоні, і став першим заходом, присвяченим темі «Розширення продовольчих горизонтів - визнання сільськогосподарського різноманіття для стійкої глобальної продовольчої безпеки». Симпозіум зібрав представників Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН, приватного сектору та митного сектору для обговорення як потреб, так і перспектив у заданій проблематиці. Це був перший із серії з п'яти симпозіумів, метою яких є пошук конкретних ідей, націлених на те, щоб видання 2027 року та наступні видання ГС ставали все більш «зеленими». Це спосіб надання реальної

підтримки через ГС до Порядку денного сталого розвитку Генеральної Асамблеї ООН, яка визнає важливість міжнародної торгівлі для забезпечення більшої екологічної стійкості.

ГС, яка є інструментом оформлення товарів на митних кордонах, основним джерелом статистики щодо глобальної торгівлі товарами та важливим інструментом реалізації заходів прикордонної політики, також має стати основою підтримки сталої міжнародної торгівлі. Симпозіуми на тему сталого розвитку та митної справи мають на меті внести більш глобальний вимір у дискусії, з новими перспективами, щоб допомогти членам ВМО зосередитися на змінах, необхідних сьогодні, і краще визначити можливі перспективи, щоб зробити видання 2027 року та наступні видання ГС ще більш екологічними. Позитивним є також той факт, що більш екологічна ГС дозволить ВТО та її члени сприяти продовольчій безпеці.

Зміна клімату та екологія навколишнього середовища є серйозними загрозами продовольчій безпеці. Зміна клімату збільшить ризик неврожаїв і сприятиме поточній залежності від дуже обмеженого асортименту основних продуктів харчування. Однак без підтримки ГС важко відстежувати торгівлю новими культурами, які краще пристосовані до зміни клімату. Крім того, необхідно враховувати нові продукти харчування, такі як вироблені з мікроорганізмів, зміни в технологіях та в агротехніці. Наприклад, ГС 2022 року ввела окремі положення для масел від мікроорганізмів і комах, але це лише початок складного процесу відбору та включення таких видів продукції. На симпозіумі було представлено такі презентації:

- DG TAXUD - розширення продовольчих горизонтів, визнання сільськогосподарського різноманіття для стійкої глобальної продовольчої безпеки [173];
- FAO [195] - історія, сучасні тенденції та виклики рибальства та продуктів аквакультури та важливість постійно адаптивної ТН ЗЕД;
- Ragn-Sells - Історія - ключ до розблокування майбутнього.

На симпозіумі було піднято екологічні проблеми та методи боротьби з ними через застосування митної політики та митного контролю. Зокрема, секретар Підкомітету FAO з торгівлі рибою та координатор проекту GLOBEFISH (Продовольча і сільськогосподарська організація FAO є спеціалізованою установою ООН), обговорив останні серйозні зміни та тенденції в міжнародній торгівлі рибою, рибальстві та аквакультурній продукції. Було розглянуто деякі конкретні сфери продуктів, де можуть бути створені завдання щодо рибальства та продуктів аквакультури для допомоги політиці країн, орієнтованих на сталий розвиток.

Директор зі сталого розвитку групи Ragn-Sells Group та співголова робочої групи Міжнародної торгової палати (ICC) [64] з циркулярної економіки навів практичні приклади того, як інноваційна переробка відходів може перемістити поживні речовини та компоненти у сільськогосподарський цикл. Було наголошено на численних перевагах як для циркулярної економіки, так і для навколишнього середовища. Наприклад, розглянуто потенціал значного зменшення потреби у видобутку обмежених ресурсів, таких як фосфор, оскільки це було частиною циркулярного переходу для забезпечення світу їжею, яку потребують люди. Однак він зазначив, що таке нововведення може бути сильно ускладненим через відсутність гнучкого оновлення законодавства та усунення торговельних бар'єрів щодо високоякісної та високоочищеної сировини, яка отримана з того, що зараз вважається відходами.

Окреме дослідження торкалося питання розширення продовольчих можливостей за допомогою сільськогосподарського різноманіття з метою досягнення стійкої глобальної продовольчої безпеки. Деякі приклади поправок були представлені в контексті різноманітності харчових продуктів, особливо це стосується органічних харчових продуктів та альтернатив до продуктів тваринного походження.

Учасники симпозіуму закликали користувачів ГС продовжити обговорення для того, щоб роль ГС як мови міжнародної торгівлі була розширена і стала мовою

підтримки стійкої міжнародної торгівлі. Такі заходи допоможуть підвищити обізнаність про те, як ГС може бути позитивним інструментом для вирішення проблем, з якими стикаються митниці, і допоможуть досягти мети «екологізації ГС».

25 жовтня 2022 року відбувся симпозіум «Хімічні речовини – відображення хорошого, поганого та революційного» як другий симпозіум серії симпозіумів ВМО на тему «Візуалізація більш зеленої ГС для підтримки екологічно стійкої торгівлі». Хімічні речовини є важливою частиною суспільства і торгівлі, багато хімічних речовин мають негативний вплив на навколишнє середовище, тому підпадають під регулювання в торгівлі з цієї причини. Але є також екологічно кращі хімічні речовини та хімічні речовини, необхідні для створення екологічно бажаних товарів і технологій. Існують також хімічні речовини, які пов'язані з усуненням існуючої шкоди навколишньому середовищу, включаючи уловлювання вуглецю та очищення небезпечних відходів.

Однак ГС ідентифікує лише невелику частину хімічних речовин, що представляють інтерес для урядів щодо питань навколишнього середовища. Хімічні речовини з негативним впливом на навколишнє середовище, які контролюються міжнародними конвенціями, завжди відображалися в рамках ГС. Однак темпи змін такі, що вони стосуються лише частини хімічних речовин, які уряди або контролюють, або розглядають можливість контролю. Питання про те, як ГС може відреагувати та врегулювати цю потребу, є на сьогодні головним питанням.

Крім хімічних речовин з негативним впливом, в ГС також виникає питання, чи достатньо специфічного виявлення хімічних речовин з позитивним впливом, наприклад хімічних речовин, що застосовуються при очищенні небезпечних речовин від відходів.

ВМО спільно з іншими міжнародними організаціями обговорює проблематику вибору шляхів вирішення проблем зміни клімату, забруднення, відходів та інших екологічних питань. ГС є основним джерелом торгової статистики

і ключовим інструментом, що допомагає в реалізації заходів торгової політики, включаючи екологічну політику. ГС також використовується під час дискусій щодо торговельних угод, у тому числі екологічних, шляхом сприяння ідентифікації товарів, що торгуються. Більшість торговельних угод містять перелік узгоджених товарів, які ідентифікуються з точки зору ГС. Поточна ТН ЗЕД, яка набула чинності 1 січня 2022 року, містить конкретні товарні позиції та підпозиції щодо певних товарів, що підлягають конкретному контролю та моніторингу за різними багатосторонніми угодами.

Симозіум націлений на те, щоб обговорити, що може і повинна робити ГС, щоб допомогти висвітлити товари, які мають високе екологічне значення, де є пряма вигода для ідентифікації цих товарів на кордоні. З екологічної точки зору, зацікавленість у наявності типу продукту, індивідуально зазначеного у власному положенні, зазвичай полягає в товарах, які підпадають під одну з трьох категорій: екологічно шкідливі, які необхідно контролювати або обмежувати, екологічно кращі, які уряди можуть захотіти просувати, і продукти, що використовуються для пом'якшення або відновлення шкоди навколишньому середовищу, яким уряди можуть захотіти сприяти.

Актуальним є необхідність створення нових товарних категорій в ГС, щоб надати публічність певним екологічним товарам. Оскільки ГС використовується митними та іншими прикордонними органами для ідентифікації товарів та регулювання торгівлі, це один з найпотужніших заходів сприяння торгівлі, введених за останні 30 років. Інформація, пов'язана з торгівлею, необхідна для моніторингу та оцінки впливу торговельної політики, як правило, спирається на дані, зібрані та організовані навколо кодів ТН ЗЕД.

Було зазначено, що не всі потреби в ідентифікації товарів на кордоні можуть бути вирішені за допомогою ГС, і це слід розглядати як частину набору інструментів, які мала б митниця. Важливим був також розгляд інших варіантів, що використовуються митницею для забезпечення конкретних режимів на кордоні,

таких як національні тарифні лінії, ліцензії на імпорт для регулювання імпорту на основі «кінцевого використання» в поєднанні з аудитами після імпорту, а також визначення товарів і специфічних методів контролю в митних заходах поза рамками ГС.

Виникає також низка проблемних питань щодо торгівлі хімічними речовинами, зокрема у сфері глобального постачання та торгівлі ртуттю. Проаналізувавши, як змінювалася торгівля ртуттю, її регулювання, вказано на складність митного контролю та необхідність глобального співробітництва щодо цього продукту. Цікаво, що порівняння світового виробництва з зафіксованою легальною торгівлею, де коди ТН ЗЕД вказують на торгівлю ртуттю, і з передбачуваним обсягом використання, який значною мірою заповнюється незаконною торгівлею ртуттю, наприклад, у сфері кустарного та дрібносерійного видобутку золота, вказують на те, що у різних регіонах не забезпечується можливість оцінити незаконну торгівлю. Однак моніторинг та звітування про переміщення ртуті від джерела походження до кінцевого використання та утилізації потребують подальшого вдосконалення, щоб організації, які внесли зміни з дотриманням правил торгівлі відповідно до Конвенції Мінамата (англ. *Minamata Convention on Mercury*) [180] були краще поінформовані. Мінаматська конвенція про ртуть це міждержавний договір, спрямований на захист здоров'я людей та довкілля від антропогенних викидів і вивільнень ртуті та її сполук, які можуть призводити до отруєння ртуттю. Названа на честь міста Мінамата у Японії, де наприкінці 1950 років ртуттю, яка містилася у промислових стічних водах отруїлися майже 2 тисячі людей. На сьогодні підписантів-країн цієї Конвенції налічується 128. Україна ще досі не прийняла участь у ній.

Насамперед, це стосується заборони використання ртутних та люмінесцентних ламп та заміни їх на лампи нового покоління – світлодіодних (LED), неелектронних вимірювальних приладів (в тому числі термометри та барометри), деяких медичних препаратів. Для окремих продуктів, які не мають

екологічно безпечних аналогів — встановлені винятки. Окремо конвенцією врегульовується питання поводження із небезпечними відходами, а саме запобігання їх утворенню.

Тому Міндовкілля України підготувало відповідний проект Закону України «Про приєднання України до Мінаматської конвенції про ртуть», який вже надіслано на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

Законопроект дозволить врегулювати питання:

- поводження з ртуттю, її видобутком;
- запобіганням утворення небезпечних відходів;
- діяльності бізнесу, пов'язаної з використанням ртуті;
- обмеження або припинення обігу продукції, що містить ртуть;
- Норми конвенції направлені на те, що Україна поступово:
- відмовиться від застосування ртуті та її сполук;
- заборонить створення нових та до 2032 року роботу діючих підприємств з видобутку первинної ртуті;
- встановить заборони виробництва, імпорту та експорту продукції, що містить ртуть;
- врегулює «правила гри» із утворенням та накопиченням відходів I класу небезпеки;
- забезпечить контроль та скорочення викидів ртуті та її сполук.

Приєднання до конвенції стане ще одним плюсом для єднання України із прогресивною міжнародною спільнотою та залучення фінансової допомоги від європейських фондів та донорів для покриття витрат на підтримку реалізації Мінаматської конвенції про ртуть в Україні [48].

Спільною метою цих конвенцій є захист здоров'я людини та навколишнього середовища від небезпечних хімічних речовин та відходів. У подальшому обговоренні було поставлено питання про те, чи є необхідність ідентифікувати певні

супутні хімічні речовини як групу, щоб полегшити впровадження національних змін тарифів на нові перераховані хімічні речовини в групі швидше, ніж дозволяв п'ятирічний цикл перегляду.

Хімічні речовини з негативним впливом на навколишнє середовище, які контролюються міжнародними конвенціями, завжди відбивалися в рамках ГС. Однак темпи змін такі, що вони стосуються лише частини хімічних речовин, які уряди або контролюють, або розглядають можливість контролю. Питання про те, як ГС може відреагувати на цю потребу, є головним питанням. Крім хімічних речовин з негативним впливом, також виникає питання, чи існують хімічні речовини з позитивним впливом, наприклад, хімічні речовини, що використовуються при очищенні небезпечних речовин від відходів, що повинно бути відображено в ГС. Актуальні проблеми було порушено у наступних презентаціях:

- СОТ - Екологізація гармонізованої системи: які межі та альтернативи?;
- ЮНЕП - На шляху до кращого розуміння глобальних поставок і торгівлі ртуттю;
- Секретаріат Базельської, Роттердамської та Стокгольмської конвенцій - Глобальне регулювання небезпечних хімічних речовин: моніторинг торгівлі та підвищення простежуваності за допомогою ГС;
- DG TAXUD [165] - На шляху до більш екологічного ГС та більш екологічного суспільства, перспектива ЄС.

8 листопада 2022 року відбувся третій симпозіум серії симпозіумів ВМО «Візуалізація більш екологічної ГС для підтримки екологічно стійкої торгівлі» за підтримки ЄС. На симпозіумі, що проходив під темою «Текстильна промисловість: взаємодія текстилю та навколишнього середовища» [204], на якому розглядалася роль ГС у виявленні на кордонах товарів текстильного сектора з точки зору екологічної політики. У симпозіумі взяло участь широке коло користувачів ГС, серед яких представники міжнародних та регіональних інституцій, приватного

сектору, асоціацій громадянського суспільства та митних адміністрацій, які обговорили потреби та ідеї у цій сфері.

Взаємодія між текстилем і навколишнім середовищем викликає серйозне занепокоєння: немає сумнівів в тому, що певні текстильні виробники чинять негативний вплив на навколишнє середовище з точки зору споживання води і забруднення, використання пестицидів, викидів CO₂ і обсягу текстильних відходів. З іншого боку, технічний прогрес дозволив деяким іншим текстильним виробам зробити свій внесок у захист навколишнього середовища, боротьбу із забрудненням та зменшення наслідків зміни клімату; До них відносяться агротекстиль, геотекстиль і текстиль для тепло- і звукоізоляції. Митна ідентифікація текстилю, який є екологічно чистим, а який ні, є делікатним завданням, яке вимагає серйозних роздумів про можливу роль, яку ГС може зіграти в такому процесі. Проблематика досліджень базувалася на наступних доповідях:

- ЄЕЗ - Вплив на навколишнє середовище від споживання текстилю в Європі та Стратегія ЄС щодо сталого та циклічного текстилю;
- EURATEX [170] - Побудова стійкої та конкурентоспроможної текстильної промисловості;
- ISO TC 323 ISO - Міжнародна діяльність зі стандартизації в циркулярній економіці;
- ITMF [197] - Актуальність ГС для прозорого і зеленого ланцюжка поставок текстилю;
- ЄЕК ООН - Підвищення стійкості та циркулярності в текстильній та шкіряній промисловості шляхом простежуваності та прозорості ланцюгів доданої вартості.

Було визначено роль низки зелених політик на кордоні, включаючи глобальну політику, яка регулюється Програмою ООН з навколишнього середовища. Залучення митних адміністрацій, зацікавлених сторін та користувачів ГС до третього симпозіуму надало подальшу можливість Комітету з ГС (HSC) та

Секретаріату ВМО налагодити діалог, необхідний для розвитку ГС як компонента у сприянні торгівлі екологічними продуктами і, таким чином, сприяти сталому розвитку.

У доповіді «Просування сталості та циркулярності в текстильній та шкіряній промисловості шляхом простежуваності та прозорості ланцюгів доданої вартості» було розкрито зобов'язання ЄЕК ООН [17] щодо підвищення прозорості та простежуваності стійких ланцюгів доданої вартості в швейній та взуттєвій промисловості. Наводячи приклади використання технології блокчейн, було підкреслено важливість створення підрозділів в ГС щодо сировини та одягу, виготовлених в результаті циклу переробки.

У дослідженні «Вплив на навколишнє середовище від споживання текстилю в Європі та Стратегія ЄС щодо сталого та циклічного текстилю» окреслено чітку позицію текстилю з точки зору споживання природних ресурсів та їх впливу на навколишнє середовище та зміну клімату. Крім того, проаналізовано обсяги експорту до ЄС вживаного текстилю та корисність більш детальних та конкретних кодифікацій для цього виду товарів.

У доповіді «Міжнародна діяльність зі стандартизації в циркулярній економіці» було вказано на інноваційну діяльність Технічного комітету ISO 323 з циркулярної економіки, зосереджено увагу на важливості стандартизації цієї концепції, в кінцевому підсумку допомагаючи економічним суб'єктам йти тим самим шляхом і досягати остаточних результатів. Було представлено пакет супутніх заходів, що містяться в різних стандартах ISO, які сприяють впровадженню концепції циркулярної економіки.

У презентації під назвою «Актуальність ГС для прозорого та зеленого ланцюжка поставок текстилю» було окреслено актуальність даної проблематики, різницю між лінійною та циркулярною економікою та зростанням споживання волоконного текстилю. Проаналізовано інформацію щодо сталого розвитку брендів та роздрібних підприємців та підкреслена важливість включення до ГС

технологічних інновацій та обладнання, які використовуються в цьому процесі, зокрема щодо питань виготовлення сировини, виробленої шляхом переробки, машин для переробки або навіть продуктів з великим вмістом вуглецю.

Учасники висловили практичні проблеми, здатні стимулювати майбутню дискусію у зв'язку з переглядом ГС. Питання зосереджувалися навколо складності класифікації текстильних відходів та зношеного одягу чи інших зношених текстильних виробів, доцільності сучасних методів сертифікації екологічно чистих текстильних виробів та можливості екологізації навколишнього середовища, критеріїв ідентифікації текстильної продукції.

Як висновок, можна зазначити, що погляди, які були висвітлені під час симпозіуму, посилили необхідність адаптації положень ГС щодо ідентифікації текстилю з урахуванням екологічних факторів та потреб політики. Інформація про прогрес, досягнутий текстильною промисловістю в цій галузі, може стати обнадійливою з позиції внесення обґрунтованих пропозицій щодо ідентифікації текстильної продукції з точки зору циркулярної економіки.

1 грудня 2022 року відбулася конференція «Відображення життєвого циклу основних матеріалів - пластмас, металів, дерева та інших стійких альтернатив». Циркулярна економіка є ще однією можливою сферою фокусу для стратегії сталого розвитку. Її метою є виробництво товарів та послуг, яке супроводжується обмеженням споживання та відходів сировини, а також невідновлюваних джерел енергії. Світ стикається з трансформаціями, і виробництво організовується в глобальні ланцюги доданої вартості, намагаючись виробляти більш стійкі товари не тільки на сьогодні, але й у майбутньому. Митна та торговельна політика можуть ефективно підтримувати перехід до циркулярної економіки, що продовжує життєвий цикл продукції, ремонт, переробку та/або повторне використання продукції на різних етапах ланцюжка створення доданої вартості.

23 січня 2023 року відбулася конференція «Екологічні дані технології - чи можемо ми визначити зелений стан обладнання?». На сьогодні «зелені технології» є

основною сферою інтересів урядів. Однак це сфера, яка швидко змінюється. Отже, принципове питання полягає в тому, яким чином ГС може визначити технологію чи продукт, який чинить позитивний чи негативний вплив.

Однак серед різних питань для ГС щодо концепції циркулярної економіки одне з питань полягає в тому, що для більшості товарів вона не має підрозділів, які стосуються того, чи є матеріали первинними чи переробленими, чи придатні відходи для операцій з відновлення. Є багато питань щодо того, як такі матеріали можуть бути ідентифіковані на кордоні. Отже, залишається відкритим питання як ГС може відображати рух торгівлі до більш циркулярної моделі економіки. Такі питання будуть дослідженні у наступних симпозіумах ВМО, адже це багатосторонні заходи, які об'єднують не лише митні адміністрації, а й представників громадськості, торгових представників та політиків з питань екологічної політики, наукових кіл, приватного сектору, неурядових організацій та міжнародних експертів.

2.3. Керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю та вітчизняної системи митного контролю: екологічна та безпекова складова управління

Зростаюча загроза міжнародного тероризму та організованої транскордонної злочинності вимагає посилення існуючого прикордонного та прикордонного контролю та ефективного міжнародного співробітництва для запобігання терористичним нападам та іншим незаконним діям. Головною метою експортного контролю сьогодні є нерозповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки, обмеження передач звичайних озброєнь та протидія тероризму шляхом встановлення належного державного контролю за здійсненням міжнародних передач товарів військового призначення та пов'язаних з ними товарів подвійного використання.

Для досягнення головної мети експортного контролю більшістю провідних держав світу узгоджені керівні принципи контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення (звичайні озброєння) та пов'язаних з ними товарів подвійного використання, а також товарів подвійного використання, які можуть бути використані для створення зброї масового знищення та засобів її доставки. Актуальні міжнародні події, присвячені необхідності безпеки, підкреслили важливість посилення існуючих процедур, включаючи прийняття експортного контролю для ефективного управління ризиками. Одним з результатів спільної безпеки стала реалізація Ініціативи з безпеки контейнерів.

Мета Ініціативи полягає в тому, щоб здійснити контроль контейнерів в точці експорту з метою виявлення можливого ризику. Ця ініціатива робить високу залежність від точності та своєчасного надання експортної інформації з метою ефективної обробки товарів при імпорті. Варто враховувати те, що Ініціатива з безпеки контейнерів матиме вплив на всіх членів та міжнародну бізнес-спільноту.

Такі заходи збільшують ефективність здійснення митного контролю за контейнерами та націлені на підвищення рівня дотримання митних законів та правил. Ця ініціатива представляє значну можливість для всіх членів ВМО, якою б розвиненою не була їхня інфраструктура правозастосування.

Експортний контроль набуває все більшого значення для допомоги в управлінні ризиками. Митні адміністрації все більше працюють разом над встановленням інтегрованого контролю та сприяння. Своєчасне надання експортної інформації є важливим аспектом такого контролю і допомагає митним адміністраціям приймати обґрунтовані рішення щодо своїх дій та втручань. Номер унікальної накладної вантажів ВМО, а також модель митних даних є передумовами для таких інтегрованих транзакцій.

Переглянута Кіотська конвенція ВМО також робить акцент на ефективному митному контролі. Він вимагає, щоб митному контролю підлягали всі товари,

включаючи транспортні засоби, які в'їжджають або залишають митну територію, незалежно від того, чи несуть вони відповідальність за мита і податки.

Протягом багатьох років було укладено низку міжнародних угод щодо встановлення відповідних стандартів експортного контролю щодо конкретних категорій товарів для забезпечення безпеки та безпеки наших суспільств, економіки, навколишнього середовища та природи загалом. Перелік угод експортного контролю:

- Вассенаарська угода про експортний контроль звичайних озброєнь і товарів і технологій подвійного призначення

- Договір про нерозповсюдження ядерної зброї
- Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань
- Режим контролю за ракетними технологіями
- Конвенція про заборону хімічної зброї
- Конвенція про біологічну зброю
- Наркотики, запобігання злочинності, відмивання грошей
- Резолюції Ради Безпеки ООН щодо санкцій
- Боротьба з видами, що знаходяться під загрозою зникнення
- Контроль прав інтелектуальної власності
- ІМО, Конвенція про спрощення міжнародного морського руху
- Ініціатива з безпеки контейнерів
- ІКАО, Конвенція FAL (Додаток 9 Чиказької конвенції)

В Україні державному експортному контролю підлягають міжнародні передачі товарів таких категорій: товари, які відносяться до ядерної діяльності та можуть бути використані у створенні ядерної зброї; товари, які можуть бути використані у створенні хімічної, бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї; вироби ракетної техніки, обладнання, матеріали і технології, у тому числі після відповідного доопрацювання, які використовуються або можуть бути використані у

створенні ракетної зброї; товари військового призначення; товари подвійного використання.

Списки товарів, міжнародні передачі яких підлягають експортному контролю, затверджуються Кабінетом Міністрів України. Державна служба експортного контролю України проводить експертизу заяв та додатково пред'явлених документів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, іноземними суб'єктами господарської діяльності на здійснення відповідних міжнародних передач товарів. За результатами експертизи Державна служба експортного контролю приймає рішення: про видачу позитивного або негативного висновку на право здійснення транзиту товарів, що контролюються; на право здійснення тимчасового вивезення товарів за межі України або тимчасового ввезення товарів на територію України; про надання дозволу на право здійснення міжнародних передач товарів, що контролюються, в тому числі із зазначенням особливих умов передачі, які формулюються в окремому висновку; про видачу імпортного сертифіката України на товари, що контролюються, або відмову у його видачі; про продовження дії дозволу на міжнародні передачі товарів [81].

Законодавець визначив, що під товарами, що підлягають державному експортному контролю, слід розуміти товари військового призначення та подвійного використання (у тому числі товари, що містять відомості, які становлять державну таємницю), міжнародні передачі яких здійснюються на підставі дозволів або висновків Держекспортконтролю.

В Україні прийнято Порядок державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю [74], створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів, який визначає процедуру проведення державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Створення системи контролю та її державна атестація є обов'язковою для суб'єкта міжнародних передач, який має намір отримати від Кабінету Міністрів

України повноваження на здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, що містять відомості, які становлять державну таємницю, або в разі, коли такий суб'єкт має намір отримати генеральний чи відкритий дозвіл або висновок на право здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю (крім випадку отримання генерального чи відкритого дозволу на імпорт товарів у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. N 64 (64/2022) "Про введення воєнного стану в Україні" [77] для потреб правоохоронних органів, Збройних Сил та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону), або генеральний чи відкритий висновок на право проведення переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про здійснення міжнародних передач таких товарів.

Аналіз організації міжнародних режимів експортного контролю дав змогу виокремити такі міжнародні домовленості, які формують керівні принципи контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення (звичайні озброєння) та пов'язаних з ними товарів подвійного використання, а також за нерозповсюдженням товарів, які можуть бути використані для створення зброї масового знищення (ядерної, хімічної, біологічної) та ракетних засобів доставки такої зброї.

Схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю наведена на Рис.2.4.

Рис. 2.4. Схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю

Примітка: Міжнародні режими експортного контролю [58].

Вимоги керівних принципів та контрольних списків товарів міжнародних режимів експортного контролю імплементовані у національне законодавство, а саме в Україні прийнято:

- Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 (у додатку до Порядку наведений Список товарів військового призначення, міжнародні передачі яких підлягають державному контролю);
- Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затверджений постановою Кабінету Міністрів від

28.01.2004 № 86 (у додатку до Порядку наведений Єдиний список товарів подвійного використання).

На сьогодні у світовому просторі працюють такі домовленості, які регулюють міжнародні режими експортного контролю: Вассенаарська домовленість (ВД), Група ядерних постачальників (ГЯП), Комітет Цангера (КЦ), Режим контролю за ракетними технологіями (РКРТ) та Австралійська група (АГ) (Рис.2.5.).

Рис. 2.5. Структура Єдиного списку товарів подвійного використання

Примітка: Міжнародні режими експортного контролю [58].

У Єдиному списку товарів подвійного використання застосовується п'ятизначна система нумерації товарів, де третя цифра позначає належність товару до міжнародного режиму експортного контролю (Табл.2.4.):

Таблиця 2.4.

Система нумерації товарів
міжнародного режиму експортного контролю

цифра	літера	цифра	2 цифри
Розділ Списку	Вид товару	Режим контролю	Номер позиції
0 – Ядерні установки, матеріали та обладнання		0 – ГЯП	
1 – Спеціальні матеріали та пов'язані з ними обладнання		0 – ВД 1 – РКРТ 2 – ГЯП 3 – АГ 4 – КХЗ	
2 – Оброблення матеріалів	А – системи, обладнання і компоненти	5 – 8 – зарезервовано	
3 – Електроніка	В – обладнання для випробування, контролю та виробництва	9 – національний контроль	
4 – Комп'ютери	С – матеріали		
5 – Зв'язок. Захист інформації. Спеціальні технічні засоби	Д – програмне забезпечення		
6 – Датчики і лазери	Е – технологія		
7 – Навігаційне обладнання та авіаційна радіоелектроніка			
8 – Морська справа			
9 – Авіакосмічна промисловість та рушійні/силові установки			

До товару може бути застосована лише одна позиція. Якщо товар охоплюється декількома режимами для точного визначення позиції необхідно вивчити технічні характеристики, які його відрізняють. Наприклад, ізостатичні

преси охоплені ВД (2В004), РКРТ (2В104) та ГЯП (2В204), про що вказується у особливій примітці до позиції (Рис.2.6.)

2В004:	Гарячі “ізостатичні преси”, що мають усі такі характеристики, та спеціально призначені для них компоненти та аксесуари: ... Особлива примітка: Див. також позиції 2В104 та 2В204.
2В104:	“Ізостатичні преси”, крім тих, що визначені у позиції 2В004, що мають усі такі характеристики... Особлива примітка: Див. також позицію 2В204.
2В204:	“Ізостатичні преси”, крім тих, що визначені у позиції 2В004 або 2В104, та пов’язане з ними обладнання, а саме: ...

Рис. 2.6. Приклад застосування режимів експортного контролю до продукції «ізостатичні преси»

Крім того, контрольованість товару за різними режимами можна перевірити за останніми двома цифрами, які співпадають (наприклад, позиції 2В0006 (ВД) та 2В2006 (ГЯП) для схожих товарів; оскільки в РКРТ аналогічного товару немає, позиції 2В106 не існує, тобто нумерація позицій може перериватися) [46].

Вассенаарська домовленість (далі – ВД) є неформальною міжнародною організацією для контролю звичайних озброєнь (товарів військового призначення, далі – ТВП) та пов’язаних з ними товарів подвійного використання (далі - ТПВ).

Про створення ВД офіційно було проголошено 19 грудня 1995 року після проведення відповідного засідання на найвищому рівні, в якому взяли участь 28 держав. Це був перший багатосторонній режим, який охоплював як звичайні види озброєнь, так і пов’язані з ними „чутливі” товари подвійного використання.

Про створення нового режиму офіційно було проголошено у декларації в Гаазі. Протягом 2 – 3 квітня 1996 року до режиму приєдналися Аргентина,

Республіка Корея та Румунія, а 11 – 12 липня 1996 року - Болгарія та Україна як члени-засновники.

ВД офіційно почала функціонувати з липня 1996 року як режим, заснований 33 державами, що досягли консенсусу щодо Початкових елементів ВД (основного документа ВД) та прийняли рішення про введення з 1 листопада 1996 року на національних рівнях Контрольних списків та процедури інформаційного обміну.

Вассенаарська домовленість в своїй основі націлена не перешкоджання будь-якій державі чи їх утворенню, будь-яким цивільним процедурам митного оформлення. Також вона не має наміру втручатися у право держави закуповувати легальні товари, метою яких є самооборона відповідно до статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй. Навпаки, прийняте рішення щодо передачі або відмови у передачі будь-якого товару залишається на стороні кожного учасника домовленості.

Метою домовленості є сприяння глобальній та регіональній безпеці, стабільності, розвитку, сприяння прозорості передач звичайних озброєнь та пов'язаних з ними товарів подвійного використання, прийняття державами-учасницями відповідних зобов'язань щодо процедур здійснення передач таких товарів. Ця організація сприяє підвищенню рівня співробітництва між державами-учасниками з метою відвертання придбання озброєнь та товарів подвійного використання для цілей військового кінцевого використання тоді, коли ситуація в регіоні або поведінка держави-отримувача цих предметів є або стає причиною серйозного занепокоєння держав-учасниць ВД.

Учасники Вассенаарської домовленості прийняли документ, метою якого є прийняття правил експорту стрілецької зброї та легкого озброєння. Метою цих правил є поєднання Програми дії із запобігання, протидії та викорінення незаконної торгівлі стрілецькою зброєю і легкими озброєннями, яка прийнята у 2001 році Організацією Об'єднаних Націй та прийнятого у тому ж році документа ОБСЄ про стрілецьку зброю і легкі озброєння

Визнаючи загрози, які становлять несанкціоноване розповсюдження та використання переносних зенітно-ракетних комплексів (ПЗРК, особливо для цивільної авіації, операцій з підтримання миру, врегулювання криз та антитерористичних операцій, держави-учасниці ВД, починаючи з 2000 року, застосовують суворий національний контроль за експортом ПЗРК.

Основою такого контролю є прийняті Пленумом ВД „Елементи експортного контролю за переносними зенітно-ракетними комплексами (ПЗРК)”.

Ці елементи охоплюють ракетні комплекси класу „земля-повітря”, спеціально сконструйовані для перенесення та використання однією особою, та інші ракетні комплекси класу „земля-повітря”, спеціально сконструйовані для обслуговування та використання кількома особами, які діють як окремий комплекс.

Засоби національного експортного контролю застосовуються кожною з держав-учасниць ВД до міжнародних передач або передач третій стороні ПЗРК, включаючи повноцінні комплекси, їх складові частини, запасні частини, моделі, тренажери та симулятори для будь-яких цілей, у будь-який спосіб, включаючи їх ліцензований експорт, продаж, безкоштовну передачу, тимчасове користування, оренду, співвиробництво або домовленість про ліцензійне виробництво. Обсяг експортного та іншого пов'язаного з цим контролю включає дослідницьку діяльність, конструювання, розробку, інженерне забезпечення, виготовлення, виробництво, складання, випробування, ремонт, технічне обслуговування, проведення регламентних робіт, модифікацію, удосконалення, модернізацію, експлуатацію, використання, заміну або дооснащення, демілітаризацію та ліквідацію ПЗРК, технічні дані, програмне забезпечення, технічну допомогу, демонстрацію та навчання, пов'язані з цими функціями, а також безпечне транспортування та зберігання. Цей обсяг відповідно до законодавств держав-учасниць ВД може також стосуватися інвестування, маркетингу, реклами та іншої пов'язаної з ПЗРК діяльності. Таким чином, ВД стала доповненням до вже існуючих міжнародних режимів контролю за нерозповсюдженням зброї масового знищення.

Контроль за міжнародними передачами звичайних озброєнь та товарів подвійного використання в рамках ВД здійснюється у відповідності до прийнятих під час засновницького пленарного засідання у липні 1996 року керівних принципів (Початкових положень) та узгоджених переліків відповідних товарів.

Держави, що приєдналися до ВД, погодилися здійснювати на добровільній та конфіденційній основі обмін ризиковою інформацією про експорт та імпорт товарів, здійснювати консультації щодо передач товарів військового призначення та окремих категорій товарів подвійного використання, а також сприяти встановленню взаємопорозуміння при можливих ризиках таких передач.

На виконання міжнародних зобов'язань, обумовлених участю у ВД, держави-учасниці кожних півроку розміщують в інформаційній системі Режиму звіти про передачі або відмови у передачах окремих товарів до держав-неучасниць ВД, а саме:

- наданих дозволів на експорт окремих категорій звичайних озброєнь (звіти до Реєстру звичайних озброєнь ООН категорії, у тому числі стрілецька зброя та легкі озброєння), внесених до Списку товарів військового призначення ВД;

- наданих дозволів або здійснених міжнародних передач "чутливих" та "дуже чутливих" товарів, внесених до Списку товарів і технологій подвійного використання ВД;

- відмов у наданні дозволів на передачу товарів, внесених до Списку товарів і технологій подвійного використання ВД;

- відмов у наданні дозволів на експорт "чутливих" та "дуже чутливих", внесених до Списку товарів і технологій подвійного використання ВД;

- наданих дозволів на здійснення по суті ідентичних передач "чутливих" та "дуже чутливих", внесених до Списку товарів і технологій подвійного використання ВД, відносно яких у попередній трирічний період було відмовлено іншою державою-учасницею.

Процедури ліцензування міжнародних передач товарів здійснюються на основі національних законодавств сторін. Основою ВД є відповідні контрольні списки товарів військового призначення та товарів подвійного використання.

Станом на квітень 2021 року участь у міжнародному режимі експортного контролю „Вассенаарська домовленість” приймає 42 держави, а саме: Австралія, Австрія, Аргентина, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Індія, Ірландія, Іспанія, Італія, Канада, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Мексика, Нідерланди, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Південно-Африканська Республіка, Польща, Португалія, Республіка Корея (Південна), Російська Федерація, Румунія, Словаччина, Словенія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швейцарія, Швеція та Японія.

Структура режиму Вассенаарська домовленість та основні категорії товарів, що контролюються цим режимом, наведені на Рис. 2.7.

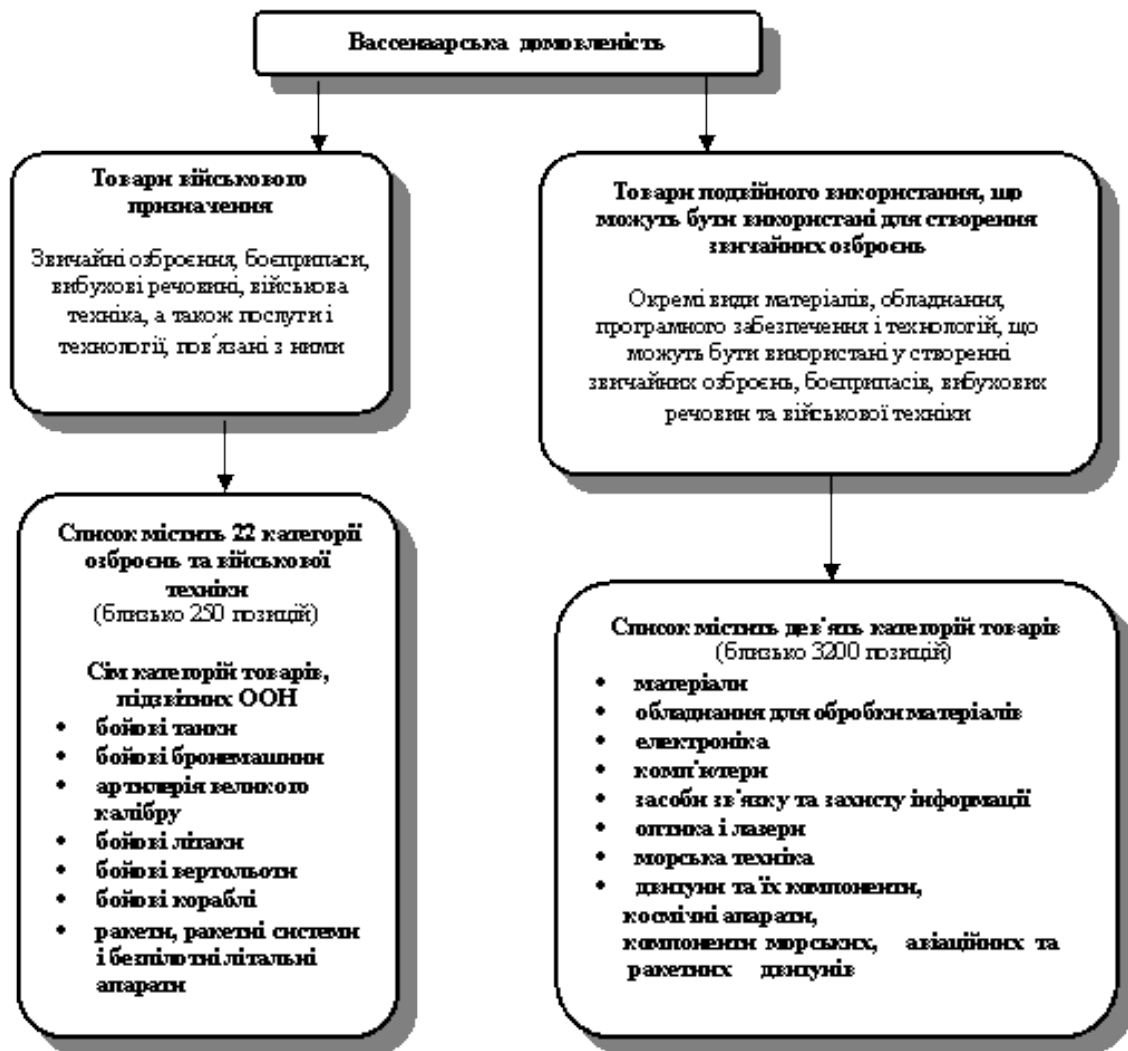

Рис.2.7. Структура режиму «Вассенаарська домовленість» та основні категорії товарів [6]

Щодо здійснення митного контролю у сфері нерозповсюдження хімічної і біологічної зброї, проаналізуємо низку міжнародних інструментів та діяльність так званої *Австралійської групи*. Основоположними документами у сфері нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї є:

- Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів (Женевський протокол);
- Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення (КБТЗ);

- Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення (КХЗ).

Женевський протокол, укладений та підписаний у 1925 році за ініціативи Ліги Націй, забороняв застосування задушливих, отруйних та інших подібних газів, а також бактеріологічних засобів на війні. Протокол створив перепону на шляху застосування хімічної та біологічної зброї, однак не передбачав заборону розробки, виробництва та накопичення такої зброї масового знищення. Згодом переговорний процес щодо цих видів зброї був продовжений, в результаті чого були укладені міжнародні договори про заборону біологічної зброї 1972 року та заборону хімічної зброї 1992 року.

Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення (КБТЗ) була відкрита для підписання у 1972 році та набула чинності у 1975 році. Вона стала першим міжнародним документом, спрямованим на запобігання розповсюдженню біологічної зброї. Країни-учасниці Конвенції беруть на себе зобов'язання не розробляти, не виробляти, не придбавати та не зберігати особливо небезпечні для людини, тварин та рослин мікроорганізми, не призначені для використання у мирних цілях (проведення наукових досліджень, профілактичних, захисних та інших заходів), а також обладнання та засоби доставки, призначені для застосування таких мікроорганізмів у збройних конфліктах або у будь-яких протиправних цілях. Крім того, КБТЗ передбачає знищення наявних у держави-учасниці мікроорганізмів, обладнання та засобів доставки, що є предметом Конвенції, або перенаправлення такого біологічного матеріалу на мирне використання. Також, держави-учасниці беруть на себе зобов'язання не передавати іншим державам або міжнародним організаціям біологічну зброю і товари, що можуть бути використані для її створення, та не допомагати і не заохочувати їх до такого придбання. Водночас, вони зобов'язуються співпрацювати у мирних цілях та дотримуватись положень Конвенції, не стримуючи економічний та технологічний розвиток держав.

У КБТЗ відсутні положення про заборону нових видів біологічної зброї, що з'являється у зв'язку із розвитком біотехнологій, генної інженерії, мікробіології та інших біологічних наук, тобто вона не охоплює генетично модифіковані мікроорганізми зі зміненими небезпечними властивостями, що дозволяє їх використання у створенні біологічної зброї.

Строк дії КБТЗ є необмеженим, але відсутність у ній механізму перевірки дотримання положень Конвенції, списку заборонених біологічних агентів та товарів, що підлягають державному контролю, знижує ефективність цього міжнародного документу. У зв'язку з цим учасники Конвенції докладають зусиль щодо створення такого механізму. На цей час державами-учасницями розроблені так звані “заходи довіри”, відповідно до яких усі держави-учасниці, у тому числі Україна, на добровільній основі щорічно надають до ООН інформацію про виконання ними зобов'язань, обумовлених КБТЗ (про роботи, що проводяться у біологічній галузі, публікації, програми, національне законодавство тощо).

Станом на квітень 2017 року державами-учасницями КБТЗ є 178 країн. 6 країн (в основному африканських) підписали але ще не ратифікували Конвенцію.

У 1992 році на Генеральній Асамблеї ООН було ухвалено проект *Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення* (КХЗ), призначеної доповнити Женевський протокол в частині повної заборони хімічної зброї, недопущення її розповсюдження та відтворення у майбутньому. Роком пізніше її було відкрито для підписання. Після ратифікації КХЗ 65 державами, Конвенція набрала чинності у 1997 році. Як і КБТЗ має безстрокову дію. Україна ратифікувала КХЗ 16.10.1998 [122].

Згідно з Конвенцією розробка, виробництво, володіння та застосування хімічної зброї забороняється. До всіх держав-учасниць Конвенції встановлюється вимога знищити існуючі запаси хімічної зброї (якщо такі є в наявності). Реалізація цієї заборони, а також вся діяльність, пов'язана із знищенням хімічної зброї,

контролюється створеною для цього Організацією про заборону хімічної зброї (ОЗХЗ) із штаб-квартирою в Гаазі (Нідерланди).

Крім того, Конвенція регулює виробництво, переробку та споживання хімікатів, що є речовинами, які відносяться до хімічної зброї, а також таких, що можуть використовуватись для її виробництва (це так звані хімікати подвійного використання, які мають цілком цивільне призначення). Зазначені категорії хімікатів наведені у Додатку з хімікатів до Конвенції. В залежності від ризику, який несе хімікат, його включено до одного з трьох списків хімікатів Додатку:

Список 1 – хімікати, що у минулому застосовувались як хімічна зброя, вони дуже обмежено використовуються у мирних цілях та становлять високий ступінь ризику; до них застосовується жорсткий контроль, включаючи встановлення обмежень щодо максимального обсягу виробництва;

Список 2 – хімікати, які головним чином є прекурсорами хімікатів Списку 1, більшість з яких використовуються у промисловості та становить значний ризик з точки зору цілій Конвенції;

Список 3 - хімікати, що становлять певний ризик, оскільки вони також можуть бути використані у виробництві хімічної зброї, водночас виробляються у великій кількості в комерційних цілях та знаходять широке застосування у хімічній промисловості.

Перевірка виробничих потужностей та самого виробництва хімічних речовин подвійного використання, що можуть бути використані для створення хімічної зброї, також здійснюється ОЗХЗ. Інспектуванню ОЗХЗ підлягає певна кількість українських цивільних об'єктів хімічної промисловості, діяльність яких регламентується положеннями Конвенції.

Згідно з вимогами КХЗ державному контролю підлягають передачі хімікатів, що містяться у Додатку (як внутрішні, так і міжнародні).

Інформація щодо міжнародних передач певних хімікатів надається державами-учасницями до ОЗХЗ. Важливим положенням КХЗ є міжнародна взаємодія у сфері мирного використання хімічних речовин.

Знищення хімічної зброї планувалось здійснити протягом 10 років після набрання чинності Конвенцією, але у зв'язку з тим, що деякі країни не змогли дотриматись цього строку, рішенням держав-учасниць його було продовжено. Враховуючи, що знищення хімічної зброї здійснюється з порушенням встановлених строків (головним чином внаслідок економічних причин), завершення цього завдання залишається пріоритетним на найближчий час.

На цей час КХЗ ратифікована більшістю країн світу (станом на квітень 2017 року – 192 країни).

Міжнародне утворення *Австралійська група* (далі- АГ) [54] утворена у 1985 році з метою затвердження однакових умов при експорті товарів, що мають відношення до хімічної чи біологічної зброї. Поштовхом до такого рішення стало використання хімічної зброї під час ірано-іракської війни на початку 80-х років ХХ століття. Учасники АГ здійснюють співпрацю щодо розвитку, підтримки своїх національних систем експортного контролю, метою якого є виключення розповсюдження хімічної продукції, а саме через заборону експорту хімічної продукції, яка може бути використаною для виробництва хімічної чи/або біологічної зброї.

АГ погодила для учасників низку настановчих документів, серед яких є Керівні принципи діяльності та списки, за якими визначаються небезпечні речовини. До таких списків належать списки хімічних прекурсорів, біологічних речовин, хімічного та біологічного устаткування подвійного використання, а також відповідних технологій.

Учасники АГ зобов'язалися виконувати Керівні принципи діяльності та забезпечити контроль над експортом продукції за списками.

Україна, починаючи з 1997 року Україна на національному рівні запровадила правила та прийняла списки, рекомендовані цим режимом, а в квітні 2005 року набула членства у режимі АГ.

У квітні 2021 року учасниками міжнародного режиму експортного контролю „Австралійська група” були 42 держава та Європейська Комісія. Серед членів: Австралія, Австрія, Аргентина, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Індія, Ісландія, Ірландія, Іспанія, Італія, Канада, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Мексика, Нідерланди, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Польща, Португалія, Республіка Корея (Південна), Румунія, Словаччина, Словенія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швейцарія, Швеція, Японія.

Структура списків товарів, які підлягають контролю відповідно до КЗХЗ, КБТЗ та АГ, наведена на Рис.2.8. [136].

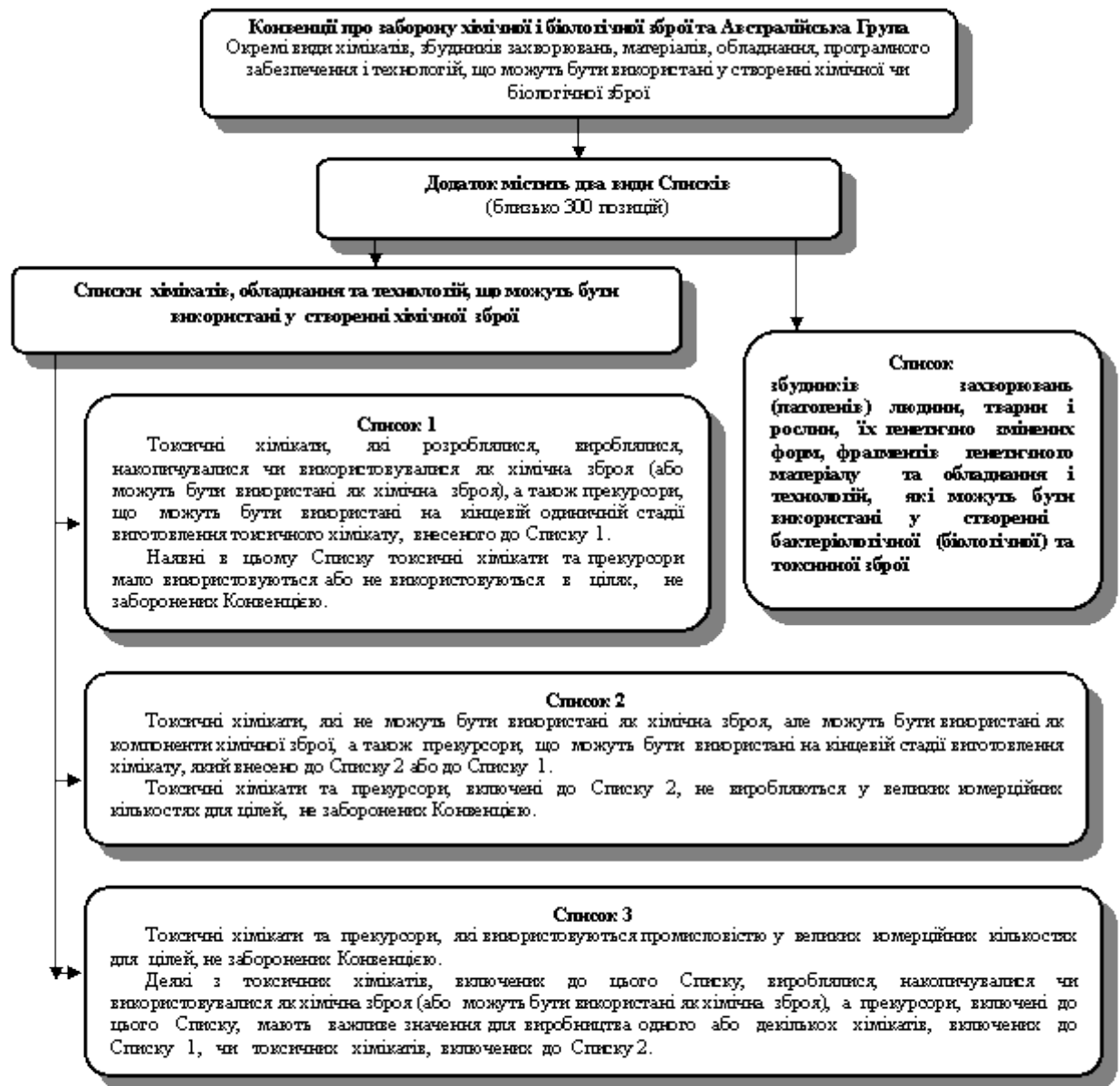

Рис.2.8. Структура списків товарів, які підлягають контролю відповідно до КЗХЗ, КБТЗ та АГ

Відповідно до *Договору про нерозповсюдження ядерної зброї* (далі - ДНЯЗ) [10], який набув чинності у 1968 році, офіційними ядерними державами, тобто державами, що офіційно володіють ядерною зброєю, визначені США, Великобританія, Франція, СРСР та Китай. Цей договір затвердив принцип

непередачі ядерної зброї іншим державам, а також протидії його виробництву чи придбанню.

Інші держави, що підписали цей договір, мають статус “неядерних”, під яким розуміється зобов'язання не придбавати і не виробляти ядерної зброї та встановити контроль Міжнародного агентства з ядерної енергії (далі - МАГАТЕ) стосовно всієї мирної ядерної діяльності.

Україна приєдналася до ДНЯЗ у 1994 році [117]. Дія ДНЯЗ, спочатку встановлена на 25 років, у квітні 1995 року була продовжена на безстроковий період державами-учасниками цього договору.

З метою виконання окремих положень ДНЯЗ деякі держави-учасниці, що мають однакові погляди, створили неформальні групи для спільних дій щодо протидії розвитку ядерних програм в окремих країнах і об'єдналися у дві організації: *Комітет Цангера Zangger Committee* (далі - КЦ) [63] та *Група ядерних постачальників* (далі - ГЯП). Комітет, названий на честь його першого голови професора Клода Занггера, був сформований після набрання чинності ДНЯЗ, щоб служити «вірним тлумачем» пункту 2 статті III для гармонізації тлумачення політики контролю за ядерним експортом для Сторін ДНЯЗ.

Комітет зосереджується на тому, що мається на увазі в статті III.2 Договору під "спеціально розробленим або підготовленим обладнанням або матеріалом для обробки, використання або виробництва спеціального матеріалу, що розщеплюється". КЦ веде Тригерний список (що ініціює гарантії як умову постачання) стратегічних товарів, пов'язаних з ядерною енергетикою, для надання допомоги Сторонам ДНЯЗ у визначенні обладнання та матеріалів, що підлягають експортному контролю.

Сьогодні КЦ налічує 39 членів, включаючи всі держави, що володіють ядерною зброєю. Його тригерний список містить ілюстративні приклади обладнання та матеріалів, які вважаються такими, що відповідають розумінню Комітету.

Тригерний список і розуміння Комітету Зангера опубліковані МАГАТЕ в серії INFCIRC/209.

КЦ був створений у 1974 році після чотирьох років дискусій між групою держав з приводу трактування їх зобов'язань, визначених у статті 3.2 ДНЯЗ. Комітет є неофіційною структурою і діє поза рамками ДНЯЗ.

Україна є членом КЦ та бере участь у його роботі з 1996 року. Відповідно до статті 3.2 ДНЯЗ кожна сторона „зобов'язується не постачати: (а) вихідний чи спеціальний матеріал, що розщеплюється, або устаткування чи матеріал, спеціально призначені чи підготовлені для обробки, використання або виробництва спеціального матеріалу, що розщеплюється, будь-якій неядерній державі для використання у мирних цілях”, до того часу, поки зазначені вихідні чи спеціальні матеріали, що розщеплюються, не матимуть гарантії безпеки використання. ДНЯЗ безпосередньо не стосується контролю над ядерними технологіями, тому КЦ взяв на себе зобов'язання визначити, що мається на увазі під "устаткуванням чи матеріалом, спеціально призначеним чи підготовленим для обробки, використання, або виробництва спеціального матеріалу, що розщеплюється". КЦ узгодив “вихідний перелік” (Trigger list), який держави-учасниці застосовують через національні системи експортного контролю. Завдяки таким спільним діям було створено список товарів і технологій, чутливих до розповсюдження ядерної зброї та досягнуто домовленості щодо контролю міжнародних передач таких товарів, виходячи із взаємно узгоджених керівних принципів.

ГЯП було створено у 1978 році як неформальне об'єднання держав-постачальників ядерних матеріалів (Великобританія, Канада, СРСР, США, Федеративна Республіка Німеччини, Франція, Японія), які досягли домовленості щодо спільних принципів експорту “ядерно чутливих” предметів, та прагнуть запобігти придбання ядерної зброї країнами, не визначеними ДНЯЗ як ядерні. Такі принципи опубліковані у документі МАГАТЕ INFCIRC/254. Керівні принципи ГЯП та технічний список до них охоплюють промислові товари, що можуть бути

використані для створення ядерної зброї. Такі керівні принципи та додаток до них уперше були схвалені в 1992 році, що стало значним внеском у міжнародну систему експортного контролю.

Станом на квітень 2021 року участь у міжнародному режимі експортного контролю ГЯП приймають 48 держав, а саме: Австралія, Австрія, Аргентина, Бельгія, Білорусь, Болгарія, Бразилія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Казахстан, Канада, Китай, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Мексика, Нідерланди, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Південно-Африканська Республіка, Польща, Португалія, Республіка Корея (Південна), Російська Федерація, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швейцарія, Швеція, Японія. Представник Європейського Союзу приймає участь у засіданнях режиму в якості постійного спостерігача.

У КЦ на теперішній час участь приймають 39 держав, а саме: Аргентина, Австралія, Австрія, Бельгія, Білорусь, Болгарія, Казахстан, Канада, Китай, Хорватія, Чехія, Данія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Ірландія, Італія, Японія, Республіка Корея (Південна), Люксембург, Нідерланди, Нова Зеландія, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Російська Федерація, Словаччина, Словенія, Південно-Африканська Республіка, Іспанія, Швеція, Швейцарія, Туреччина, Україна, Великобританія та Сполучені Штати Америки. Представник Європейського Союзу приймає участь у засіданнях режиму в якості постійного спостерігача.

Структура контрольного списку режиму ГЯП наведена на Рис.2.9. [11].

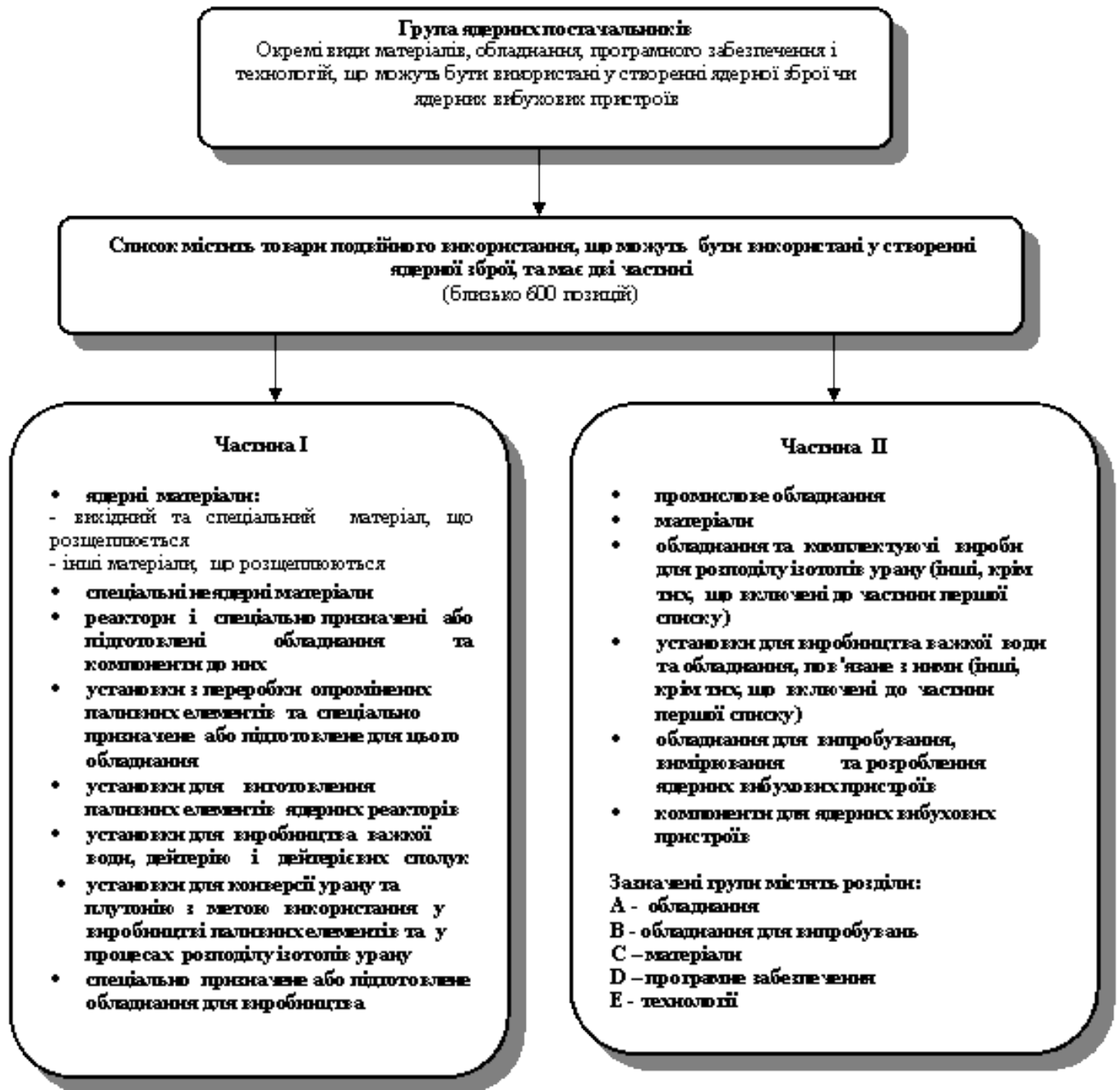

Рис. 2.9. Структура контрольного списку Режиму Група ядерних постачальників

На основі здійсненого аналізу міжнародних режимів експортного контролю виокремлено такі ознаки керівних принципів: екологічність, безпека, оперативність, уніфікація. Узагальнено, що керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю це:

- відповідність міжнародним безпековим, екологічним та іншим нормам, які регулюють питання експорту щодо ризикових товарів на території держав-учасників митного режиму;
- належний рівень забезпечення програм режимів експортного контролю, зокрема фінансового, ресурсного забезпечення, технологічного, комунікаційного тощо ;
- побудова міжнародної мережі, структур, інституцій тощо для впровадження та реалізації прийнятих програм
- кадрова політика та способи відбору, навчання кадрового ресурсу для виконання поставлених завдань у програмах;
- контроль за реалізацією програм.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного аналізу у другому розділі дисертаційного дослідження можна зробити такі висновки:

Здійснено аналіз функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні та сформовано функціонально-управлінську структуру публічного управління митного контролю в Україні. Визначено, що функціонально-управлінська структура публічного управління митного контролю в Україні побудована у відповідності до функцій, які здійснюють відповідні публічні інституції, а саме Верховна Рада України, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Державна служба експертного контролю, Територіальні органи Держмитслужби, а саме митниці та спеціалізовані органи, митні пости. Здійснено аналіз функцій зазначених публічних інституцій, які вказують на системний та структурований підхід до формування політики митного контролю та її реалізації. Відповідно до структури головного апарату Державної митної служби діяльність безпосередню діяльність щодо митного контролю здійснюють Департамент організації митного контролю, Департамент забезпечення митного оформлення, Департамент запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил. Узагальнено мету розвитку системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, яка полягає у побудові на базі Державної податкової служби та Державної митної служби ефективної моделі здійснення заходів державної податкової та митної політики відповідно до плану, який передбачатиме впровадження в їх діяльність кращих світових практик з реалізації державної податкової та митної політики, удосконалення існуючих процедур, налагодження процесів інституціонального оновлення та розвитку функціональної спроможності виконання покладених завдань. У роботі акцентовано увагу на процесах реформування системи органів, що

реалізують державну податкову та митну політику та зазначено їх основні напрями. Проаналізовано завдання Держмитслужби та Держекспортконтролю, як органів виконавчої влади, метою яких є реалізація державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань здійснення митного контролю.

Узагальнено європейські методології щодо екологізації митного контролю у системі публічного управління. Виокремлено низку методологічних способів, узагальнення яких дало можливість зробити висновок, що серед них є методології декларативного (конференції, симпозіуми тощо), договірної (партнерство з приватним сектором, міжнародне співробітництво), виконавчо-розпорядчого (виконання Конвенцій, прийнятих ВТО) характеру. Здійснено аналіз Програми захисту прав інтелектуальної власності, охорони здоров'я та безпеки виявив, що через неї ВМО бере активну участь у здійсненні широкомасштабних заходів з розбудови потенціалу, координації зусиль своїх членів та пов'язаних з ними міжнародних організацій, співпраці з приватним сектором та розробці різних інструментів правозастосування. Європейські організації сфери здійснення митного контролю залучаються ВТО до симпозіумів для запровадження екологізації усіх митниць, впровадження «зелених митниць», з метою захисту навколишнього середовища. Виявлено, що після «Глобальної конференції зеленої митниці», організованої ВТО 27 та 28 червня 2022 року симпозіуми є частиною загальної роботи ВМО для організація діяльності зеленої митниці. Понад 200 учасників з митних адміністрацій, міжнародних урядових організацій, неурядових організацій, наукових кіл та приватного сектору приєдналися до цього першого симпозіуму. Тому конференція успішно започаткувала діалог між багатьма зацікавленими сторонами щодо екологічної та торговельної політики, щоб зрозуміти складність питання та дослідити роль митниці. Методологічно розпочато діалог, який є інструментом для захисту навколишнього середовища та дозволить ефективно адаптувати митницю до глобальної потреби у співпраці з зацікавленими сторонами.

Після Зеленої конференції ВТО, метою серії симпозіумів є пошук дієвих ідей, щоб зробити видання Гармонізованої системи до 2027 року все більш зеленим, беручи до уваги, що Порядок денний ООН зі сталого розвитку до 2023 року визнає важливість міжнародної торгівлі для забезпечення більшої екологічної стійкості, сприяння розвитку та економічному зростанню. У роботі проаналізовано доповіді серії конференції на тему «Візуалізація більш зеленої Гармонізованої системи для підтримки екологічно стійкої торгівлі», складовими частинами якої були симпозіуми на тему: «Розширення продовольчих горизонтів - визнання сільськогосподарського різноманіття для стійкої глобальної продовольчої безпеки», «Хімічні речовини – відображення хорошого, поганого та революційного», «Текстильна промисловість: взаємодія текстилю та навколишнього середовища». Окремо виявлено методології, пов'язані з відображенням життєвого циклу основних матеріалів - пластмас, металів, дерева та інших стійких альтернатив та акцентовано на екологічних даних технологій, тобто проблему визначення стану екологізації обладнання. Виявлено, що перевагою серія симпозіумів ВТО є те, що вони виступають багатосторонніми методологіями, які об'єднують не лише митні адміністрації, а й представників громадськості, торгових представників та політиків з питань екологічної політики, наукових кіл, приватного сектору, неурядових організацій та міжнародних експертів.

Для аналізу керівних принципів міжнародних режимів експортного контролю вибрано такі домовленості, які регулюють міжнародні режими експортного контролю, а саме: Вассенаарська домовленість, Група ядерних постачальників, Комітет Цангера, Режим контролю за ракетними технологіями та Австралійська група. Сформована схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю. У системі управління митним контролем визначені вимоги керівних принципів та контрольних списків товарів міжнародних режимів експортного контролю, які імплементовані у національне законодавство, а саме в Україні прийнято: Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затверджений постановою Кабінету Міністрів

України від 20.11.03 № 1807 (у додатку до Порядку наведений Список товарів військового призначення, міжнародні передачі яких підлягають державному контролю); Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 28.01.04 № 86 (у додатку до Порядку наведений Єдиний список товарів подвійного використання

Проаналізовано низку міжнародних інструментів та діяльність Австралійської групи щодо здійснення митного контролю у сфері нерозповсюдження хімічної і біологічної зброї. А саме детально проаналізовано основоположні документи у сфері нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї: Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів (Женевський протокол); Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення; Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення. На основі здійсненого аналізу міжнародних режимів експортного контролю виокремлено такі ознаки керівних принципів: екологічність, безпека, оперативність, уніфікація. Узагальнено, що керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю це:

- відповідність міжнародним безпековим, екологічним та іншим нормам, які регулюють питання експорту щодо ризикових товарів на території держав-учасників митного режиму;
- належний рівень забезпечення програм режимів експортного контролю, зокрема фінансового, ресурсного забезпечення, технологічного, комунікаційного тощо ;
- побудова міжнародної мережі, структур, інституцій тощо для впровадження та реалізації прийнятих програм

- кадрова політика та способи відбору, навчання кадрового ресурсу для виконання поставлених завдань у програмах;
- контроль за реалізацією програм.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В ІНТЕГРАЦІЙНИХ УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

3.1. Шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку

Здійснивши аналіз глобалізаційних перспектив України, поточну діяльність систему публічного управління, вивчивши нормативно-правові акти міжнародного митного права, пов'язані з ГС, можна зробити такі висновки, втілення яких через нормативні положення сприяло б інтеграції України до митного світового простору.

ВМО дотримується правильного та однакового застосування Конвенції про ГС з моменту її введення в дію 1 січня 1988 року. Правильне та однакове застосування ГС ефективно полегшує міжнародну торгівлю, залучає інвестиції, сприяє дотриманню фіскальних та торговельних правил або законів. Одним з найбільш практичних засобів досягнення цієї мети є Рекомендації ВМО. Рекомендації не пов'язують договірні сторони з ГС, за винятком випадків, коли це стосується Рекомендації про внесення змін до самої ГС. Наведений нижче список стосується лише необов'язкових Рекомендацій. Після прийняття митною адміністрацією виникає обов'язок виконувати Рекомендацію, вживаючи необхідних заходів на національному рівні, наприклад, приймаючи нове національне законодавство або вносячи зміни до існуючого законодавства. Рекомендації, пов'язані з ГС, готуються Комітетом з ГС та представляються Раді ВМО для затвердження. Рада ВМО також може вносити зміни, замінювати або відкликати існуючі Рекомендації.

Основні нормативні документи стосуються статистичних та номенклатурних процедур, уніфікації класифікацій, номенклатур товарних позиції, спрощення та оптимізації процесів обліку, моніторингу за митним контролем у світовій мережі. Основні документи такі:

- внесення до національних статистичних номенклатур речовин, що контролюються відповідно до Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення (18 червня 1996 року) (зі змінами від 25 червня 1999 року, 1 липня 2006 року, 24 червня 2011 року, 14 липня 2016 року та 24 червня 2021 року);

- стандартні кількості для полегшення збору, порівняння та аналізу міжнародної статистики на основі Гармонізованої системи 2022 року (24 червня 2021 року);

- внесення до національних статистичних номенклатур підзаголовків для полегшення збору та порівняння даних про міжнародний рух речовин, що контролюється шляхом внесення змін до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар (1 липня 2006 року) (зі змінами від 24 червня 2011 року та 24 червня 2021 року);

- внесення до національних статистичних номенклатур підзаголовків для полегшення моніторингу та контролю продукції, зазначеної в Протоколі про вогнепальну зброю, на яку поширюється дія Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (29 червня 2002 року) (зі змінами від 24 червня 2011 року);

- рекомендація 1995 року про включення в національні статистичні номенклатури підзаголовків для полегшення збору і порівняння даних про міжнародний рух речовин, контрольованих в силу поправок до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар (20 червня 1995р.) (зі змінами і доповненнями від 24 червня 2011 р.);

- застосування рішень Комітету ГС (30 червня 2001 р.);

- вставка в національні статистичні номенклатури підзаголовків для полегшення збору і порівняння торгових даних про продукцію ручної роботи (7 липня 2000 р.);
- удосконалення роботи з класифікації тарифів та суміжних інфраструктур (25 червня 1998 р.);
- звітування про торговельні дані до Відділу статистики ООН (19 червня 1997 р.);
- запровадження програм обов'язкової класифікаційної інформації (18 червня 1996 р.);
- вставка в комерційні накладні кодового номера по класифікації товарів в ГС (5 липня 1989 р.).

Враховуючи неоднорідність прийняття та впровадження зазначених нормативних вимог, рішення FRC не завжди якісно визначає поняття ризику і є недостатньо деталізованим. Було виявлено, що на практиці механізму не вистачає важливих функцій, таких як: аналіз ризиків в масштабах ЄС, заснованого на даних з усього імпорту ЄС; застосування відповідних методів інтелектуального аналізу даних; застосування відповідних методів усунення фінансових ризиків для імпорту, спричиненого електронною комерцією. Крім того, правила не забезпечують належних домовленостей щодо моніторингу та розгляду їх застосування.

Держави почали впроваджувати правила Комісії здебільшого шляхом зіставлення критеріїв, які вони раніше використовували для виявлення ризикового імпорту («профілі ризику»), з відповідними критеріями, отриманими від інших держав. Проте держави-члени не інтерпретували сигнали про ризики однаково, що призводило до різних критеріїв відбору імпорту для контролю. Виявлено, що держави-члени ділилися між собою лише дуже обмеженою інформацією про імпортерів, які оцінюються як ризиковані. Це перешкоджає ефективним та гармонізованим процедурам відбору контролю.

У своїх правилах держави-члени можуть скоротити кількість рекомендованих засобів контролю, що виникають в результаті аналізу їх ризиків до рівня, який є можливим на основі їх ресурсних обмежень. Відзначено, що держави-члени не застосовували аналогічні процедури скорочення кількості засобів контролю, що призвело до різних національних практик щодо усунення аналогічних ризиків. Крім того, деякі держави-члени не підлягали всім деклараціям автоматизованому аналізу ризиків, як того вимагає рішення FRC. Тому виникає необхідність щодо посилення однакового застосування митного контролю, а також розробки та впровадження повноцінного потенціалу аналізу та координації на рівні ЄС.

У нормативному забезпеченні є також ризики та проблеми, пов'язані з митним контролем, які потребують удосконалення. Так, Митний кодекс Співтовариства (ССС) [161], надав державам-членам надмірну дискрецію щодо пост-митного аудиту; що не забезпечило надання рівних умов між пунктами пропуску ЄС [191], а також сприяло неоднаковому застосуванню митного контролю державами-членами. Така політика дозволила шахрайським організаціям здійснювати перехід на конкретні пункти пропуску на кордоні [190]. Статистика, зібрана Комісією, показує, що рівень контролю в даний час істотно відрізняється між державами-членами: від менш ніж 1% імпортих декларацій в одних країнах до більш ніж 60% в інших.

Незадекларований і неправильно задекларований імпорту, який уникнув митного контролю, породжує «митний розрив» – різницю між фактично зібраними ввізними митами і сумою, яка, теоретично, повинна була бути зібрана [192]. Наприклад, випадок шахрайства у Сполученому Королівстві, за яким не було вжито адекватних заходів для зменшення ризику недооцінки імпорту текстилю та взуття, призвів до потенційних збитків митних зборів, які Комісія розрахувала (і внесла на рахунки ЄС) на рівні 2,7 млрд євро за листопад 2011 року – жовтень 2017 року. У 2017 році прийнята рекомендація [190], за якою Комісія разом з державами-членами повинна оцінити митний розрив, але така оцінка ніколи не проводилася. Крім того, річний звіт про діяльність Генерального директорату з питань бюджету Комісії (DG

BUDG) за 2019 рік містив застереження щодо неточності сум власних ресурсів, що перераховуються до бюджету ЄС. Це застереження стосувалося справи Сполученого Королівства та некваліфікованих потенційних збитків в інших державах-членах. Будь-яка прогалина у стягненні митних платежів повинна бути компенсована більш високими валовими внесками на національний дохід від держав-членів і в кінцевому підсумку відноситися до сплати європейськими платниками податків.

Проблема аудиту та обліку притаманна усім митним системам. У контексті нової європейської нормативно-правової бази аудит націлений на загальні критерії і стандарти фінансового ризику, а також на те, як держави-члени впроваджували ці критерії та стандарти. Актуальним залишається питання повноти забезпечення рішень та настанов FRC, розроблені Комісією для впровадження в державах-членах, однакове застосування митного контролю для захисту фінансових інтересів ЄС. З цією метою було оцінено, чи адекватна структура і як держави-члени використовують свої системи управління ризиками для вибору імпорتنих декларацій для контролю. Актуальним залишається методологія аудиту, при якій здійснюється аналіз відбору імпорتنих декларацій для контролю та подальшого дотримання цих засобів контролю.

При порівнянні норм Комісії з відповідними міжнародними стандартами та практикою їх застосування (тобто стандартами ВМО [207] та Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) 31000:2018 Управління ризиками – Принципи та керівні принципи [178]), визначено основну мету оцінки її дієвості для забезпечення однакового застосування митного контролю. Актуальними питаннями залишаються потужності Комісії для здійснення ефективних моніторингу, огляду та звітності.

Для посилення управління ризиками необхідно виявити слабкі місця у визначенні поняття ризику. Це може призвести до ситуацій, коли митні органи держав-членів не надають пріоритет контролю за імпортом, який становить високий ризик для фінансових інтересів ЄС.

УСС перераховує вимоги загальних критеріїв ризику та стандартів, які повинні застосовуватися в державах-членах.

За даними УСС, загальні критерії та стандарти ризику повинні включати наступні елементи:

1. Опис ризиків;
2. Фактори або індикатори ризику, які будуть використовуватися для вибору товарів або економічних операторів для митного контролю;
3. Характер митного контролю, який повинен здійснюватися митними органами;
4. Тривалість застосування митного контролю, зазначеного в пункті тривалість застосування митного контролю.

У рішенні FRC перераховано ряд критеріїв фінансового ризику та індикаторів ризику, які будуть використовуватися державами-членами при контрольному відборі. Критеріями, зазначеними в рішенні FRC, є сфери ризику, які повинні вирішуватися державами-членами рівномірно. Індикатор ризику - це певний елемент даних або інформація, що стосується наявності ризику. В цілому конкретний ризик встановлюється на основі сукупності показників ризику.

Індикатори не мають достатньо жорстких правил для активації засобів контролю, що дозволяє державам-членам використовувати їх по-різному. Це пояснюється тим, що в описі критеріїв ризику не вказані обставини, які повинні активувати показник і тим самим привести до вибору. Це впливає на профілі ризику, які є сукупністю критеріїв, які при застосуванні до митної декларації можуть сформулювати рекомендацію щодо контролю. Профілі ризику можуть містити різні критерії активації в різних державах-членах, тобто вони не забезпечують гармонізований відбір декларацій для контролю. Крім того, оскільки перелік показників ризику, представлений для кожного критерію, не є обов'язковим, держави-члени мають право на власний розсуд використовувати їх (окремо або в комбінації) за своїм бажанням.

Рішення FRC не встановлює конкретних правил щодо характеру та тривалості митного контролю. Митні органи держави-члена мають прийняти рішення про заходи контролю або верифікації. Крім того, рішення не визначає яким чином використовувати критерії та індикатори ризику для відбору декларацій (або компаній, які підлягають аудиту) для контролю. Рішення FRC дозволяє державам-членам приймати вибір про шляхи скорочення кількості засобів контролю до рівня, який є керованим на основі наявних у них ресурсів. Таку можливість можна порівняти з "управлінням впливом", адже рішення FRC передбачає способи, за допомогою яких держави-члени можуть це зробити. Такі методи управління впливом зазвичай застосовуються при підготовці профілю ризику, використовуючи оцінки ризик-аналітика. Рішення FRC не встановлює жодних обмежень щодо управління впливом і тому надає державам-членам значну дискрецію у зменшенні кількості засобів контролю. Для декількох критеріїв ризику керівництво вказує на ситуації, в яких кількість контрольних засобів не слід зменшувати, якщо причини чітко пояснюються.

Крім управління впливом, митні органи можуть прийняти рішення не виконувати контроль, рекомендований автоматизованою системою. Це явище відоме як «перевизначення» рекомендації. Рішення FRC не встановлює достатніх правил для забезпечення послідовності в перевизначенні. Керівництво визнає практику держав-членів щодо переважання рекомендацій у питаннях митного контролю. Це свідчить про те, що перевизначення не є бажаними у випадках високого ризику, і що всі випадки повинні бути задокументовані та пояснені. Для держав не надається жодних конкретних вказівок на те, коли перевизначення є прийнятним.

Актуальним розвитком митного контролю на європейському просторі є *удосконалення уніфікації практики управління ризиками, а саме критеріїв для вибору декларацій для контролю*. Основним способом, яким держави-члени адаптували свою структуру управління ризиками, було відображення існуючих профілів та прив'язка їх до відповідних критеріїв фінансового ризику. При зіставленні профілів

ризиків з критеріями, встановленими рішенням FRC, держави-члени не використовували всі рекомендовані показники. Отже, держави-члени застосовують різні критерії для вибору декларацій для контролю та не очікують збільшення своєї контрольної спроможності в результаті виконання рішення FRC. Підхід до управління ризиками, який вони застосовували до прийняття рішення FRC, істотно не змінився; хоча більшість з держав-членів усвідомлюють необхідність гармонізації та внесення змін у свої правила, зокрема через вирішення зазначеної проблеми шляхом оновлення ІТ-систем.

Держави-члени застосовують різні підходи до скорочення кількості засобів контролю, тому управління впливом широко використовувалося в профілях ризику для вибору контролю як частини автоматизованої системи аналізу ризиків. Хоча держави використовують більшість або всі методи, прописані в рішенні FRC, способи застосування ними цих методів істотно відрізняються.

Для держав-членів представлені заходи з управління впливом, що застосовуються до профілів ризику щодо недооцінки певної групи товарів з певної країни походження. Адже одна і та ж декларація на імпорт може підлягати або не підлягати рекомендації щодо контролю, залежно від держави-члена. Наприклад, декларація імпорту певної ваги продукції (зі значенням нижче порогового значення, що використовується в кожній державі-члені):

- не буде обрана в державі-члені В, оскільки вона нижче вагового порогу;
- може або не може бути обрана в державах-членах А і D, оскільки контрольний відсоток змінюється в залежності від різниці між заявленою вартістю і порогом, а також від імпортера;
- буде обрана в державах-членах С і Е, оскільки управління впливом не використовує вагу як критерій. Однак ймовірність перевизначення набагато вища в цих двох державах-членах, ніж в інших трьох.

Наступний пропонований шлях удосконалення стосується *удосконалення процедурних питань ідентифікації та обробки сигналів про ризики.*

Імплементаційний акт УСС [158] вказує на те, що електронна система повинна використовуватися для комунікації між митними органами, а також між митними органами та Комісією, при впровадженні єдиних критеріїв і стандартів ризику. Основними IT-інструментами, що використовуються в управлінні ризиками на рівні ЄС, є Система управління митними ризиками (CRMS) і Інформаційна система боротьби з шахрайством (AFIS). CRMS дозволяє обмінюватися інформацією, пов'язаною з ризиками, в масштабах ЄС за допомогою онлайн-форм, відомих як RIF. RIF можуть бути надіслані або державою-членом, або Комісією (EU RIFs). AFIS - це система, де OLAF вступає в комунікації «взаємодопомоги» (тобто це швидше прохання до держав-членів вжити заходів у відповідь на ризики, виявлені розслідуваннями OLAF).

Ці системи містять інформацію про ризики, які держави-члени можуть використовувати у своїх національних системах аналізу ризиків. Деякі держави зазначили, що вони вважають, що RIF держав-членів не завжди достатньо чіткі, а це означає, що вони не сприяли створенню профілю ризику, і що ці RIF зазвичай включали як повторювані, так і одноразові ризики. Держави-члени по-різному інтерпретують сигнали ризику в комунікаціях взаємодопомоги або RIF. Наприклад, профілі ризику, створені у відповідь на повідомлення про взаємну допомогу щодо деяких ризикових товарів з певної країни походження, сильно відрізняються від однієї держави до іншої. Існує також значна різниця між профілями ризику, які різні держави-члени створюють у відповідь на RIF ЄС, підготовлені після аналізу даних у контексті пілотного проекту Комісії з питань JAC.

Наступною проблемою, яка потребує вирішення є той факт, що держави-члени систематично не обмінюються інформацією про ризикових імпортерів з іншими державами-членами. Існуюча платформа для обміну інформацією про ризикових імпортерів з іншими державами-членами потребує вдосконалення. Держави-члени, які її відвідували, систематично не ділилися інформацією про цих

ризикованих імпортерів з іншими державами-членами в рамках управління ризиками.

Крім того, держави-члени використовують різні методи для класифікації імпортерів як економічних операторів, що представляють інтерес, тому способи використання ними цієї інформації в своїх профілях ризику різняться. Деякі держави-члени мають перелік економічних операторів, що представляють інтерес, який застосовується до декількох профілів ризику для посилення контролю над цими суб'єктами. Інші держави-члени прямо в кожному профілі ризику вказують, які суб'єкти повинні підлягати більшому/меншому контролю. Держави-члени також по-різному визначають та ідентифікують економічних суб'єктів, що становлять інтерес. У деяких державах-членах ідентифікація проводиться в кожному конкретному випадку, тоді як інші використовують автоматизований процес.

Вдосконалення потребує *автоматизований аналіз*, який застосовується при використанні стандартних та спрощених декларацій. Товари пред'являються митниці за допомогою стандартної декларації, що містить всі законодавчо необхідні реквізити. Однак деякі імпортери мають переваги від системи спрощених декларацій, що дозволяє їм оминати певні реквізити або документи або, до прикладу, просто вводити імпорт у свої фінансові записи. У таких випадках імпортер повинен подати додаткову декларацію, в певний термін, що містить всі реквізити, необхідні в стандартній декларації.

Непідлягання спрощених декларацій автоматизованому аналізу ризиків може зменшити суми мита, що стягуються в деяких державах-членах. Тобто, існує ризик недооцінки у процесах застосування спрощених декларацій. Не всі держави-члени підпадають під автоматизований аналіз ризиків декларацій (стандартні та спрощені).

Інколи стандартні та спрощені митні декларації подаються у двох окремих ІТ-системах. Трапляється, що для товарів заявлена вартість ввезених товарів була систематично нижчою для спрощених декларацій, ніж для стандартних декларацій. Для спрощеного декларування ціни на імпортні товари утворили кластери (див.

Рис.3.1.) нижче орієнтовних «справедливих» цін (тобто для контролю слід підбирати ціни, нижче яких є ризик заниження вартості та декларування).

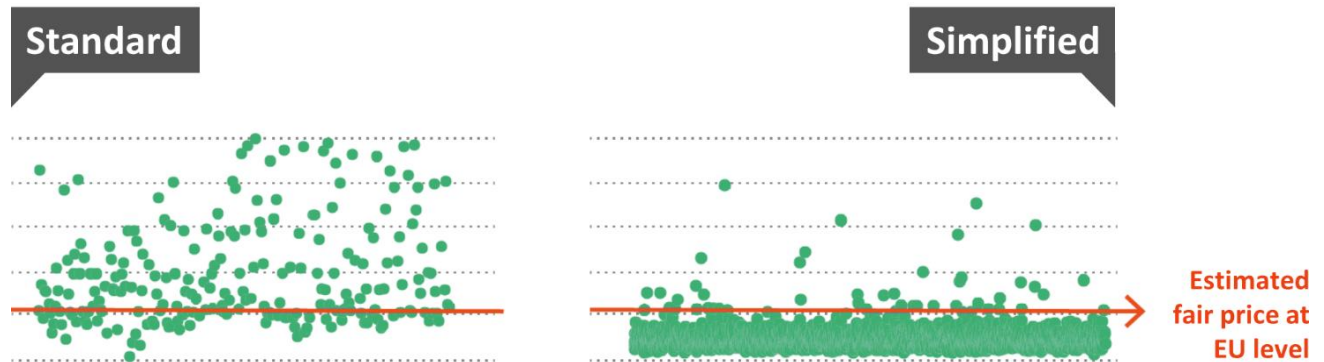

Рис. 3.1. Автоматизований аналіз ризиків декларацій (стандартні та спрощені): вартість ввезених товарів за критерієм - орієнтовна справедлива ціна на рівні ЄС

Аналіз та систематизація проблемних питань дали змогу визначити такі шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками у європейському просторі:

1. *Необхідно посилити уніфіковане застосування митного контролю.* Тобто, необхідно посилити однакове застосування митного контролю шляхом вжиття заходів, перелічених нижче, які потребують підтримки та, за необхідності, схвалення держав-членів, шляхом:

- посилення правил для держав-членів, таких як: додавання інструкцій та деталей до правил, у тому числі щодо процедур та критеріїв, які держави-члени повинні застосовувати при зменшенні кількості контролів (включаючи вибір надмірного контролю), про те, як застосовувати правила до контролю після звільнення та про те, як застосовувати випадковий вибір; і перенесення деяких правил, що містяться в даний час в керівництві на рішення FRC;

- запровадження положень у рішенні FRC та правил у керівництві для забезпечення належного врахування ризиків, пов'язаних з імпортом електронної комерції;
- підвищення якості сигналів про ризики, зокрема: вимагає більшої ясності та деталізації RIF, які підготовані державами-членами; забезпечення наявності детальних інструкцій щодо використання RIF ЄС та комунікацій взаємодопомоги; а також подальше спостереження за виконанням державами-членами RIF, включаючи вимогу обов'язкового зворотного зв'язку з державами-членами;
- оцінка того, наскільки профілі ризиків держав-членів охоплюють різні типи декларацій (стандартні та спрощені) та забезпечення належного покриття існуючих прогалів;
- розробка, впровадження та ведення загальноєвропейських баз даних ризиків для використання державами-членами, таких як списки суб'єктів ЗЕД, що становлять інтерес;
- визначення обґрунтованих домовленостей щодо моніторингу та перегляду застосування державами-членами прийнятих норм.

На сьогодні не існує відповідного загальноєвропейського аналізу фінансових ризиків на митниці, заснованого на даних з усього імпорту ЄС. Поточна система контролю встановлює загальні критерії та індикатори для держав-членів, які можуть застосовуватися в їх аналізі ризиків, залишаючи їм вирішувати створення детальних профілів ризику для вибору імпорту для контролю. Рамкова структура не передбачає комплексного підходу до управління фінансовими ризиками на рівні ЄС, тобто є потреба в її удосконаленні для належного захисту фінансових інтересів ЄС.

2. *Пропозиція розробити та впровадити повноцінний аналітичний та координаційний потенціал на рівні ЄС.* Комісія повинна створити центральну функцію на рівні ЄС для кращого керівництва загальними зусиллями з митного контролю. Це має об'єднати експертизу Комісії та держави-члена з метою аналізу основних фінансових ризиків на митниці та визначення найкращих шляхів їх

усунення. Потенційні рекомендації можуть включати: надання більшої відповідальності існуючим робочим групам митниці; створення конкретної служби (або міжвідомчої служби від DG TAXUD, DG BUDG і OLAF); або створення спеціального агентства ЄС.

Поетапна розробка даної пропозиції повинна включати:

- визначення уніфікованих сутнісних критеріїв ризиків, які повинні бути предметом інтегрованого підходу і, у співпраці з державами-членами, забезпечення належного усунення таких ризиків;
- розробка та впровадження ефективних можливостей інтелектуального аналізу даних для проведення аналізу даних на рівні ЄС та виявлення ризиків, пов'язаних з ЄС;
- вивчення шляхів розробки інструментів управління ІТ-ризиками, сумісних із системами управління імпортом та ризиками держав-членів, щоб дозволити пряме та автоматичне застосування рекомендацій щодо контролю ризиків, пов'язаних з ЄС.

3. *Необхідно розробити та впровадити вимоги до уніфікації митного контролю.* Виконання рішення та вказівок FRC є важливим кроком на шляху до єдиного застосування митного контролю. Однак врахування проаналізованих недоліків приводить до висновку, що ця структура не забезпечує достатньої гармонізації відбору контролю для захисту фінансових інтересів ЄС. В основному це пов'язано зі слабкими сторонами в його структурі, які дозволяють державам-членам істотно відрізнятись в способі його реалізації. Це може дозволити операторам, які не відповідають вимогам, орієнтуватися на пункти перепуску ЄС з нижчими рівнями контролю.

Імпорт, що становить більш високий рівень ризику для фінансових інтересів ЄС, може не бути належним чином пріоритетним. Рішення FRC недостатньо деталізоване, не включає всіх вимог Митного Кодексу ЄС і надає державам-членам

занадто багато дискреції при його застосуванні, в тому числі щодо шляхів зменшення кількості засобів контролю. Як наслідок:

- рішення не мають юридичної сили, а також відсутні чіткі, точні вказівки щодо конкретних пунктів;
- відсутні загальноєвропейські платформи або бази даних для систематичного обміну інформацією про всіх ризикових імпортерів;
- відсутні відповідні інструменти боротьби з ризиками в електронній комерції;
- існуючі механізми моніторингу та огляду не є достатньо ефективними;
- сигнали про ризики ЄС не завжди мають чіткі інструкції для держав-членів щодо використання при підготовці профілів ризику;
- у деяких державах-членах значна кількість імпорту з ЄС не підлягає автоматизованому аналізу ризиків.

4. *Необхідність створення регіональних митних лабораторій.* Робота митних лабораторій у забезпеченні правильної ідентифікації товарів має вирішальне значення для митних органів. На додаток до своєї традиційної ролі аналізу товарів для визначення тарифної класифікації, митні лабораторії відіграють все більшу роль у захисті навколишнього середовища та суспільства. Їхня робота дозволяє краще контролювати торгівлю озоноруйнівними речовинами, пестицидами, хімічною зброєю, наркотиками та прекурсорами наркотиків тощо, а також посилює захист прав споживачів.

Програма експертів регіональних митних лабораторій ВМО 2022/2023, яка стала можливою завдяки фінансуванню Японії (CCF/Japan) та Кореї (CCF/Korea), провела свій перший тиждень навчання з 17 по 21 жовтня 2022 року в штаб-квартирі ВМО в Брюсселі. Одинадцять досвідчених митних хіміків та класифікаторів з Єгипту, Гватемали, Косово, Молдови, Монголії, Папуа-Нової Гвінеї, Судану, Таїланду, Уганди, В'єтнаму та Замбії приїхали до Брюсселя, щоб взяти участь у цій програмі.

Це дає можливість митним хімікам розширити та оновити свої знання та навички з хімічного аналізу зразків, а також отримати більші знання у відповідних інструментах ВМО, передовому досвіді та підкріпленні знань класифікаційних вимог, з метою підтримки створення та модернізації митних лабораторій члена.

Перспективи запровадження такого проекту потребують ґрунтовного аналізу та вивчення, а саме: учасники вивчали роль та потреби митних лабораторій, досліджували ГС та тарифну класифікацію хімічної продукції, аналізувати Посібник з митної лабораторії ВМО та інші інструменти, а також ділилися досвідом та ідеями. Після семінару в ВМО учасники будуть розділені на дві команди, які візьмуть участь у практичному компоненті програми з шеститижневим навчанням у Регіональній митній лабораторії ВМО в Японії або Республіці Корея. Це дозволить їм отримати практичний досвід хімічного аналізу, орієнтуючись на нові технології і методики, а також використання складного аналітичного обладнання.

3.2. Інноваційні шляхи підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору

Після приєднання до Конвенції (з 01.10.2022), митниці ЄС і України мають в системі один транзитний документ. Це означає, що можна перевірити чи товар, який вивезений підприємством з ЄС, відповідає тому, який було ввезено на митну територію України. Звісно це підвищує і рівень боротьби з шахрайством, пов'язаний з підміною супровідних документів.

Таким чином, приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту, що реалізується за допомогою такого інструменту, як NCTS (Нова комп'ютеризована транзитна система - New Computerized Transit System – далі NCTS), є додатковим заходом боротьби із шахрайством, зі сторони нечесного бізнесу, який ухиляється від сплати митних платежів.

Зараз в Україні діє національна система контролю доставки товарів, в рамках якої для контролю доставки товарів використовуються попередні митні декларації типу ЕЕ, транзитні декларації типу ТР та експортні декларації типу ЕК (при вивезенні товарів з митної території України). Перехід на умови, передбачені процедурою спільного транзиту, відбуватиметься не одномоментно, а поступово.

Так, під час Пілотного проекту (тривав з листопада 2020 року по березень 2021 року) бізнес, який брав участь у пілотному проекті, заповнював обидві декларації (ЕЕ та Т1UA). Після переходу до етапу національного застосування NCTS (з березня 2021 року до жовтня 2022 року), обидві системи діяли одночасно; бізнес самостійно обирав, яку митну декларацію він хоче подати при транзиті товарів.

У зв'язку з приєднанням України до Конвенції про процедуру спільного транзиту та початком міжнародного застосування NCTS (з жовтня 2022 року) у компаній є можливість використовувати діючу національну систему контролю доставки товарів. Однак за деякий час, оскільки нова система надає більше переваг, а умови для роботи в обох системах будуть вирівняні (зокрема, щодо необхідності гарантування переміщення товарів, скасування з 7 листопада 2023 року можливості оформлення товарів у режимах імпорту або експорту без заїзду у зону митного контролю при звичайній процедурі), бізнес повністю перейде до нової системи (NCTS), після чого «стара» система припинить існування.

Щодо запровадження в Україні NCTS, то більшість опитаних брокерів і суб'єктів ЗЕД досить поверхнево ознайомлені з нею, не в повному обсязі розуміють її дію, скаржаться на відсутність роз'яснень та інформації про неї. Нова комп'ютеризована транзитна система – це система, в основі якої лежить Конвенція про процедуру спільного транзиту. NCTS доступна лише для країн-учасниць Конвенції. NCTS пов'язує митні служби в країнах-учасницях Конвенції дозволяти обмін митними даними для контролю за транзитними переміщеннями. NCTS – це система, до якої підприємства (суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності) подають митні декларації в електронному вигляді для поміщення товарів під процедуру

спільного транзиту. NCTS з'єднує митні служби в країнах-учасниках Конвенції, дозволяючи обмінюватися митними даними. Це дозволяє забезпечувати належний контроль за транзитними товарами, сприяє запобіганню шахрайству, а також підвищує ефективність використання людських ресурсів. Приєднання до Конвенції дозволяє Україні обмінюватися митною інформацією із 35 країнами. Особливо це корисно для держав-сусідів, адже перехоплення ризиків відбувається в онлайн режимі, що забезпечує ефективність митного контролю.

На фоні всеохоплюючого впливу екологічності митних програм для України є корисним досвід роботи спільних митних проектів у сфері протидії наркотикам, торгівлі людьми, торгівлі незаконними видами продукції. Наркотрафік має величезний вплив на здоров'я, безпеку та сталий розвиток держав. Він тісно пов'язаний з іншою незаконною діяльністю, а виручені кошти використовуються організованими злочинними угрупованнями і терористами. Виклик, з яким стикається митниця та її партнерські агентства, дуже серйозний та відповідальний. Ринки наркотиків постійно розширюються, маршрути та способи, що використовуються в торгівлі наркотиками постійно змінюються, і впродовж останніх років, крім «класичних» наркотиків, таких як опіати, кокаїн та канабіс, значний сплеск нових психотропних речовин привернув увагу правоохоронних органів у всьому світі. Звіт про незаконну торгівлю [175] ВМО містить тенденції та аналіз закономірностей цієї проблематики на щорічній основі.

У цьому контексті Програма ВМО з наркотиків і прекурсорів спрямована на допомогу митним адміністраціям у боротьбі з глобальною незаконною торгівлею, що охоплює вирощування, виробництво, розповсюдження та продаж речовин, на які поширюються обмеження та заборони. Програма складається з декількох великих проектів та заходів:

- Програма контролю контейнерів (ККТ);
- Проект AIRCOP;
- Проект COLIBRI ;

- Глобальний кінологічний форум;
- Операційна діяльність.

На додаток до програм і проектів, спрямованих на вдосконалення митного контролю на таких видах транспорту, як контейнери, авіап перевезення, авіапасажери з високим ризиком та авіація загального призначення, ВМО підтримує діяльність митних кінологічних команд по всьому світу. Сфера виявлення митних кінологічних груп поступово розширилася на інші сфери, такі як боротьба з тероризмом, включаючи виявлення зброї та вибухових речовин, а також боротьба з торгівлею валютою, контрафактною продукцією, сигаретами і фармацевтичними препаратами та видами, що охороняються відповідно до Конвенції CITES. Кінологічні групи зараз є ключовим елементом глобальних програм управління ризиками, створених митними адміністраціями.

Крім того, Програма ВМО з наркотиків та прекурсорів допомагає державам-членам організувати навчання для працівників митних органів. Це навчання зазвичай відбувається перед міжнародними операціями, які координуються Секретаріатом ВМО. Слухачі вивчають новітні методи управління ризиками, методи приховування та раніше виявлені шляхи вживання наркотиків; вони також навчаються використовувати CENcomm [154] та інші інструменти. Комунікаційна платформа мережі митного правозастосування (CENcomm) – це можливість обміну та поширення інформації в безпечному середовищі, особливо коли час має важливе значення, є обов'язковою для митниці під час проведення спеціальних прикордонних операцій. З огляду на це, CENcomm був задуманий як веб-система зв'язку, що дозволяє закритій групі користувачів – працівників митниць - обмінюватися повідомленнями через зашифровані канали, в режимі реального часу на час операції або проекту. Мережа митного контролю ВМО (CEN) запрацювала в 2000 році. З тих пір CENSuite виріс і включив ряд автономних додатків, таких як nCEN (національна база даних для збору та зберігання інформації правоохоронних органів) та CENcomm, безпечна комунікаційна платформа, що дозволяє групам користувачів

співпрацювати під час митної операції або проекту. Ці програми, які є безкоштовними та сумісними за своєю природою, надають митниці новітні технологічні інструменти в безпечній глобальній мережі, щоб успішно відповідати на виклики цифрової ери. Програма SEN була задумана для допомоги митному співтовариству в зборі даних та інформації для розвідувальних цілей. Цей модуль діє як центральний депозитарій інформації, пов'язаної з примусовим виконанням; її успіх ґрунтується виключно на постійному потоці якісних даних, наданих усіма членами ВМО.

Крім того, Регіональні розвідувальні офіси зв'язку (RILO) ВМО відіграють ключову роль у підтримці цих заходів з розбудови потенціалу та оперативної діяльності. Упродовж останнього десятиліття ВМО неодноразово пропонувала об'єкти у своїй штаб-квартирі в Брюсселі для розміщення підрозділів оперативної координації. Фактично, ефективні підрозділи оперативної координації виявилися передумовою успішних операцій.

Міжнародна та міжвідомча співпраця та координація є ключовими елементами у вирішенні проблем організованої злочинності, і ВМО знаходиться на передовій цієї битви. Програма «Наркотики і прекурсори» також працює над побудовою нових партнерських відносин і зміцненням існуючих. Вона вітає інновації та нові технології як засоби більш ефективної боротьби з незаконним обігом і, зокрема, наркотрафіком.

У 2008 році, у відповідь на нову загрозу, пов'язану з відкриттям нового маршруту торгівлі кокаїном з Південної Америки до Європи через Західну Африка, ВМО провела першу операцію Cosair. Результати цієї операції підтвердили попередній аналіз та продемонстрували необхідність нарощування потужностей аеропортових служб у країнах шляхом надання їм навчання, приміщень, обладнання та засобів виявлення наркотиків, а також необхідність створення надійного механізму координації.

З метою задоволення цих потреб у 2011 році було запущено проект AIRCOP [138]. Він фінансується ЄС та Канадою та впроваджується Управлінням ООН з наркотиків та злочинності (UNODC) у партнерстві з ВМО та Інтерполом у тісній співпраці з членами ВМО та іншими правоохоронними органами. AIRCOP реалізований в 41 аеропорту Африки, Латинської Америки і Карибського басейну, Близького Сходу, Південно-Східної Європи і Південно-Східної Азії. Проект AIRCOP спрямований на боротьбу з незаконним обігом кокаїну комерційною авіацією з Південної Америки, через Африку до Європи, а також на боротьбу зі злочинністю в аеропортах. Він в першу чергу орієнтований на основні міжнародні аеропорти Західної та Центральної Африки, де були створені перші багатопрофільні Об'єднані оперативні групи з блокування аеропортів (JAITFs), до складу яких входили офіцери митниці, поліції, жандармерії та інших правоохоронних органів.

Річна програма проекту AIRCOP включає операційну діяльність. Відповідно, в цих рамках було проведено сім операцій СОСАІR для перевірки оперативних можливостей JAITF в режимі реального часу. У 2014 році проект був поширений на країни постачання кокаїну в Південній Америці та Карибському басейні шляхом створення JAITF в ключових аеропортах цього регіону. SENcomm використовується як комунікаційна платформа між офіцерами зв'язку та посадовими особами JAITF. Країни, пов'язані з проектом в інших регіонах, таких як Європа та Північна Африка, також можуть використовувати SENcomm. На додаток до SENcomm, база даних Інтерполу використовується для забезпечення обміну інформацією між аеропортами та доступу до бази даних щодо судимостей пасажирів.

ВМО та ЄС є партнерами в інноваційному проекті під назвою «COLIBRI», який має на меті активізувати міжнародну координацію та зусилля щодо боротьби з організованою злочинністю та викликами, пов'язаними з незаконною торгівлею людьми. Також увага приділяється торгівлі кокаїном у Латинській Америці та Карибському басейні, а також у Західній та Центральній Африка.

Цей проект розпочався в рамках реалізації Цілі 3 Стратегічного плану ВМО (2016/2019): «Захист суспільства, здоров'я та безпеки населення, а також сприяння боротьбі зі злочинністю та тероризмом» (Пакет відповідності та правозастосування), і відповідає ролі митниці у досягненні Цілей сталого розвитку, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй у 2015 році [156]. У рамках цієї кампанії, яку проводять митні адміністрації для боротьби з торгівлею людьми та організованою злочинністю, ВТО формує джерелом інновацій та розширює свою місію з нарощування потенціалу для виявлення нових загроз. Метою проекту COLIBRI, який спрямований на моніторинг та контроль авіації загального призначення по всій довжині кокаїнового маршруту, є згуртування митниці та її партнерів навколо ризиків шахрайства в цьому малоконтрольованому каналі та активізація регіонального, міжнародного та міжвідомчого співробітництва, яке є настільки важливим у боротьбі з незаконною торгівлею людьми.

Більшість аеропортів цивільної авіації також обслуговують загальну авіацію, а багато другорядних аеродромів не обкладаються адміністративними зборами, зборами за посадку або паркування, а також експлуатаційними обмеженнями або контролем. Більше того, загальна авіація не підпадає під ті самі поліцейські або митні механізми перевірки, а заходи безпеки польотів істотно пом'якшені навіть у ризикових з точки зору митного контролю районах. Це означає, що загальна авіація представляє можливість для організованої злочинності і пропонує низку переваг для торгівлі людьми. Це швидкий вид транспорту, який може використовувати менші аеропорти, де часто відсутні правоохоронні органи. Проект COLIBRI допомагає вирішити проблему підвищення рівня безпеки в цьому сегменті. Проект COLIBRI підтримує Глобальну програму незаконних потоків (GIFP), раніше відому як Програма кокаїнових маршрутів (CRP) [155], що фінансується Генеральним директором ЄС з міжнародного співробітництва та розвитку (DG DEVCO) відповідно до статті 5 Регламенту, яка встановлює Інструмент, що сприяє стабільності та миру. GIFP має за мету сприяння перехопленню наркотиків,

підтримку діяльності по боротьбі з відмиванням готівкових коштів та покращення обміну інформацією, аналізу та розвідки, а також кримінальних розслідувань і співпраці в кримінальному судочинстві.

Згідно з останніми світовими звітами ООН про наркотики визначено, що триває стрімкий процес постійного розширення та диверсифікації як асортиментів ліків, так і ринків наркотиків. Все більше спостерігачів підтверджують припущення про те, що торгівля людьми є основним джерелом фінансування терористичних груп. Ситуація вимагає посилення міжнародного співробітництва з метою допомогти зацікавленим країнам протистояти викликам, пов'язаним з незаконним обігом наркотиків, покращити глобальну безпеку та сприяти верховенству права.

Іншою глобальною проблемою сталого розвитку, яка є гострою та потребує негайного вирішення – відходи та незаконна торгівля ними. Зростання світового населення та вищий рівень життя, у свою чергу, призвели до експоненціального збільшення споживання товарів, що призвело до більшої кількості відходів. Слово «відходи» охоплює дуже широкий спектр викинутого матеріалу, що охоплює предмети побуту, електричне та електронне обладнання (електронні відходи), а також промислові та сільськогосподарські відходи, включаючи пестициди. Він також включає відходи будь-якого розміру та масштабу, від списаних суден до нафти або рідких відходів, а також мільярди шин.

Ці відходи поділяються на дві категорії: небезпечні та безпечні. Небезпечні відходи - це відходи, які становлять істотну або потенційну загрозу здоров'ю населення або навколишньому середовищу. Частина відходів продається на міжнародному рівні, переїжджаючи з розвинених країн в країни, що розвиваються, через різницю у витратах на обробку та утилізацію. Переміщення відходів також обумовлені попитом. Небезпечні відходи, такі як електронні відходи, містять цінну вторинну сировину, що робить його товаром.

Основною міжнародною угодою, що регулює цю торгівлю, є Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх

видаленням [2]. Конвенція визначає, що слід вважати «небезпечними» відходами. Однак вона дозволяє своїм учасникам (а це 186 держав) заповнити власний відповідний перелік відходів, які вважаються небезпечними відповідно до їх національного законодавства, і визнає право Сторін встановлювати власні вимоги щодо процедур транскордонного переміщення, що застосовуються до таких відходів (ст. 3.1). Крім того, країнам заборонено без попередньої згоди вивозити відходи, віднесені до категорії небезпечних. Також країни мають право відмовитися від імпорту відходів, віднесених до категорії небезпечних (ст. 4.1). Україна приєдналася до Базельської конвенції 01 липня 1999 року [116].

Інші міжнародні екологічні угоди (далі - MEAs) також були укладені, щоб гарантувати, що відходи не скидаються або не переробляються небезпечним способом. Протиправна діяльність набуває різних форм: перевезення відходів на чорному ринку, змішування різних видів відходів, оголошення небезпечних відходів безпечними або віднесення відходів до категорії вживаних товарів. Дійсно, коли продукція класифікується як товари секонд-хенду, вони більше не регулюються міжнародними правилами щодо відходів і можуть продаватися країнам, що розвиваються. Наприклад, електронні відходи та старі деталі автомобілів часто маскуються під вживані товари і в кінцевому підсумку переробляються небезпечним способом.

Незважаючи на те, що існує ще багато країн, що розвиваються, які використовують імпорт вживаних матеріалів та електронних відходів як ресурси та сировину, міжнародні та національні правила загалом все ще не мають конкретних вимог щодо розрізнення брухту та/або вживаного матеріалу від відходів, незважаючи на суворі правила, що забороняють або обмежують імпорт небезпечних та інших відходів. Це призводить до величезної сірої зони при розрізненні легальних відправлень відходів, що дуже ускладнює правозастосування.

Для деяких MEAs зелені митниці є єдиним структурованим засобом взаємодії з митною спільнотою, оскільки фінансування часто недоступне для такої

інформаційно-просвітницької діяльності. Без втручання Ініціативи зеленої митниці (Green Customs Initiative – GCI) [196] митники в країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою, ймовірно, матимуть фрагментарний і неефективний підхід до розвитку свого розуміння наслідків пов'язаних з торгівлею MEAs та організацій. У сфері освітньої діяльності нещодавно був оновлений Зелений митний посібник з MEAs, який розроблено в рамках GCI. Ініціатива об'єднує кілька міжнародних організацій, що займаються захистом навколишнього середовища, з метою посилення спроможності митниці та інших відповідних співробітників прикордонного контролю здійснювати моніторинг торгівлі екологічно чутливими товарами, на які поширюються конвенції, пов'язані з торгівлею та MEAs. Метою GCI є посилення спроможності митних та інших відповідних співробітників прикордонного контролю контролювати та сприяти законній торгівлі, а також виявляти та запобігати незаконній торгівлі екологічно чутливими товарами, на які поширюються відповідні MEAs та міжнародні конвенції, пов'язані з торгівлею. Ці товари включають озоноруйнівні речовини, токсичні хімічні речовини, небезпечні відходи, зникаючі види та деякі живі модифіковані організми. Мета GCI досягається шляхом підвищення обізнаності щодо всіх відповідних міжнародних угод, а також надання допомоги та інструментів митній спільноті. GCI покликана доповнити та посилити існуючі зусилля з навчання митниці відповідно до MEAs. GCI надає можливості для скоординованої та економічно ефективною розробки інструментів, проведення навчання та підвищення обізнаності митників та інших співробітників прикордонного контролю через її партнерство за участю багатьох організацій з різними мандатами. Митні адміністрації потребують та регулярно проводять скоординовані тренінги, зокрема такі, що проводяться в рамках GCI.

На сьогодні партнерами GCI є секретаріати відповідних багатосторонніх екологічних угод, пов'язаних з торгівлею (Базель, Конвенція про біологічне різноманіття, Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, Мінамата, Монреаль, Роттердам і Стокгольм),

Інтерполу, Організація із заборони хімічної зброї, Програма ООН з навколишнього середовища (включаючи OzonAction), Управління ООН з наркотиків і злочинності і ВТО.

GCI також тісно співпрацює з низкою інших регіональних та міжнародних організацій (Додаток М).

Для того, щоб отримати уявлення про незаконні торгові потоки відходів і всіляко заохочувати подальшу увагу і дії з боку митних адміністрацій, ВМО вирішила в 2009 році організувати операцію примусового виконання під назвою «DEMETER». Використовуючи індикатори ризику та зосереджуючись на заздалегідь виявлених маршрутах та гарячих точках під час операції «DEMETER VIII» [201] з 01 по 31 жовтня 2022 року, митники провели контроль за підозрілими відправленнями та вилученими незаконними відходами, ODS та іншими шкідливими газами. Попередні результати свідчать, що під час операції було здійснено 139 вилучень, серед яких:

- 3 647 тон відходів та додатково 8 662 штуки відходів (незважених);
- 25 тон речовин, контрольованих Монреальським протоколом.

Отже, митний контроль відіграє вирішальну роль у боротьбі зі зміною клімату, і успіх таких операцій, як DEMETER, наочно демонструє, що співпраця має вирішальне значення в цій галузі. Під час семитижневої діяльності митні адміністрації 65 країн націлилися на незаконні транскордонні перевезення небезпечних та інших відходів, що прямували з морських портів Європи до морських портів Африка та Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Ця перша операція була особливо успішною, оскільки дозволила зібрати важливі дані та розвідувальні дані про незаконні транскордонні переміщення відходів по всьому світу. Більшість вилучень були здійснені в Європі, перш ніж відходи могли бути відправлені, і це був перший випадок, коли європейські митні адміністрації поділилися експортною інформацією з митними адміністраціями в

інших регіонах. Також операція виявила серйозні розбіжності в національному законодавстві, що регулює транскордонні переміщення відходів.

Друге, третє і четверте проведення операції було розпочато в 2012, 2013 і 2018 роках відповідно. Цього разу були обрані види транспорту та всі маршрути, які використовуються для незаконного пересилання відходів. Знову ж таки, вилучення були в основному здійснені в європейських пунктах відправлення, а Західна Африка як основний регіон призначення, особливо це стосується вживаних деталей автомобілів та електронних відходів.

Операція DEMETER IV здобула найкращі результати за обсягом вилучених відходів, отримавши понад 326 133 тони та 54 782 штук різних видів відходів, включаючи мінеральні шлаки, пластмаси, електронні відходи, відходи гуми, комунальні відходи, одяг, папір, металобрухт та акумулятори. Найбільшим одноразовим здобутком стало відвантаження близько 180 000 тон плавильного шлаку з Іспанії, яке було перехоплено китайською митницею.

Під час кожної операції митники обмінювалися розвідданими та застосовували методи профілювання та націлювання для виявлення вантажів з високим ризиком, що перевозяться на всіх маршрутах та за всіма способами. Учасники операції користувалися CENcomm для обміну інформацією про методи приховування та про особові дані порушників, сторін. Наслідком стало твердження, що тривала комунікація між митними адміністраціями може призвести до більш своєчасного перехоплення нелегальних відправлень та кращої розвідки.

Операції DEMETER вказують на необхідність регулярного стимулювання багатосторонніх дій з метою підтримки зусиль правоохоронних органів і забезпечення того, щоб боротьба з екологічною злочинністю залишалася в списку пріоритетів митниці. Ці операції також дозволяють ВМО отримувати звіти про арешти від митних адміністрацій, які потім подаються до CEN. Однак кількості даних, зібраних під час операції, очевидно, недостатньо, щоб отримати дійсно повну картину цієї торгівлі, і лише дає уявлення того, що відбувається на місцях.

Незаконна торгівля відходами є маловідомим, прибутковим бізнесом з руйнівними наслідками для здоров'я людей та навколишнього середовища. Багато знань можна отримати з баз даних за допомогою використання методів інтелектуального аналізу даних, підтримуючи ефективне правозастосування на митних постах на кордонах. Екологічна злочинність є серйозною глобальною проблемою, яка має широкомасштабні наслідки не тільки для біорізноманіття, але й для національної та міжнародної безпеки, соціального та економічного розвитку та глобального здоров'я. Забруднення повітря, води і суші, вимирання дикої природи і виснаження природних ресурсів викликають наслідки в небувалих масштабах.

Митниця відіграє важливу роль у реалізації МЕАс та боротьбі з екологічною злочинністю. У 2008 році Рада ВМО прийняла Рекомендацію щодо дій проти транскордонних екологічних правопорушень, в якій окреслила кроки, які необхідно вжити митним адміністраціям для посилення своїх можливостей у цій сфері (Рис.3.2.).

Рис. 3.2. Динаміка розвитку Рекомендації Ради ВМО щодо дій проти транскордонних екологічних правопорушень.

У листопаді 2010 року ВМО та чотири інші міжнародні організації – Секретаріат СІТЕС, Інтерпол, Управління ООН з наркотиків та злочинності (UNODC) та Світовий банк – заснували Міжнародний консорціум з боротьби зі злочинами проти дикої природи (ICCWC) [177], щоб надавати більше підтримки національним правоохоронним органам дикої природи, а також регіональним та субрегіональним мережам, що борються з незаконною торгівлею дикою природою (тобто, фауна і флора). Місія ICCWC полягає у зміцненні систем кримінального

правосуддя та наданні скоординованої підтримки на національному, регіональному та міжнародному рівнях щодо боротьби зі злочинністю проти дикої природи та лісів.

ICCWC розробив та використовує у своїй діяльності аналітичні методології з метою боротьби з екологічними злочинами, пов'язаних із дикою природою та спрямовані для використання державними службовцями у сферах торгівлі дикою природою та лісового господарства, а також митними та іншими відповідними установами. У рамках Стратегічної програми ICCWC ВТО реалізує різні ініціативи, починаючи від розробки навчальних матеріалів і закінчуючи проведенням глобальних операцій із забезпечення правозастосування.

У відповідь на зростаючу потребу своїх членів у підтримці з екологічних питань у 2012 році ВМО заснувала свою Програму з навколишнього середовища з метою надання допомоги членам у боротьбі з екологічною злочинністю, зокрема незаконною торгівлею дикою природою та деревиною, а також незаконною торгівлею небезпечними та іншими відходами, в тому числі озоноруйнівними речовинами. Невдовзі після створення Програми з охорони навколишнього середовища ВМО почала реалізовувати заходи в рамках проекту INAMA [176] (Рис.3.3).

Рис. 3.3. Передумови до створення програми ВМО INAMA

За допомогою цього проекту численні експерти з Африка та Азіатсько-Тихоокеанського регіону були акредитовані ВМО, що дозволило їм навчати митників, а також розробити та створити низку експертів по боротьбі зі злочинністю дикої природи у всьому світі. Щороку Звіт про незаконну торгівлю

ВМО [175] надає додаткову інформацію про кожен компонент екологічної програми.

Поряд з різними інструментами та інструментами, які ВМО пропонує своїм членам, Програма з навколишнього середовища використовує платформу CENcomm Environet [163] для взаємодії з членами та партнерами. Це безпечний інструмент комунікації в режимі реального часу для обміну інформацією між усіма компетентними національними органами, міжнародними організаціями та регіональними мережами, який служить для об'єднання координаційних центрів та експертів з усього світу. Крім того, WCO CLiКC! - Платформа електронного навчання ВМО [208] містить курси з MEAs та митних заходів для боротьби з екологічною злочинністю.

Завдяки своїй Програмі з навколишнього середовища ВМО постійно працює над розширенням сфери партнерських відносин з іншими організаціями, що борються з екологічною злочинністю. Протягом багатьох років ВМО підписувала Меморандуми про взаєморозуміння (MoUs) з Секретаріатом CITES, Секретаріатом Базельської, Роттердамської та Стокгольмської конвенцій, ЮНЕП, Цільовою групою Лусацької угоди [179] та громадською організацією TRAFFIC [200].

Працюючи впродовж багатьох років з метою привернути увагу суспільств, політиків на екологічні злочини, ВТО зробила важливий крок у червні 2014 року через прийняття Радою ВМО Декларації ВТО про незаконну торгівлю дикою природою, продемонструвавши прихильність світової митної спільноти до своєчасного, послідовного та скоординованого вирішення цих злочинів.

У березні 2016 року ВМО також підписала «Об'єднану робочу групу з питань транспортування у сфері дикої природи Букінгемського палацу» в Лондоні. Підписанти Декларації взяли на себе зобов'язання боротися з незаконною торгівлею дикими тваринами. Того ж року ВТО підписала Ханойську заяву про незаконну торгівлю дикою природою (Рис.3.4).

Рис. 3.4. Динаміка розвитку зобов'язань ВМО щодо боротьби з незаконною торгівлею у сфері дикої природи

Від підготовки працівників митниці на митному посту до постійної взаємодії з високопоставленими особами, які приймають рішення, ВМО та її Програма з навколишнього середовища мають на меті підняти питання екологічної злочинності як важливої проблеми та надати членам підтримку, необхідну для боротьби з нею.

Враховуючи міжнародний досвід інноваційності здійснення митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності, в Україні доцільним видається запровадити інновації у таких напрямках:

- інформаційний напрям
- методологічний напрям
- нормативно-правовий напрям
- екологічний напрям
- технічний напрям.

Так, в інформаційному напрямі потрібно проводити постійні тренінги щодо екологічності митниці, дієвості міжнародних екологічних договорів. Актуальним є запровадження практики видання та оновлення посібників для працівників митниць щодо ключових багатосторонніх екологічних угод. Цей посібник доцільно сформувавати з метою надання стислої інформації працівникам митниці щодо ключових аспектів, пов'язаних з ключовими багатосторонніми екологічними угодами: Базельською конвенцією, Конвенцією про міжнародну торгівлю видами

дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), Картахенським протоколом, Конвенцією про заборону хімічної зброї та Монреальським протоколом. Розробку методологічної його частини доцільно скординувати з Зеленим митним посібником з багатосторонніх екологічних угод ЄС.

Розробка та впровадження різноманітних методологічних розробок щодо виявлення ризиків, їх фіксацій, відстеження, знешкодження, обліку, аудиту митного контролю потребують постійного оновлення, розробок, уніфікацій до міжнародних норм тощо. Так, у сфері виявлення ризиків доцільними виявляються наступні способи:

- здійснити оцінку процесу, яким чином система управління ризиками використовує загальні критерії фінансового ризику та стандарти відбору засобів митного контролю;
- застосувати методологію поєднання двох критеріїв: сум митних зборів, що стягуються, і власної якісної оцінки ризиків;
- врахувати територіальний чинник митного контролю, тобто з'ясувати чи процедури призводять до однакового застосування митного контролю та ефекту від митного контролю на різних митницях;
- вирішити проблеми щодо реалізації ГС та відповідність вітчизняного кодування товарів до норм ГС;
- впровадити загальні критерії та стандарти фінансового ризику;
- створити достатні механізми моніторингу, огляду та звітності митного контролю, його ефекту, ефекту застосування інструментів митного контролю.

Нормативною прогалиною, яку необхідно вирішити є той факт, що Митним кодексом України не визначено поняття «митний аудит» та не передбачено надання митним органам права (в разі необхідності, за наявності обґрунтованих підозр) після митного оформлення і випуску товару у вільний обіг здійснювати запити, розслідування та інші дії, що необхідні для підтвердження правильності задекларованої митної вартості тощо. Вважаємо доцільним доповнити ст.1 МКУ

положенням, згідно з яким «митний аудит» - це система заходів, здійснюваних в межах митного контролю і спрямованих на підтвердження достовірності і повноти задекларованої суб'єктом ЗЕД інформації шляхом перевірки облікової документації, а також комерційної інформації.

Екологічний напрям безумовно має впроваджуватися лише під егідою партнерства з міжнародними суб'єктами, які співпрацюють з метою запобігання незаконній торгівлі екологічно чутливими товарами та речовинами. Його метою є посилення спроможності працівників митного та прикордонного контролю контролювати та сприяти легальній торгівлі, а також виявляти та запобігати незаконній торгівлі екологічно чутливими товарами, на які поширюються відповідні MEAs та міжнародні конвенції. Ці ризикові товари включають озоноруйнівні речовини (ODS), токсичні хімічні речовини, небезпечні відходи, зникаючі види та деякі живі модифіковані організми. Мета екологічного напрямку досягається шляхом підвищення обізнаності щодо всіх відповідних міжнародних угод, а також шляхом надання допомоги та надання інструментів митному органу та його працівникам. Результат дії екологічного напрямку призначений для доповнення та вдосконалення існуючих зусиль з навчання митниці відповідно до міжнародних та вітчизняних норм.

На сьогодні в Україні працює декілька інноваційних цифрових продуктів, а саме: державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі», програми QD Professional, MD Declaration, онлайн-мапа інфраструктури об'єктів Митної служби, аналітичний модуль Business Intelligence. Проте залишається потреба допрацювати деякі цифрові продукти, забезпечити їхню безперебійну роботу, активніше інформувати бізнес про ці продукти та їхні функції. Більшість митних брокерів та представників підприємств, які знають про особистий кабінет на порталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» й користуються ним, скаржаться на «підвисання» сайту, проблеми з входом та відображення не всіх декларацій. Також

залишається незрозуміла процедура отримання статусу Авторизованого економічного оператора (АЕО).

3.3. Перспективи розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком

Цифрова митниця має потенціал не тільки підвищити ефективність та зменшити витрати на торгівлю, але й досягти посиленого спрощення торгівлі. Автоматизація митниці тісно пов'язана зі спрощенням процедур і їх гармонізованим впровадженням. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) дозволяють митницям підвищувати якість своєї контрольної діяльності, одночасно підвищуючи рівень спрощення процедур торгівлі. Одним з основних компонентів порядку денного цифрової митниці ВМО є імплементація Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі (ТФА) за допомогою ІКТ шляхом використання інструментів та інструментів ВМО та пов'язаних з ними заходів з розбудови потенціалу. ВМО провела аналіз потенційного використання ІКТ та можливих наслідків для управління інформацією щодо кожної статті розділу I ТФА, який доповнив Керівні принципи до глави 7 Кіотські керівні принципи в галузі ІКТ [174].

Метою керівних принципів ІКТ переглянутої Кіотської конвенції є зосередження уваги митних адміністрацій на впливі технологій ІС на управління митниці, а також окреслення потенційних переваг для митниці, які будуть результатом використання технологій ІС для покращення їх програми та надання послуг. Кіотські керівні принципи в галузі ІКТ передбачають, що митниця повинна переглянути свої поточні процедури та процеси, перш ніж приймати будь-які технологічні інструменти ІС. Ці керівні принципи були підготовлені, щоб допомогти митниці в процесі прийняття рішень, коли вони намагаються визначити,

яким чином покращити послуги, які вони надають своїм клієнтам і торговим партнерам за допомогою використання технологій ІС. Ці Керівні принципи визначають основні сфери реалізації митних програм, де застосування технологій ІС може бути реалізованим. Вони також визначають і пропонують можливі інтерфейси торгових партнерів, а також намагаються окреслити ряд питань, з якими зіткнуться митні адміністрації, якщо вони вирішать розробити системи технологій ІС. Деякі з тих питань, які ці керівні принципи намагаються вирішити, включають юридичні питання та вимоги, безпеку, консультації з клієнтами та коротке пояснення різних протоколів комунікацій.

Застосування технічних засобів митного контролю є важливим інструментом у діяльності митних органів України щодо питань припинення та виявлення порушень у сфері митного законодавства. Їх використання забезпечує перевірку відповідності відомостей про декларовані товари даних, одержуваних при проведенні фактичного митного контролю. Технічні засоби митного контролю – це комплекс спеціальної техніки, що застосовується митними органами у процесі митного контролю всіх видів об'єктів, що переміщуються через митний кордон, з метою перевірки документів, які їх декларують; встановлення відповідності вмісту контрольованих об'єктів даним, які на них подані; виявлення в цих об'єктах предметів митних правопорушень. Враховуючи світову практику найбільшу зручність і якість огляду забезпечують неінтрузивні технології контролю – рентгено-телевізійні скануючі системи (комплекси) – тобто технічне обладнання й апаратура (наприклад, рентгенівське або гамма-обладнання), яке дозволяє здійснювати перевірку вантажів без необхідності відкриття транспортних засобів, вантажу або багажу.

Значний поступ у технологіях закладає основу для більш збалансованого, заснованого на ризиках здійснення митного контролю на пунктах пропуску. Можливості виявлення ризиків, що забезпечуються передовими технологіями скринінгу, можуть прискорити та посилити митний контроль, підвищуючи безпеку,

зручність та економічну ефективність в управлінні. Якісний та оперативний митний контроль має низку різноманітних переваг, зокрема це збільшення доходів через ідентифікацію оподатковуваних товарів, посилення безпеки від заборонених та обмежених товарів з метою кращого обслуговування та охорони національних кордонів, підвищення операційної ефективності за допомогою високоавтоматизованого вбудованого процесу.

Митний контроль фізичних осіб вважається низьким митним ризиком та передбачає спрощені обробку даних, процедури митного контролю. В умовах економічної глобалізації та зростаючих обсягів торгівлі рішення про фізичний огляд вантажу або багажу (контейнерного або іншого типу) може привести до великих часових втрат і негативно вплине на загальну пропускну спроможність митниці. У Стандарті № 3 Рамкових стандартів безпеки ВМО визнається корисність технологій неінтрузивного контролю для спрощення процедур торгівлі та дається рекомендація митним адміністраціям мати в наявності і використовувати обладнання для неінтрузивного контролю відповідно до результатів оцінки ризиків.

ВМО постійно допомагає митним адміністраціям оптимізувати використання неінтрузивних технологій та обладнання для підвищення якості контрольних заходів та не порушуючи процедур спрощення торгівлі. Установки, обладнання та апаратура для отримання зображення на основі рентгенівського або гамма-випромінювання допомагають швидко перевірити вміст транспортного засобу, контейнера, вантажу або багажу без необхідності їх відкриття або розвантаження вантажу і, таким чином, підтвердити або спростувати результати оцінки ризиків. У поєднанні з іншими факторами цей метод допоможе значно знизити кількість недоцільних оглядів і скоротити часові втрати. Також необхідно зважати на той факт, що використання скануючих систем, крім прискорення процедури митного контролю, надає можливість мінімізувати людський фактор під час проведення митного контролю.

Використання та впровадження інформаційних інтелектуальних систем митного контролю визначено одним із основних пріоритетів уряду та Мінфіну

України. Зокрема, пунктом 52 розділу IX «Захист суспільства, громадського здоров'я і безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним переміщенням наркотичних засобів та зброї» плану заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 569-р. [8], як один із заходів передбачено перегляд та актуалізацію існуючих нормативних документів, що регламентують використання митного обладнання.

У аналізі регуляторного впливу проекту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем» [85] зазначається актуальність та необхідність розроблення нормативного документа, що визначатиме комплексний підхід в організації процесу використання скануючих систем, їх ефективної роботи, системний підхід до процесу відбору та здійснення аналізу ефективності роботи операторів скануючих систем, оскільки нераціональне й неправильне їх використання може призвести до їх пошкодження або виходу з ладу, неякісного виконання контрольних процедур, що потребуватиме додаткових витрат з держбюджету, а неякісне виконання контрольних процедур – до фіскальних ризиків.

У документі зазначено, що для використання у процесі митного контролю митниці Держмитслужби мають на озброєнні 125 одиниць різних за типами та призначенням скануючих систем (з них лише 78 одиниць перебувають у технічній справності, інші потребують ремонту). Однак порядку їх використання, порядку митних формальностей у разі застосування в процесі митного контролю скануючих систем, системи аналізу отриманої інформації на сьогодні не існує.

Порядок митного огляду товарів і транспортних засобів з використанням мобільної рентгенографічної системи Eagle M4507 у пунктах пропуску через державний кордон, який був затверджений наказом Державної митної служби України від 27 липня 2009 року за № 692 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28 серпня 2009 року за № 809/16825 [106], на цей час не діє й не може застосуватись в

частині, що не суперечить законодавству, оскільки розроблявся на виконання положень минулої редакції Митного кодексу України, які визначали зовсім інші процедури митного контролю, ніж сьогоденна редакція, й не передбачає порядку застосування інших типів скануючих систем.

Оцінка проекту наказу Мінфіну «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем», що забезпечить досягнення цілей державного регулювання, здійснена за критеріями впливу на сферу інтересів держави та сферу інтересів суб'єктів господарювання (Табл.3.1.)

Таблиця 3.1.

Оцінка проекту наказу Мінфіну «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем»

Критерії оцінки:	Вигоди:	Витрати:
<i>Оцінка впливу на сферу інтересів держави:</i>	<p>Прийняття проекту наказу дозволить:</p> <p>1) автоматизувати окремі етапи митних формальностей;</p> <p>2) визначити систему підготовки посадових осіб, створити умови доступу посадових осіб до скануючих зображень з метою вдосконалення системи ризиків;</p> <p>3) мінімізувати вплив людського фактора та корупційні ризики при прийнятті управлінських рішень посадовими особами митниць Держмитслужби;</p> <p>4) удосконалити інфраструктуру та обладнання сфери забезпечення здійснення митного контролю;</p>	<p>Додаткові витрати відсутні.</p> <p>Витрати на встановлення та обслуговування скануючих систем, навчання посадових осіб, доопрацювання програмного забезпечення здійснюватиметься в межах фінансування державних органів.</p>

	5) сприяти запобіганню переміщенню через державний кордон України товарів, заборонених до ввезення та товарів поза митним контролем.	
<i>Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання</i>	Прийняття проекту наказу дозволить: 1) створити більш сприятливі умови для здійснення зовнішньоекономічних операцій, спрямованих на скорочення часу на пропуск товарів через митний кордон України; 2) зменшити черги на державному кордоні України; 3) збільшити товаропотік внаслідок збільшення кількості митного оформлення транспортних засобів.	Додаткові витрати відсутні.
<i>Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей</i>	Найоптимальніша із запропонованих альтернатив, оскільки дає змогу досягнути поставлених цілей державного регулювання, та є вигідною як для суб'єктів господарювання, так і для держави: 1) для суб'єктів господарювання – скоротить час на проходження кордону (до 20%); 2) для держави – підвищить ефективність виявлення товарів поза митним контролем та заборонених до ввезення (до 60%).	Реалізація норм проекту наказу забезпечуватиметься в межах кошторисних витрат на утримання митних органів та асигнувань, передбачених у бюджеті.

Примітка: сформована автором на підставі [85].

Проект наказу є підзаконним актом, який може потребувати внесення змін у разі змін відповідних норм законодавства, у тому числі до Митного кодексу України. З жовтня 2021 року в Україні діє новий Порядок виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем [101], який визначає особливості виконання митних формальностей під час здійснення митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, у разі їх проведення із застосуванням скануючих систем.

Європейський досвід більш динамічний та посилений підтримкою політики, забезпечений нормативно-правовим підґрунтям. Так, в ЄС працює Інструмент для фінансової підтримки обладнання для митного контролю (2021–2027). Дія даного механізму закріплена у Регламенті ЄС 2021/1077 про створення в рамках Інтегрованого фонду управління кордонами інструменту фінансової підтримки обладнання митного контролю [184]. Основні функції фінансової підтримки обладнання для митного контролю визначені такі:

- створює фонд для підтримки держав-членів у придбанні, обслуговуванні та модернізації обладнання митного контролю;
- визначає загальні та конкретні цілі, а також розмір, форму та правила фінансування ЄС з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2027 року.

Основними завданнями фонду є підтримка зусиль митних органів щодо:

- захисту ЄС та національних фінансово-економічних інтересів;
- організації безпеки в межах ЄС;
- захисту ЄС від незаконної торгівлі;
- сприяння законній підприємницькій діяльності.

Конкретною метою фонду є сприяння адекватному та еквівалентному митному контролю шляхом придбання, підтримки та модернізації найсучаснішого обладнання для митного контролю, яке є надійним, безпечним та екологічним. Бюджет 7-річного фонду становить 1 006 407 000 євро. Фінансування може бути використано для підготовки, моніторингу, контролю, аудиту, оцінки та інших

заходів, включаючи такі витрати як мережі інформаційних технологій. Фонд може фінансувати до 80% загальних прийнятних витрат. Для отримання такого фінансування необхідною умовою є відповідність таким вимогам:

1. Реалізація загальних та конкретних цілей регулювання;
2. Підтримка придбання, обслуговування або модернізації обладнання, такого як рентгенівські сканери та автоматизовані системи виявлення номерних знаків, що обслуговує одну або кілька з наступних цілей:

- оперативний та ефективний огляд,
- виявлення прихованих предметів на людині,
- виявлення радіації та ідентифікація нуклідів,
- аналіз лабораторних зразків,
- відбір проб і аналіз поля,
- ручний пошук.

Такі виклики, як сплеск електронної комерції, посилення цифровізації та необхідність підвищення стійкості до кібератак, також збільшать попит на ефективний митний контроль. Тому надання еквівалентних засобів митного контролю є важливим елементом у вирішенні поточного дисбалансу. Україні необхідно враховувати той факт, що товари, які потрапляють на митну територію ЄС, повинні підлягати контролю на основі ризиків відповідно до Регламенту ЄС No 952/2013 [185] Європейського Парламенту та Митного кодексу ЄС.

Однією з проблем розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю в Україні є питання фінансування. Тому доцільним є створення механізму фінансової підтримки технічного забезпечення митного контролю, призначеного для використання на всіх типах кордонів. Доцільним є підтримка такого механізму сусідніми державами та міждержавними утвореннями, які зацікавлені у спільному результаті, зокрема в частині захисту фінансово-економічних інтересів ЄС, підвищення безпеки та захисту від недобросовісної і незаконної торгівлі, одночасно сприяючи законній підприємницькій діяльності. Крім того, обладнання для митного

контролю, що фінансується в рамках цього механізму, має на меті підтримувати впровадження системи управління митними ризиками. Ця мета має бути досягнута шляхом прозорості закупівлі, обслуговування та модернізації відповідних, найсучасніших та надійних засобів митного контролю з урахуванням захисту даних, кіберстійкості, а також міркувань безпеки та навколишнього середовища, включаючи питання екології в процесах утилізації заміненого обладнання.

Європейський досвід фінансування схожих програм та механізмів є досить розвинутий. Так, з огляду на важливість боротьби зі зміною клімату та відповідно до зобов'язань ЄС щодо імплементації Паризької угоди в рамках Рамкової конвенції ООН про зміну клімату [166] та досягнення Цілей сталого розвитку ООН Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року, прийнятих 25 вересня 2015 року, дії за цим Регламентом повинні сприяти досягненню мети Союзу щодо витрачання не менше 30% від загальної суми бюджету ЄС на підтримку кліматичних цілей та планів ЄС витратити 7,5% річного бюджету ЄС на біорізноманіття у 2024 році та 10% як у 2026 році, так і у 2027 році, враховуючи існуючі співпадіння між цілями клімату та біорізноманіття.

У Регламенті ЄС 2021/1077 [128] Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2021 року про створення у складі Фонду інтегрованого управління кордонами інструменту фінансової підтримки обладнання митного контролю зазначено, що 2 140 митних постів, розташованих на зовнішніх кордонах Союзу, повинні бути належним чином обладнані для забезпечення ефективної та результативної роботи митного союзу. Необхідність адекватного митного контролю з еквівалентними результатами стає все більш актуальною не тільки через традиційну функцію митниці, яка полягає в зборі доходів, але і все частіше через необхідність значного посилення контролю товарів, що в'їжджають і виходять із зовнішніх кордонів ЄС. Однак у той же час такий контроль за переміщенням товарів через зовнішні кордони не повинен погіршувати, а навпаки, має полегшувати законну торгівлю з третіми країнами. Як збалансувати контроль і сприяння безпеці в обмеженому просторі – це

важливе питання, яке постає і перед митницями аеропортів. Для того, щоб допомогти їм заново винайти свій підхід до управління в такому середовищі, необхідно використовувати інноваційні технології. Останнім часом світ став свідком швидких змін у технологічних досягненнях з появою високошвидкісних сканерів 3D-комп'ютерної томографії, аналітичних інструментів великих даних, підключених об'єктів, здатних збирати та передавати дані через мережу, автоматизованих пристроїв, систем штучного інтелекту тощо, пропонуючи нові можливості для активного вирішення та подолання викликів. У 2019 році митниця Таїланду прийняла потужне та масштабне рішення для митного контролю, яке складається з передових технологій та мережевої платформи, щоб оновити та модернізувати свій вхідний контроль туристів на авіаційних шлюзах, включаючи міжнародні та інші аеропорти Суварнабхумі. В аеропорту Суварнабхумі 23 рентгенівські сканери на основі штучного інтелекту інтегровані зі застарілими конвеєрними смугами в зоні завантаження багажу. Швидкість сканування була адаптована відповідно до швидкості стрічки 0,6 м/с, що дозволяє проводити 100% скринінг без шкоди для пропускну здатності, мінімізуючи при цьому зміни існуючої інфраструктури. Сорок RFID-принтерів працюють з рентгенівськими сканерами, щоб прикріпити відповідні маркери до ризикового багажу.

Перспективи вдосконалення управління митним контролем нерозривно пов'язані з вдосконаленням технічного забезпечення, яке дозволить безпосередньо візуалізувати під час фізичного контролю не тільки зображення відсканованого багажу, але й інформацію про пасажирів, за допомогою механізму обміну даними з авіакомпаніями. Митниця може фіксувати, наприклад, інформацію з багажного маркера, запис імені пасажирів, інформацію про квитки та біографічні дані в проїзних документах. Перспективним є застосування візуалізації інформації за допомогою окулярів доповненої реальності, адже система попереджатиме працівників митниці на місці, коли турист, який перевозить підозрілий багаж, наближається до митних смуг. Працівники митниць зможуть одночасно отримати доступ до інформації

туриста та ефективно приймати рішення. Впровадження таких процесів та пристроїв може представляти проблеми, але технологічні досягнення в сучасному світі імплементуються в митницю майбутнього та ведуть до здійснення ефективного митного контролю, який буде швидким, якісним та гнучким.

Отже, доцільним виявляється запровадження механізму фінансової підтримки витрат на обладнання, основною метою якого є інтегроване управління кордонами, що дозволить використовувати це обладнання для додаткових цілей, таких як митний контроль. З іншого боку, механізм фінансової підтримки обладнання митного контролю лише фінансово підтримуватиме витрати на обладнання, основною метою якого є митний контроль, що також дозволить використовувати це обладнання для додаткових цілей, таких як прикордонний контроль та безпека. Такий розподіл ролей між механізмами сприятиме міжвідомчій співпраці як складової інтегрованого управління кордонами, що дозволить митним та прикордонним органам працювати разом та максимізує надходження до бюджету шляхом спільного обміну та взаємосумісності контрольного обладнання.

У фінансовому механізмі доцільно передбачити перелік можливих способів фінансування, включаючи гранти, міжнародне фінансування та співфінансування, благодійні внески, закупівлі, непряме управління, фінансові інструменти, бюджетні гарантії, фінансову допомогу та відшкодування зовнішніх експертів. Окрім придбання та встановлення технічних засобів, виникає необхідність впровадження заходів для оцінки потреб, навчання, що стосуються відповідного обладнання. Тому пропонується такі заходи підтримувати відповідною митною програмою. Таким чином, лише придбання, технічне обслуговування та модернізація відповідного обладнання для митного контролю повинні підтримуватися відповідно до механізму фінансової підтримки.

Тому реалізація механізму має бути підкріплена оцінками потреб, які необхідно здійснити через експертизу та практичний досвід митних органів. Вони повинні базуватися на чіткій методології, що включає мінімальну кількість кроків,

які забезпечують збір відповідної інформації. Держмитслужба повинна використовувати цю інформацію для визначення потреб коштів митницям та митним постав, беручи до уваги, зокрема, обсяг торгівлі, відповідні ризики та адміністративну спроможність митниць використовувати та обслуговувати обладнання, з метою досягнення найбільш ефективного використання обладнання митного контролю, що фінансується. Для забезпечення регулярного моніторингу та звітності необхідно створити належну основу для моніторингу результатів та дій відповідно до нього. Такий моніторинг та звітність мають ґрунтуватися на кількісних та якісних показниках вимірювання наслідків впровадження механізму. Вимоги до звітності повинні включати вимогу щодо надання інформації про обладнання митного контролю, кількісних показників його застосування, розрахунків якості його застосування тощо.

Механізм слід оцінювати на основі інформації, зібраної відповідно до конкретних вимог моніторингу, які повинні включати вимірювані показники як основу для оцінки, порівнянним і впливу. Проміжна та остаточна оцінки, які повинні бути виконані не пізніше ніж через чотири роки після початку впровадження та завершення роботи механізму, відповідно, повинні сприяти ефективному процесу прийняття рішень щодо фінансової підтримки обладнання митного контролю в наступних багаторічних фінансових документах. Тому надзвичайно важливо, щоб проміжні та остаточні оцінки включали задовільну та достатню інформацію, і щоб ці оцінки були надані вчасно. На додаток до проміжних та остаточних оцінок механізму, для моніторингу виконання механізму повинні видаватися щорічні звіти про виконану роботу, як частина системи звітності про ефективність. Ці звіти повинні містити короткий виклад практичного досвіду, перешкод, що виникли, недоліків, виявлених у контексті впровадження механізму. Зведені звіти від митниць доцільно систематизувати у Держмитслужбі з поданням узагальненого звіту.

В даний час існує дисбаланс у виконанні митного контролю з боку держав. Цей дисбаланс обумовлений відмінностями між державами як з точки зору їх

географічних особливостей, так і їх можливостей і ресурсів. Здатність держав реагувати на виклики, породжені постійно мінливими глобальними бізнес-моделями та ланцюгами поставок, залежить не тільки від людського компонента, але й від наявності та належного функціонування сучасного та надійного обладнання для митного контролю.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного аналізу у третьому розділі дисертаційного дослідження можна зробити такі висновки:

Виявлено низку проблемних питань управління ризиками на європейському просторі, які вимагають удосконалення процесів митного контролю та проявляються через такі ризики: виявлена проблема аудиту та обліку, яка притаманна усім митним системам; наявність слабких місць у визначенні поняття ризику; не завжди якісно визначене поняття ризику, відсутня його деталізація та сутнісні характеристики. Визначено пряму залежність у виникненні ситуацій, коли митні органи держав-членів не надають пріоритет контролю за імпортом, який становить високий ризик для фінансових інтересів ЄС. Доведено, що правильне та однакове застосування ГС ефективно полегшує міжнародну торгівлю, залучає інвестиції, сприяє дотриманню фіскальних та торговельних правил або законів. Одним з найбільш практичних засобів досягнення цієї мети визначено Рекомендації ВМО. Визначено шляхи удосконалення у напрямках: уніфікації практики управління ризиками, а саме критеріїв для вибору декларацій для контролю; процедурних питань ідентифікації та обробки сигналів про ризики; обміну інформацією про ризикових імпортерів з іншими державами-членами; використання стандартних та спрощених декларацій. Рекомендовано та деталізовано такі шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку: необхідність посилення уніфікованого застосування митного контролю; пропозиція розробки та впровадження повноцінного аналітичного та координаційного потенціалу на рівні ЄС; необхідність розробки та впровадження вимог до уніфікації митного контролю; необхідність створення регіональних митних лабораторій.

Визначено напрями інноваційних шляхів підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору,

а саме: інформаційний напрям, методологічний напрям, нормативно-правовий напрям, екологічний напрям. Запропоновано врахувати європейський досвід інноваційності митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності. Запропоновано у контексті операційної діяльності здійснення митного контролю: ввести інститут підрозділів оперативної координації для консолідації зусиль органів публічної влади у сфері митного контролю для виконання спільної мети; створення багатoproфільних оперативних груп щодо контролю аеропортів, вокзалів, митних постів, до складу яких пропонується включити працівників Держмитслужби, Держприкордонслужби, Держмитконтролю, Національної поліції та інших правоохоронних органів.

Розглянуто переваги долучення України до міжнародних проектів, які спрямовані на моніторинг та контроль митних постів загального призначення щодо ризикових сфер торгівлі, ризиків, пов'язаних з екологією, торгівлею людьми, тощо через активізацію регіонального, міжнародного та міжвідомчого співробітництва. Визначено такі оперативні способи підвищення ефективності митного контролю як:

1. Підвищення потенціалу посадових осіб митних органів та персоналу відповідних адміністрацій щодо можливостей використання інструментів, необхідних для вирішення завдань.

2. Створення бази даних інформацією працівниками, які залучені до митного контролю, з метою обміну всією відповідною інформацією між країнами-партнерами міжнародних екологічних угод щодо питань контролю та моніторингу загального призначення, а також з метою доповнення функціональних можливостей платформи зв'язку CENcomm та вітчизняної бази даних.

3. Сприяння та зміцнення міжнародного оперативного та розвідувального співробітництва шляхом проведення спільних операцій митних постах чи інших місцях здійснення митного та постмитного контролю.

4. Запровадження національної бази даних для збору та зберігання інформації правоохоронних органів у сфері екології, формування безпечної комунікаційної

платформи, що дозволяє групам користувачів співпрацювати під час митної операції або проекту. Такі програми пропонується впроваджувати через новітні технологічні інструменти в безпечній глобальній мережі, щоб успішно відповідати на виклики цифрового часу. Також долучення до програми CEN, яка була задумана для допомоги митному світовому співтовариству в зборі даних та інформації для розвідувальних цілей, є вагомим поступом у сфері митного контролю. Виявлено перевагу платформи через дію її як центрального депозитарію інформації, пов'язаної з примусовим виконанням; її успіх ґрунтується виключно на постійному потоці якісних даних.

Враховано міжнародний досвід інноваційності здійснення митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності, та запропоновано в Україні запровадити інновації у таких напрямках: інформаційний напрям, методологічний напрям, нормативно-правовий напрям, екологічний напрям, технічний напрям.

Обґрунтовано необхідність розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю через використання інформаційно-комунікаційних технологій та неінтрузивних технологій митного контролю. Актуалізовано місце Кіотських керівних принципів в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та перспективи їх впровадження у вітчизняну митну справу. Виявлено та обґрунтовано корисність технологій неінтрузивного контролю для спрощення процедур торгівлі, для підвищення якості контрольних заходів. Узагальнено оцінку проекту наказу Мінфіну «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем», метою якого є досягнення цілей державного регулювання у сфері застосування скануючих систем, яка здійснена за критеріями впливу на сферу інтересів держави та сферу інтересів суб'єктів господарювання. Здійснено аналіз Інструменту для фінансової підтримки обладнання для митного контролю ЄС та запропоновано розробити механізм фінансової підтримки технічного забезпечення митного контролю з зазначенням його мети, основних характеристик, сутнісних ознак. Здійснення державного регулювання сфери митного

контролю в Україні в частині застосування скануючих систем передбачає такі заходи як:

встановлення регламентованого порядку використання скануючих систем під час здійснення митного контролю митниціями Держмитслужби;

встановлення порядку дій посадових осіб митних органів під час здійснення митного контролю у разі застосування різних видів скануючих систем;

автоматизацію окремих процесів (прийняття рішення щодо застосування, внесення інформації про результати сканування до автоматизованої системи митного оформлення);

створення центральної бази зображень та порядок роботи з цією базою;

звітність та моніторинг ефективності використання скануючих систем.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено наукове завдання, яке полягає у комплексному розробленні теоретико-методологічних, організаційно-правових та функціональних основ здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору та розробка практичних рекомендацій щодо їх ефективного використання в сучасних умовах.

1. Досліджено поняття «митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком» за різними рівнями публічного управління, підставами його виникнення та основними особливостями. Встановлено, що у системі публічного управління сталим розвитком митний контроль - це сукупність заходів, що здійснюються з метою додержання норм екологічного та митного права національного, міжнаціонального та міжнародного рівня, під час здійснення митного оформлення, перетину кордону, в'їзду, виїзду, транзиту, переміщення, зберігання і кінцевого використання товарів, що переміщуються між митними територіями держав, а також наявність і переміщення в межах митної території держави товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання продуктів, товарів, які здійснюють вплив на стан сталого розвитку. Вперше здійснено порівняння визначення митного контролю за нормами ВТО, ЄС, НАТО та вітчизняного законодавства. Сформовано співвідношення «функція митного контролю - метод впливу митного контролю – вплив на сталий розвиток», яке дозволяє показати зв'язок та особливості основних змістових елементів митного контролю у сфері управління сталого розвитку. Узагальнено три основні групи процедур здійснення митного контролю посадовими особами митних органів шляхом: документальних перевірок та усних комунікацій; оглядів; перевірок обліку товарів. Аналіз основних функцій митного контролю виявив певні логічно-послідовні зв'язки у їх формуванні та реалізації. Тому запропоновано такі критерії для їх поділу: захист інтересів

держави, громадян суб'єктів в частині здійснення їх економічних, правових, екологічних прав та свобод; забезпечення здійснення економічної політики держави у світовому економічному просторі; забезпечення виконання законодавчих норм митної справи, у тому числі митного контролю.

2. Досліджено міжнародні ратифіковані нормативно-правові акти у сфері забезпечення сталого розвитку, які застосовуються у практиці митної справи України. Визначено, що робота щодо застосування спільних міжнародних дій у контексті просування вітчизняного законодавства, його уніфікації з міжнародним потребує постійної кореляції до ратифікованих Україною міжнародних угод щодо забезпечення сталого розвитку. Раціоналізація природокористування, екологічні стандарти, охорона навколишнього середовища тощо здійснюється через такі інструменти як заборони, обмеження на переміщення товарів через митний кордон України у відповідному напрямку та інші засоби регулювання, які відбуваються через здійснення митного контролю для забезпечення сталого розвитку. Проаналізовано конвенційні норми здійснення митного контролю за такими ратифікованими Україною міжнародними Конвенціями: Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва; Міжнародна Конвенція про Гармонізовану систему опису; Міжнародна конвенція про адміністративну взаємодопомогу у сфері митних відносин; Конвенція про процедуру спільного транзиту; Міжнародна конвенція про безпечні контейнери; Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур; Міжнародна Конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства; Конвенція про тимчасове ввезення.

У ході вивчення практики організаційно-правових основ ЄС з питань здійснення митного контролю в контексті забезпечення сталого розвитку було здійснено аналіз правових основ ЄС з питань управління митними ризиками та забезпечення гармонізованої системи, а також практику впровадження організаційних інструментів у сфері митного контролю. Так, було проведено аналіз

правових норм та їх застосування у митному законодавстві ЄС, серед яких: Митний кодекс Європейського Союзу UCC, Report 7/2017, програма Європейського Союзу «Митниця», Добровільні партнерські угоди з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами, збірник з управління ризиками ВМО та ISO 31000. У роботі також проаналізовано низку організаційних інструментів з питань управління митним контролем, які працюють у сфері митного союзу ЄС, серед них: система SEED+ , Data mining, проект "Спільна аналітична спроможність" (JAC), платформа «Система управління митними ризиками (CRMS)», електронна комерція, вимоги до звітності, моніторингу та огляду за митними ризиками, онлайн-форми RIF ЄС. Виявлено, що ефективність здійснення митного контролю безпосередньо залежить від ефективності управління ризиками. Встановлено взаємозв'язок понять «ризик-контроль», визначено його роль у системі митного управління з метою економії ресурсів, у тому числі часових, для виявлення та знешкодження ризиків.

3. Для аналізу керівних принципів міжнародних режимів експортного контролю вибрано такі домовленості, які регулюють міжнародні режими експортного контролю, а саме: Вассенаарська домовленість, Група ядерних постачальників, Комітет Цангера, Режим контролю за ракетними технологіями та Австралійська група. Сформована схема взаємозв'язку міжнародних режимів експортного контролю. У системі управління митним контролем визначені вимоги керівних принципів та контрольних списків товарів міжнародних режимів експортного контролю, які імплементовані у національне законодавство, а саме в Україні прийнято: Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.03 № 1807 (у додатку до Порядку наведений Список товарів військового призначення, міжнародні передачі яких підлягають державному контролю); Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затверджений постановою Кабінету Міністрів від

28.01.04 № 86 (у додатку до Порядку наведений Єдиний список товарів подвійного використання).

Проаналізовано низку міжнародних інструментів та діяльність Австралійської групи щодо здійснення митного контролю у сфері нерозповсюдження хімічної і біологічної зброї. А саме детально проаналізовано основоположні документи у сфері нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї: Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів (Женевський протокол); Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсичної зброї та про її знищення; Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення. На основі здійсненого аналізу міжнародних режимів експортного контролю виокремлено такі ознаки керівних принципів: екологічність, безпека, оперативність, уніфікація. Узагальнено, що керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю це:

- відповідність міжнародним безпековим, екологічним та іншим нормам, які регулюють питання експорту щодо ризикових товарів на території держав-учасників митного режиму;
- належний рівень забезпечення програм режимів експортного контролю, зокрема фінансового, ресурсного забезпечення, технологічного, комунікаційного тощо;
- побудова міжнародної мережі, структур, інституцій тощо для впровадження та реалізації прийнятих програм
- кадрова політика та способи відбору, навчання кадрового ресурсу для виконання поставлених завдань у програмах;
- контроль за реалізацією програм.

4. Здійснено аналіз функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні та сформовано

функціонально-управлінську структуру публічного управління митного контролю в Україні. Визначено, що функціонально-управлінська структура публічного управління митного контролю в Україні побудована у відповідності до функцій, які здійснюють відповідні публічні інституції, а саме Верховна Рада України, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Державна служба експертного контролю, Територіальні органи Держмитслужби, а саме митниці та спеціалізовані органи, митні пости. Здійснено аналіз функції зазначених публічних інституцій, які вказують на системний та структурований підхід до формування політики митного контролю та її реалізації. Відповідно до структури головного апарату Державної митної служби діяльність безпосередню діяльність щодо митного контролю здійснюють Департамент організації митного контролю, Департамент забезпечення митного оформлення, Департамент запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил. Узагальнено мету розвитку системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, яка полягає у побудові на базі Державної податкової служби та Державної митної служби ефективної моделі здійснення заходів державної податкової та митної політики відповідно до плану, який передбачатиме впровадження в їх діяльність кращих світових практик з реалізації державної податкової та митної політики, удосконалення існуючих процедур, налагодження процесів інституціонального оновлення та розвитку функціональної спроможності виконання покладених завдань. У роботі акцентовано увагу на процесах реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику та зазначено їх основні напрями. Проаналізовано завдання Держмитслужби та Держекспортконтролю, як органів виконавчої влади, метою яких є реалізація державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань здійснення митного контролю.

5. Розроблено рекомендації удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку, а саме: визначено удосконалення уніфікації практики управління ризиками через критерії для вибору декларацій для контролю; уніфікація процедурних питань ідентифікації та обробки сигналів про ризики; запровадження обміну інформацією про ризикових імпортерів з іншими державами-членами; використання стандартних та спрощених декларацій. Деталізовано такі шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку: необхідність посилення уніфікованого застосування митного контролю; пропозиція розробки та впровадження повноцінного аналітичного та координаційного потенціалу на рівні ЄС; необхідність розробки та впровадження вимог до уніфікації митного контролю; необхідність створення регіональних митних лабораторій. Виявлено низку проблемних питань управління ризиками на європейському просторі, які вимагають удосконалення процесів митного контролю та проявляються через такі ризики: не завжди якісно визначене поняття ризику, відсутня його деталізація та сутнісні характеристики; виявлена проблема аудиту та обліку, яка притаманна усім митним системам. Визначено пряму залежність у виникненні ситуацій, коли митні органи держав-членів не надають пріоритет контролю за імпортом, який становить високий ризик для фінансових інтересів ЄС. Доведено, що правильне та однакове застосування Гармонізованої системи ефективно полегшує міжнародну торгівлю, залучає інвестиції, сприяє дотриманню фіскальних та торговельних правил або законів.

6. Запропоновано напрями інноваційних шляхів підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору, а саме: інформаційний напрям, методологічний напрям, нормативно-правовий напрям, екологічний напрям. Було враховано міжнародний досвід інноваційності митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності. Запропоновано у контексті операційної діяльності: ввести інститут підрозділів

оперативної координації для консолідації зусиль різних органів публічного управління для виконання однієї мети; створення багатопрофільних оперативних групи з блокування аеропортів, вокзалів, митних постів, до складу яких входили б працівники митниці, поліції та інших правоохоронних органів. Долучення України до міжнародних проектів на кшталт проекту COLIBRI, який спрямований на моніторинг та контроль авіації загального призначення по всій довжині так званих кокаїнових маршрутів, згуртування митниці та її партнерів навколо виникнення ризиків, шахрайства тощо в цьому малоконтрольованому каналі та активізація регіонального, міжнародного та міжвідомчого співробітництва, яке є настільки важливим у боротьбі з незаконною торгівлею людьми.

Визначено такі оперативні способи підвищення ефективності митного контролю: розбудова спроможності посадових осіб митних органів та персоналу відповідних адміністрацій надати їм інструменти, необхідні для вирішення завдань; створення нової бази даних фахівців для обміну всією відповідною інформацією між країнами-партнерами з питань контролю та моніторингу загального призначення, з метою доповнення функціональних можливостей інструменту зв'язку CENcomm та вітчизняної бази даних; сприяння та зміцнення міжнародного оперативного та розвідувального співробітництва шляхом проведення спільних операцій на місцях; запровадження національної бази даних для збору та зберігання інформації правоохоронних органів у сфері екології, формування безпечної комунікаційної платформи, що дозволяє групам користувачів співпрацювати під час митної операції або проекту. Обґрунтовано, що ці програми надають митниці новітні технологічні інструменти в безпечній глобальній мережі, щоб успішно відповідати на виклики цифрової ери, зокрема через долучення до програми CEN, яка була задумана для допомоги митному світовому співтовариству в зборі даних та інформації для розвідувальних цілей, що вагомим поступом у сфері митного контролю. Виявлено перевагу платформи через дію її як центрального депозитарію інформації, пов'язаної

з примусовим виконанням; а також через базування виключно на постійному потоці якісних даних.

Актуалізовано розробку та впровадження різноманітних методологічних розробок щодо виявлення ризиків, їх фіксацій, відстеження, знешкодження, облік, аудит митного контролю, які потребують постійного оновлення, розробок, уніфікацій до міжнародних норм тощо. На основі аналізу міжнародного досвіду інноваційності здійснення митного контролю щодо усунення проблем екологічної злочинності в Україні визначено запровадити інновації у таких напрямках: інформаційний напрям, методологічний напрям, нормативно-правовий напрям, екологічний напрям, технічний напрям. Виявлено, що нормативною прогалиною, яку необхідно вирішити є той факт, що Митним кодексом України не визначено поняття «митний аудит» та не передбачено надання митним органам права (в разі необхідності, за наявності обґрунтованих підозр) після митного оформлення і випуску товару у вільний обіг здійснювати запити, розслідування та інші дії, що необхідні для підтвердження правильності задекларованої митної вартості тощо.

Обґрунтовано запровадження механізму фінансової підтримки витрат на обладнання, основною метою якого є інтегроване управління кордонами, що дозволить використовувати це обладнання для додаткових цілей, таких як митний контроль. З іншого боку, механізм фінансової підтримки обладнання митного контролю лише фінансово підтримуватиме витрати на обладнання, основною метою якого є митний контроль, що також дозволить використовувати це обладнання для додаткових цілей, таких як прикордонний контроль та безпека. Такий розподіл ролей між механізмами сприятиме міжвідомчій співпраці як складової інтегрованого управління кордонами, що дозволить митним та прикордонним органам працювати разом та максимізує надходження до бюджету шляхом спільного обміну та взаємосумісності контрольного обладнання. У роботі пропонується такі заходи підтримувати відповідною митною програмою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз регуляторного впливу проекту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем». Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/!4_%D0%90%D0%A0%D0%92_c%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8.doc.
2. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням : Конвенція ООН від 22.03.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_022#Text.
3. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. 543с.
4. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Теоретико-методичні аспекти митного контролю. Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 9. С. 16–22.
5. Борщук Є.М., Думяк Ю.Л. (2022). Фундаментальні основи формування менеджменту сталого розвитку. Публічне управління і адміністрування в Україні. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». Вип. 28. С.40-45. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.28.8>.
6. Вассенаарська домовленість. Офіційний веб портал Державної служби експертного контролю. URL : <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fdsecu.gov.ua%2Fuploads%2F2021%2F04%2Fwassenaar.docx%3Flanguage%3Dua&wdOrigin=BROWSELINK>.
7. Галака С.П. Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.:Л.В.Губерський (голова) та ін. — К.: Знання України, 2004 — Т.1 — 760с.

8. Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну митну політику : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2020-%D1%80#Text>.

9. Джемліханов Т.Х. Сутність митного оформлення на морському транспорті. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 127–136.

10. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року : Міжнародний документ, Організація Об'єднаних Націй, 01.07.1968. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_098#Text.

11. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, Комітет Цангера та Група ядерних постачальників. Офіційний веб портал Державної служби експертного контролю. URL : <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fdsecu.gov.ua%2Fuploads%2F2021%2F04%2Fgyp.docx%3Flanguage%3Dua&wdOrigin=BROWSELINK>.

12. Дум'як Ю.Л. (2023). Вплив Всесвітньої митної організації на здійснення митного контролю в Україні: інтеграційна та функціональна складова. Публічне управління в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуаціях: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 року) / за заг. ред. О.І. Пархоменко-Куцевіл. Переяслав, 2023. 372 с.- С. 119-123.

13. Дум'як Ю.Л. (2023). Екологічний напрям митного контролю України в умовах інтеграції України до світового простору: публічно-управлінський аспект // Scientific research in the modern world. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 400-404. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-9-11.03.23.pdf>.

14. Дум'як Ю.Л. (2023). Інноваційні напрями розвитку митного контролю в умовах сталого розвитку України // The XI International Scientific and Practical

Conference «Implementation of modern scientific opinions in practice», March 20 – 21, Bilbao, Spain. 267p. Pp. 52-53. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/implementation-of-modern-scientific-opinions-in-practice/>.

15. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи розвитку екологізації здійснення митного контролю у світовому просторі // The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. 281 p. Pp. 49-52. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/innovative-ways-of-learning-development/>.

16. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи співпраці ЄС та України у сфері здійснення митного контролю: публічно-управлінський аспект. Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 16 березня 2023 р. / за заг. ред. С. М. Домбровської. – Харків : НУЦЗУ, 2023. С.158-161. <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2023/ZBNMKS2023.pdf>.

17. Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН). URL : <https://unece.org/>.

18. Європейський суд аудиторів. Офіційний веб-портал. URL : https://web.archive.org/web/20091222231135/http://eca.europa.eu/portal/page/portal/eca_main_pages/home.

19. Європейський суд аудиторів (ECA). Eurostat Comext. Набір даних "Торгівля ЄС з 1988 року по HS2, 4, 6 і CN8 (DS-045409)"

20. Європейський суд аудиторів (ECA). Eurostat Comext. Набір даних "Торгівля ЄС з 1988 року по HS2, 4, 6 і CN8 (DS-045409)"; Річні рахунки Європейського Союзу, фінансовий рік 2019.

21. Ємченко І. В. Методи і технічні засоби митного контролю / І. В. Ємченко, А. П. Закусілов. – К. : ЦУЛ, 2007. – 432 с.

22. Зубач А.М. Митне право. URL : https://stud.com.ua/30701/pravo/osnovni_mizhnarodni_konventsii_dogovori_ugodi_mitnih_pitan.

23. Історія митної справи в Україні : монографія / К. М. Колесников, О. В. Морозов, Г. М. Виноградов ; за ред. П. В. З Пашка, В. В. Ченцова ; вст. слово О. Б. Єгорова. – К. : Знання, 2006. – 606 с.

24. Ковалівська С.В. Обґрунтування трансформації механізмів публічного управління в контексті цілей сталого розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. DOI: 10.32702/2307-2156-2021.3.32.

25. Коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено обмеження. Статистика та реєстри : Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri#bi>.

26. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення : Конвенція. Організація Об'єднаних Націй 03.03.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129#Text.

27. Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва 1950 року. Конвенція, Міжнародний документ від 15.12.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_184#Text.

28. Конвенція про тимчасове ввезення : Конвенція, Міжнародний документ від 26.06.1990. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text.

29. Конституція України від 28.06.1996 № 254к-96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

30. Концепція створення багатофункціональної комплексної системи “Електронна митниця” : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 1236-р. Урядовий портал. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/160062996>.

31. Кунєв Ю.Д. Митне оформлення і митний контроль: системно-правова модель. Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». 2009. № 2(3). С. 78–85.

32. Мазур А.В. Організаційно-правові основи митного контролю в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 189 с.

33. Меморандум про взаєморозуміння між Всесвітньою Митною Організацією (ВМО) та Академією митної служби України (АМСУ) з метою налагодження співробітництва з питань розвитку та забезпечення навчальної та освітньої діяльності, інституційного розвитку та досліджень з митної справи на світовому рівні : Меморандум, Міжнародний документ. 30.09.2009. Рада митного співробітництва. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_012#Text.

34. Меморандум про взаєморозуміння між Державною митною службою України і Всесвітньою митною організацією про створення Регіонального навчального центру Всесвітньої митної організації в Україні : Держмитслужба України, Рада митного співробітництва, Всесвітня митна організація; Меморандум, Міжнародний документ від 26.06.2010. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_014#Text.

35. Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою експортного контролю України і Міністерством комерції Китайської Народної Республіки щодо налагодження співробітництва в галузі експортного контролю від 14.10.2003р. : Держекспортконтроль, Китай; Меморандум, Міжнародний документ від 14.10.2003. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_046#Text.

36. Митна політика. Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk/customs-policy>.

37. Митна справа : посібник–практикум / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. Ю. Григор'єв [та ін.] ; за заг. ред. О. Є. Кузьміна ; МОН освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка» – К. : Каравела, 2014. – 232 с. 4 22.

38. Митна справа : словник-довідник / авт. кол. : К. Є. Гальський, В. П. Гмирко, О. Б. Егоров; кер. авт. кол. Ю. П. Гальський. – Харків : Ра, 2000. – 320 с. 23. Митна справа в Україні : Митний кодекс України. Регулювання митної справи. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 384 с.

39. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євроінтеграції : теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Міські інформ. системи, 2015. – 161 с.

40. Митне оформлення автотранспортних засобів / П. В. Пашко, В. В. Заколюдажний, Н. Ф. Малюх, О. В. Рождественський [та ін.] ; за ред. П. В Пашка. – К. : Знання, 2004. – 237 с.

41. Митний кодекс України : Кодекс №4495-VI від 13.03.2012. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

42. Митний контроль: недостатня гармонізація перешкоджає фінансовим інтересам ЄС. Спеціальний звіт 04.2021. Виконавче резюме. Європейський суд аудиторів (ECA), Люксембург. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A8>.

43. Міжнародна конвенція про адміністративну взаємодопомогу у сфері митних відносин : Конвенція, Міжнародний документ від 27.06.2003. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/976_011.

44. Міжнародна конвенція про безпечні контейнери : Конвенція. Міжнародна морська організація. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_013#Text.

45. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур : Конвенція від 18.05.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text.

46. Міжнародні режими експортного контролю. Офіційний веб портал Державної служби експертного контролю. URL : <https://dsecu.gov.ua/ua/mizhnarodni-regimy-eksporntogo-kontrolyu>.

47. Міжнародна співпраця. Офіційний веб-портал Державної митної служби. URL: <https://customs.gov.ua/mizhnarodna-spivprazia>.

48. Міндовкілля: Мінаматська конвенція - час діяти. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/minekoenergo-minamatska-konvenciya-chas-diyati>.

49. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України : у 3 т. / П.В. Пашко та ін. Київ : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. Т. 2. 526 с.

50. Науково-практичний коментар Митного кодексу України. Розділ II МИТНИЙ КОНТРОЛЬ (ст.40-69). Юридичний портал «Мего-Інфо». URL: <http://mego.info/>.

51. Незаконні рубки. Правила ЄС для боротьби з глобальними незаконними рубками та пов'язаною з ними торгівлею. Європейська Комісія. URL : https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/illegal-logging_en.

52. Оніщик Ю. В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу : фінансово-правовий аспект : монографія / Ю. В. Оніщик ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – К. : Вид-во : КТ «Забеліна-Фільковська Тетяна Сергіївна і компанія «Київська нотна фабрика», 2013. – 480 с. 51.

53. Осадча Н. В. Формування глобальних інститутів регулювання митної справи : монографія / Н. В. Осадча. – Дніпропетровськ : Нова Ідеологія, 2013. – 316 с.

54. Офіційний веб-портал Австралійської групи. URL : <https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/ru/index.html>.

55. Офіційний веб-портал Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.

56. Офіційний веб-портал Державного комітету статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
57. Офіційний веб-портал Державної міграційної служби України. URL : <http://www.customs.gov.ua>.
58. Офіційний веб портал Державної служби експертного контролю. URL : <https://dsecu.gov.ua/ua/mizhnarodni-regimu-eksporntogo-kontrolu>.
59. Офіційний веб-портал Європейського Союзу. European Commission. URL : https://taxation-customs.ec.europa.eu/union-customs-code-ucc-introduction_en.
60. Офіційний веб-портал Європейської економічної комісії ООН. URL : [http:// unecce.org](http://unecce.org).
61. Офіційний веб-портал Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
62. Офіційний веб-портал Карибського співтовариства. URL : <https://caricom.org/>.
63. Офіційний веб-портал Комітету Цангера. URL : <http://www.zanggercommittee.org/>.
64. Офіційний веб-портал Міжнародної торгової палати. URL : <https://iccua.org/>.
65. Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
66. Офіційний веб-портал Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
67. Офіційний веб-портал Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua>.
68. Офіційний веб-портал Південного спільного ринку. URL: <https://www.mercosur.int/>.
69. Офіційний веб-портал Світової організації торгівлі. URL : <http://www.wto.org>.

70. Офіційний веб-портал - Україна й Світова організація торгівлі. URL : <http://wto.ua>.

71. Офіційний веб-портал ЮНЕП - Програма ООН з довкілля URL : <https://www.unep.org/>.

72. Перелік рекомендованих питань для промисловості, ухвалений державами-учасницями міжнародного режиму експортного контролю «Вассенаарська домовленість» . Державна служба експортного контролю. Офіційний веб-сайт. URL : <https://www.dsecu.gov.ua/ua/perelik-rekomendovanih-pitan-dla-promislovosti-uhvalenij-derzavami-ucasnicami-miznarodnogo-rezimu-eksportnogo-kontrolyu-vassenaarska-domovlenist?language=ua>.

73. Плани та звіти роботи. Офіційний веб-портал Держмитслужби України. URL : <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>.

74. Порядок державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1080. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1080-2003-%D0%BF#Text>.

75. Порядок та строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються лініями електропередачі : Наказ Мінфіну України від 30.05.2012 №629. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1037-12#Text>.

76. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. Резолюция, принятая Генеральной Ассамблеей 25 сентября 2015 года Генеральная Ассамблея ООН. URL: <https://unctad.org/system/files/official>.

77. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>.

78. Про вдосконалення механізму здійснення контролю за міжнародними повітряними перевезеннями товарів військового призначення та подвійного

використання : Розпорядження КМУ від 20.11.2003 р. № 690. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/690-2003-%D1%80#Text>.

79. Про внесення змін до Закону України "Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур : Закон України від 15.02.2011 № 3018-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 35, ст.347.

80. Прогрес у сфері екології, соціальної відповідальності та ефективного управління в Україні. Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/esg_performance-426.

81. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання : Закон України від 20.02.2003 №549-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15#Text>.

82. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

83. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.

84. Про додаткові заходи щодо вдосконалення контролю у сфері міжнародного військово-технічного співробітництва : Указ Президента України від 24.12.2002 р. № 1207. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207/2002#Text>.

85. Проект наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем». URL :

https://mof.gov.ua/storage/files/!4_%D0%90%D0%A0%D0%92_c%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8.doc.

86. Проект Постанови про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання : проект Постанови Верховної Ради України №1003 від 29.08.2019. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66236.

87. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в галузі державного експортного контролю : Наказ Мінекономрозвитку України; від 27.01.2014 № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0304-14#Text>.

88. Про затвердження Інструкції про порядок заповнення заяв щодо отримання дозвільних документів, документів про гарантії та інше...” : Наказ Держекспортконтролю від 09.01.2004 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-04#Text>.

89. Про затвердження Інструкції про порядок надання юридичним особам повноважень на проведення недержавної експертизи товарів у галузі державного експортного контролю : Наказ Держекспортконтролю України від 15.03.2006 № 82. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-06#Text>

90. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення і використання дозвільних документів у галузі державного експортного контролю : Наказ Держекспортконтролю від 29.11.2004 № 355. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-04#Text>.

91. Про затвердження Інструкції про реєстрацію в Держекспортконтролі суб'єктів підприємницької діяльності України як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів : Наказ Держекспортконтролю від 27.04.2009 № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-09#Text>.

92. Про затвердження Інструкції щодо заповнення заяви про отримання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю :

Наказ Мінекономрозвитку від 23.01.2019 № 68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-19#Text>.

93. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо створення суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів систем внутрішньофірмового експортного контролю” Наказ Держекспортконтролю України від 17.11.2006 № 412. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=03OXU79AA6>.

94. Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України : Постанова КМУ від 31 березня 2015 р. № 159. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF#Text>.

95. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>.

96. Про затвердження Положення про порядок залучення представництв генерального замовника – Національного космічного агентства України до виконання робіт...” : Наказ Держекспортконтролю та НКАУ від 16.12.2004 № 371/334. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1659-04#Text>.

97. Про затвердження Положення про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях.. : Постанова КМУ від 27.05.1999 р. № 920. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/920-99-%D0%BF#Text>.

98. Про затвердження Положення про порядок надання суб'єктам господарювання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю : Постанова КМУ від 08.06.1998 р. № 838. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-98-%D0%BF#Text>.

99. Про затвердження Положення про порядок проведення експертизи в галузі державного експортного контролю : Постанова КМУ від 15.07.1997 р. № 767. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767-97-%D0%BF#Text>

100. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 428. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-%D0%BF#Text>.

101. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей із застосуванням скануючих систем : Наказ Мінфіну України від 18.10.2021 № 552. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1612-21#Text>.

102. Про затвердження Порядку державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів : Постанова КМУ від 06.06.2012 №500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2012-%D0%BF#Text>.

103. Про затвердження Порядку державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів : Постанова КМУ від 17.07. 2003 р. № 1080. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1080-2003-%D0%BF#Text>.

104. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення : Постанова КМУ від 20.11.2003 р. № 1807. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-2003-%D0%BF#Text>.

105. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання : Постанова КМУ від 28.01.2004 р. № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-%D0%BF#Text>.

106. Про затвердження Порядку митного огляду товарів і транспортних засобів з використанням мобільної рентгенографічної системи Eagle M4507 у пунктах пропуску через державний кордон : Держмитслужба України; Наказ, від 27.07.2009 № 692. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0809-09#Text>.

107. Про затвердження Порядку розгляду справ про порушення юридичними особами вимог законодавства в галузі державного експортного контролю : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 16.12.2013 № 1490. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-14#Text>.

108. Про затвердження Порядку справляння плати за надання платних адміністративних послуг з оформлення та видачі документів у галузі державного експортного контролю і переліку платних адміністративних послуг, що надаються Державною службою експортного контролю України, та розміру плати за їх надання : Постанова КМУ від 13.07.2011 № 746. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/746-2011-%D0%BF#Text>.

109. Про затвердження форми висновку щодо можливості проведення переговорів, форм звітів та встановлення строків звітності : Наказ Держекспортконтролю від 05.10.2009 №86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0994-09#Text>.

110. Про затвердження форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності : Постанова КМУ. від 21 травня 2012 р. № 431. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/431-2012-%D0%BF#Text>.

111. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

112. Про Митний тариф України : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-IX#Text>.

113. Про Митний тариф : Закон України № 674-IX від 04.06.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20/card2#Card>.

114. Про надання суб'єктам господарювання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять

відомості, що становлять державну таємницю : Постанова КМУ від 12 .07.1999 р. № 1228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1228-99-%D0%BF#Text>.

115. Про порядок встановлення (скасування) обмежень на експорт товарів відповідно до міжнародних зобов'язань України : Указ Президента України від 15.07.1999 р. № 861. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/861/99#Text>.

116. Про приєднання України до Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням : Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 34, ст.284.

117. Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року: Закон України Верховна Рада України; Закон №248/94-ВР 16.11.1994. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/248/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

118. Про приєднання України до Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва 1950 року : Постанова КМУ. Відомості Верховної Ради України від 01.09.1992 — 1992 р., № 35, стаття 522. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2479-12/print>.

119. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства та додатків I, II, III, V, VI, VII, VIII до неї. Указ Президента України від 23.05.2000 № 699/2000. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/699/2000#Text>.

120. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у зміненій редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур : Закон України від 05.10.2006 № 227-V. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 48, ст.476. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-16#Text>.

121. Про ратифікацію Договору про всеосяжну заборону ядерних випробувань : Закон України від 16.11.2000 № 2107-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2107-14#Text>.

122. Про ратифікацію Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення : Закон України від 16.10.1998 №187-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-14#Text>.

123. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 №1644-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>.

124. Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 №1101-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2018-%D1%80#n10>.

125. Про утворення територіальних органів Державної митної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.10.2019 № 858. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-2019-%D0%BF#Text>.

126. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

127. Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 р. про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_009-13#Text (дата звернення: 07.12.2022).

128. Регламент (ЄС) 2021/1077 Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2021 року про створення у складі Фонду інтегрованого управління кордонами інструменту фінансової підтримки обладнання митного контролю. *ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ І РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ*. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32021R1077>.

129. Рішення № 1/2022 Комітету Асоціації Україна - ЄС у торговельному складі щодо оновлення Додатка XV (Наближення митного законодавства) до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Рішення. 25 жовтня 2022 року. Рада асоціації між Україною та Європейським Союзом. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845_001-22#Text.

130. Статистика зелених коридорів. CEFTA – Центрально європейська угода про вільну торгівлю. URL : <https://statistics.cefta.int/greencorridorsanon>.

131. Структура головного апарату митниці. ДП «Держзовнішінформ. державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків. URL : <https://dzi.gov.ua/press-centre/news/zatverdzhena-nova-struktura-golovnogo-aparatu-mytnytsi/>.

132. Угода між Державною службою експортного контролю України і Міністерством комерції Китайської Народної Республіки про застосування імпорتنих сертифікатів від 14.10.2003 р.: Держекспортконтроль, Китай; Угода, Міжнародний документ від 14.10.2003. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_047#Text.

133. Угода про застосування статті VII Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року: СОТ; Угода, Міжнародний документ, Правила від 15.04.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_011#Text.

134. У ході 6-го засідання Підкомітету з питань митного співробітництва Комітету асоціації Україна – ЄС обговорили стан справ у митній сфері в Україні. 02.12.2022р. Офіційний веб-портал Держмитслужби України. URL : <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/u-khodi-6-go-zasidannia-pidkomitetu-z-pitan-mitnogo-spivrobitnitstva-komitetu-asotsiatsiyi-ukrayina-ies-obgovorili-stan-sprav-u-mitnii-sferi-v-ukrayini-1024>.

135. Фабіянська В.Ю. Український митний пост-аудит, наближення до європейських норм та стандартів / В.Ю. Фабіянська, А.М. Блоха // Ефективна

економіка: електронне наукове фахове видання. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3988>.

136. Хімічна і біологічна зброя та Австралійська група. Офіційний веб портал Державної служби експертного контролю. URL : <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fdssecu.gov.ua%2Fuploads%2F2021%2F04%2Faustraliagroup.docx%3Flanguage%3Dua&wdOrigin=BROWSELINK>.

137. Шевчук , Л. М. (2022). Теоретико-правові аспекти визначення поняття «митний контроль» в Україні. Історико-правовий часопис, 17(2), 106-111. <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2021-2/15>.

138. AIRCOP. Office on Drugs and Crime. URL : <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/AIRCOP/1-aircop-home.html>.

139. Annex 4 to volume 1 of the WCO customs risks management compendium. An official website of the European Union. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

140. An Official Web-portal of Asociación Nacional para la Defensa de la Marca. URL : <https://www.andema.org/>.

141. An Official Web-portal of Customs Intellectual Property Information Cente. URL : https://www.kanzei.or.jp/cipic/document/ares70d1_ru.pdf.

142. An Official Web-portal of Euratex (The European Apparel and Textile Organisation). URL : <https://euratex.eu/>.

143. An Official Web-portal of Federation of the European Sporting goods Industry (FESI). URL : <https://fesi-sport.org/>.

144. An Official Web-portal of GS1. URL : <https://www.gs1.org/>.

145. An Official Web-portal of LEEM (Les Entreprises du médicament). URL : <https://www.leem.org/>.

146. An official web-portal of The Green Customs Initiative. URL : <https://www.greencustoms.org/>.
147. An Official Web-portal of The International Textile Manufacturers Federation (ITMF). URL : <https://itmf.org/>.
148. An Official web-portal TRAFFIC. URL : <https://www.traffic.org/>.
149. An Official Web-portal of Union des Fabricants. URL : <http://www.unifab.com/en/>.
150. Annual repor (2017). Paragraph 4.23, recommendation 1. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.
151. Article 3 of the consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) (OJ C 202, 7.6.2016, p. 47). An official website of the European Union. URL : <https://op.europa.eu/webpub>
152. Article 291 of the TFEU. An official website of the European Union. URL : <https://op.europa.eu/webpub>.
153. Borshchuk, Y., & Dumiak, Y. (2020). Reformation of customs service of Ukraine to achieve the goals of sustainable development. Three Seas Economic Journal, 1(2), 1-6. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-2-1>.
154. CEN Suite. World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/cen-suite.aspx>.
155. COCA DEXploitES – How it works. Cocaine Trafficking Methods. URL : <https://cocaineroute.eu>.
156. COLIBRI Project. The World Customs Organization and the European Union join forces on a new project. 29.04.2019. URL : <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2019/april/the-world-customs-organization-and-the-european-union-join-forces-on-a-new-project.aspx>.

157. Commission Implementing Decision of 31 May 2018 laying down measures for the uniform application of customs controls by establishing common financial risk criteria and standards pursuant to Regulation (EU) No952/2013 laying down the Union Customs Code for goods declared for release for free circulation. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

158. Commission Implementing Regulation (EU) 2015/2447 of 24 November 2015 laying down detailed rules for implementing certain provisions of Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code (OJ L 343, 29.12.2015, pp.558–893).

159. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee – Taking the Customs Union to the Next Level: a Plan for Action, COM(2020) 581 final from 28.9.2020. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

160. Council Regulation (EC) No2173/2005 of 20 December 2005. Regulation (EC) No 2173/2005 establishing a FLEGT licensing scheme for imports of timber. An official website of the European Union. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005R2173>.

161. Council Regulation (EC) No 2913/92 of 12 October 1992 establishing the Community Customs Code (OJ L 302, 19.10.1992, pp. 1-50).

162. Council Regulation (EU) No 995/2010 on the obligations of operators who place timber and timber products on the market. Combating illegal logging. An official website of the European Union. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=LEGISSUM:ev0018>.

163. Customs Enforcement Network Communication Platform (CENcomm). URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/cen-suite/cencomm.aspx>.

164. Customs Risk Management Framework (CRMF). Taxation and Customs Union. European Commission. URL : https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-risk-management-framework-crmf_en.

165. DG TAXUD - DG for Taxation and Customs Union. An Official web-portal of European Commission. URL : https://knowledge4policy.ec.europa.eu/organisation/dg-taxud-dg-taxation-customs-union_en.

166. Document L:2016:282:TOC. Official Journal of the European Union, L 282, 19 October 2016. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A282%3ATOC>

167. Dumiak, Y. (2022). Integration of customs control in the system of public administration of Ukraine to the world space: experience of the world customs organization. *Public Administration and Law Review*, (4), 42–48. <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2022-4-42>

168. Dumiak Yurii. Problems of modernization of the system of public governance of the customs sphere of Ukraine in the context of achieving Sustainable Development Goals by 2030. Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі : III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді» (Київ, 25 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. А. Савкова, М. Білинської, О. Петрос, І. Дегтярьової. Київ : НАДУ, 2020. 312 с. С.80-82.

169. Dumiak, Y. (2023). Customs control in the system of public administration of sustainable development of Ukraine. Science and innovation of modern world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 648-653. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-23-25-02-2023-london-velikobritaniya-arh/>.

170. Euratex (The European Apparel and Textile Organisation). URL : <https://euratex.eu/>.

171. European Anti-Fraud Office. URL : https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_en.
172. Eurostat. European Union. URL : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods.
173. Expanding food horizons – recognising agricultural diversity for sustainable global food security. DG TAXUD, Visualising a Greener HS – WCO symposia. Brussels, 5 October 2022. URL : [INetCache\IE\9087VK72\eu_presentation_wco_hs_symposia_session_1\[1\].pdf](INetCache\IE\9087VK72\eu_presentation_wco_hs_symposia_session_1[1].pdf).
174. ICT Guidelines. An official web-portal of World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/ict-guidelines.aspx>.
175. Illicit Trade Report 2021. WCO Publications. An Official Web-portal of World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/resources/publications.aspx>.
176. INAMA Project - Illegal Wildlife Trade. URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/environment-programme/inama-project.aspx>.
177. International Consortium on Combating Wildlife Crime (ICCWC). URL : <https://cites.org/eng/prog/iccwc>.
178. ISO 31000:2018 Risk management — Guidelines. URL : <https://www.iso.org/ru/standard/65694.html>.
179. Lusaka Agreement on Co-operative Enforcement Operations Directed at Illegal Trade in Wild Fauna and Flora . URL : <https://lusakaagreement.org/>.
180. Minamata Convention of Mercury. URL : <https://web.archive.org/web/20171125060937/http://www.mercuryconvention.org/Countries/tabid/3428/Default.aspx>.
181. Official Journal of the European Union, 29.10.2021, L 385.

182. Our Common Future : Report of the World Commission on Environment and Development / World Commission on Environment and Development. Oxford, New York : Oxford University Press, 1987. 400 p. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>.

183. Political guidelines for the European Commission 2019-2024. URL : https://commission.europa.eu/index_en.

184. Regulation (EU) 2021/1077 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing, as part of the Integrated Border Management Fund, the instrument for financial support for customs control equipment. Document 32021R1077. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32021R1077>.

185. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (OJ L 269, 10.10.2013, p. 1). URL : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32021R1077#ntr3-L_2021234EN.01000101-E0003.

186. Report 7/2017 from December 2017: Rigsrevisionens beretning om SKATs kontrol og vejledning på toldområdet (the National Audit Office's report on SKAT's control and guidance in the customs area). URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A1>.

187. Report. 2017 annual report, paragraph 4.23, recommendation 1. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

188. Risk management – Principles and guidelines, SO 31000:2018. 2018. p.3.

189. Special report 12/2019 “E-commerce: many of the challenges of collecting VAT and customs duties remain to be solved”. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

190. Special report 19/2017 “Import procedures: shortcomings in the legal framework and an ineffective implementation impact the financial interests of the EU”,

paragraph 148. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A10>.

191. Special report 23/2016 on “Maritime transport in the EU: in troubled waters — much ineffective and unsustainable investment”, paragraph 113. URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A12>.

192. Study by the European Parliament: European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, “From Shadow to Formal Economy: Levelling the Playing field in the Single Market”, 2013). URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A12>.

193. Successful conclusion of the Green Customs Global Conference. 30 June 2022. World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2022/june/successful-conclusion-of-the-green-customs-global-conference.aspx>.

194. Systematic Exchange of Electronic Data. CEFTA. URL : <https://cefta.int/projects/seed/>.

195. The Food and Agriculture Organization (FAO). URL : <https://www.fao.org/home/en>.

196. The Green Customs Initiative. *An official web-portal*. URL : <https://www.greencustoms.org/>.

197. The International Textile Manufacturers Federation (ITMF) Міжнародна федерація виробників текстилю (ITMF). URL : <https://itmf.org/>.

198. The Study by the European Parliament: European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, “From Shadow to Formal Economy: Levelling the Playing field in the Single Market”, 2013). URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A12>.

199. The UNODC-WCO Container Control Programme. World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and->

compliance/activities-and-programmes/drugs-programme/unodc_wco_container_control_programme.aspx.

200. TRAFFIC is a leading non-governmental organisation working globally on trade in wild animals and plants in the context of both biodiversity conservation and sustainable development. URL : <https://www.traffic.org/>.

201. Transboundary trafficking in waste and ozone depleting substances tackled through Operation DEMETER VIII. WCO, 13 December 2022. URL : <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2022/december/operation-demeter-viii.aspx>.

202. United Nations. Office of Drug and Crime. URL : <https://www.unodc.org/unodc/en/ccp/index.html>.

203. Visualising a greener HS. A Symposia Series. World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/events/upcoming-events/visualising-a-greener-hs.aspx>.

204. Visualising a greener HS in support of sustainable textiles as a result of the interaction between textiles and the environment. World Customs Organization. URL : <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2022/november/visualising-a-greener-hs-in-support-of-sustainable-textiles.aspx>.

205. Voluntary partnership agreements on forest law enforcement, governance and trade. Summaries of EU Legislation. An official website of the European Union. URL : <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/voluntary-partnership-agreements-on-forest-law-enforcement-governance-and-trade.html>.

206. WCO's Risk Management Compendium and Article 5(25) of the UCC . URL : <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/customs-controls-4-2021/en/index.html#A14>.

207. WCO's Risk Management Compendium. EC0631EAE1b. Annex I to Doc. EC0631E. URL : <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and->

programmes/risk-management-and-intelligence/risk-management-compendium-volume-1.pdf?db=web.

208. Welcome to CLiKC! – The WCO learning platform for Customs officers.
URL : <https://clikc.wcoomd.org/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено заборону законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або відповідно до закону чи міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
1	1211 1301 1302 ex270720 2806 2807000000 2841 2902 2905 2909 2914 2915 2916 2921 2922 2925 2926 2932 2933 2934 2939 3208 3215 3304 3506 3814001000 3814009011 3814009019 3814009090 3824	Наркотичні засоби, у тому числі рослини, і психотропні речовини, включені до списків № 1, № 2 та № 3 Таблиці І Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770, а також їх аналоги	Ввезення, вивезення, транзит	Статті 2, 13 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
2	3701 – 8311900000 9401 – 9706000000	Твори, зображення, інші предмети порнографічного характеру з метою збуту чи розповсюдження	Ввезення	Стаття 6 Закону України «Про захист суспільної моралі»
3	0101 – 9706000000	Товари, які: - заборонені законодавством у зв'язку з небезпекою для життя і здоров'я людей; - можуть спричинити масові інфекційні захворювання або отруєння людей	Ввезення	Стаття 28 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»
4	3604900000 3808999000 ex3808590000 560811 7326191000 7326199090	Електроловильні системи (електровудки), монониткові (волосінні) сітки, мисливські капкани та інші засоби добування об'єктів тваринного світу	Ввезення	Стаття 53 Закону України «Про тваринний світ»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	7326200090 7326909200 7326909490 7326909890 8543200000			
5	9701 9702000000 9703000000 9704000000 9705000000 9706000000	Культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання; культурні цінності, включені до Національного архівного фонду; культурні цінності, включені до Музейного фонду України	Вивезення	Стаття 14 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»
6	9701 9702000000 9703000000 9704000000 9705000000 9706000000	Культурні цінності, щодо яких оголошено розшук	Ввезення	Стаття 22 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»
7	4401110000 4401120000 4401210000 4401220000 4403 4404 4406 4407	Лісоматеріали та пиломатеріали цінних та рідкісних порід дерев (акація, берека, вишня, груша, горіх, каштан, тис ягідний, черешня, явір, ялівець)	Вивезення	Стаття 2 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»
8	4403	Лісоматеріали необроблені	Вивезення	Стаття 2 ¹ Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»
9	3001902000	Клоновані ембріони людини	Ввезення, вивезення	Стаття 3 Закону України «Про заборону репродуктивного клонування людини»
10	7204 10 00 00 7204 21 7204 29 00 00 7204 30 00 00 7204 41 10 00 7204 41 91 00 7204 41 99 00 7204 49 10 00 7204 49 30 00 7204 49 90 00 7204 50 00 00 7218 10 00 00	Металобрухт, який утворився у військових частинах, військових установах, військових навчальних закладах Збройних Сил України та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, перелік якого затверджений постановою Кабінету Міністрів України 29 листопада 2001 року № 1595. Металобрухт, що утворився при розібранні списаної техніки, а саме: - авіаційної техніки та авіаційних двигунів; - артилерійського та зенітно-ракетного озброєння; - антенних систем радіолокаційних станцій; - ракетних комплексів та шахтних пускових установок;	Вивезення	Стаття 9 Закону України «Про металобрухт»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
		<ul style="list-style-type: none"> - бронетанкової та інженерної техніки; - відпрацьованих акумуляторних батарей; - кабелів електропостачання та зв'язку, обмоток електричних машин; - кораблів, плавзасобів; - автомобільного транспорту та протипожежної техніки; - легкого озброєння та індивідуальних засобів бронезахисту. <p>Металобрухт, отриманий від утилізації боеприпасів.</p> <p>Списані на металобрухт агрегати машин, кораблів, плавзасобів, військової техніки, рухомого складу залізничного транспорту в нерозібраному стані.</p>		
11	2710 12 51 2710 12 59 3811 11	Етилований бензин та свинцеві добавки до бензину, крім авіаційного бензину за товарною позицією 2710 11 31 00 згідно з УКТ ЗЕД	Ввезення	Стаття 1 Закону України «Про заборону ввезення і реалізації на території України етилованого бензину та свинцевих добавок до бензину»
12	Див. офіційний веб-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=59&id=7851&language=uk	Радіобладнання та випромінювальні пристрої, експлуатація яких передбачається загальними користувачами радіочастотного ресурсу, що зазначені у переліку заборонених до застосування та ввезення на територію України	Ввезення	Стаття 64 Закону України «Про електронні комунікації»
13	0101 – 0106	Неідентифіковані тварини або тварини без відповідних ідентифікаційних, ветеринарних та інших супровідних документів	Ввезення, транзит	Стаття 15 Закону України «Про ветеринарну медицину»
14	3002 90 50 00	Живі патогенні мікроорганізми (у тому числі бактерії, віруси, грибки, рикетсії, мікоплазми, інші патогенні мікроби) та патологічний матеріал, що містить збудників хвороб тварин	Ввезення	Стаття 82 Закону України «Про ветеринарну медицину»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
15	0101 – 0106	Вантажі з тваринами у разі: 1) присутності особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку МЕБ, до якої ці тварини є сприйнятливими, підтверджено в країні походження або в зоні, з якої походять тварини; 2) присутності особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку МЕБ, до якої ці тварини є сприйнятливими, підтверджено в одній або більше країнах транзиту на території або на територіях, через які переміщувався вантаж з тваринами.	Ввезення, транзит	Стаття 91 Закону України «Про ветеринарну медицину»
16	0601 – 5301	Об'єкти регулювання, що: заражені карантинними шкідливими організмами; можуть спричинити занесення карантинних організмів на територію України; можуть збільшити популяцію місцевих регульованих шкідливих організмів до рівня, який не відповідає рівню фітосанітарного захисту.	Ввезення	Стаття 35 Закону України «Про карантин рослин»
17	0601 3101 00 00 00 3102 3103 3104 3105 3808	Незарєстровані пестициди і агрохімікати (крім дослідних партій, що використовуються для державних випробувань та наукових досліджень)	Ввезення	Стаття 4 Закону України «Про пестициди і агрохімікати»
18	2530 90 00 90	Ґрунтова маса (крім зразків для проведення наукових досліджень)	Вивезення	Стаття 53 Закону України «Про охорону земель»
19	0403 0701 0702 00 00 00 0705 0709 9310 00 0709 99 60 00 0709 99 90 00 0710 10 00 00 0710 90 00 00 0712 90 0712 90 05 00 0712 90 30 00 0807 20 00 00 0811 90 0812 90 30 00 0813 40 0813 40 50 00 1001 1006 1101 00 1102	ГМО, а також продукція, вироблена із застосуванням ГМО, до їх державної реєстрації, за винятком таких, що призначені для науково-дослідних цілей або державних апробацій (випробувань)	Ввезення	Стаття 16 Закону України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	1102 20			
	1102 90 30 00			
	110313			
	1103 20 50 00			
	1104 19 91 00			
	1105			
	1105 20 00 00			
	1108 12 00 00			
	1108 13 00 00			
	1201			
	1205			
	1208			
	1208 10			
	1212 94 00			
	1507			
	1512 21			
	1514			
	1515			
	1515 11 00 00			
	1516			
	1517			
	1518 00			
	1601 00			
	1602			
	1602 10 00 00			
	1603 00			
	1604			
	1605			
	1701			
	1702			
	1703 90 00 00			
	1806			
	1901			
	1901 10 00 00			
	1901 20 00 00			
	1902			
	1904			
	1904 10 10 00			
	1905			
	1905 90			
	1905 90 55 00			
	2001			
	2002			
	2001 90			
	2004			
	2004 10 10			
	2004 90 10 00			
	2005			
	2005 10 00 00			
	2005 20			
	2005 20 20 00			
	2005 80			
	2005 99			
	2007			
	2007 10			
	2008			
	2008 19,			
	2008 97			

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	1211 20 1211 90 2008 99 2009 2009 50 2101 2101 12 2101 30 2102 2103 2103 10 2103 20 00 00 2104 2104 20 00 00 2105 00 2106 2106 10 2202 2202 91 2202 99 2923 3002 3505			
20	0201 0202 0203 0207 0210 03 0403 90 91 00 0406 30 31 00 0511 99 10 90 0712 20 00 00 0901 21 00 00 0902 10 00 0902 30 00 1001 1104 29 17 00 1108 12 00 00 1512 1517 90 99 1522 00 91 00 1604 1702 30 1702 40 1702 90 50 00 1704 90 30 00 1704 90 61 00 1704 90 65 00 1704 90 71 00 1704 90 99 00 1806 31 00 00 1806 90 11 00 1806 90 19 00 1901 10 00 00 1902 19 10 00 1904	Перелік товарів, заборонених до ввезення на митну територію України, що походять з Російської Федерації (до 31 грудня 2022 року (включно))	Ввезення	Стаття 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	1905 10 00 00			
	1905 31 11 00			
	1905 31 19 00			
	1905 31 91 00			
	1905 32 11 00			
	1905 90 55 00			
	1905 90 60 00			
	2005 20 20 00			
	2101 11 00			
	2103 10 00 00			
	2103 20 00 00			
	2103 90 90 00			
	2106 90 92 00			
	2203 00 01 00			
	2203 00 09 00			
	2207			
	2208 60			
	2309 10			
	2309 90 96 10			
	2402 20 90 20			
	2523			
	2905 16 85 10			
	2912 11 00 00			
	2936			
	2937			
	2941			
	3002 30 00 00			
	3003 10 00 00			
	3003 20 00 00			
	3004 10 00 00			
	3004 20 00 00			
	3004 50 00 00			
	3102			
	3103			
	3104			
	3105			
	3401 30 00 00			
	3402 20 20 00			
	3402 20 90 00			
	3402 90 10 00			
	3402 90 90 00			
	3605 00 00 00			
	3808 91			
	3808 92			
	3808 93			
	3808 99 10 00			
	3901 20 90 00			
	3904 10 00 00			
	3909 10 00 00			
	3917 32 00 20			
	4412			
	4802			
	4804			
	4805			
	4807 00			
	4808			
	4814			
	4818 10 10 00			
	4818 10 90 00			

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	4818 20 10 00			
	4818 20 91 00			
	4818 20 99 00			
	4818 30 00 00			
	4819			
	6104			
	6109			
	6110			
	6115			
	6204			
	6212			
	6402			
	6403			
	6406			
	6811 40 00 10			
	7010 90 10 10			
	7010 90 10 90			
	7010 90 31 10			
	7010 90 31 90			
	7010 90 41 00			
	7010 90 43 00			
	7010 90 45 00			
	7010 90 51 00			
	7010 90 53 00			
	7010 90 55 00			
	7010 90 61 00			
	7010 90 67 00			
	7217 10 10 00			
	7217 10 31 00			
	7217 10 39 00			
	7217 10 50 00			
	7217 10 90 00			
	7217 20 10 00			
	7217 20 30 00			
	7217 20 50 00			
	7217 20 90 00			
	7217 30 41 00			
	7217 30 49 00			
	7217 30 50 00			
	7217 30 90 00			
	7217 90 20 00			
	7217 90 50 00			
	7217 90 90 00			
	7229 90 90 00			
	7304 23 00 00			
	7304 29			
	7304 39			
	7304 59			
	7305 31 00			
	7306 30			
	7306 61			
	7312 10 20 00			
	7312 10 41 00			
	7312 10 49 00			
	7312 10 61 00			
	7312 10 65 00			
	7312 10 69 00			
	7312 10 81 00			
	7312 10 83 00			

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	7312 10 85 00 7312 10 89 00 7312 10 98 00 7312 90 00 00 7314 14 00 00 7314 19 00 00 7314 41 00 00 7318 7320 20 20 00 7323 93 00 00 7323 94 00 00 8207 19 90 00 8438 10 10 00 8530 10 00 00 8536 41 10 90	Електрична апаратура для комутації або захисту електричних кіл (реле), що використовується в пристроях залізничної автоматики господарства сигналізації та зв'язку (крім типів реле 1Н, 1НМ, 1К, 1КМ, 2Н, 2НМ, 2С, 2ОЛ, 2А, 2О, 2ОВ, ПЛЗМУ, ПЛЗУ, ДЗ, ДСШ, НМШТ, АНШМТ, КМШ, КШ, ПМПУШ, СКПШ, СКПР, ППР)*		
	8544 60 8602 10 00 00 8606 30 00 00	Вагони залізничні або трамвайні для перевезень вантажів коліями, несамохідні, вагони саморозвантажувальні (крім вагонів товарної підпозиції 8606 10), що були у користуванні, та які ввозяться в митному режимі імпорту*		
	8606 91 80 00	Вагони залізничні або трамвайні для перевезень вантажів коліями, несамохідні, криті і такі, що замикаються, інші, що були у користуванні, та які ввозяться в митному режимі імпорту*		
	8606 92 00 00	Вагони залізничні або трамвайні для перевезень вантажів коліями відкриті, із стаціонарними бортами заввишки понад 60 см, що були у користуванні, та які ввозяться в митному режимі імпорту*		
	8607 12 00 00 8607 19 10 10 8607 19 10 90 8607 19 90 00 8701 8702 8703 8704 8705 8709 8711			
21	0505 10 10 00	Перелік товарів, вивезення (пересилання)	Вивезення	Частина перша статті 373

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	2805 30 2805 40 4101 4102 4103 30 00 00 4401 10 00 00 4401 21 00 00 4401 22 00 00 4403 4404 4406 4407 7106 7108 7110 7112 7115 7202 99 80 00 7204 10 00 00 7204 21 7204 29 00 00 7204 30 00 00 7204 41 10 00 7204 41 91 00 7204 41 99 00 7204 49 10 00 7204 49 30 00 7204 49 90 00 7204 50 00 00 7218 10 00 00 7401 00 00 00 7402 00 00 00 7403 12 00 00 7403 13 00 00 7403 19 00 00 7403 2100 00 7403 22 00 00 7403 29 00 00 7404 00 7405 00 00 00 7406 7407 7408 7409 7415 29 00 00 7415 39 00 00 7418 19 90 00 7419 7502 7503 00 7504 00 00 00 7505 7506 7507 7508 7602 00 7801 7802 00 00 00 7902 00 00 00	яких громадянами за межі митної території України не допускається		Митного кодексу України, Постанова Кабінету Міністрів України від 28 травня 2012 р. № 468 «Про затвердження переліку товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається»

№ з/п	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Законодавчі норми
	8001 8002 00 00 00 8003 00 00 00 8007 00 8101 8102 8103 8104 8105 8106 00 8107 8108 8109 8110 8111 00 8112 8113 00 3926 20 00 00, 4818 50 00 00, 4818 90 10 00, 4818 90 90 00, 6210 10 92 00, 6210 10 98 00 3926 20 00 00 4015 11 00 00, 4015 19 00 00 4015 11 00 00, 4015 19 00 00 3926 20 00 00, 4818 50 00 00, 4818901000, 4818909000, 6210109200, 6210 10 98 00 4818 50 00 00, 4818 90 10 00, 4818 90 90 00, 6307 90 98 00 9004 90 10 00, 9004909000 9004901000, 9004 90 90 00 9020 00 00 00			
22	0101 – 9706 00 00 00	Товари з Російської Федерації заборонено для ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту, крім товарів, переміщення яких територією Російської Федерації здійснено транзитом, та товарів, ввезених з Російської Федерації, у тому числі товарів походженням з третіх країн, якщо їх ввезення в Україну здійснено до 24 лютого 2022 р. включно.	Ввезення	Стаття 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Постанова Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2022 р. № 426 «Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації»

*Коди Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) наводяться у цьому Переліку довідково. Основною підставою для застосування до товарів заборони щодо їх переміщення через митний кордон України є відповідність таких товарів найменуванню та опису, наведеному у відповідних нормативно-правових актах.

Примітка: сформовано автором на основі джерел Державної митної служби України.

URL: <https://customs.gov.ua/tovari-shchodo-iakikh-diut-obmezhenia>.

Коди товарів згідно з УКТ ЗЕД,
на переміщення яких через митний кордон України
у відповідному напрямку встановлено обмеження
(ВИТЯГ)

№	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Документи та відомості, що підтверджують встановлені обмеження	Законодавчі норми
1	2924 23 00 00 2939 61 00 00 2939 62 00 00 2939 41 00 00 2939 42 00 00 2939 43 00 00 2939 44 00 00 2939 49 00 00 2932 91 00 00 2939 63 00 00 2932 92 00 00 2932 93 00 00 2932 94 00 00 2914 31 00 00 2939 44 00 00 2915 24 00 00 2916 34 00 00 2904 20 00 00 2926 40 00 00 2914 39 00 90 2924 29 70 90 2932 99 00 00 2922 43 00 00 2914 11 00 00 2909 11 00 00 2841 61 00 00 2914 12 00 00 2933 32 00 00 2807 00 00 00 2806 10 00 00 ex 2707 20 10 00 ex 2707 20 90 00 2902 30 00 00 3814 00 90 11 3814 00 90 19 3824 99 85 00 2933 39 99 00 2903 99 80 90 2920 90 10 00 2922 19 00 00 2921 19 99 90 2912 49 00 00 2921 19 99 90 2914 50 00 00 2905 39 26 00	Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, перелік яких визначено постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770	Ввезення, вивезення, транзит	Дозвіл на право ввезення (вивезення) чи на право транзиту наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів наркотичних засобів і психотропних речовин	Стаття 24 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
		Лікарські засоби, що містять наркотичні засоби, психотропні			

№	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Документи та відомості, що підтверджують встановлені обмеження	Законодавчі норми
	2905 39 28 00 3003 3004	речовини і прекурсори, які визначено постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770			
2	3921 13 10 19 2807 00 00 00 3904 10 00 00 3901 20 90 00	Товари, що є об'єктом спеціальних заходів	Ввезення	Ліцензія на імпорт	Статті 15, 16 Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»
3	4401110000 4401120000 4401210000 4401220000 4403 4404 4406 4407	Лісоматеріали та виготовлені з них пиломатеріали (крім цінних і рідкісних порід дерев)	Вивезення	Сертифікат про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів	Стаття 3 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»
4	9701 9702000000 9703000000 9704000000 9705000000 9706000000	Культурні цінності, що вивозяться, у тому числі тимчасово, за межі України	Вивезення	Свідоцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей	Стаття 13 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»
1 4	3101000000 3102 3103 3104 3105 3808	Пестициди і агрохімікати	Ввезення	Дозвіл на ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для державних випробувань і наукових досліджень, а також обробленого ними насіннєвого (посадкового) матеріалу або Відомості про включення товарів до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів	Стаття 4 Закону України «Про пестициди і агрохімікати»
1 6	870120 8702 8703 8704 8705	Колісні транспортні засоби	Ввезення	Сертифікат відповідності колісного транспортного засобу або Сертифікат відповідності щодо індивідуального затвердження колісного транспортного засобу або	Статті 2, 3 Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів»

№	Коди УКТ ЗЕД*	Найменування товарів	Напрями переміщення	Документи та відомості, що підтверджують встановлені обмеження	Законодавчі норми
				інший документ про підтвердження відповідності, виданий згідно із законодавством України, що вказує, якому саме рівню екологічних норм відповідає за конструкцією транспортний засіб	
1 7	Див. щорічну постанову Кабінету Міністрів України щодо затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот	Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот	Ввезення або вивезення	Ліцензія на експорт або Ліцензія на імпорт	Стаття 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»
1 9	4813 (крім товарної підкатегорії 4813 10 00 00)	Папір цигарковий	Ввезення	Ліцензія на право виробництва тютюнових виробів	Стаття 15 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального»
2 0	5601 22 90 00 (крім фільтрів як готових виробів, що призначені для реалізації кінцевим споживачам в окремії споживчій упаковці та не можуть використовуватися для промислового виробництва сигарет)	Фільтри для промислового виробництва сигарет: фільтропалочки ацетатні (трубки з волокон ацетату целюлози, вкриті цигарковим папером)	Ввезення	Ліцензія на право виробництва тютюнових виробів	Стаття 15 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального»

*Коди Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) наводяться у цьому Переліку довідково.

Основною підставою для застосування до товарів обмежень щодо їх переміщення через митний кордон України є відповідність таких товарів найменуванню та опису, наведеному у відповідних нормативно-правових актах.

Примітка: сформовано автором на основі джерел Державної митної служби України.

URL: <https://customs.gov.ua/tovari-shchodo-iakikh-diiut-obmezhenia>.

Додаток В

Конвенції, що спонсуються або адмініструються Радою митного співробітництва

Назва Конвенції	Статус	Договірні сторони
<u>Конвенція про створення Ради митного співробітництва</u>	Підписаний у Брюсселі 15 грудня 1950 року, набув чинності 4 листопада 1952 р.	<u>SG0224Ea</u>
<u>Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів</u>	Набрав чинності 1 січня 1988 року	<u>NG0279Ea</u>
<u>Конвенція про Номенклатуру класифікації товарів у митних тарифах (зі змінами до статті XVI) та Протокол про внесення змін до неї</u>	Набрав чинності 11 вересня 1959 р.	<u>NG0278Ea</u>
<u>Митна конвенція про книжки ECS для комерційних зразків</u>	Набрав чинності 3 жовтня 1957 р.	<u>PG0134E1</u>
<u>Митна конвенція про тимчасове ввезення упаковок</u>	Набрав чинності 15 березня 1962 року	<u>PG0131E1</u>
<u>Митна конвенція про тимчасове ввезення професійного обладнання</u>	Набрав чинності 1 липня 1962 р.	<u>PG0129E1</u>
<u>Митна конвенція про об'єкти для ввезення товарів для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, зборах або подібних заходах</u>	Набрав чинності 13 липня 1962 р.	<u>PG0133E1</u>
<u>Митна конвенція про книжку АТА для тимчасового ввезення товарів (Конвенція АТА)</u>	Набрав чинності 30 липня 1963 року.	<u>PG0233E1</u>
<u>Митна конвенція про соціальні матеріали для моряків</u>	Набрав чинності 11 грудня 1965 р.	<u>PG0127E1</u>
<u>Митна конвенція про тимчасове ввезення наукового обладнання</u>	Набрав чинності 5 вересня 1969 року	<u>PG0128E1</u>

<u>Митна конвенція про тимчасове ввезення педагогічних матеріалів</u>	Набрав чинності 10 вересня 1971 року	<u>PG0130E1</u>
* <u>Митна конвенція про міжнародний транзит товарів (Конвенція ІТІ)</u>	Вчинено 7 червня 1971 року	<u>PG0132E1</u>
<u>Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція)</u>	Набрав чинності 25 вересня 1974 року	<u>PG0248E1</u>
<u>Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) зі змінами та доповненнями</u>	Набрав чинності 3 лютого 2006 року	<u>PG0325Ea</u>
<u>Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу щодо запобігання, розслідування та репресій митних правопорушень (Найробська конвенція)</u>	Набрав чинності 21 травня 1980 року	<u>EG0019E1</u>
* <u>Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу в митних справах (Йоганнесбурзька конвенція)</u>	Вчинено 27 червня 2003 року	<u>EG0014E1</u>
<u>Конвенція про тимчасовий допуск (Стамбульська конвенція)</u>	Набрав чинності 27 листопада 1993 року	<u>PG0322Ea</u>
<u>Митна конвенція про контейнери, 1972</u>	Набрав чинності 6 грудня 1975 р.	<u>PG0313Ea</u>
<u>Конвенція про оцінку товарів для митних цілей (BDV)</u>	Набрав чинності 28 липня 1953 р.	<u>VG0021E1</u>

* Ця Конвенція ще не набула чинності.

**Інструменти/документи WCO, перекладені арабською мовою митницею Саудівської Аравії
Резюме позиції станом на 1 липня 2022 року
Синопис позиції станом на 1 липня 2022 року

Примітка: сформовано автором на основі джерел Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/mizhnarodna-spiivprazia>.

WORLD CUSTOMS ORGANIZATION ORGANISATION
MONDIALE DES DOUANES

Established in 1952 as the Customs Co-operation Council Créée en 1952 sous le
nom de Conseil de coopération douanière

General Secretariat

SG0223Eb

Brussels, 14 July 2022.

CONVENTIONS SPONSORED OR ADMINISTERED
BY THE CUSTOMS CO-OPERATION COUNCIL
- SYNOPSIS OF POSITION AS OF 30 JUNE 2022 -

- Symbols :
- + Contracting Party
 - Signatory not yet having ratified
 - (0) Grants the facilities provided for by the Convention
 - ++ Notification received by the Secretariat since 1 July 2021
 - (*) WTO Observer

I.

CONVENTIONS OF THE CUSTOMS CO-OPERATION COUNCIL

	CCC	BDV	NOMEN.	HS	PACK.	PROF. EQUIP.	EXHIB. FAIRS	ATA	SEA-FARERS	SCIENT. EQUIP.	PEDAG. MAT.	KYOTO	KYOTO (as amended)	NAIROBI	ISTANBUL	JOHANNESBURG
<u>COUNCIL MEMBERS</u>																
AFGHANISTAN (Islamic Republic of)	+															
ALBANIA	+			+									+	+	+	+
ALGERIA	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ANDORRA	+			+				+							+	
ANGOLA	+			+									+			
ANTIGUA AND BARBUDA	+															
ARGENTINA	+			+							+		+			
ARMENIA	+			+									+		+	
AUSTRALIA	+			+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	
AUSTRIA	+			+	+	+	+	+		+	+		+	-	+	
AZERBAIJAN	+			+									+	+		
BAHAMAS	+			+									+			
BAHRAIN	+			+			+						+		+	
BANGLADESH	+			+									+			
BARBADOS	+			+							+		+			
BELARUS	+			+				+					+	+	+	-
BELGIUM	+			+	+	+	+	+	+	+			+		+	
BELIZE	+			+									+		+	
BENIN	+			+						+	+		+			
BERMUDA	+			+									+			
BHUTAN	+			+									+			
BOLIVIA	+			+												
BOSNIA AND HERZEGOVINA	+			+											+	
BOTSWANA	+			+									+			
BRAZIL	+			+									+		+	
BRUNEI DARUSSALAM	+			+									+			
BULGARIA	+			+	+	+	+	+					+		+	
BURKINA FASO	+		+	+									+			-
BURUNDI	+			+								+	+			
CAMBODIA	+			+	+		+						+			-
CAMEROON	+			+						+	+		+			
CANADA	+			+				+		+			+	+		
CAPE VERDE	+			+									+			
CENTRAL AFRICAN REP.	+			+	+	+	+									
CHAD	+			+						+						
CHILE	+			+						+					+	
CHINA	+			+			+	+					+		+	
COLOMBIA	+			+												
COMOROS	+			+									++			
CONGO (Dem. Rep. of the)	+		+	+								+	++			

2.

	CCC	BDV	NOMEN.	HS	PACK.	PROF. EQUIP.	EXHIB. FAIRS	ATA	SEA-FARERS	SCIENT. EQUIP.	PEDAG. MAT.	KYOTO	KYOTO (as amended)	NAIROBI	ISTANBUL	JOHANNESBURG
COUNCIL MEMBERS (contd.)																
CONGO (Republic of the)	+			+									+			
COSTA RICA	+			+												
COTE D'IVOIRE	+			+			+	+	+				+	+		
CROATIA	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
CUBA	+			+	+	+	+	+	+				+	+		
CURAÇAO	+			+ ¹		+ ¹	+ ¹	+ ¹	+ ¹	+ ¹	+ ¹		+	+	+ ¹	
CYPRUS	+			+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	
CZECH REPUBLIC	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
DENMARK	+			+	+	+	+	+	+	+			+		+	
DJIBOUTI	+			+												
DOMINICAN REPUBLIC	+			+			+						+			
ECUADOR	+			+						+						
EGYPT	+			+	+	+	+	+	+	+	-		+			
EL SALVADOR	+															
EQUATORIAL GUINEA	++															
ERITREA	+			+												
ESTONIA	+			+									+		+	
ESWATINI	+			+									+	+		
ETHIOPIA	+			+												
FIJI	+			+						+			+			
FINLAND	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
FRANCE	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
GABON	+			+						+			+			
GAMBIA	+			+												
GEORGIA	+			+								+	+	+	+	
GERMANY	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
GHANA	+			+						+			+			
GHANA	+			+						+			+			
GREECE	+			+		+	+	+	+	+	+		+		+	
GUATEMALA	+			+									++			
GUINEA	+			+												
GUINEA-BISSAU	+			+												
GUYANA	+															
HAITI	+	+	+	+												
HONDURAS	+															
HONG KONG, CHINA	+														+	
HUNGARY	+			+		+	+	+		+	+		+		+	
ICELAND	+			+		+	+	+					+		+	
INDIA	+			+			+	+		+	+		+	-	+	
INDONESIA	+			+									+	+	+	+
IRAN (Islamic Republic of)	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
IRAQ	+										+					
IRELAND	+			+	+	+	+	+	+				+	+	+	

¹ Contracting Party as part of the Netherlands.

	CCC	BDV	NOMEN.	HS	PACK.	PROF. EQUIP.	EXHIB. FAIRS	ATA	SEA-FARERS	SCIENT. EQUIP.	PEDAG. MAT.	KYOTO	KYOTO (as amended)	NAIROBI	ISTANBUL	JOHANNESBURG
COUNCIL MEMBERS (contd.)																
ISRAEL	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+				
ITALY	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
JAMAICA	+												+			
JAPAN	+			+		+	+	+	+				+			
JORDAN	+										+			+		
KAZAKHSTAN	+			+									+		+	
KENYA	+	+		+	+	+			+	+			+	+		
KOREA (Republic of)	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+			
KOSOVO	+			+									+			
KUWAIT	+			+									+		+	
KYRGYZSTAN	+			+									++			
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC	+												+			
LATVIA	+			+									+	+	+	
LEBANON	+			+		+	+	+	+	+	+		+			
LESOTHO	+			+	+	+	+	+		+	+		+			
LIBERIA	+			+									+			
LIBYA	+			+						+			+			
LITHUANIA	+			+									+	+	+	
LUXEMBOURG	+			+	+	+	+	+	+	+			+		+	
MACAU, CHINA	+												+			
MADAGASCAR	+			+		+	+		+				+		+	
MALAWI	+			+									+	+		
MALAYSIA	+			+				+					+			
MALDIVES	+			+									+			
MALI	+			+			+			+	-		+		+	
MALTA	+			+		+	+	+	+				+		+	
MAURITANIA	+			+									+			
MAURITIUS	+		+	+				+					+	+	+	
MEXICO	+			+		+	+	+		+			+			
MOLDOVA	+			+									+		+	
MONGOLIA	+			+									+		+	
MONTENEGRO	+			+									+		+	
MOROCCO	+			+			+	+		+	+		+		+	
MOZAMBIQUE	+			+									+			
MYANMAR (Republic of the Union of)	+			+									+			
NAMIBIA	+			+									+			
NEPAL	+			+									+			
NETHERLANDS	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	
NEW ZEALAND	+			+		+	+	+	+	+	+		+	+		
NICARAGUA	+												+			
NIGER	+			+		+	+	+	+	+	+		+	+		
NIGERIA	+			+					(0)	(0)			+	+	+	
NORTH MACEDONIA	+			+		+	+	+					+		+	

	CCC	BDV	NOMEN.	HS	PACK.	PROF. EQUIP.	EXHIB. FAIRS	ATA	SEA-FARERS	SCIENT. EQUIP.	PEDAG. MAT.	KYOTO	KYOTO (as amended)	NAIROBI	ISTANBUL	JOHANNESBURG
COUNCIL MEMBERS (contd.)																
NORWAY	+			+	+	+	+	+	+				+	+		
OMAN	+			+									+		+	
PAKISTAN	+	+		+					+				+	+	+	
PALESTINE	+			+												
PANAMA	+			+												
PAPUA NEW GUINEA	+			+									+			
PARAGUAY	+			+												
PERU	+			+											++	
PHILIPPINES	+			+						+	-		+		++	
POLAND	+			+	+	+	+	+	-	+	+		+		+	
PORTUGAL	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	
QATAR	+			+									+	+	+	
ROMANIA	+			+	+	+	+	+	+	+			+		+	
RUSSIAN FEDERATION	+			+				+					+	+	+	
RWANDA	+	+		+							+		+			
SAINT LUCIA	+															
SAMOA	+												+			
SAO TOME AND PRINCIPE	+			+									+			
SAUDI ARABIA	+			+									+	+	+	
SENEGAL	+	+		+				+		+	+		+	+		
SERBIA	+			+	+	+	+	+	+				+		+	
SEYCHELLES	+			+										+		
SIERRA LEONE	+			+					+				+			
SINGAPORE	+			+				+		+			++			
SLOVAKIA	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
SLOVENIA	+			+	+	+	+	+	+				+		+	
SOMALIA	+										+					
SOUTH AFRICA	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
SOUTH SUDAN	+															
SPAIN	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	
SRI LANKA	+			+		+	+	+	+	+	+		+	+		
SUDAN	+			+			+						+			
SURINAME	+															
SWEDEN	+			+	+	+	+	+	+				+	+	+	
SWITZERLAND	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	
SYRIAN ARAB REPUBLIC	+			+					+	+						
TAJKISTAN	+			+									+	+	+	
TANZANIA	+	+		+					+							
THAILAND	+			+		+	+	+		+			+		+	
TIMOR-LESTE	+															
TOGO	+			+							+		+	+		
TONGA	+															
TRINIDAD AND TOBAGO	+					+	+	+							+	
TUNISIA	+			+		+	+	+	+		+		+	+		

	CCC	BDV	NOMEN.	HS	PACK.	PROF. EQUIP.	EXHIB. FAIRS	ATA	SEA-FARERS	SCIENT. EQUIP.	PEDAG. MAT.	KYOTO	KYOTO (as amended)	NAIROBI	ISTANBUL	JOHANNESBURG
COUNCIL MEMBERS (contd.)																
TÜRKIYE	+			+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
TURKMENISTAN	+												+			
UGANDA	+		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+		
UKRAINE	+			+									+	+	+	
UNITED ARAB EMIRATES	+			+									+		+	
UNITED KINGDOM	+			+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	
UNITED STATES	+			+		+		+					+			
URUGUAY	+			+												
UZBEKISTAN	+			+									+		+	
VANUATU	+			+									+			
VENEZUELA	+			+												
VIETNAM	+			+									+		+	
YEMEN	+			+									+			
ZAMBIA	+			+									+	+		
ZIMBABWE	+			+	+	+				+	+		+	+	+	
COUNCIL MEMBERS CONTRACTING PARTIES	184	8	5	159	38	55	61	63	42	55	38	4	129	52	73	3
														2 Signatories (subject to ratification)		7 Signatories (subject to ratification)
COUNCIL NON-MEMBERS																
COOK ISLANDS													+			
KIRIBATI													+			
SOLOMON ISLANDS										+						
TUVALU													+			
EUROPEAN UNION				+									+		+	
COUNCIL NON-MEMBERS CONTRACTING PARTIES				1						1			4		1	
TOTAL NUMBER OF CONTRACTING PARTIES	184	8	5	160	38	55	61	63	42	56	38	4	133	52	74	3
														2 Signatories (subject to ratification)		7 Signatories (subject to ratification)

I. CONVENTIONS ADMINISTERED BY THE CUSTOMS CO-OPERATION COUNCIL

	WTO VALUATION AGREEMENT (1994)	CONTAINERS
<u>COUNCIL MEMBERS</u>		
	+	
AFGHANISTAN (Islamic Republic of)		
ALBANIA	+	
ALGERIA	(*)	+
ANDORRA	(*)	
ANGOLA	+	
ANTIGUA AND BARBUDA	+	
ARGENTINA	+	
ARMENIA	+	+
AUSTRALIA	+	+
AUSTRIA	+	+
AZERBAIJAN	(*)	+
BAHAMAS	(*)	
BAHRAIN	+	
BANGLADESH	+	
BARBADOS	+	
BELARUS	(*)	+
BELGIUM	+	
BELIZE	+	
BENIN	+	
BERMUDA		
BHUTAN	(*)	
BOLIVIA	+	
BOSNIA AND HERZEGOVINA	(*)	
BOTSWANA	+	
BRAZIL	+	
BRUNEI DARUSSALAM	+	
BULGARIA	+	+
BURKINA FASO	+	
BURUNDI	+	+
CAMBODIA	+	
CAMEROON	+	
CANADA	+	+
CAPE VERDE	+	
CENTRAL AFRICAN REPUBLIC	+	
CHAD	+	
CHILE	+	
CHINA	+	+
COLOMBIA	+	
COMOROS	(*)	
CONGO (Democratic Republic of the)	+	
CONGO (Republic of the)	+	
COSTA RICA	+	

SG0223Eb

	WTO VALUATION AGREEMENT (1994)	CONTAINERS
<u>COUNCIL MEMBERS</u> (contd.)		
CUBA	+	+
CURAÇAO	(+) ²	
CYPRUS	+	
CZECH REPUBLIC	+	+
DENMARK	+	
DJIBOUTI	+	
DOMINICAN REPUBLIC	+	
ECUADOR	+	
EGYPT	+	
EL SALVADOR	+	
EQUATORIAL GUINEA		
ERITREA		
ESTONIA	+	
ESWATINI	+	
ETHIOPIA	(*)	
FIJI	+	
FINLAND	+	+
FRANCE	+	
GABON	+	
GAMBIA	+	
GEORGIA	+	+
GERMANY	+	
GHANA	+	
GREECE	+	-
GUATEMALA	+	
GUINEA	+	
GUINEA-BISSAU	+	
GUYANA	+	
HAITI	+	
HONDURAS	+	
HONG KONG, CHINA	+	
HUNGARY	+	+
ICELAND	+	
INDIA	+	
INDONESIA	+	+
IRAN (Islamic Republic of)	(*)	
IRAQ	(*)	
IRELAND	+	
ISRAEL	+	
ITALY	+	
JAMAICA	+	
JAPAN	+	
JORDAN	+	
KAZAKHSTAN	+	+
KENYA	+	
KOREA (Republic of)	+	+
KOSOVO		

² Contracting Party as part of the Netherlands.

	WTO VALUATION AGREEMENT (1994)	CONTAINERS
<u>COUNCIL MEMBERS</u> (contd.)		
KUWAIT	+	
KYRGYZSTAN	+	+
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC	+	
LATVIA	+	
LEBANON	(*)	+
LESOTHO	+	
LIBERIA	+	+
LIBYA	(*)	
LITHUANIA	+	+
LUXEMBOURG	+	
MACAU, CHINA	+	
MADAGASCAR	+	
MALAWI	+	
MALAYSIA	+	
MALDIVES	+	
MALI	+	
MALTA	+	
MAURITANIA	+	
MAURITIUS	+	
MEXICO	+	
MOLDOVA	+	+
MONGOLIA	+	
MONTENEGRO	+	+
MOROCCO	+	+
MOZAMBIQUE	+	
MYANMAR (Republic of the Union of)	+	
NAMIBIA	+	
NEPAL	+	
NETHERLANDS	+	
NEW ZEALAND	+	+
NICARAGUA	+	
NIGER	+	
NIGERIA	+	
NORTH MACEDONIA	+	
NORWAY	+	
OMAN	+	
PAKISTAN	+	
PALESTINE		
PANAMA	+	
PAPUA NEW GUINEA	+	
PARAGUAY	+	
PERU	+	
PHILIPPINES	+	
POLAND	+	+
PORTUGAL	+	
QATAR	+	
ROMANIA	+	+
RUSSIAN FEDERATION	+	+
RWANDA	+	

	WTO VALUATION AGREEMENT (1994)	CONTAINERS
<u>COUNCIL MEMBERS</u> (contd.)		
SAINT LUCIA	+	
SAMOA	+	
SAO TOME AND PRINCIPE	(*)	
SAUDI ARABIA	+	+
SENEGAL	+	
SERBIA	(*)	+
SEYCHELLES	+	
SIERRA LEONE	+	
SINGAPORE	+	
SLOVAKIA	+	+
SLOVENIA	+	
SOMALIA	(*)	
SOUTH AFRICA	+	
SOUTH SUDAN	(*)	
SPAIN	+	+
SRI LANKA	+	
SUDAN	(*)	
SURINAME	+	
SWEDEN	+	
SWITZERLAND	+	+
SYRIAN ARAB REPUBLIC	(*)	
TAJIKISTAN	+	
TANZANIA	+	
THAILAND	+	
TIMOR-LESTE	(*)	
TOGO	+	
TONGA	+	
TRINIDAD AND TOBAGO	+	+
TUNISIA	+	+
TÜRKIYE	+	+
TURKMENISTAN		+
UGANDA	+	
UKRAINE	+	+
UNITED ARAB EMIRATES	+	
UNITED KINGDOM	+	
UNITED STATES	+	+
URUGUAY	+	
UZBEKISTAN	(*)	+
VANUATU	+	
VENEZUELA	+	
VIETNAM	+	
YEMEN		
ZAMBIA	+	
ZIMBABWE	+	

	WTO VALUATION AGREEMENT (1994)	CONTAINERS
<u>COUNCIL MEMBERS</u>		
WTO MEMBERS	156	
WTO OBSERVERS	21	
CONTRACTING PARTIES		41

<u>COUNCIL NON-MEMBERS</u>		
CHINESE TAIPEI	+	
DOMINICA	+	
GRENADA	+	
LIECHTENSTEIN	+	
SAINT KITTS AND NEVIS	+	
SAINT VINCENT AND THE GRENADINES	+	
SOLOMON ISLANDS	+	
EUROPEAN UNION	+	
<u>COUNCIL NON-MEMBERS</u>		
WTO MEMBERS	8	
CONTRACTING PARTIES		

TOTAL NUMBER OF :		
WTO MEMBERS	164	
CONTRACTING PARTIES		41

Примітка: сформовано автором на основі джерел Всесвітньої митної організації.

URL: <https://www.wcoomd.org/>.

**WORLD CUSTOMS ORGANIZATION
ORGANISATION MONDIALE DES DOUANES**

Established in 1952 as the Customs Co-operation Council Créée en
1952 sous le nom de Conseil de coopération douanière

General Secretariat

SG0222Eb

Brussels, 14 July 2022.

CONVENTIONS : SUMMARY OF POSITION

(as of 30 June 2022)

CONVENTIONS	CONTRACTING PARTIES SINCE 1 JULY 2021 (Date of deposit of instrument)	NUMBER OF CONTRACTING PARTIES
1. Convention establishing the Customs Co-operation Council - entered into force 4 November 1952	EQUATORIAL GUINEA 22/12/2021	184
2. Convention on Nomenclature for the Classification of goods in Customs tariffs and Protocol of Amendment thereto - entered into force 11 September 1959		5
3. Convention on the Valuation of goods for Customs purposes - entered into force 28 July 1953		8
4. Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System - entered into force 1 January 1988		160

SG0222Eb

CONVENTIONS	CONTRACTING PARTIES SINCE 1 JULY 2021 (Date of deposit of instrument)	NUMBER OF CONTRACTING PARTIES
5. Customs Convention on ECS carnets for commercial samples - entered into force 3 October 1957		1
6. Customs Convention on the temporary importation of packings - entered into force 15 March 1962		38
7. Customs Convention on the temporary importation of professional equipment - entered into force 1 July 1962		55
8. Customs Convention concerning facilities for the importation of goods for display or use at exhibitions, fairs, meetings or similar events - entered into force 13 July 1962		61
9. Customs Convention on the ATA carnet for the temporary admission of goods (ATA Convention) - entered into force 30 July 1963		63
10. Customs Convention concerning welfare material for seafarers - entered into force 11 December 1965		42
11. Customs Convention on the temporary importation of scientific equipment - entered into force 5 September 1969		56

2.

SG0222Eb

CONVENTIONS	CONTRACTING PARTIES SINCE 1 JULY 2021 (Date of deposit of instrument)	NUMBER OF CONTRACTING PARTIES
12. Customs Convention on the temporary importation of pedagogic material - entered into force 10 September 1971		38
13. *Customs Convention on the international transit of goods (ITI Convention) - done on 7 June 1971		3
14. International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (Kyoto Convention) - entered into force 25 September 1974		4
15. International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (Kyoto Convention) <i>(as amended)</i> - entered into force 3 February 2006	KYRGYZSTAN 17/11/2021 COMOROS 09/03/2022 GUATEMALA 10/03/2022 DEMOCRATIC REPUBLIC OF THE CONGO 25/06/2022 SINGAPORE 25/06/2022	133
16. *International Convention on mutual administrative assistance in Customs matters (Johannesburg Convention) - done on 27 June 2003		3 7 Signatories (subject to ratification)

* This Convention has not yet entered into force.

SG0222Eb

CONVENTIONS	CONTRACTING PARTIES SINCE 1 JULY 2021 (Date of deposit of instrument)	NUMBER OF CONTRACTING PARTIES
17. International Convention on mutual administrative assistance for the prevention, investigation and repression of Customs offences (Nairobi Convention) - entered into force 21 May 1980		52 2 Signatories (subject to ratification)
18. Convention on Temporary Admission (Istanbul Convention) - entered into force 27 November 1993	PERU 27/07/2021 PHILIPPINES 17/01/2022	74

□ AMENDMENT TO THE CONVENTION ESTABLISHING A CUSTOMS CO-OPERATION COUNCIL	ACCEPTANCES SINCE 1 JULY 2021	TOTAL NUMBER OF ACCEPTANCES
		74

Примітка: сформовано автором на основі джерел Всесвітньої митної організації.

URL: <https://www.wcoomd.org/>

Декларації та резолюції Ради митного співробітництва
щодо питань митного забезпечення кордонів ЄС

А. Декларації Ради митного співробітництва щодо питань митного забезпечення кордонів ЄС

- Декларація Ради Європи про просування конвенцій та інших міжнародних документів, покликаних гармонізувати і стандартизувати митні закони і правила і технічне співробітництво - Сеульська декларація (травень 1984 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо її ролі в галузі митного правозастосування - Брюссельська декларація (червень 1986 р.)
- Декларація Ради про задоволення завдань 2000 року - Оттавська декларація (червень 1987 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо гармонізації/комп'ютеризації митних процедур та стратегія 21^{століття} - Вашингтонська декларація (липень 1989 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва про подальший національний розвиток Меморандумів про взаєморозуміння між митницею та торговельним співтовариством, спрямованих на співробітництво з метою запобігання контрабанді наркотиків - Декларація Меморандуму про взаєморозуміння (червень 1992 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо належного врядування та доброчесності в митній справі - Переглянута декларація Аруша (червень 2003 р.)
- Декларація Всесвітньої митної організації про транснаціональну організовану злочинність - Будапештська декларація (червень 1997 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва про вдосконалення митного співробітництва та взаємної адміністративної допомоги - Кіпрська декларація (червень 2000 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо електронної комерції - Бакинська декларація (червень 2001 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо незаконного обігу наркотиків - Брюссельська декларація (червень 2003 р.)

- Декларація Ради митного співробітництва щодо незаконної торгівлі дикими тваринами (червень 2014 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва щодо її ролі у боротьбі з тероризмом та зміцненні безпеки - Луксорська декларація (грудень 2017 р.)
- Декларація Всесвітньої митної організації про транскордонну електронну комерцію - Пекінська декларація (лютий 2018 р.)
- Декларація Ради митного співробітництва з питань гендерної рівності та різноманітності в митній справі (грудень 2020 р.)

Б. Резолюції Ради митного співробітництва щодо питань митного забезпечення кордонів ЄС

- Резолюція Ради митного співробітництва про роль митниці у сприянні транскордонному переміщенню ситуативно критичних лікарських засобів та вакцин (грудень 2020 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про рамки стандартів транскордонної електронної комерції (червень 2018 р.)
- Резолюція Комісії з питань політики щодо керівних принципів транскордонної електронної комерції (грудень 2017 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про роль митниці у запобіганні незаконному обігу об'єктів культури (липень 2016 р.)
- Пунта Кана Резолюція Комісії з політики ВМО про роль митниці в контексті безпеки (грудень 2015 р.)
- Резолюція Комісії з питань політики щодо укладення Угодою про спрощення процедур торгівлі Світовою організацією торгівлі (грудень 2013 р.)
- Резолюція Комісії з питань політики безпеки повітряних вантажів (грудень 2011 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про роль митниці у ліквідації наслідків стихійних лих (червень 2011 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про глобальний економічний спад (червень 2009 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про роль митниці у 21 столітті (червень 2008 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про рамки стандартів для забезпечення та сприяння глобальній торгівлі (червень 2006 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва Стратегічної групи високого рівня (червень 2005 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про рамки стандартів для забезпечення та сприяння глобальній торгівлі (червень 2005 р.)

- Резолюція Ради митного співробітництва з питань глобальної безпеки та заходів сприяння міжнародній торгівлі (червень 2004 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва з питань безпеки та спрощення ланцюга постачання міжнародної торгівлі (червень 2002 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про важливість розвідувальної інформації для підтримки діяльності митної служби (червень 1992 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва щодо запобігання незаконному руху зникаючих видів дикої фауни і флори (червень 1991 р.)
- Постанова Ради митного співробітництва про запровадження програм класифікаційної інформації перед в'їздом (червень 1991 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва, що закликає членів та митні або економічні союзи стати договірними сторонами Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (липень 1989 р.)
- Постанова Ради митного співробітництва щодо незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (липень 1989 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва про мобілізацію ресурсів членів (червень 1988 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва, що закликає членів прийняти відповідне законодавство для запобігання наживанню правопорушників на своїх правопорушеннях (червень 1987 р.)
- Резолюція Ради митного співробітництва щодо заходів проти контрабанди творів мистецтва і старожитностей (червень 1976 р.)
- Постанова Ради митного співробітництва про запобігання незаконному обігу наркотиків, стимуляторів і подібних до них речовин (червень 1967 р.)

Примітка: сформовано автором.

ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ ЄС

з питань правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами
(станом на 01.09.2022)

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Гондурас щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 217, 18.6.2021, с. 3–136).

Рішення Ради (ЄС)2020/2185 від 18 грудня 2020 року про підписання від імені Союзу Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Гондурас про лісове правозастосування, управління та торгівлю лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 435, 23.12.2020, с. 63–64).

Рішення Ради (ЄС)2021/964 від 26 травня 2021 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Гондурас щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 217, 18.6.2021, с. 1–2).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Соціалістичною Республікою В'єтнам щодо правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами (OJ L 147, 5.6.2019, с. 3–209).

Рішення Ради (ЄС)2018/1528 від 11 жовтня 2018 року про підписання від імені Союзу Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Соціалістичною Республікою В'єтнам про охорону лісу, управління та торгівлю (OJ L 257, 15.10.2018, с. 1–2).

Рішення Ради (ЄС)2019/854 від 15 квітня 2019 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Соціалістичною Республікою В'єтнам щодо правоохоронної діяльності, управління та торгівлі лісами (OJ L 147, 5.6.2019, с. 1–2).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Індонезія щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією в Європейському Союзі (OJ L 150, 20.5.2014, с. 252–330).

Рішення Ради 2013/486/ЄС від 23 вересня 2013 року про підписання від імені Європейського Союзу Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Індонезія про лісове правозастосування, управління та торгівлю лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 265, 8.10.2013, с. 1–2).

Рішення Ради 2014/284/ЄС від 14 квітня 2014 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою

Індонезія щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 150, 20.5.2014, с. 250–251).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Ліберія щодо дотримання лісового права, управління та торгівлі лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 191, 19.7.2012, с. 3–90).

Рішення Ради 2011/475/ЄС від 22 липня 2011 року про підписання від імені Союзу Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Ліберія про лісове правозастосування, управління та торгівлю лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 196, 28.7.2011, с. 2).

Рішення Ради 2012/373/ЄС від 14 травня 2012 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Ліберія щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією до Європейського Союзу (OJ L 191, 19.7.2012, с. 1).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Центральноафриканською Республікою щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі деревиною та похідною продукцією до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 191, 19.7.2012, с. 103–256).

Рішення Ради 2011/790/ЄС від 14 листопада 2011 року про підписання Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Центральноафриканською Республікою про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідними продуктами до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 320, 3.12.2011, с. 2).

Рішення Ради 2012/374/ЄС від 14 травня 2012 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Центральноафриканською Республікою про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідною продукцією до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 191, 19.7.2012, с. 102).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Камерун про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідною продукцією до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 92, 6.4.2011, с. 4–125).

Рішення Ради 2011/200/ЄС від 27 вересня 2010 року про підписання Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Камерун про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідними продуктами до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 92, 6.4.2011, с. 1–2).

Рішення Ради 2011/201/ЄС від 28 лютого 2011 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Камерун

про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідними продуктами до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 92, 6.4.2011, с. 3).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Конго про охорону лісового права, управління та торгівлю деревиною та похідною продукцією до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 92, 6.4.2011, с. 127–238).

Рішення Ради 2010/615/ЄС від 17 травня 2010 року про підписання Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Конго про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідними продуктами до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 271, 15.10.2010, с. 1–2).

Рішення Ради 2011/202/ЄС від 28 лютого 2011 року про укладення Угоди про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Республікою Конго про лісове правозастосування, управління та торгівлю деревиною та похідними продуктами до Європейського Союзу (FLEGT) (OJ L 92, 6.4.2011, с. 126).

Угода про добровільне партнерство між Європейським Співтовариством та Республікою Гана щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією в Співтовариство (OJ L 70, 19.3.2010, с. 3–75).

Рішення Ради 2010/151/ЄС від 16 листопада 2009 року про підписання та укладення угоди про добровільне партнерство між Європейським Співтовариством та Республікою Гана щодо дотримання лісового законодавства, управління та торгівлі лісопродукцією на території Співтовариства (OJ L 70, 19.3.2010, с. 1–2).

ПОВ'ЯЗАНІ ДОКУМЕНТИ

Повідомлення щодо набрання чинності Угодою про добровільне партнерство між Європейським Союзом та Соціалістичною Республікою В'єтнам про охорону лісового законодавства, управління та торгівлю (OJ L 241, 19.9.2019, с. 1).

Регламент (ЄС) No 995/2010 Європейського Парламенту та Ради від 20 жовтня 2010 року, що встановлює зобов'язання операторів, які розміщують на ринку деревиною та лісопродукцією (OJ L 295, 12.11.2010, с. 23–34).

Регламент Ради (ЄС) No 2173/2005 від 20 грудня 2005 року про створення схеми ліцензування FLEGT для імпорту деревини до Європейського Співтовариства (OJ L 347, 30.12.2005, с. 1–6).

Примітка: сформовано автором на основі джерел Всесвітньої митної організації. URL: <https://www.wcoomd.org/>.

Правові засади діяльності
Державної служби експортного контролю України

Закон України від 20.02.2003 № 549 "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання"

Закон України від 17.03.2011 № 3166 "Про центральні органи виконавчої влади"

Указ від 20.03.2002 № 276 "Про розмежування повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері військово-технічного співробітництва з іноземними державами"

Постанова від 31.03.2015 № 159 "Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України"

Постанова від 15.07.1997 № 767 "Про затвердження Положення про порядок проведення експертизи в галузі державного експортного контролю"

Постанова від 17.07.2003 № 1080 "Про затвердження Порядку державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів"

Постанова від 20.11.2003 № 1807 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення"

Постанова від 27.05.1999 № 920 "Про затвердження Положення про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях товарів, які підлягають державному експортному контролю"

Постанова від 13.07.2011 № 746 "Про затвердження Порядку справляння плати за надання платних адміністративних послуг з оформлення та видачі документів у галузі державного експортного контролю і переліку платних адміністративних послуг, що надаються Державною службою експортного контролю, та розміру плати за їх надання"

Постанова від 28.01.2004 № 86 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання"

Постанова від 06.06.2012 № 500 "Про затвердження Порядку державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів"

Постанова від 08.06.1998 № 838 "Про затвердження Положення про порядок надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю"

Наказ Мінекономрозвитку від 23.01.2013 № 61 "Про затвердження Порядку взаємодії міністерства економічного розвитку і торгівлі України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економічного розвитку і торгівлі України" (реєстр.№ 246/22778 від 12.02.2013)

Наказ Мінекономрозвитку від 16.12.2013 № 1490 "Про затвердження Порядку розгляду справ про порушення юридичними особами вимог законодавства в галузі державного експортного контролю" (реєстр.№ 101/24878 від 12.02.2013)

Наказ Мінекономрозвитку від 17.01.2014 № 74 "Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в галузі державного експортного контролю" (реєстр.№ 304/25081 від 17.02.2014)

Наказ Держекспортконтролю від 29.11.2004 № 355 "Про затвердження Інструкції про порядок оформлення і використання дозвільних документів у галузі державного експортного контролю" (реєстр. № 1576/10175 від 13.12.2004)

Наказ Держекспортконтролю від 27.04.2009 № 31 "Про затвердження Інструкції про реєстрацію в Держекспортконтролі суб'єктів підприємницької діяльності України як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів" (реєстр. № 637/16653 від 15.07.2009)

Примітка: сформовано автором на основі джерел Державної служби експортного контролю України. URL: <https://dsecu.gov.ua/ua/pravovi-zasady-diyalnosti>.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Додаток К

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

03

2021 року

План роботи Державної митної служби України на 2021 рік

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
Розділ 1. Щодо митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД			
1.1	Забезпечення реалізації положень Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль, ратифікованої Законом України від 11 липня 2019 року № 2753-VIII: підготовка рекомендацій для територіальних органів щодо дотримання основних положень Угоди; закупівля та впровадження бланків сертифікатів EUR-Мед; узагальнення і доведення інформації щодо печаток посадових осіб територіальних органів, уповноважених засвідчувати документи про походження товару; узгодження з Ізраїльською митною адміністрацією питання запровадження електронного сертифіката EUR.1 у вільній торгівлі	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	I квартал
1.2	Впровадження оновленого порядку видачі територіальними органами сертифікатів з перевезення товару EUR.1 та EUR-MED	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	I квартал
1.3	Підготовка проекту наказу Держмитслужби «Про внесення змін до наказу Державної митної служби України від 31.01.2020 № 31 «Про затвердження форм звітів та Методики щоквартального (щомісячного) моніторингу результативності та ефективності контролю визначення країни походження, правомірності використання пільг та преференцій зі сплати митних платежів» з метою удосконалення окремих форм звітів територіальних органів	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	II квартал

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
1.4	Здійснення заходів щодо підписання Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Білорусь про затвердження Положення про створення і застосування електронної системи сертифікації походження товарів	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	III квартал
1.5	Підготовка проектів розпорядження Кабінету Міністрів України та Закону України про ратифікацію Рішення Підкомітету Україна-ЄС з питань митного співробітництва стосовно заміни Протоколу I щодо визначення концепції походження товарів до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС положеннями Альтернативно застосовуваних правил походження Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.6	Підготовка матеріалів для участі у проведенні антидемпінгових, спеціальних, антисубсидійних розслідувань в Україні та організація роботи територіальних органів з питань достовірності, повноти нарахування та сплати особливих видів мита (спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне) відповідно до вимог чинного законодавства	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.7	Ведення спеціальних профілів ризику для здійснення контролю за переміщенням товарів, яким надаються пільги та преференції зі сплати мита	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.8	Підготовка пропозицій до проектів актів законодавства, необхідних для виконання зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у частині імплементації положень Митного кодексу Союзу, затвердженого Регламентом (ЄС) № 952/2013 Європейського Парламенту та Ради від 9 жовтня 2013 року, та імплементаційного Регламенту (ЄС) № 2015/2447 про встановлення детальних правил імплементації певних положень Регламенту (ЄС) № 952/2013	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.9	Організація та забезпечення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати митних та інших платежів у повному обсязі платниками податків до відповідного бюджету під час переміщення товарів через митний кордон України та після завершення операцій з митного контролю та митного оформлення	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.10	Організація та здійснення контролю за наданням територіальним органам забезпечення сплати митних платежів	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.11	Організація ведення єдиного рахунку для зарахування авансових платежів (передоплати), що вносяться підприємствами до/або під час митного оформлення	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
1.12	Організація здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, в тому числі після завершення операцій з митного контролю та митного оформлення, відповідно до законодавства з питань митної справи	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.13	Направлення до митних органів іноземних держав запитів на перевірку автентичності документів, які надавались для підтвердження заявленої митної вартості	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.14	Організація та забезпечення територіальними органами контролю за наданням пільг щодо митних платежів	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.15	Збір, узагальнення та аналіз інформації щодо цін на світових товарних ринках на певні види товарів, що імпортуються на митну територію України, з відкритих джерел: інтернет-ресурсу, публікацій, періодичних видань	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.16	Запровадження системної взаємодії підрозділу цінової інформації Держмитслужби з профільними структурними підрозділами Мінфіну і ДПС	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	I квартал
1.17	Взяття участі у сесіях Підкомітету та Комітету з Гармонізованої системи Всесвітньої митної організації	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.18	Забезпечення опрацювання проектів законів, постанов Кабінету Міністрів України та наказів міністерств і відомств у частині правильності застосування назв товарів та їх кодів згідно з вимогами УКТ ЗЕД	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.19	Здійснення підготовчих заходів для розробки проекту УКТ ЗЕД версії 2022 року, в основу якої покладено Гармонізовану систему ВМО версії 2022 року	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	Упродовж року
1.20	Розроблення, забезпечення оновлення та використання під час здійснення контролю митної вартості методології проведення митної оцінки (у тому числі з урахуванням особливостей контролю операцій пов'язаних осіб із систематизацією практики та прикладами митної оцінки, побудованої на міжнародних принципах методології митної оцінки, визначених у документах Світової організації торгівлі та Всесвітньої митної організації)	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	I квартал
1.21	Впровадження використання для цілей контролю митної вартості та доведення наявності/відсутності впливу взаємозв'язаності сторін на вартість товарів автоматизованого обміну фінансовою інформацією, яка використовується податковим аудитом для цілей контролю за трансфертним ціноутворенням та BEPS	Департамент митних платежів, контролю митної вартості та митно-тарифного регулювання ЗЕД	I квартал

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
Розділ 2. Щодо організації митного контролю та оформлення			
2.1	Організація, координація роботи територіальних органів з питань здійснення митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно
2.2	Надання Мінфіну пропозицій щодо удосконалення законодавства України з питань організації митного контролю та оформлення	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.3	Надання Департаменту митних інформаційних технологій пропозицій щодо вдосконалення програмно-інформаційних комплексів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.4	Моніторинг наявності черг у пунктах пропуску через державний кордон України та контроль за повнотою дій територіальних органів, направлених на їх зменшення. Контроль виконання угод щодо застосування системи попереднього повідомлення про виникнення надзвичайних ситуацій	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно
2.5	Проведення дослідження часу випуску товарів з моменту їх прибуття у пункт пропуску до моменту їх випуску з нього з використанням інструменту Всесвітньої митної організації	Департамент організації митного контролю та оформлення	III квартал
2.6	Організація та контроль за наданням адміністративних послуг	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно
2.7	За результатами проведення експерименту щодо автоматизації процесів подачі заяв для надання, переоформлення, зупинення дії, анулювання дозволів на провадження митної брокерської діяльності розроблення проекту наказу Міністерства фінансів України «Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності»	Департамент організації митного контролю та оформлення	IV квартал
2.8	Приведення у відповідність до чинного законодавства Порядку розміщення на територіях пунктів пропуску через державний кордон України підприємств, що здійснюють господарську діяльність або іншу діяльність, пов'язану із забезпеченням діяльності пунктів пропуску і підприємств (установ) сфери обслуговування, затвердженого наказом Державної митної служби України, Адміністрації Державної прикордонної служби України від 24.01.2006 № 51/49	Департамент організації митного контролю та оформлення	IV квартал
2.9	Організація роботи з надання, переоформлення, зупинення дії та анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію митних складів, складів тимчасового зберігання, магазинів безмитної торгівлі, вантажних митних комплексів, провадження митної брокерської діяльності, вільних митних зон комерційного або сервісного типу	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
2.10	Здійснення контролю та організація діяльності територіальних органів з контролю за дотриманням вимог законодавства щодо облаштування митних складів, складів тимчасового зберігання, вантажних митних комплексів, магазинів безмитної торгівлі, провадження митної брокерської діяльності, вільних митних зон комерційного або сервісного типу	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно
2.11	Розроблення та видання наказів Держмитслужби щодо створення та/або ліквідації митних постів як відокремлених структурних підрозділів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.12	Участь у заходах з підготовки відповідних міжнародних угод щодо відкриття нових пунктів пропуску через державний кордон	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.13	Моніторинг застосування територіальними органами скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних транспортних засобів та контейнерів, а також вагових комплексів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.14	Удосконалення автоматизованої системи митного оформлення товарів, зокрема, впровадження модулів прийняття автоматизованих рішень про виконання митних формальностей. Подальша автоматизація митних формальностей	Департамент організації митного контролю та оформлення	I квартал
2.15	Координація роботи територіальних органів із забезпечення виконання митних формальностей за митними деклараціями відповідно до компетенції Департаменту організації митного контролю та оформлення	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.16	Проведення роз'яснювальної роботи щодо застосування законодавства з питань застосування митних режимів та забезпечення митного оформлення	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.17	Взаємодія з Торгово-промисловою палатою України з питань, пов'язаних із застосуванням карнетів А.Т.А.	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.18	Збір, обробка та систематизація інформації щодо правил застосування митних режимів, порядку виконання митних формальностей з метою підготовки пропозицій щодо вдосконалення відповідних нормативно-правових актів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Постійно
2.19	Вибірковий моніторинг карток відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України з метою вивчення причин відмови у митному оформленні та мінімізації порушень з боку посадових осіб територіальних органів у частині надання необґрунтованих відмов	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.20	Координація діяльності територіальних органів з питань дотримання порядку застосування та правильності заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа під час декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України підприємствами	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
2.21	Координація роботи територіальних органів з питань здійснення контролю за переміщенням митною територією України товарів, що перебувають під митним контролем	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.22	Забезпечення застосування Держмитслужбою положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року до порушників процедури перевезення на умовах Конвенції МДП	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.23	Ведення переліку місць доставки товарів та координація діяльності територіальних органів з питання відкриття місць доставки	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.24	Участь у здійсненні допуску перевізників-резидентів до перевезень на умовах Конвенції МДП	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.25	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується форма плану, порядок планування та проведення органами моніторингу відповідності підприємства критеріям АЕО	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.26	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується порядок ведення Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.27	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується форма сертифіката АЕО	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.28	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується форма, опис та правила використання національного логотипа АЕО	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.29	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується форма заяви підприємства про надання дозволу на застосування спеціального спрощення	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.30	Супроводження проекту постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджується форма дозволу на застосування спеціального спрощення	Департамент організації митного контролю та оформлення	Перше півріччя
2.31	Проведення оцінки відповідності (повторної оцінки відповідності) підприємств критеріям авторизованого економічного оператора; надання авторизації авторизованого економічного оператора; за наявності законодавчо встановлених підстав – зупинка дії та анулювання наданої підприємству авторизації авторизованого економічного оператора	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.32	Координація діяльності територіальних органів із здійснення моніторингу відповідності підприємств критеріям авторизованого економічного оператора та застосування підприємствами спеціальних спрощень, передбачених Митним кодексом України	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
2.33	Організація розгляду документів юридичних осіб з надання статусу гаранта та ведення реєстру гарантів	Департамент організації митного контролю та оформлення	Упродовж року
2.34	Поширення практики взаємного визнання результатів митного контролю під час проведення митних процедур	Департамент організації митного контролю та оформлення	IV квартал
2.35	Здійснення моніторингу застосування загальної декларації прибуття, за результатами якого визначитись стосовно зміни структури інформації, яку подають перевізники у загальну декларацію прибуття	Департамент організації митного контролю та оформлення	Друге півріччя
Розділ 3. Щодо нетарифного регулювання			
3.1	Впровадження декларативного принципу щодо дотримання заходів нетарифного регулювання. Подання на розгляд Міністерства фінансів України проекту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо підтвердження суб'єктами господарювання заходів нетарифного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності»	Управління нетарифного регулювання	I квартал
3.2	Організація контролю за переміщенням товарів військового призначення та подвійного використання. Недопущення переміщення через митний кордон України товарів військового призначення та подвійного використання з порушенням законодавства з питань державного експортного контролю	Управління нетарифного регулювання	Упродовж року
3.3	Забезпечення функціонування та наповнення бази даних щодо прав інтелектуальної власності	Управління нетарифного регулювання	Упродовж року
3.4	Участь у межах компетенції в проведенні короткострокових семінарів (тренінгів) з питань нерозповсюдження зброї масового знищення та експортного контролю	Управління нетарифного регулювання	Упродовж року
Розділ 4. Щодо боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил			
4.1	Забезпечення проведення контрольних заходів оперативними групами з метою виявлення та припинення порушень митних правил та контрабанди на всій митній території України	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.2	Координація дій територіальних органів у частині взаємодії з правоохоронними органами щодо проведення заходів з протидії незаконному переміщенню товарів, транспортних засобів, зброї, наркотичних речовин	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.3	Участь у проведенні спеціальних спільних операцій (у тому числі міжнародних) з метою виявлення та припинення порушень митного законодавства	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
4.4	Вжиття заходів щодо покращення оперативного обміну інформацією, необхідною для забезпечення та здійснення діяльності з виявлення та припинення порушень законодавства з питань митної справи, з правоохоронними та митними органами іноземних держав	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.5	Здійснення заходів щодо посилення спроможності Держмитслужби з протидії незаконному переміщенню зброї, частин до зброї, боєприпасів, вибухових речовин, шляхом імплементації проекту ОБСЄ «Підтримка Державної митної служби України у запобіганні та боротьбі з незаконним обігом зброї, боєприпасів та вибухових речовин» та інших міжнародних проєктів	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.6	Забезпечення обміну інформацією з компетентними митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав у рамках протидії, виявлення та розслідування порушень митних правил	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.7	Здійснення перевірки законності та обґрунтованості постанов в справах про порушення митних правил відповідно до статті 530 Митного кодексу України	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
4.8	Забезпечення взаємодії та обміну інформацією із Всесвітньою митною організацією, Регіональним інформаційним вузлом зв'язку країн Центральної/Східної Європи («RILO-Варшава»), Регіональними та Національними вузлами ВМО з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.	Департамент боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил	Упродовж року
Розділ 5. Щодо митного аудиту та митної статистики			
5.1	Організація та здійснення моніторингу проведених територіальними органами документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Упродовж року
5.2	Аналіз якості проведених територіальними органами документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи з урахуванням результатів адміністративних оскаржень та розгляду судових справ	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Упродовж року
5.3	Вдосконалення алгоритмів відбору платників податків для планування проведення територіальними органами перевірок з урахуванням норм наказу Мінфіну від 17.08.2020 № 509 «Про затвердження Порядку планування митними органами документальних виїзних перевірок» з використанням наявних інформаційних систем Держмитслужби	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
5.4	Взяття участі у тестуванні розробленої ІТ-системи пост-митного аудиту та внесення результатів аудиту попередніх періодів до інформаційних систем	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Упродовж трьох місяців після впровадження ІТ-системи у тестовому режимі
5.5	Розроблення та запровадження системи оцінювання ефективності здійснення митного аудиту як форми митного контролю на підставі фактично виявлених порушень, у тому числі заходів нетарифного регулювання, сплачених податків до державного бюджету, результатів розгляду судових справ та їх подальших перспектив	Департамент митного аудиту та обліку осіб	І квартал
5.6	Впровадження системи контролю за відпрацюванням підрозділами митного аудиту територіальних органів інформації, отриманої від уповноважених органів іноземних держав	Департамент митного аудиту та обліку осіб	ІІ квартал
5.7	Підготовка інформації з баз даних Держмитслужби за запитом структурних підрозділів апарату Держмитслужби, що не можуть бути виконані стандартними засобами за допомогою інформаційних систем Держмитслужби	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Упродовж року
5.8	Супроводження державної реєстрації проекту наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2015 року № 552»	Департамент митного аудиту та обліку осіб	Перше півріччя
Розділ 6. Щодо профілювання митних ризиків			
6.1	Організаційне супроводження процесів управління ризиками, у тому числі шляхом прийняття в установленому порядку документів з питань управління ризиками, їх актуалізація у відповідність до чинного законодавства з питань митної справи, з урахуванням реорганізаційних заходів	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
6.2	Здійснення вибіркового моніторингу виконання митних формальностей за результатами застосування системи управління ризиками	Департамент профілювання митних ризиків	Постійно
6.3	Системний перегляд профілів ризику, розроблення профілів ризику з урахуванням визначення пріоритетних напрямів контролю, результатів здійснення моніторингу та контролю, вдосконалення автоматизованих алгоритмів аналізу та оцінки	Департамент профілювання митних ризиків Структурні підрозділи у межах компетенції	Постійно
6.4	Використання в автоматизованій системі управління ризиками суб'єктно-орієнтованих критеріїв з метою врахування характеристик та історії діяльності суб'єктів господарювання під час визначення ступеня ризику	Департамент профілювання митних ризиків	Постійно

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
6.5	Розширення сфери застосування автоматизованої системи управління ризиками на всі митні формальності, від обробки попередньої інформації (у тому числі даних загальних декларацій прибуття) до обробки результатів митного пост-аудиту. Впровадження профілів та індикаторів ризику, орієнтованих не лише на визначення конкретних параметрів (наприклад, вартості, ваги, коду товару згідно з УКТ ЗЕД), а й на інші характеристики та параметри товару та/або зовнішньоекономічної операції	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
6.6	Розширення джерел інформації для проведення аналізу та оцінки ризиків, у тому числі для автоматизованого аналізу та оцінки ризиків. Забезпечення використання під час проведення автоматизованого аналізу та оцінки ризиків інформації, отриманої від державних органів	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
6.7	Забезпечення виконання плану заходів з реалізації Стратегії розвитку системи управління ризиками у сфері митного контролю на період до 2022 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 978-р, та інформування Мінфіну щодо стану його реалізації	Департамент профілювання митних ризиків	IV квартал
6.8	Організаційне супроводження процесів моніторингу, аналізу та оцінки митних ризиків, у тому числі із застосуванням таргетингу, при здійсненні митного контролю товарів, транспортних засобів	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
6.9	Забезпечення координації застосування таргетингу в рамках системи управління ризиками	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
6.10	Забезпечення реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю, в тому числі із застосуванням таргетингу	Департамент профілювання митних ризиків	Упродовж року
Розділ 7. Щодо роботи з персоналом			
7.1	Організація роботи щодо укомплектування апарату Держмитслужби та територіальних органів працівниками відповідного фаху згідно із законами України «Про державну службу», «Про запобігання корупції» та «Про очищення влади»	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
7.2	Проведення конкурсів/добору на зайняття посад державної служби категорії «Б» та «В», призначення та звільнення яких здійснюється Головою Держмитслужби	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
7.3	Вжиття організаційних заходів щодо забезпечення інформування та залучення потенційних кандидатів на вакантні посади у Держмитслужбі	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
7.4	Здійснення заходів щодо проведення перевірки кандидатів на зайняття посад державної служби апарату Держмитслужби та територіальних органів, призначення та звільнення яких здійснюється Головою Держмитслужби відповідно до законів України «Про очищення влади» та «Про запобігання корупції»	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
7.5	Здійснення заходів щодо проведення тестування з питань кваліфікації та благонадійності, за результатами якого розпочати роботу Держмитслужби у форматі єдиної юридичної особи	Департамент по роботі з персоналом	Перше півріччя
7.6	Формування проекту та подання на затвердження в установленому порядку Плану підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб апарату Держмитслужби та територіальних органів на 2021 рік	Департамент по роботі з персоналом	I квартал
7.7	Організація та участь у проведенні заходів з підвищення кваліфікації посадових осіб Держмитслужби та територіальних органів за спеціальними професійними (сертифікатними) короткостроковими програмами, у тому числі щодо навичок постановки цілей та ключових показників відповідно до посадових вимог, методів оцінювання їх виконання	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
7.8	Організаційне забезпечення проведення оцінювання результатів службової діяльності посадових осіб апарату Держмитслужби та територіальних органів у 2021 році	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
7.9	Здійснення організаційних заходів щодо визначення результатів виконання завдань державними службовцями апарату Держмитслужби та територіальних органів у 2021 році	Департамент по роботі з персоналом	Друге півріччя
7.10	Формування графіка відпусток персоналу в апараті Держмитслужби на 2022 рік	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.11	Побудова служби управління персоналом, основними завданнями якої є розроблення системи мотивації та стратегічного управління людськими ресурсами, визначення системи посадових обов'язків працівників відповідно до цілей і завдань Держмитслужби, ефективного та прозорого процесу добору персоналу, справедливих умов проходження та просування по службі	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.12	Розроблення методичних рекомендацій та запровадження інструментів для реалізації в Держмитслужбі кращих практик корпоративної культури та командної роботи	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.13	Створення системи вивчення рівня задоволеності персоналу умовами праці	Департамент по роботі з персоналом	I квартал
7.14	Проведення систематичного опитування щодо рівня задоволеності персоналу та підготовка відповідних управлінських рішень	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.15	Актуалізація програм перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб та працівників Держмитслужби, у тому числі розроблення навчальних програм для різних посад за напрямками діяльності посадових осіб та працівників територіальних органів на базі митниць та пунктів пропуску	Департамент по роботі з персоналом	Перше півріччя

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
7.16	Зміна формату централізованих навчальних програм на проведення більшості з них в онлайн-режимі	Департамент по роботі з персоналом	Перше півріччя
7.17	Інтеграція митних інформаційних ресурсів та автоматизованих систем Держмитслужби у процес підготовки	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.18	Запровадження практики застосування типових професійних ситуацій за допомогою технології 3D-моделювання	Департамент по роботі з персоналом	IV квартал
7.19	Організація та проведення спільних навчальних заходів, у тому числі в пунктах пропуску на кордоні	Департамент по роботі з персоналом	Упродовж року
Розділ 8. Щодо запобігання та протидії корупції			
8.1	Здійснення заходів щодо запобігання та виявлення корупції, а також контроль за дотриманням антикорупційного законодавства в апараті Держмитслужби та територіальних органах	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.2	Отримання та організація розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних за корупцією правопорушень, у тому числі внесених викривачами.	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.3	Здійснення заходів щодо забезпечення захисту працівників, які повідомили про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», від застосування негативних заходів впливу відповідно до законодавства щодо захисту викривачів	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.4	Розміщення на офіційному вебпорталі Держмитслужби інформації про результати роботи підрозділів з питань запобігання та протидії корупції	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Щомісячно
8.5	Інформування працівників Держмитслужби про факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, результати їх розгляду (розслідування) та притягнення до відповідальності винних осіб	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.6	Організація проведення опитування учасників відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи, стосовно їх оцінки сприйняття рівня корупції у Держмитслужбі	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.7	Проведення або участь у міжвідомчих семінарах, тренінгах з питань запобігання та виявлення корупції	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.8	Забезпечення роботи з визначення та оцінки корупційних ризиків у діяльності Держмитслужби, розроблення та подання до Національного агентства з питань запобігання корупції антикорупційної програми на погодження	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	II квартал
8.9	Проведення моніторингу та оцінки стану виконання антикорупційної програми	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.10	Перевірка факту та своєчасності подання посадовими особами Держмитслужби, її територіальних органів декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
8.11	Вжиття заходів із запобігання, виявлення конфлікту інтересів та його усунення, контролю за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
8.12	Взаємодія з підрозділами з питань запобігання та виявлення корупції державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, правоохоронними органами, спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері запобігання та виявлення корупції	Відділ з питань запобігання та протидії корупції	Упродовж року
Розділ 9. Щодо міжнародної взаємодії			
9.1	Підписання угод із суміжними країнами та найбільшими торговельними партнерами України щодо обміну попередньою митною інформацією про товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.2	Розвиток двосторонньої договірної бази про здійснення спільного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.3	Забезпечення використання інструментів міжнародної технічної допомоги та участі у проєктах, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.4	Співпраця на керівному та операційному рівнях між митними адміністраціями суміжних країн для сприяння транскордонному двосторонньому митному співробітництву	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.5	Здійснення міжнародного співробітництва та заходів щодо виконання зобов'язань у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції з питань, що належать до компетенції Держмитслужби	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.6	Забезпечення організації виконання зобов'язань України в рамках Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі та моніторингу їх виконання	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
9.7	Розвиток співпраці з Всесвітньою митною організацією (ВМО)	Департамент міжнародної взаємодії	Упродовж року
Розділ 10. Щодо запровадження міжнародної транзитної системи			
10.1	Проведення пілотного проєкту з тестування національної електронної транзитної системи	Департамент запровадження міжнародної транзитної системи	Перше півріччя

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
10.2	Організація навчання персоналу територіальних органів щодо здійснення транзитних процедур відповідно до положень Конвенції про процедуру спільного транзиту	Департамент запровадження міжнародної транзитної системи	Упродовж півроку після набрання чинності нормативно-правовими актами, які регламентують забезпечення впровадження режиму спільного транзиту
10.3	Запровадження системи спільного транзиту між Україною та Договірними сторонами Конвенції про процедуру спільного транзиту	Департамент запровадження міжнародної транзитної системи	Через рік після набрання чинності нормативно-правовими актами, які регламентують забезпечення впровадження режиму спільного транзиту
10.4	Впровадження національної електронної транзитної системи, сумісної з новою комп'ютеризованою транзитною системою ЄС (NCTS)	Департамент запровадження міжнародної транзитної системи	Перше півріччя
Розділ 11. Щодо питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації			
11.1	Затвердження архітектури інформаційно-телекомунікаційної системи, ІТ-стандартів, сервісного каталогу тощо	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	ІІ квартал
11.2	Затвердження політики використання інформаційних систем. Розроблення та впровадження операційної політики, яка забезпечує цілодобову підтримку інформаційно-телекомунікаційної системи, безпеку та надійне документування для користувачів та інструменти звітності для керівників	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	ІІ квартал

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
11.3	<p>Створення, впровадження, модернізація, забезпечення функціонування та супроводження інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем Держмитслужби, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> впровадження електронної транзитної системи; впровадження в апараті Держмитслужби та територіальних органах комплексної системи електронного документообігу, системи по роботі з персоналом, системи бухгалтерського обліку, фінансової звітності, обліку праці та заробітної плати; створення та впровадження функціоналу для забезпечення роботи авторизованих економічних операторів; створення та впровадження функціоналу оновленого єдиного державного інформаційного веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»; створення та впровадження оновленої автоматизованої системи митного оформлення; створення та впровадження оновленої автоматизованої системи управління ризиками; створення та впровадження функціоналу для роботи з митним реєстром об'єктів прав інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону; створення та впровадження функціоналу для роботи з фінансовими гарантіями та гарантіями; створення та впровадження інформаційної системи митного аудиту; забезпечення розвитку сервісу для подання громадянами та підприємствами електронних заяв та прийняття в електронному вигляді митними органами рішень з питань митної справи 	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Упродовж року
11.4	Впровадження інтерфейсу доступу до знеособленої інформації для статистичних цілей та знеособленої інформації щодо конкретних експортно-імпортних операцій	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	II квартал
11.5	Забезпечення створення умов для передачі центральними органами виконавчої влади дозвільних документів виключно через єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» та їх використання під час митного контролю та митного оформлення	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Постійно
11.6	Розроблення та впровадження комплексу технічних та організаційних заходів з недопущення несанкціонованого втручання в митні ІТ-системи, запобігання втраті інформації з таких систем, встановлення відповідальності за нецільове використання та поширення митної інформації, несанкціоноване внесення змін до ІТ-систем тощо	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Постійно

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
11.7	Модернізація комплексних систем захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах Держмитслужби	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	I квартал
11.8	Організація створення центру реагування на кіберінциденти в Держмитслужбі	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	II квартал
11.9	Використання в інформаційно-телекомунікаційних системах територіальних органів обміну електронними документами за міжнародними моделями даних	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Постійно
11.10	Укладення угод про інформаційну взаємодію та надання доступу до даних з інформаційних ресурсів, зареєстрованих у Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів, з використанням засобів зазначеного Реєстру	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.11	Організація створення вузла Національної транспортної мережі для Держмитслужби	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.12	Оновлення мережевої інфраструктури Держмитслужби	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.13	Закупівля (розробка) та впровадження системи моніторингу інформаційних систем та телекомунікаційного обладнання	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.14	Закупівля (розробка) та впровадження системи автоматизації прийому заявок на технічне обслуговування користувачів апарату Держмитслужби та територіальних органів, інтеграція з інформаційними та інформаційно-телекомунікаційними системами Держмитслужби	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	III квартал
11.15	Організація безперебійної роботи електронних сервісів у мережі інтернет шляхом побудови власної автономної системи та отримання послуг від двох інтернет-провайдерів одночасно	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.16	Створення та впровадження єдиного домену Держмитслужби для ідентифікації користувачів апарату Держмитслужби та територіальних органів	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
11.17	Забезпечення функціонування та супроводження активного мережевого обладнання та обладнання IP-телефонії локальної і корпоративної мережі, відеоконференцв'язку, інформаційно-телекомунікаційних комплексів та активного мережевого обладнання вузла доступу до мережі інтернет Держмитслужби	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
11.18	Державна реєстрація державних електронних ресурсів Держмитслужби в Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	I квартал
11.19	Забезпечення доступу посадових осіб Держмитслужби, які виконують функції пост-митного аудиту та протидії митним правопорушенням, до інформації, що міститься в податкових накладних, акцизних накладних, для цілей контролю за переміщенням товарів та податкової звітності, яка містить інформацію про складові митної вартості товарів	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	Постійно
11.20	Розробка модуля АСМО 2.0 «Інтеграційна платформа митного кордону»	Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації	IV квартал
Розділ 12. Щодо адміністративно-господарської діяльності			
12.1	Реалізація заходів з будівництва (реконструкції) пунктів пропуску «Краківець», «Рава-Руська» та «Шегині» у рамках виконання Договору між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги від 09.09.2015, ратифікованого Законом України від 03 лютого 2016 року № 977-VIII	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.2	Технічне переоснащення пункту пропуску «Рені» у рамках реалізації проекту «Удосконалення інтегрованого управління кордонами на українсько-молдовському кордоні»	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.3	Облаштування, технічне переоснащення пріоритетних пунктів пропуску та відкриття нових пунктів пропуску відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 18.08.2020 № 32709/8/1-20 (у разі забезпечення належного фінансування відповідного заходу)	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.4	Здійснення управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління Держмитслужби, з питань: орендних відносин (надання територіальним органам погодження/або відмови про намір на передачу в оренду державного майна, яке перебуває на балансі територіальних органів, тощо); розробка річних лімітів споживання теплової, електричної енергії, природного і скрапленого газу та води в натуральних показниках по Держмитслужбі та її територіальних органах; ведення обліку об'єктів державної власності, що належать до сфери управління Держмитслужби, підлягають внесенню до Єдиного реєстру об'єктів державної власності, подання розпоряднику ФДМУ відповідної інформації;	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року Грудень У терміни, встановлені Кабінетом Міністрів України

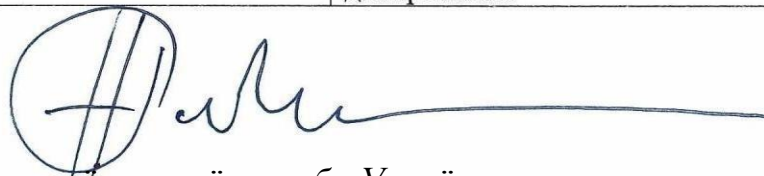
№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
	підготовка об'єктів інфраструктури до роботи в осінньо-зимовий період		III квартал
12.5	Організація, координація та контроль за діяльністю територіальних органів з питань здійснення митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, з використанням (застосуванням) технічних засобів/систем митного контролю	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.6	Визначення потреб територіальних органів у технічних засобах/системах митного контролю та аналіз ефективності їх використання	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.7	Перегляд та актуалізація існуючих нормативних документів, що регламентують використання технічних засобів/систем митного контролю	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.8	Впровадження системи сканування товарів і транспортних засобів	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.9	Встановлення скануючих систем стаціонарного типу для огляду транспортних засобів та контейнерів у пунктах пропуску	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.10	Встановлення вагових комплексів для вимірювання маси транспортних засобів у русі в пунктах пропуску	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.11	Забезпечення технічними засобами/системами митного контролю структурних підрозділів територіальних органів	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.12	Створення системи відеоконтролю в пунктах пропуску	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.13	Забезпечення працездатності технічних засобів/систем митного контролю	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.14	Взаємодія з донорами міжнародної технічної допомоги з питань забезпечення технічними засобами/системами митного контролю, обмін досвідом та організація отримання і розподіл міжнародної технічної допомоги	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.15	Здійснення заходів щодо проведення в установленому порядку процедур закупівель товарів та послуг із застосуванням системи електронних закупівель ProZorro	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.16	Здійснення заходів щодо розвитку матеріально-технічної бази апарату Держмитслужби та територіальних органів	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.17	Проведення експлуатаційно-ремонтних робіт об'єктів інфраструктури та інженерних мереж Держмитслужби	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року
12.18	Координація діяльності територіальних органів з питань обліку, зберігання, оцінки вилученого, прийнятого на зберігання, розміщеного у митний режим відмови на користь держави майна, а також майна, виявленого в зоні митного контролю, власник якого невідомий, та розпорядження ним	Департамент адміністративно-господарської діяльності	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
Розділ 13. Щодо бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи			
13.1	Забезпечення своєчасного складання бюджетної декларації на 2022 – 2024 роки з урахуванням цілей та пріоритетів Програми діяльності Кабінету Міністрів України	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	ІІ квартал
13.2	Організація роботи з розроблення завдань та ключових показників ефективності для працівників Департаменту бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	І квартал
13.3	Забезпечення поточного моніторингу та оцінювання ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців Департаменту бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи, які займають посади державної служби категорії «Б» і «В», та використання ними робочого часу	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Щоквартально
13.4	Фінансове забезпечення апарату Держмитслужби та територіальних органів	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Упродовж року
13.5	Забезпечення ведення бухгалтерського обліку і звітності в апараті Держмитслужби та територіальних органах	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Упродовж року
13.6	Розроблення проектів паспортів бюджетних програм, складання звітів про їх виконання та підготовка інформації щодо оцінки ефективності бюджетних програм, відповідальним виконавцем яких є Держмитслужба	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	У терміни, встановлені Мінфіном
13.7	Складання бюджетного запиту Держмитслужби до проекту Державного бюджету України на 2022 рік та проекту прогнозу Державного бюджету України на 2023 і 2024 роки відповідно до вимог Інструкції з підготовки бюджетних запитів для подання до Мінфіну	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	У терміни, встановлені Мінфіном
13.8	Консолідація та аналіз фінансової та бюджетної звітності, у тому числі відомчої статистичної, зведеної та управлінської. Подання її Мінфіну у встановленому порядку	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Щоквартально
13.9	Забезпечення фінансового супроводження міжнародних проектів	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Упродовж року
13.10	Розробка у межах затвердженої граничної чисельності і фонду заробітної плати проекту штатного розпису апарату Держмитслужби та змін до нього, забезпечення затвердження та погодження його у встановленому порядку. Опрацювання та організація затвердження керівництвом Держмитслужби штатних	Департамент бухгалтерського обліку, звітності та планово-фінансової роботи	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
	розписів територіальних органів та змін до них		
Розділ 14. Щодо юридичної роботи			
14.1	Перевірка на відповідність чинному законодавству проектів організаційно-розпорядчих документів, договорів (контрактів), листів тощо	Юридичний департамент	Постійно
14.2	Проведення перевірки на відповідність чинному законодавству проектів законів, постанов Верховної Ради України, указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства фінансів України, розробником яких є Держмитслужба	Юридичний департамент	Постійно
14.3	Розробка та впровадження методичних рекомендацій, інструкцій з питань правового забезпечення	Юридичний департамент	Упродовж року
14.4	Здійснення правового забезпечення та координації діяльності територіальних органів	Юридичний департамент	Постійно
14.5	Здійснення моніторингу та систематизація результатів розгляду в адміністративному порядку скарг на рішення про визначення сум грошового зобов'язання	Юридичний департамент	Постійно
14.6	Здійснення моніторингу та систематизація результатів розгляду судових справ за участі територіальних органів	Юридичний департамент	Постійно
14.7	Узагальнення судової практики щодо коригування заявленої митної вартості товарів, в інших категоріях справ (за наявності висновків щодо застосування правових норм і їх значення у правозастосовній практиці) та доведення до відома територіальних органів	Юридичний департамент	Упродовж року
Розділ 15. Щодо внутрішнього аудиту			
15.1	Виконання заходів, пов'язаних із здійсненням внутрішнього аудиту:	Управління внутрішнього аудиту	Упродовж року
15.1.1	Розроблення та затвердження Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2021 рік	Управління внутрішнього аудиту	Лютий
15.1.2	Організація та проведення внутрішніх аудитів	Управління внутрішнього аудиту	Упродовж року (за окремим планом)
15.2	Проведення періодичної оцінки виконання окремих завдань та функцій для проведення аналізу результативності системи внутрішнього контролю	Управління внутрішнього аудиту	Упродовж року
15.3	Проведення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту	Управління внутрішнього аудиту	Упродовж року
Розділ 16. Щодо охорони державної таємниці та технічного захисту			
16.1	Впровадження політики охорони державної таємниці в апараті Держмитслужби та територіальних органах	Відділ охорони державної таємниці та технічного захисту	Упродовж року

№ з/п	Зміст заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання
16.2	Організація та проведення робіт з технічного захисту секретної інформації в Держмитслужбі	Відділ охорони державної таємниці та технічного захисту	Упродовж року
16.3	Здійснення контролю за станом охорони державної таємниці та технічного захисту інформації в апараті Держмитслужби та територіальних органах	Відділ охорони державної таємниці та технічного захисту	Упродовж року
Розділ 17. Щодо внутрішньої безпеки			
17.1	Забезпечення організації та здійснення перевірочних заходів щодо протидії зловживанням з боку посадових осіб територіальних органів	Управління внутрішньої безпеки	Упродовж року
17.2	Забезпечення організації та здійснення в Держмитслужбі та її територіальних органах безпеки діяльності посадових осіб від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків	Управління внутрішньої безпеки	Упродовж року
Розділ 18. Щодо взаємодії з громадськістю			
18.1	Забезпечення функціонування офіційного веб-порталу Держмитслужби	Відділ прес-служби та взаємодії з громадськістю	Упродовж року
18.2	Забезпечення функціонування механізму комунікації між Держмитслужбою та бізнес-спільнотою, неурядовими організаціями, громадянами (створення консультативно-дорадчих органів)	Відділ прес-служби та взаємодії з громадськістю	Упродовж року
18.3	Регулярне надання бізнесу та громадськості доступної та своєчасної інформації шляхом опублікування на інформаційних ресурсах, забезпечення можливості звернення до відповідальних осіб, які опрацьовують звернення та запити заінтересованих осіб	Відділ прес-служби та взаємодії з громадськістю	Упродовж року
Розділ 19. Щодо організаційно-розпорядчої діяльності			
19.1	Розроблення «Інструкції з діловодства в Державній митній службі України»	Організаційно-розпорядчий департамент	I квартал
19.2	Забезпечення організації проведення перевірки документів з грифом «Для службового користування»	Організаційно-розпорядчий департамент	II квартал
19.3	Підготовка методичних рекомендацій щодо практичної реалізації доступу до публічної інформації, яка є у володінні Держмитслужби	Організаційно-розпорядчий департамент	II квартал
19.4	Проведення нарад, у тому числі селекторних, під головуванням Голови Держмитслужби з керівництвом територіальних органів	Організаційно-розпорядчий департамент	Упродовж року
19.5	Проведення засідань Колегії Держмитслужби	Організаційно-розпорядчий департамент	Упродовж року

Голова Державної митної служби України

Павло РЯБІКІН

Примітка: сформовано автором на основі джерел Державної митної служби України.

Додаток Л

ПЕРЕЛІК
місць митного контролю товарів, що переміщуються трубопровідним
транспортом та лініями електропередачі

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
фінансів України
30.05.2012 № 629

(Витяг)

№ з/п	Місце митного контролю	Місцезнаходження
Для митного контролю природного газу		
1	Газовимірювальна станція "Дроздовичі"	с. Вілюничі Самбірського району Львівської області
2	Газовимірювальна станція "Ужгород"	с. Часлівці Ужгородського району Закарпатської області
3	Газовимірювальна станція "Берегове"	м. Берегове Закарпатської області
4	Газовимірювальна станція "Орловка"	с. Новосільське Ізмаїльського району Одеської області
5	Пункт вимірювання витрат газу "Лиманське"	с. Лиманське Роздільнянського району Одеської області
6	Газовимірювальна станція "Олексіївка"	с. Олексіївка Дністровського району Чернівецької області
7	Газовимірювальна станція "Ананьїв"	м. Ананьїв Одеської області
8	Газовимірювальна станція "Гребеники"	с. Гребеники Роздільнянського району Одеської області
9	Газовимірювальна станція "Текове"	с. Текове Берегівського району Закарпатської області
10	Пункт вимірювання витрат газу "Устилуг"	смт Устилуг Володимир-Волинського району Волинської області
11	Пункт вимірювання витрат газу с. Макарів Яр	с. Макарів Яр Довжанського району Луганської області
12	Підземне сховище газу "Більче Волицько-Угерське"	м. Стрий Львівської області, вул. Сколівська, 3, Стрийське виробниче управління підземного зберігання газу, ПСГ знаходиться за адресою: Львівська область, Стрийський район, с. П'ятничани
13	Підземне сховище газу "Угерське (XIV - XV)"	м. Стрий Львівської області, вул. Сколівська, 3, Стрийське виробниче управління підземного зберігання газу, ПСГ знаходиться за адресою: Львівська область, Стрийський район, с. Пукеничі
14	Підземне сховище газу "Дашавське"	смт Дашава Стрийського району Львівської області, Дашавське виробниче управління підземного зберігання газу
15	Підземне сховище газу "Опарське"	с. Опари Дрогобицького району Львівської області, Опарівське виробниче управління підземного зберігання газу
16	Підземне сховище газу "Богородчанське"	смт Богородчани Івано-Франківської області, а/с 77,

		Богородчанське виробниче управління підземного зберігання газу
17	Підземне сховище газу "Солохівське"	с. Водяна Балка Полтавського району Полтавської області, Солохівський промисловий майданчик Полтавського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів (далі - ЛВУМГ)
18	Підземне сховище газу "Олишівське"	смт Олишівка Чернігівської області, вул. Козацька, 37, Чернігівське ЛВУМГ
19	Підземне сховище газу "Червонопартизанське"	с. Мрин Ніжинського району Чернігівської області, Мринське виробниче управління підземного зберігання газу
20	Підземне сховище газу "Кегичівське"	смт Кегичівка Харківської області, Кегичівський промисловий майданчик Харківського ЛВУМГ
21	Підземне сховище газу "Пролетарське"	с-ще Приорільське Новомосковського району Дніпропетровської області, Пролетарське виробниче управління підземного зберігання газу
22	Підземне сховище газу "Червонопопівське"	м. Северодонецьк Луганської області, Северодонецьке виробниче управління підземного зберігання газу, ПСГ знаходиться за адресою: с. Червонопопівка, Северодонецький район, Луганська область
23	Підземне сховище газу "Вергунське"	м. Северодонецьк Луганської області, Северодонецьке виробниче управління підземного зберігання газу, ПСГ знаходиться за адресою: смт Металіст, Луганського району Луганської області
24	Пункт вимірювання витрат газу «Червоний Чабан»	с. Червоний Чабан Скадовського району Херсонської області
Для митного контролю нафти		
1	Морський нафтовий термінал "Південний" АТ "Укртранснафта", резервуари МНТ "Південний"	Одеська обл., Одеський район, територія Сичавської сільської ради, комплекс будівель і споруд № 3 та № 4
2	Приймально-здавальна ділянка "Херсон" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 467 (або облік за резервуарами)	м. Херсон, вул. Нафтовиків, 52
3	Приймально-здавальна ділянка "Одеса" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 490 (або облік за резервуарами)	м. Одеса, вул. Отамана Чепіги, 85
4	Приймально-здавальна ділянка "Одеса" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 704 (або облік за резервуарами)	м. Одеса, вул. Отамана Чепіги, 85
5	Приймально-здавальна ділянка "Кременчук" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 466/1 (або облік за резервуарами)	м. Кременчук, вул. Свіштовська, 3, Полтавська область
6	Приймально-здавальна ділянка "Кременчук" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 466/2 (або облік за резервуарами)	м. Кременчук, вул. Свіштовська, 3, Полтавська область
7	Приймально-здавальна ділянка "Лисичанськ", ЛВДС "Лисичанськ" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 459	смт Вовчоярівка, Северодонецький район, Луганська область

8	Приймально-здавальна ділянка "Лисичанськ", ЛВДС "Лисичанськ" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 930	смт Вовчоярівка, Северодонецький район, Луганська область
9	Кінцевий пункт "Дрогобич" лінійної виробничо-диспетчерської станції "Дрогобич" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти КП "Дрогобич" (або облік за резервуарами)	м. Дрогобич, Львівська область
10	Лінійна виробничо-диспетчерська станція "Броди" АТ "Укртранснафта", облік за залізничними цистернами або резервуарами	с. Смільне, урочище "Промисловий центр", Золочівський район, Львівська область
11	Нафтоперекачувальна станція "Долина" лінійної виробничо-диспетчерської станції "Дрогобич" АТ "Укртранснафта", вузол обліку нафти № 462 (або облік за резервуарами)	с. Яворів, Калуський район, Івано-Франківської області
12	ПАТ "Нафтохімік Прикарпаття", облік за резервуарами	м. Надвірна, вул. Майданська, 5, Івано-Франківська область
13	Лінійна виробничо-диспетчерська станція "Сколе" АТ "Укртранснафта"	с. Козьова, Стрийський район, Львівська область
14	Лінійна виробничо-диспетчерська станція "Кременчук" АТ "Укртранснафта", резервуари ЛВДС "Кременчук"	м. Кременчук, вул. Свіштовська, 3, Полтавська область
Для митного контролю нафтопродуктів		
1	ПС-4Ч	Житомирська область, Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка
2	ПС-3Р	Житомирська область, Коростенський р-н, с. Рудня
3	Лінійно-виробнича диспетчерська станція "Новоград-Волинський"	Житомирська область, м. Новоград-Волинський, урочище Синачі (Наливна станція)
4	Лінійно-виробнича диспетчерська станція "5С" Смига	Рівненська область, Дубенський район, с. Смига
5	Лінійно-виробнича диспетчерська станція 1К	82081, Львівська область, Самбірський р-н, с. Страшевичі
6	ГНПС "Дрогобич"	86103, Львівська область м. Дрогобич, вул. Горішня брама, 183-А
7	НБ "Мукачево"	89600, Закарпатська область, м. Мукачево, вул. Берегівська об'їзна, 11
8	ТОВ "Нафтосервіс"	89210, Закарпатська область, Ужгородський район, с. Дубриничі, вул. Центральна, 99
9	НБ АНП Новоград-Волинський	11708, Житомирська область, м. Новоград-Волинський, вул. Шепетівська, 29
10	Майданчик «Іванівка» ДП «ПрикарпатЗахідтранс»	Закарпатська обл., Берегівський район, с. Яноші, вул. Головна, 1
11	АТ «Концерн Галнафтогаз»	80600, Львівська обл., м. Броди, вул. Йозефа Рота, 21

Для митного контролю аміаку		
1	Насосна станція № 9	с. Западне Куп'янського району Харківської області
2	Насосна станція № 10	с. Нова Іванівка Лозівського району Харківської області
3	Насосна станція № 14	с-ще Травневе Бахмутського району Донецької області
4	Насосна станція № 11	с. Калинівка Дніпровського району Дніпропетровської області
5	Насосна станція № 12	с. Заградівка Бериславського району Херсонської області
6	Насосна станція № 13	с. Трихати Миколаївського району Миколаївської області
7	Розподільна станція № 26	с-ще Теплянка Ізюмського району Харківської області
8	Розподільна станція № 27	с. Дмитрівка Ізюмського району Харківської області
9	Розподільна станція № 28	с. Панасівка Синельниківського району Дніпропетровської області
10	Розподільна станція № 29	с. Кам'янка Криворізького району Дніпропетровської області
11	Розподільна станція № 30	с. Новоукраїнка Баштанського району Миколаївської області
12	Розподільна станція № 31	с. Мар'ївка Баштанського району Миколаївської області
13	Розподільна станція № 33	с. Зоринове Одеського району Одеської області
14	Кінцева станція № 15	м. Одеса, Одеський припортовий завод
Для митного контролю електроенергії		
1	Підстанція "Північноукраїнська", Північна електроенергетична система Національної енергетичної компанії "Укренерго" (далі - ЕС НЕК "Укренерго")	Сумська область, Роменський район, с. Заруддя
<i>{Рядок 2 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
2	Підстанція «Кремінська», Північна ЕС НЕК «Укренерго»	92905, Луганська область, Сєвєродонецький р-н, м. Кремінна, сел. Діброва, вул. Чкалова, 101
<i>{Рядок 3 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 292 від 27.02.2017}</i>		
<i>{Рядок 4 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
3	Зміївська тепла електрична станція (далі - ТЕС), ПАТ "Центрнерго"	Харківська область, Чугуївський район, смт Комсомольське
4	Підстанція "Лосєвє", Північна ЕС НЕК "Укренерго"	м. Харків
5	Підстанія "Суми північна", Північна ЕС НЕК "Укренерго"	Сумська область, с. Нижнє Піщанє
6	Підстанція "Шостка", Північна ЕС НЕК "Укренерго"	Сумська область, Шосткинський район, смт Вороніж
7	Підстанція "Великоцька", Північна ЕС НЕК	Луганська обл., Старобільський р - н, Міловська сільська рада, с.

	"Укренерго"	Травневе
<i>{Рядок 9 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
8	Луганська ТЕС ТОВ "Східенерго"	Луганська область, м. Щастя
<i>{Рядок 10 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
<i>{Рядок 11 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
<i>{Рядок 12 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів № 300 від 06.03.2015}</i>		
9	Підстанція "Суми", Північна ЕС НЕК "Укренерго"	м. Суми
10	Підстанція "Білопілля", ПАТ "Сумиобленерго"	Сумська область, м. Білопілля
11	Чорнобильська АЕС, Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС"	Київська область, м. Славутич, Чорнобильська АЕС
12	Підстанція "Чернігівська", Центральна ЕС НЕК "Укренерго"	Чернігівська область, Чернігівський район, с. Хмельниця
13	Підстанція "Славутич", Центральна ЕС НЕК "Укренерго"	Чернігівська область, м. Славутич
14	Підстанція "Добрянка" ПАТ "Чернігівобленерго"	Чернігівська область, Чернігівський район, смт Добрянка
15	Підстанція "Кортеліси" ПАТ "Волиньобленерго"	Волинська область, Ковельський район, с. Кортеліси
16	ТП-10 №267 с. Кошари, ПАТ "Волиньобленерго"	Волинська область, Ковельський район, с. Кошари
17	Дністровська ГЕС, ПАТ "Дністрогідроенерго"	Чернівецька область, Дністровський район, м. Новодністровськ
18	Підстанція "Подільська", Південна ЕС НЕК "Укренерго"	Одеська обл., м. Подільськ
19	Підстанція "Усатове", Південна ЕС НЕК "Укренерго"	Одеська область, Одеський район, с. Усатове
20	Підстанція "Новоодеська", Південна ЕС НЕК "Укренерго"	Одеська область, Одеський район, с. Петродолинське
21	Підстанція "Арциз", Південна ЕС НЕК "Укренерго"	Одеська область, м. Арциз
22	Підстанція "Старокозаче", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, Білгород-Дністровський район, с. Старокозаче
23	Підстанція "Болград", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, м. Болград
24	Підстанція "Красні Окни", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, смт Красні Окни
25	Підстанція "Немія", ПАТ "Вінницяобленерго"	Вінницька область, м. Могилів-Подільський
26	Підстанція "Нелипівці", ПАТ ЕК "Чернівціобленерго"	Чернівецька область, Дністровський район, с. Нелипівці
27	Підстанція "Пороги", ПАТ "Вінницяобленерго"	Вінницька область, Могилів-Подільський район, с. Пороги
28	Підстанція "Шахти", Виправна колонія №67 відділу Державної пенітенціарної служби України в	Чернівецька область, м. Сокиряни

	Чернівецькій області	
29	Підстанція "Роздільна", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, Роздільнянський район, смт Роздільна
30	Підстанція "Біляївка", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, смт Біляївка
31	Підстанція "Нагірна", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, Ізмаїльський район, с. Нагірне
32	Підстанція "Кучургани", ВАТ ЕК "Одесаобленерго"	Одеська область, Роздільнянський район, с. Павлівка
33	Підстанція "Мамалига", ПАТ ЕК "Чернівціобленерго"	Чернівецька область, Дністровський район, с. Мамалига
34	Підстанція "Західноукраїнська", Західна ЕС НЕК "Укренерго"	Львівська область, Стрийський район, с. Жирова
35	Підстанція "Мукачеве", Західна ЕС НЕК "Укренерго"	Закарпатська область, Мукачівський район, с. Ключарки
36	Южно-Українська АЕС, НАЕК "Енергоатом"	Миколаївська область, Вознесенський район, смт Южноукраїнськ
37	Підстанція "Ужгород-2", ПАТ "Закарпаттяобленерго"	Закарпатська область, м. Ужгород
38	Хмельницька АЕС, НАЕК "Енергоатом"	Хмельницька область, Шепетівський район, м. Нетішин
39	Добротвірська ТЕС, ВАТ "Західенерго"	Львівська область, Львівський район, смт Добротвір
40	Підстанція Козача Лопань Південної залізниці	Харківська обл., Харківський р-н, с. Козача Лопань
41	Пункт обліку на ПЛ-10кВ автоблокування (АБ), Оп.158, Яч.К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 225 км, ПК9+80 м, перегін Болград-Вулканешти
42	Пункт обліку на ПЛ-10кВ поздовжнього електропостачання (ПЕ), Оп.158, Яч. К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 225 км, ПК9+80 м, перегін Болград-Вулканешти
43	Пункт обліку на ПЛ-10кВ автоблокування (АБ), Оп.385, Яч.К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 214 км, ПК2+45 м, перегін Болград-Тараклія
44	Пункт обліку на ПЛ-10кВ поздовжнього електропостачання (ПЕ), Оп.385, Яч. К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 214 км, ПК2+45 м, перегін Болград-Тараклія
45	Пункт обліку на ПЛ-10кВ автоблокування (АБ), Оп.431, Яч.К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 264 км, ПК6+24 м, перегін Рені-Етулія
46	Пункт обліку на ПЛ-10кВ поздовжнього електропостачання (ПЕ), Оп.431, Яч.К-102, Одеська залізниця	Одеська обл., 264км, ПК6+24 м, перегін Рені-Етулія
47	КТП-111, р/щ 0,4кВ, залізниці Молдови	Республіка Молдова, повіт Кагул, с. Джурджулешти
48	ТП АБ Бессарабська залізниці Молдови (лінія автоблокування перегону Бессарабська – 1037-12 Карабуцени)	Республіка Молдова
49	ТП АБ Бессарабська залізниці Молдови (лінія поздовжнього електропостачання перегону)	Республіка Молдова

	Бессарабська – Карабуцени)	
50	ТП АБ Чимишлія залізниці Молдови (лінія автоблокування перегону Чимишлія – Карабуцени)	Республіка Молдова
51	ТП АБ Чимишлія залізниці Молдови (лінія поздовжнього електропостачання перегону Чимишлія – Карабуцени)	Республіка Молдова
52	Трансформаторна підстанція ТП - 10 кВ, ст. Ларга Львівської залізниці	Чернівецька обл., Дністровський р-н, смт Кельменці
53	Трансформаторна підстанція ТП-10 кВ, ст. Ларга Львівської залізниці	Чернівецька обл., Дністровський р-н, м. Сокиряни
54	Пост секціювання контактної мережі 85 км перегону Медика -Мостиська II Львівської залізниці	Львівська обл., Яворівський р-н, с.Шегині
55	Пост секціювання контактної мережі Павлове перегону Матевці - Павлове - Ужгород-2 Львівської залізниці	Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с.Павлове
56	Пост секціювання контактної мережі “роз’їзд 271 км” перегону Чірна над Тисою - Чоп Львівської залізниці	Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Чоп (ст. Чоп)
57	Підстанція Зоринівка Південно-Східної залізниці	Луганська обл., Старобільський р-н, с. Зоринівка
58	Підстанція «Мелітопольська», Дніпровська ЕС ПЕК «Укренерго»	Запорізька область, м. Мелітополь
59	Підстанція «Каховська», Південна ЕС НЕК «Укренерго»	Херсонська область, Каховський район, м. Нова Каховка
60	Підстанція «Чонгар», Придніпровська залізниця	Херсонська область, Генічеський район, с. Чонгар
61	Підстанція «Титан», ПрАТ «Кримський ТИТАН»	Автономна Республіка Крим, Північна промзона, м. Армянськ
62	РП-0,4 кВ «Дренажна насосна», ПрАТ «Кримський ТИТАН»	Автономна Республіка Крим, район Водосховища, м. Армянськ
Для митного контролю етилену		
1	18 кілометр частини етиленопроводу Калуш - Західний кордон, вимірювальна ділянка вузла обліку етилену	Закарпатська область, Берегівський р-н, с. Великі Береги

{Перелік із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів № 559 від 28.05.2013, № 1171 від 27.11.2014, № 207 від 23.02.2015, № 300 від 06.03.2015, № 292 від 27.02.2017, № 940 від 14.11.2017, № 391 від 23.09.2019, № 209 від 14.05.2020, № 305 від 17.06.2020, № 801 від 23.12.2020}

Директор Департаменту
податкової, митної політики
та методології
бухгалтерського обліку

М.О. Чмерук

Примітка: сформовано автором на основі джерел : Про митні формальності на трубопроводному транспорті та лініях електропередачі : Наказ Мінфін України від 30.05.2012 № 629. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1036-12#Text>

Партнери Ініціативи зеленої митниці

Базельська конвенція

Базельська конвенція про контроль транскордонного переміщення небезпечних відходів та їх утилізацію
www.basel.int

Картахенський протокол

Картахенський протокол з біобезпеки
www.cbd.int

CITES

Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення
www.cites.org

ІНТЕРПОЛУ

Міжнародна організація кримінальної поліції
www.interpol.int

Роттердамська конвенція

Роттердамська конвенція про процедуру попередньої інформованої згоди (PIC) щодо деяких небезпечних хімічних речовин та пестицидів у міжнародній торгівлі
www.pic.int

Стокгольмська конвенція

Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі
<http://www.pops.int>

ЮНЕП

Програма ООН з навколишнього середовища
www.unep.org/environmentalgovernance

Озоновий Секретаріат ЮНЕП

Секретаріат Віденської конвенції про охорону озонового шару та Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар
<https://ozone.unep.org>

Конвенція Мінамата

Конвенція Мінамата про Меркурій
www.mercuryconvention.org

ОЗХЗ

Організація із заборони хімічної зброї
www.opcw.org

OzonAction

OzonAction
<https://www.unenvironment.org/ozonaction/>

UNODC

Управління ООН з наркотиків та злочинності
www.unodc.org/

WCOOMD

Всесвітня митна організація
www.wcoomd.org

Примітка: сформовано автором на основі джерел Всесвітньої митної організації. URL: <https://www.wcoomd.org/>.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

А. В яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Борщук Є.М., Дум'як Ю.Л. (2022). Фундаментальні основи формування менеджменту сталого розвитку. *Публічне управління і адміністрування в Україні. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»*. Вип. 28. С.40-45. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.28.8>.
2. Borshchuk, Y., & Dumiak, Y. (2020). Reformation of customs service of Ukraine to achieve the goals of sustainable development. *Three Seas Economic Journal*, 1(2), 1-6. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-2-1>.
3. Дум'як Ю.Л. (2022). Роль митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком України. *Інвестиція: практика та досвід*. Вип. №23 (2022). С.107-113. DOI: [10.32702/2306-6814.2022.23.107](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.23.107).
4. Дум'як Ю.Л. (2023). Функціонально-управлінська структура публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні. *Інвестиція: практика та досвід*. Вип.№ 3(2023). С.100-106. DOI: [10.32702/2306-6814.2023.3.100](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.3.100).
5. Dumiak, Y. (2022). Integration of customs control in the system of public administration of Ukraine to the world space: experience of the world customs organization. *Public Administration and Law Review*, (4), 42–48. <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2022-4-42>.

Б. Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Dumiak Yurii. Problems of modernization of the system of public governance of the customs sphere of Ukraine in the context of achieving Sustainable

- Development Goals by 2030. *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі : III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді» (Київ, 25 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. А. Савкова, М. Білинської, О. Петроє, І. Дегтярьової. Київ : НАДУ, 2020. 312 с. С.80-82.*
2. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи співпраці ЄС та України у сфері здійснення митного контролю: публічно-управлінський аспект. *Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 16 березня 2023 р. / за заг. ред. С. М. Домбровської. – Харків : НУЦЗУ, 2023. С.158-161. <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2023/ZBNMKS2023.pdf>.*
 3. Дум'як Ю.Л. (2023). Вплив Всесвітньої митної організації на здійснення митного контролю в Україні: інтеграційна та функціональна складова. *Публічне управління в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуаціях: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 року) / за заг. ред. О.І. Пархоменко-Куцевіл. Переяслав, 2023. 372 с.- С. 119-123.*
 4. Dumiak, Y. (2023). Customs control in the system of public administration of sustainable development of Ukraine. *Science and innovation of modern world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 648-653. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhнародna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-23-25-02-2023-london-velikobritaniya-arh/>.*
 5. Дум'як Ю.Л. (2023). Екологічний напрям митного контролю України в умовах інтеграції України до світового простору: публічно-управлінський аспект // *Scientific research in the modern world. Proceedings of the 5th*

International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 400-404. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-9-11.03.23.pdf>.

6. Дум'як Ю.Л. (2023). Перспективи розвитку екологізації здійснення митного контролю у світовому просторі // *The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. 281 p. Pp. 49-52. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/innovative-ways-of-learning-development/>.*
7. Дум'як Ю.Л. (2023). Інноваційні напрями розвитку митного контролю в умовах сталого розвитку України // *The XI International Scientific and Practical Conference «Implementation of modern scientific opinions in practice», March 20 – 21, Bilbao, Spain. 267p. Pp. 52-53. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/implementation-of-modern-scientific-opinions-in-practice/>.*

Довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження

**ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА МИТНИЦЯ**

вул. Костюшка, 1, м. Львів, Україна, 79000,
Телефони: (032) 258-99-01, 258-99-81 Факс: (032) 258-99-91 Код ЄДРПОУ № 39420875
lviv@customs.sfs.gov.ua

№

На №

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Дум'яка Юрія Любомировича
на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком
України в умовах інтеграції України до світового простору»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування"
за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"

Результати наукових напрацювань, пропозиції та рекомендації, розроблені під час проведення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри регіонального та місцевого розвитку Науково-навчального інституту державного управління Національного університету «Львівська політехніка» Дум'яка Юрія Любомировича на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з публічного управління та адміністрування впроваджені в діяльність Львівської митниці.

Співробітниками Львівської митниці розглянуто рекомендації щодо вимог, які застосовуються до передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (згідно з Митним кодексом це ліцензування, квотування, реєстрація зовнішньоекономічних договорів (контрактів), сертифікація товарів тощо). Обговорено та надано правову та організаційно-функціональну оцінку пропозиціям щодо удосконалення митного оформлення, зокрема в частині

Львівська митниця
№7.4-2/10/8732 від 11.04.2023

управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку. Ознайомлено з основними перспективами розвитку технічного забезпечення здійснення митного оформлення та виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів.

В.о. заступника начальника
Львівської митниці

Євген САФОНОВ

УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

79491, Україна, Львів, смт. Брюховичі, вул. Сухоманського, 16
 тел.: (032) 234-65-68 e-mail: general@academy.lviv.ua факс: (032) 234-63-85

16.02.2021 № 19/09-04

На № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
 Дум'яка Юрія Любомировича
 на тему "Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком
 України в умовах інтеграції України до світового простору"
 на здобуття ступеня доктора філософії
 з галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування"
 за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"

Результати наукових напрацювань, пропозиції та рекомендації, розроблені під час проведення дисертаційного дослідження аспірантом кафедри менеджменту Дум'яком Юрієм Любомировичем на тему: "Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору" на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування" за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування", впроваджено в навчальний процес Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України (далі – Інститут).

Зокрема, співробітниками Інституту під час розроблення навчальних програм підготовки висококваліфікованих фахівців для системи публічного управління використані напрацювання щодо розробки фахових знань у сфері митного контролю як елементу в систему управління сталим розвитком; аналітичні матеріали й теоретико-прикладні розробки обґрунтування потреби впровадження в життя системної співпраці ЄС та України у сфері здійснення митного контролю.

Заступник директора
 з наукової роботи ЛРІДУ НАДУ
 при Президентіві України,
 кандидат економічних наук, доцент
 Заслужений працівник освіти України

В.В. Ліпенцев